

ผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชีที่มี
ต่อผลการดำเนินงานผ่านการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

THE IMPACTS OF CORPORATE GOVERNANCE MECHANISMS,
AUDIT QUALITY ON FIRM PERFORMANCE THROUGH
MANAGEMENT OF COMPANIES LISTED ON
THE STOCKEXCHANGE
OF THAILAND

ปิยะณัฐ ฤณพุทธดม
PIYANAT THUNPUTTADOM

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี
คณะบัญชี
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีปทุม

THE IMPACTS OF CORPORATE GOVERNANCE MECHANISMS,
AUDIT QUALITY ON FIRM PERFORMANCE THROUGH
MANAGEMENT OF COMPANIES LISTED ON
THE STOCKEXCHANGE
OF THAILAND

PIYANAT THUNPUTTADOM

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE
REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
DOCTOR OF PHILOSOPHY PROGRAM IN ACCOUNTANCY
SRIPATUM UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2018
COPYRIGHT OF SRIPATUM UNIVERSITY

ชื่อหัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชีที่มี
ต่อผลการดำเนินงานผ่านการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนใน
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

THE IMPACTS OF CORPORATE GOVERNANCE MECHANISMS,
AUDIT QUALITY ON FIRM PERFORMANCE THROUGH
EARNINGS MANAGEMENT OF COMPANIES LISTED ON THE
STOCK EXCHANGE OF THAILAND

นักศึกษา

ปิยะณัฐ ฤนพุทธม รหัส 56560291

หลักสูตร

ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี

คณะ

บัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ดร. สุรีย์ โฆษกรณัฐ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชารินทร์ พงศ์สุพัฒน์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิลปพร ศรีจันเพชร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์ สิ้นจรูญศักดิ์)

.....กรรมการ
(ดร.มนตรี ช่วยชู)

.....กรรมการ
(ดร. สุรีย์ โฆษกรณัฐ)

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม อนุมัติให้นักศึกษานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี

คณบดีคณะบัญชี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฐิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์)

วันที่ 17 เดือน เมษายน พ.ศ. 2562

วิทยานิพนธ์เรื่อง	ผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานผ่านการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
คำสำคัญ	การกำกับดูแลกิจการ/คุณภาพการสอบบัญชี/การบริหารกำไร/ผลการดำเนินงาน
นักศึกษา	ปิยะณัฐ ฤณพุทธม
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ดร. สุรีย์ โปษกรณัฐ
หลักสูตร	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี
คณะ	บัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา	2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของ 1) กลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท 2) กลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทโดยตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) 3) การบริหารกำไรที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทโดยตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)

วิธีการดำเนินการวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสม ประกอบด้วย วิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบตรวจสอบรายการเป็นเครื่องมือในการบันทึกข้อมูลจากจากรายงานประจำปี ข้อมูลรายบริษัท/หลักทรัพย์แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี 2554 - 2558 รวมทั้งสิ้น 1,665 ข้อมูล การวิเคราะห์สถิติใช้วิธีการวิเคราะห์แบบถดถอยเชิงพหุ และ วิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกกรรมการตรวจสอบใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และสมัครใจ จำนวน 7 ราย ด้วยแบบสัมภาษณ์ และใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) จำนวนครั้งในการประชุม และระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัท ลูกค้า ไม่มีนัยสำคัญ ในขณะที่ขนาดกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระ สัดส่วนผู้ถือหุ้น

สถาบัน และสัดส่วนผู้ถือกระจุกตัว ตลอดจนขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข มีผลทำให้ผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด มีผลทำให้ผลการดำเนินงานลดลง 2) การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีผลทำให้การบริหารกำไรลดลงเมื่อวัดโดยตัวแบบตัวแบบ Modifies Jones แต่อย่างไรก็ตามสัดส่วนกรรมการอิสระ มีผลทำให้การบริหารกำไรลดลง ในขณะที่ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีทำให้ระดับการบริหารกำไรเพิ่มขึ้น เมื่อยืนยันการวัดโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) อย่างไรก็ตามขนาดกรรมการของบริษัท จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัว ตลอดจนระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค่า ขนาดของบริษัทสอบบัญชี การแสดงความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ไม่มีนัยสำคัญต่อการบริหารกำไร 3) การบริหารกำไรที่วัดโดยตัวแบบ Modifies Jones มีผลทำให้การดำเนินงานมีการเปลี่ยนแปลงและยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)

TITLE	THE IMPACTS OF CORPORATE GOVERNANCE MECHANISMS, AUDIT QUALITY ON FIRM PERFORMANCE THROUGH EARNINGS MANAGEMENT IN THAILAND STOCK EXCHANGE LISTED COMPANIES
KEYWORD	CORPORATE GOVERNANCE ME/AUDIT QUALITY/EARNINGS MANAGEMENT/FIRM PERFORMANCE
STUDENT	PIYANAT THUNPUTTADOM
ADVISOR	SUREE BURSAKORNNAT Ph.D.
LEVEL OF STUDY	PHILOSOPHY PROGRAM IN ACCOUNTANCY
FACULTY	ACCOUNTING SRIPRATUM UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR	2018

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the direct impacts of 1) the Corporate Governance Mechanisms and Audit Quality on the firms' performance. 2) the Corporate Governance mechanisms and Audit Quality on the earnings management of the listed companies by using Modified Jones Model and were confirmed by Yoon, Miller & Jiraporn (2006) Model, and 3) the earnings management on the firms' performance by using Modified Jones Model and was confirmed by Yoon, Miller & Jiraporn (2006) Model.

The research methodology implies a mixed-methods research consisting of the following methods: quantitative research by using the checklist form as a tool to record information from the Company's annual reports/Securities Information Annual Registration Statement of the listed companies in the Stock Exchange of Thailand (form 56-1) within the period of 2011–2015, a total of 1,665 data; the statistical

analysis using multiple regression analysis methods and qualitative research as an in-depth interview with the Audit Committee using 7 random and voluntary sampling methods with interview forms as well as content analysis.

The results have shown that 1) the board meeting and the audit tenure were not significant while the board Independence, institutional ownership, and the ownership concentration as well as the audit firm size, the audit fees, unqualified opinion affected the increased performance. However, the CEO Duality resulted in decreased performance, 2) CEO Duality and the audit fees results in the reduction of the earnings management when measured by Modified Jones Model. However, the board Independence has reduced the earnings management while the audit fees causes the level of earnings management to increase when measured by Yoon, Miller & Jiraporn (2006) Model. However, the board size, board meeting, institutional ownership and ownership concentration as well as audit tenure, audit firm size, and unqualified auditor's opinion were not significant regarding the earnings management, while 3) the Earnings Management resulted in changed performance when measured by Modified Jones and confirmed by Model Yoon, Miller & Jiraporn (2006) Model.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาและดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตาภรณ์ สินจรูญศักดิ์ คณบดีคณะบัญชี ดร.มนตรี ช่วยชู ผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี และ ดร. สุรีย์ โปะภกรณัญ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ท่านได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ และข้อเสนอแนะ ทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินงานวิจัยออกมาได้แล้วเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ธารินี พงศ์สุพัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิลปพร ศรีจันเพชร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ รูปแบบแนวทางการแก้ไข และการปรับปรุงข้อบกพร่องต่างๆ จนส่งผลให้งานวิจัยฉบับนี้มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ และเป็นแนวทางเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาตลาดทุนในประเทศไทยต่อไปในอนาคต และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รongเอก วรรณพฤกษ์ ผู้ช่วยผู้อำนวยการหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการบัญชี ที่ให้ความอนุเคราะห์ ประสานงาน ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ด้วยดีตลอดมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่าน ดร.สิงห์ชัย อรุณวุฒิพงศ์ ดร.สมศักดิ์ ประถมศรีเมฆ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วชิระ บุญยเนตร ดร.กนกศักดิ์ สุขวัฒนาสินิทธิ รองศาสตราจารย์ กิตติ สิริพัลลภ รองศาสตราจารย์ ดร.พรรณนิภา รอดวรรณะ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปิดิพัฒน์ ฉัตรอัครพัฒน์ ที่ได้ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ทำให้ได้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่องานวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

สุดท้ายขอขอบพระคุณ ท่าน ดร.เอกอนันต์ สมบัติสกุลกิจ อธิการบดี มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ให้โอกาสในการศึกษาต่อ และให้การสนับสนุนทุนการศึกษา รวมไปถึงบิดามารดา ครอบครัว เพื่อนร่วมงาน ลูกศิษย์ ตลอดจนบุคคลอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวชื่อนามในที่นี้ ที่ได้ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และความปรารถนาดีของทุกท่าน และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ปิยะณัฐ ฤนพุทธคม

เมษายน 2562

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	IX
สารบัญภาพประกอบ.....	XV
บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
คำถามการวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัย.....	8
ขอบเขตของงานวิจัย.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
คำนิยามศัพท์.....	13
สรุป.....	16
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกำไร.....	19
ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ.....	34
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี.....	43
ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับด้านผลการดำเนินงานของบริษัท.....	49
ตอนที่ 5 ศึกษางานทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	53
ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 7 ตัวแปรควบคุม.....	98
ตอนที่ 8 สรุป.....	100
3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	104
รูปแบบการวิจัย.....	104
วิจัยเชิงปริมาณ.....	105
ประชากรและจำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง.....	105
เครื่องมือ.....	107
การรวบรวมข้อมูล.....	108
ตัวแบบและการวัดค่าในการศึกษาวิจัย.....	109
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	141
วิจัยเชิงคุณภาพ.....	142
ประชากรหรือหน่วยวิเคราะห์.....	142
เครื่องมือ.....	143
คุณภาพของแบบสัมภาษณ์.....	143
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	143
การวิเคราะห์ข้อมูลวิธีวิเคราะห์เนื้อหา.....	143
การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล.....	144
สรุป.....	145
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	147
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง.....	147
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา.....	149
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงอนุมาน.....	164
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	192
ตอนที่ 5 สรุป.....	211

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 214
	สรุปผลการวิจัย..... 214
	อภิปรายผลการวิจัย..... 218
	ข้อเสนอแนะ..... 247

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	สถิติการกล่าวโทษการกำกับดูแลกิจการของนักลงทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	4
2.1	ระบบการแยกกำไรทางบัญชี และรายการคงค้างรวมของ Yoon, Miller & Jiraporn (2006).....	33
2.2	แสดงกระบวนการดำเนินธุรกิจกับหลักปฏิบัติ 8 ข้อ ภายในกรอบ CG Code	38
2.3	แสดงตัวแปรแสดงตัวแปรกลไกการกำกับดูแลกิจการ และแหล่งอ้างอิง.....	42
2.4	แสดงตัวแปรคุณภาพการสอบบัญชี และแหล่งอ้างอิง.....	48
2.5	แสดงผลการศึกษาที่สัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการด้านลักษณะของคณะกรรมการของบริษัท และผลการดำเนินงานของบริษัท.....	62
2.6	แสดงสรุปการศึกษาที่สัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการด้านโครงสร้างผู้ถือหุ้นและผลการดำเนินงานของบริษัท.....	67
2.7	แสดงสรุปการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท.....	73
2.8	แสดงสรุปการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการด้านลักษณะของคณะกรรมการบริษัทกับการบริหารกำไร.....	80
2.9	แสดงสรุปการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการด้านลักษณะของโครงสร้างผู้ถือหุ้นกับการบริหารกำไร.....	87
2.10	แสดงสรุปการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอบบัญชีกับการบริหารกำไร.....	92
2.11	แสดงสรุปการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกำไรกับผลการดำเนินงานของบริษัท.....	96
2.12	แสดงสรุปข้อสมมติฐานในการศึกษา.....	101
3.1	แสดงจำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	106

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
3.2	แสดงสรุปรายละเอียดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาสมมุติฐาน ตามวัตถุประสงค์งานวิจัยที่ 1 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	132
3.3	แสดงสรุปรายละเอียดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา สมมุติฐาน ตามวัตถุประสงค์งานวิจัยที่ 2 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และ ยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006).....	135
3.4	แสดงสรุปรายละเอียดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาสมมุติฐานตามวัตถุประสงค์งานวิจัยที่ 3 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	138
3.5	แสดงสรุปรายละเอียดตัวแปรควบคุม.....	139
4.1	แสดงจำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	148
4.2	แสดงตารางแสดงจำนวนข้อมูล และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง.....	149
4.3	แสดงผลการคำนวณค่าของรายการคงค้างรวม.....	150
4.4	แสดงสถิติพื้นฐานของรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร.....	150
4.5	แสดงสถิติพื้นฐานของกลไกการกำกับดูแลกิจการตามลักษณะของกรรมการบริษัท.....	151
4.6	แสดงความถี่ ร้อยละการควมตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด.....	152
4.7	แสดงสถิติพื้นฐานของกลไกการกำกับดูแลกิจการตามโครงสร้างผู้ถือหุ้น.....	152
4.8	แสดงสถิติพื้นฐานของคุณภาพการสอบบัญชี.....	153
4.9	แสดงความถี่ ร้อยละของขนาดของบริษัทสอบบัญชี ที่บริษัทใช้บริการตรวจสอบ.....	154

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.10	แสดงความถี่ ร้อยละ ของการแสดงความเห็นต่องบการเงินของบริษัทที่ได้รับจากผู้สอบบัญชี.....	154
4.11	แสดงสถิติพื้นฐานของผลการดำเนินงานของบริษัทตัววัดที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน.....	155
4.12	แสดงสถิติพื้นฐานของผลการดำเนินงานของตัวแปรควบคุม.....	156
4.13	แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม.....	157
4.14	แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรการควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุดแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม.....	161
4.15	แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนาแสดงค่าความถี่ ร้อยละของตัวแปรขนาดของบริษัทสอบบัญชีแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม.....	162
4.16	แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนา แสดงความถี่ ร้อยละ ของของตัวแปรการแสดงความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม.....	163
4.17	แสดงผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient)...	165
4.18	แสดงผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ เกี่ยวกับผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทตามตัวแบบที่ 1.....	166
4.19	แสดงผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเกี่ยวกับผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones ตามตัวแบบที่ 2.1.....	172
4.20	แสดงผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเพื่อยืนยันผล (Robust regression for hypothesis testing) เกี่ยวกับผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไร โดยใช้ตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตามตัวแบบที่ 2.2.....	176

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.21	แสดงสรุปผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ เกี่ยวกับผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรโดยใช้ของ Modified Jones และยืนยันผล (Robust regression for hypothesis) โดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตัวแบบที่ 2.1 และ 2.2.....	179
4.22	แสดงผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเกี่ยวกับผลกระทบของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modified Jones ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทตามตัวแบบที่ 3.1.....	184
4.23	แสดงผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเพื่อยืนยันผล (Robust regression for hypothesis testing) เกี่ยวกับผลกระทบของการบริหารกำไรโดยใช้แบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทตามตัวแบบที่ 3.2.....	187
4.24	แสดงสรุปผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเกี่ยวกับผลกระทบของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modified Jones และยืนยันผล (Robust regression hypothesis) โดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทตามตัวแบบที่ 3.1 และ 3.2.....	190
4.25	แสดงสรุปคุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants).....	192
4.26	แสดงผลการสัมภาษณ์ประเด็นที่ 1.....	195
4.27	แสดงผลการสัมภาษณ์ประเด็นที่ 2.....	200
4.28	แสดงผลการสัมภาษณ์ประเด็นที่ 3.....	204
4.29	แสดงสรุปผลการสัมภาษณ์แต่ละประเด็น.....	205
4.30	แสดงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อการศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชี ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	207

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.31	แสดงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการ กำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn(2006).....	209
4.32	แสดงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อนำเสนอตัวแบบการวัดการบริหารกำไร ของบริษัทที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ตัวแบบวัดของ Modifies Jones และ ยืนยันผลการทดสอบโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006).....	210
4.33	แสดงสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาผลกระทบ ทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชี ที่มีต่อผล การดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย....	211
4.34	แสดงสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลกระทบ ทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อ การบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006).....	212
4.35	แสดงสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาผลกระทบ ทางตรงของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผล โดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	213
5.1	แสดงสรุปผลการศึกษาและความสอดคล้องตามวิจัยตามวัตถุประสงค์ การศึกษาข้อที่ 1.....	236

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
5.2	แสดงสรุปผลการศึกษาและความสอดคล้องตามวิจัยตามวัตถุประสงค์ การศึกษาข้อที่ 2.....	240
5.3	แสดงสรุปผลการศึกษาและความสอดคล้องตามวิจัยตามวัตถุประสงค์ การศึกษาข้อที่ 3.....	244

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบที่		หน้า
1.1	แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย.....	7

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การบริหารกำไรเป็นการแทรกแซงกระบวนการการทำบัญชี ซึ่งทำให้ตัวเลขในงบการเงินเปลี่ยนแปลงไปโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างผลประโยชน์ส่วนตัว ทำให้เกิดความเข้าใจผิดของผู้ใช้ งบการเงิน Watts & Zimmerman (1990, pp.131-156) กล่าวคือตัวเลขทางกำไรจะเพิ่มขึ้นหรือลดลง ไม่ได้อยู่ในกระบวนการทางการบัญชีที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจที่แท้จริงขึ้นอยู่กับความต้องการหรือเป้าหมายของบริษัท แต่ปัจจุบันวิวัฒนาการของรูปแบบการบริหารกำไรซับซ้อนมากขึ้นบางครั้งผู้บริหารอาจกระทำโดยผ่านกลยุทธ์ต่างๆ ซึ่งเป็นการวางแผนระยะยาว เช่น การปรับโครงสร้างของบริษัทหรือการจัดกลุ่มประเภทบัญชีใหม่เพื่อที่จะไม่ต้องการแสดงข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง นักวิจัยบางกลุ่มได้กล่าวถึงการบริหารกำไรของบริษัทว่าไม่ใช่เป็นสิ่งที่นำความไม่ดีต่อบริษัทเสมอไปเพราะอาจนำไปสู่ความมั่งคั่งให้กับผู้มีส่วนได้เสียได้ เช่น บริษัทต้องการสื่อสารสถานการณ์ที่ไม่ใช่ตัวเลขทางการบัญชีเพื่อที่จะเพิ่มมูลค่าให้กับบริษัทหรือปรับกำไรเพื่อเป็นแรงจูงใจผู้ถือหุ้นหรือเพื่อไม่ให้ผิดเงื่อนไขสัญญาต่างๆ และสามารถทำกำไรระยะสั้น อย่างไรก็ตามอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของกำไรที่ปรากฏในงบการเงินและผลประโยชน์ในการตัดสินใจของนักลงทุน ซึ่งจะสะท้อนถึงความอ่อนแอของตลาดหุ้นโดยรวม ดังนั้นเพื่อสร้างความเข้มแข็งของตลาดหุ้นและความเชื่อมั่นของนักลงทุน ทำให้ตลาดหุ้นและหน่วยงานกำกับดูแลพยายามสร้างกลไกต่างๆ มากำกับติดตาม ควบคุม ดูแล พฤติกรรมของผู้บริหารเกี่ยวกับเรื่องนี้ นั่นคือ กลไกภายใน ซึ่งได้แก่ กลไกการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance :CG) และกลไกภายนอก ได้แก่ คุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี (Audit Quality : AQ)

กลไกการกำกับดูแลกิจการสามารถที่จะลดการบริหารกำไรได้หรือไม่นั้น เป็นคำถามที่มีการศึกษาวิจัยและการพัฒนามาตลอดมา เห็นได้ชัดเจนเมื่อปี ค.ศ. 1990 หลังจากที่เกิดปัญหาวิกฤติทางการเงินในประเทศสหรัฐอเมริกา โครงสร้างของธุรกิจทั่วโลกมีการเปลี่ยนแปลงเนื่องมาจากการขยายตัวของธุรกิจระหว่างประเทศมากขึ้น ทำให้เกิดการออกบทบัญญัติขึ้นมาเพื่อที่จะคุ้มครองนักลงทุน แต่งานวิจัยส่วนใหญ่จะอยู่แถบกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้วซึ่งแตกต่างกันกับกลุ่มประเทศที่

กำลังพัฒนาในด้านแรงจูงใจในการทำการบริหารกำไร จะเห็นได้จากงานวิจัยของ Selahud, Zak & Sanus (2014, pp. 2644-2661) และ Liu & Cheng (2011, pp. 7306-7315) จึงถือได้ว่าการบริหารกำไรไม่ได้ขึ้นอยู่กับมาตรฐานรายงานทางการเงินที่มีคุณภาพอย่างเดียว อาจขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น เช่น ลักษณะวัฒนธรรม และการกำกับดูแลกิจการของแต่ละประเทศ จึงส่งผลต่อกลไกของการกำกับดูแลกิจการแตกต่างกันด้วย

ส่วนคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีมีบทบาทที่สำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นและความโปร่งใสในการแสดงความเห็นในรายงานทางการเงิน แต่ในอดีตที่ผ่านมาผู้สอบบัญชีถูกตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีในการลดการบริหารกำไรในครั้งเกิดปัญหาจากการล้มละลายของบริษัทเอนรอนที่ผลมาจากการตกแต่งบัญชี ทำให้สภาสูงของประเทศสหรัฐอเมริกาต้องเรียกความเชื่อมั่นของนักลงทุนกลับคืนมา จึงออกพระราชบัญญัติบังคับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา (Sarbanes-Oxley Act : SOX) เพื่อคุ้มครองนักลงทุนจากการตกแต่งบัญชีของบริษัทขึ้นมา ส่งผลกระทบต่อหลายฝ่ายที่จะมาควบคุมดูแลผู้สอบบัญชีให้มีคุณภาพ เช่น ผู้สอบบัญชีจะตรวจสอบบัญชีบริษัทจดทะเบียนต้องรายงานต่อคณะกรรมการกำกับดูแลบัญชีสาธารณะ (Public Company Accounting Oversight Board: PCAOB) นอกจากนั้นยังออกกฎหมายบังคับให้ผู้สอบบัญชีหมุนเวียนการสอบบัญชีเพื่อป้องกันการร่วมมือกันกับลูกค้าหรือค้ำเค้นเคยกัน แต่พระราชบัญญัติต่างๆที่ออกมาบังคับเหล่านี้ ปัจจุบันยังเป็นที่อภิปรายในคุณภาพการสอบบัญชี โดยเฉพาะอุปสรรคต่อความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี (Defond & Zhang, 2014, p.275)

ส่วนผลการดำเนินงานของบริษัท มาจากการการบริหารของผู้บริหารสาระสำคัญคือความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์จากตัวเลขทางกำไรที่เกิดจากการทำการบริหารกำไรจะนำไปสู่การเพิ่มหรือลดมูลค่าหุ้น และสะท้อนมูลค่าบริษัท มูลค่าทางเศรษฐกิจระยะยาวได้หรือไม่ โดยเฉพาะเมื่อนักลงทุนหรือลูกค้าของบริษัทนำตัวเลขทางบัญชีไปประเมินมูลค่าหุ้นเพื่อพยากรณ์หรือคาดหวังผิดพลาด ความเชื่อมั่นจะลดลง แต่ในอดีตมีงานวิจัยที่มีผลลัพธ์ที่แตกต่างกัน เช่น Li, Hsu & Liu (2013, pp. 41-60), Sayari, Omri, Finet & Harrathi (2013, pp. 7-21) และ Callen, Khan & Lu (2013, pp. 269 - 295) ซึ่งให้เห็นว่าคุณภาพบัญชีที่ไม่ดี เกี่ยวข้องกับต้นทุนเงินทุนสูง แต่ในบริบทประเทศไทยยังคงอภิปรายในผลที่เกิดจากการบริหารกำไรที่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน เนื่องจากว่าการพึ่งพาแหล่งเงินทุนที่แตกต่างจากประเทศอื่นๆ

หลังจากปี 2544 เป็นต้นมา กลไกการกำกับดูแลกิจการในประเทศไทยได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้วยถือว่าเป็นกลุ่มประเทศเศรษฐกิจใหม่ซึ่งต้องมีการปรับตัว เพื่อส่งเสริมการพัฒนาเกี่ยวกับการรวมตัวในตลาดทุนของประเทศต่างๆ ในประเทศกลุ่มสมาชิกภูมิภาคอาเซียนให้เกิดประสิทธิภาพ จะเห็นได้จากการพัฒนาตัวชี้วัดใหม่ที่เป็นคะแนนการกำกับดูแลกิจการอาเซียน (Asia Corporate Governance Scorecard) เพื่อวัดการกำกับดูแลกิจการในภูมิภาคอาเซียน (ศิลปพร

ศรีจันเพชร, 2556, หน้า 1-4) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้ทำการสนับสนุนคุณภาพในงานสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนให้มีมาตรฐานความโปร่งใส และเป็นที่น่าเชื่อถือ จนเป็นที่ยอมรับให้เป็นสมาชิกขององค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลผู้สอบบัญชี และสำนักงานสอบบัญชี (Independent Audit Regulator: IFIAR) ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานรายงานทางการเงินโดยการปรับปรุงให้อิงกับมาตรฐานรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ และมีการกำหนดคุณภาพของข้อมูลบัญชีอย่างชัดเจน ส่งผลให้เกิดความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเงินบัญชี และในปี 2557 ประเทศไทยได้รับความเชื่อถือในภูมิภาคเอเชียเป็นลำดับที่ 3 ในด้านการใช้แนวทางปฏิบัติการกำกับดูแลกิจการ โดยติดต่อกัน 3 ปี ถือว่าเป็นผู้นำในภูมิภาคนี้ และดัชนีชี้วัดภาพลักษณ์คอร์รัปชัน(Corruption Perceptions Index 2014) ประจำปี พ.ศ.2557 ประเทศไทยได้รับการชี้วัดในลำดับที่ 3 ในภูมิภาค และล่าสุด เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นในตลาดทุนมากยิ่งขึ้น ปี 2557ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ออกกฎเกณฑ์ใหม่ให้บริษัทที่กำลังจะจดทะเบียน และจดทะเบียนแล้วในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต้องรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีเพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งถือว่าเป็นความพยายามที่จะสร้างความเชื่อถือของตลาดทุนในประเทศไทย เพื่อตอบสนองความคาดหวังของนักลงทุนเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่ดีขึ้น และลดความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล

ปัญหาทางด้านการกำกับดูแลกิจการของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยยังเป็นที่สนใจของนักลงทุน เนื่องจากประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่อยู่ในกลุ่มเศรษฐกิจเกิดใหม่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว จะเห็นได้จากเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศที่รายงานโดยธนาคารแห่งประเทศไทย จากปี 2555 -2559 เงินลงทุน ในปี 2555 รวมมูลค่า 22,930.78 ล้านบาท และปี 2559 มีเงินลงทุน รวม 71,509.84 ล้านบาท ถือว่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 68 (Bank of Thailand, 2017) แต่ระยะเวลาที่ผ่านมาเกิดปัญหาเกี่ยวกับคดีความในด้านการใช้ข้อมูลภายใน การสร้างข่าว เพื่อผลประโยชน์ของตนและพวกพ้อง จะเห็นจากระหว่างปี 2555 - 2559 มีสถิติการฟ้องร้องเพิ่มขึ้น ร้อยละ 50 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2559) ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 แสดงสถิติการกล่าวโทษการกำกับดูแลกิจการของนักลงทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ความผิด/ปี	2555	2556	2557	2558	2559	รวม
ผู้ประกอบธุรกิจ						
- การไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์การประกอบธุรกิจ	18	17	21	14	20	90
การออกแบบและเสนอขายหลักทรัพย์						
- งบการเงิน	30	43	67	47	50	237
- รายงานการถือหลักทรัพย์ของกรรมการและผู้บริหาร	1	1	1	1	3	7
การกระทำอย่างอื่นที่ไม่เป็นธรรม						
- การเผยแพร่ข่าว	0	0	0	1	3	4
- การสร้างราคา	6	0	35	12	16	69
- การใช้ข้อมูลภายใน	1	10	13	10	20	54
รวม	56	79	140	89	112	476

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2559

ข้อมูล ณ 31 ธันวาคม 2559

เมื่อเร็วๆ นี้เกิดกรณีอื้อฉาวของบริษัท ซี.พี. ออลล์ จำกัด(มหาชน) บริษัทสิงหฬาราคาเขต จำกัด (มหาชน) บริษัท โซลูชั่น คอนเนอร์ (1998) จำกัด (มหาชน) และ บริษัท ริช เอเชีย สตีล จำกัด (มหาชน) (Nakhonkwang, 2016) ซึ่งปัญหาเหล่านี้อาจนำไปสู่แรงจูงใจในการจัดการกำไร (Jaggi & Tsui, 2007, pp. 92-222) ทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี

ดังนั้นสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นจึงเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้วิจัยต้องการศึกษาในเรื่องนี้ ด้วยเหตุผล 4 ประการ ดังนี้

1) งานวิจัยในอดีตที่ศึกษาในบริบทประเทศไทยมีไม่มากนัก และมีการทดสอบกลไกการกำกับดูแลกิจการ และปัจจัยที่แสดงให้เห็นถึงกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีผลกระทบแตกต่างกัน เช่น Issarawornrawanich. (2011) มุ่งเน้นศึกษาผลกระทบที่มีต่อความเสี่ยงในการลงทุนในหลักทรัพย์ Sukanantasak (2014, pp. 14-31) มุ่งเน้นศึกษาผลกระทบที่มีต่อ

เสถียรภาพของกำไร ขณะที่ Ngamchom (2015, pp.259-268) และ Kamolsakulchai (2015) มุ่งเน้นศึกษาผลกระทบที่มีต่อคุณภาพของรายงานทางการเงิน และการบริหารกำไร ตามลำดับ

2) งานวิจัยในอดีตจะใช้ระเบียบวิธีวิจัยศึกษาเพียงเชิงปริมาณ แต่การศึกษาวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสม สอดคล้องกับคำแนะนำของ Johl, Kaur & B (2015, pp. 239-243) ที่ระบุว่าระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมจะทำให้สามารถอธิบายและตีความผลลัพธ์ทางสถิติที่ได้จากการค้นพบสมบูรณ์มากขึ้น

3) งานวิจัยด้านนี้มีการทดสอบประสิทธิภาพของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีในบริบทประเทศที่แตกต่างกันตามที่อภิปรายข้างต้น สำหรับในประเทศไทยมีการศึกษาค่อนข้างน้อย ทำให้ไม่มีข้อสรุปเป็นเอกฉันท์

4) ตัวแบบในการวัดการบริหารกำไรปัจจุบันยังอภิปรายในความเหมาะสม โดยนักวิจัยส่วนใหญ่จะพิจารณาจากรายการคงค้างตามแบบของ Modified Jones Model แต่มีนักวิจัยส่วนหนึ่งได้นำไปทดสอบในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาปรากฏว่าผลลัพธ์ไม่ชัดเจน ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะใช้รายการคงค้างเป็นตัวแทนในการวัดการบริหารกำไร ซึ่งจะศึกษาการวัดในตัวแบบของ Modified Jones และยืนยันด้วยตัวแบบของ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของตัวแบบในการวัด และนำไปสู่การพัฒนาตัวแบบวัดที่เหมาะสมในบริบทของประเทศไทยในอนาคตสอดคล้องกับ Alareeni & Aljuaidi. (2014) ที่ให้คำแนะนำในการศึกษา

ดังนั้นผู้วิจัยคาดหวังว่าผลลัพธ์การศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อตลาดทุนในประเทศไทย และสามารถเลือกตัวแบบที่เหมาะสมในการวัดการบริหารกำไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในเรื่อง ผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทผ่านการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2.2) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบ Modified Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)

2.3) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในเรื่อง ผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทผ่านการบริหารกำไร ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

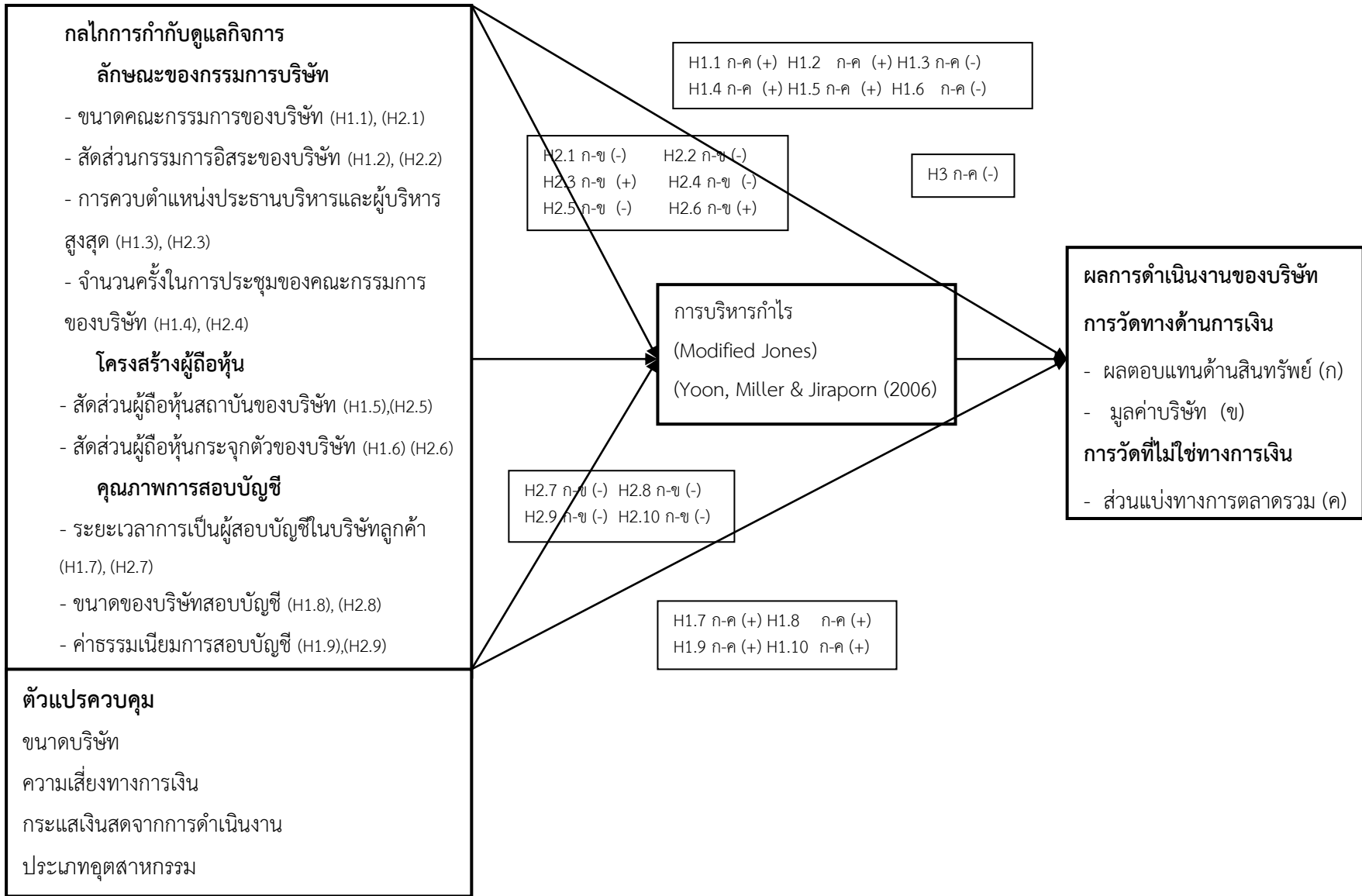
3.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 กลไกการกำกับดูแลกิจการ และ ด้านที่ 2 คุณภาพการสอบบัญชี ดังนี้

ด้านที่ 1 กลไกการกำกับดูแลกิจการ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 คือ ลักษณะของกรรมการของบริษัท ได้แก่ ขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การควมตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด และจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท กลุ่มที่ 2 คือ โครงสร้างผู้ถือหุ้น ได้แก่ สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท และ สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท ด้านที่ 2 คุณภาพการสอบบัญชี ประกอบด้วย ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี และการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ผู้วิจัยได้ศึกษาประยุกต์ตามแบบของนักวิจัยหลายท่าน เช่น González & García-Meca (2014, pp 419–440) และ Wiralestar (2015, pp. 6619-6627)

3.2 ตัวแปรแทรกกลาง ประกอบด้วยตัวแบบในการวัดระดับของการบริหารกำไร ผู้วิจัยใช้ 1 ตัวแบบ คือ รายการคงค้างโดยการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามตัวแบบ Modified Jones และ ผู้วิจัยใช้ ตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006, pp. 112-131) ประยุกต์มาจากงานวิจัยของ Alareeni & Aljuaidi (2014, pp. 1472-1484) เพื่อทดสอบประสิทธิภาพความแกร่งทางสถิติของสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing)

3.3 ตัวแปรตาม ประกอบด้วย ผลการดำเนินงานของบริษัท ได้แก่ ผลตอบแทนด้านสินทรัพย์ มูลค่าบริษัท วัดจาก Tobin's Q และ ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม อ้างอิงจากงานวิจัยและการอภิปรายของ Damodaran. A (1999) ,Wahla Shaha & Hussain (2012, pp. 6–13)

3.4 ตัวแปรควบคุม ประกอบด้วย ขนาดบริษัท ความเสี่ยงทางการเงิน กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน อ้างอิงงานวิจัย และการอภิปรายของ Banimahda & Aliabadib. (2013, pp.1677–1682), Niresh & Velnampy. (2014, pp. 57-64) และ ประเภทอุตสาหกรรม Houthoofd & Hendrickx. (2012, pp.237 - 264)

ภาพประกอบที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดงานวิจัย

คำถามการวิจัย

4.1 ในประเทศไทย กลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีมีผลกระทบทางตรงต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือไม่

4.2 ในประเทศไทย กลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีมีผลกระทบทางตรงต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือไม่

4.3 ในประเทศไทย การบริหารกำไรของบริษัทมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยในเรื่อง ผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานผ่านการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยมีการกำหนดสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

สมมติฐานตามวัตถุประสงค์งานวิจัยที่ 1 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามแนวทางดังนี้

สมมติฐานที่ 1.1 ขนาดคณะกรรมการของบริษัท มีผลกระทบทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานที่วัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

สมมติฐานที่ 1.2 สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท มีผลกระทบทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่วัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

สมมติฐานที่ 1.3 การควบบำเหน็จประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด มีผลกระทบทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่วัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

สมมติฐานที่ 1.4 จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริษัท มีผลกระทบทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่วัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

สมมติฐานที่ 1.5 สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่วัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

สมมติฐานที่ 1.6 สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท มีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่วัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

สมมติฐานที่ 1.7 ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค่า มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่วัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

สมมติฐานที่ 1.8 ขนาดของบริษัทสอบบัญชี มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่วัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

สมมติฐานที่ 1.9 ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่วัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

สมมติฐานที่ 1.10 การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่วัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

สมมุติฐานตามวัตถุประสงค์งานวิจัยที่ 2 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตามแนวทางดังนี้

สมมติฐานที่ 2.1 ขนาดคณะกรรมการของบริษัท มีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร

สมมติฐานที่ 2.2 สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท มีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร

สมมติฐานที่ 2.3 การควบบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร

สมมติฐานที่ 2.4 จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริษัท มีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร

สมมติฐานที่ 2.5 สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท มีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร

สมมติฐานที่ 2.6 สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร

สมมติฐานที่ 2.7 ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า มีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร

สมมติฐานที่ 2.8 ขนาดของบริษัทสอบบัญชี มีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร

สมมติฐานที่ 2.9 ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร

สมมติฐานที่ 2.10 การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข มีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร

สมมติฐานตามวัตถุประสงค์งานวิจัยที่ 3 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามแนวทางดังนี้

สมมติฐานที่ 3 การบริหารกำไร มีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่วัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัทและ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยในเรื่อง ผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทผ่านการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยมุ่งศึกษาประเด็นโดยมีขอบเขตดังต่อไปนี้

6.1 ขอบเขตทางด้านเนื้อหา อธิบายขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัย ดังนี้

6.1.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารกำไร และผลการดำเนินงานของบริษัท ตัวแปรอิสระประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 กลไกการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งประกอบด้วย 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1) ลักษณะของกรรมการของบริษัท ได้แก่ ขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การควมตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด และจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท กลุ่มที่ 2) โครงสร้างผู้ถือหุ้น ได้แก่ สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท และ สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท ด้านที่ 2 คุณภาพการสอบบัญชี ประกอบด้วย ระยะเวลา

การเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การ แสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข

6.1.2 ตัววัดในการบริหารกำไร ประกอบด้วย ตัวแบบการวัดของ Modified Jones Model

6.1.3 ผลการดำเนินงานของบริษัท ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดด้านการเงิน ได้แก่ ผลตอบแทนด้านสินทรัพย์ มูลค่าบริษัท วัดจาก Tobin's Q และ ตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ด้านการเงิน คือ ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม วัดโดย ร้อยละของส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

6.1.4 ตัวแปรควบคุม ประกอบด้วย ขนาดบริษัท ความเสี่ยงทางการเงิน กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน และประเภทอุตสาหกรรม

6.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

6.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

6.3.1 วิจัยเชิงปริมาณ

การกำหนดประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีเงื่อนไขดังนี้

1) เป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทุกกลุ่มโดยมีวันสิ้นงวด ณ วันที่ 31 ธันวาคม และมีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลในการวัดตัวแปรต่างๆ อย่างครบถ้วนและสามารถเปรียบเทียบกันได้

2) เป็นบริษัทที่ไม่ถูกจัดประเภทให้อยู่ในกลุ่มบริษัทที่กำลังฟื้นฟูกิจการเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดเก็บข้อมูลเพราะบริษัทเหล่านี้ไม่ได้มีข้อมูลซื้อขายหลักทรัพย์ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา และกลุ่มบริษัทที่อยู่ในกลุ่มฟื้นฟูกิจการนี้อาจเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี และไม่เป็นที่สนใจของนักลงทุน

3) เป็นบริษัทที่ไม่ถูกขึ้นเครื่องหมาย H (Trading hall) หรือ SP (Trading Suspension) จากตลาดหลักทรัพย์ ณ ช่วงเวลาที่ศึกษา และช่วงประมาณค่าเพราะเครื่องหมายดังกล่าวจะเป็นการงดการซื้อขายซึ่งจะทำให้ไม่มีข้อมูลในการซื้อขายหลักทรัพย์

4) ไม่เป็นบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงิน ประกันภัย และกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ เนื่องจากกิจการประเภทนี้มีแนวปฏิบัติทางด้านบัญชีแตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่น

5) ไม่เป็นบริษัทที่มีข้อมูลของงบการเงินไม่ครบถ้วน (Missing Data)

6.3.2 วิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็น กรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีผลการดำเนินงาน

บริษัท ตั้งแต่ปี 2554 – 2558 จำนวน 7 ราย และมีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่น้อยกว่า 3 ปี ใช้การเลือกแบบวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) และการสมัครใจ (Voluntary) (สุรีย์ โปษกรนัญญ์, 2554, Black, 2010) ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก ใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Question) เป็นการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้าแล้ว โดยพิจารณาจากผลลัพธ์ของงานวิจัยเชิงปริมาณที่พบสิ่งที่น่าสังเกตและมีนัยสำคัญ (Significance) ต่อตัวแปรที่ศึกษา

6.4 ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ พ.ศ. 2554 – 2558

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ประโยชน์เชิงวิชาการ

7.1.1 จะทำให้เกิดกลไกการกำกับดูแลกิจการที่นำมาปฏิบัติร่วมกันเพื่อนำไปสู่การลดลงของการบริหารกำไรของผู้บริหาร

7.1.2 เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขระบบกลไกการกำกับดูแลที่ดีทั้งด้านบริษัทและด้านผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อทำให้เกิดความสมดุลในตลาดทุน โดยเฉพาะตลาดทุนในประเทศไทย

7.2 ประโยชน์ทางด้านวิชาชีพหรือการนำไปปฏิบัติ

7.2.1 เป็นข้อเสนอแนะ สำหรับแนวทางการพัฒนาการกำกับดูแลกิจการที่เหมาะสม และเป็นรูปธรรม ในการสร้างผลการดำเนินงานของบริษัทที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และนำเสนอเพื่อเป็นข้อมูลให้นักลงทุนใช้องค์ประกอบในกลไกการกำกับดูแลกิจการประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการลงทุน

7.2.2 สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ นำไปปรับปรุงมาตรฐานรายงานทางการเงิน ด้านการปรับปรุงคุณภาพการสอบบัญชีเพื่อให้เกิดความอิสระ

7.2.3 เป็นการส่งเสริมให้นักลงทุนและนักวิเคราะห์ เข้าใจบทบาทของข้อมูลทางการเงินที่จะนำไปสู่การตัดสินใจลงทุน และเข้าใจในตัววัดการบริหารกำไรที่เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย

7.2.3 บริษัทนำผลการวิจัยมาประยุกต์ และพัฒนาการกำกับดูแลกิจการ และการสร้างการกำกับดูแลกิจการที่ดีเพื่อนำไปสู่การบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ

ค่านิยมศัพท์

การบริหารกำไร หมายถึง กระบวนการตัดสินใจของผู้บริหารในรายงานทางการเงิน เพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างของรายการทางบัญชี ในการจัดเตรียมการนำข้อมูล เพื่อนำไปสู่ทิศทางที่ตนเองต้องการ เช่น การทำสัญญา หรือข้อตกลงต่างๆ ทำให้ไม่สะท้อนถึงการดำเนินธุรกิจที่แท้จริง นำไปสู่ความเข้าใจผิดกับผู้มีส่วนได้เสีย หรือบุคคลภายนอก (Schipper, 1989)

ตัวแบบ Modified Jones คือ ตัวแบบการวัดการบริหารกำไรที่พัฒนาขึ้นโดย Dechow (1995) ในการวัดนั้นจะพิจารณารายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารที่เกิดจากรายได้ ลูกหนี้ และที่ดิน อาคารอุปกรณ์

ตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) คือ ตัวแบบการวัดการบริหารกำไรที่พัฒนาขึ้นโดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ในการวัด นอกจากจะพิจารณารายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารตามตัวแบบ Modified Jones แล้ว ยังพิจารณากระแสเงินสด และรายการคงค้างทุกประเภท

การกำกับดูแลกิจการ หมายถึง การดำเนินงานธุรกิจ ที่มีระบบการสั่งการและควบคุม โครงสร้างการกำกับดูแลกิจการ จะทำการกระจายสิทธิ และความรับผิดชอบของกลุ่มต่างๆ เช่น คณะกรรมการบริษัท ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียอื่น และจะต้องเป็นระบบที่เกี่ยวข้องกับความสมดุลระหว่างเป้าหมายทางเศรษฐกิจ และสังคม และระหว่างเป้าหมายของบุคคล และชุมชน เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และความรับผิดชอบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทที่มีต่อการรักษาทรัพยากรเหล่านั้น (OECD, 2015) ซึ่งประกอบด้วย

ขนาดคณะกรรมการของบริษัท คือ จำนวนสมาชิกของคณะกรรมการบริษัทที่ถูกคัดเลือกจากผู้ถือหุ้น ทั้งเป็นบุคคลภายในและภายนอกบริษัท (Akpan, 2015, pp. 75-82)

สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท หมายถึง สมาชิกคณะกรรมการบริษัทที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับบริษัทที่ถูกยอมรับเข้ามาบริหารงาน (Liu, Miletkov, Wei & Yang, 2015, pp. 223-244)

การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด หมายถึง การควบรวมตำแหน่งของผู้จัดการใหญ่และประธานกรรมการบริหารในคนเดียวกัน (Arora & Sharma, 2016, pp. 420 - 436)

สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท หมายถึง การที่บริษัทมีนักลงทุนที่ไม่ได้เป็นเฉพาะตัวบุคคลมาร่วมลงทุน แต่เป็นนิติบุคคลอยู่ในรูปแบบทางกฎหมาย ซึ่งจะแตกต่างกันในกลุ่มนักลงทุนสถาบันด้วยกัน ครอบคลุมถึงทุกอย่างตั้งแต่บริษัทร่วมทุน ไปถึง ห้างหุ้นส่วนที่จำกัดความรับผิดชอบ และการรวมกลุ่มธุรกิจของบริษัทหลายบริษัทมาร่วมกันดำเนินธุรกิจ เช่น กองทุนความมั่ง

คั้งแห่งชาติ นักลงทุนสถาบันทำหน้าที่อิสระ หรือเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มบริษัท ขนาดใหญ่หรือกลุ่มบริษัท ในเครือ เช่น กรณีกองทุนรวมบริษัท ในเครือของธนาคาร และบริษัทประกันภัย (Çelik & Isaksson, 2014, pp. 93-114)

สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท คือ การที่บริษัทจะมีผู้ถือหุ้นรายหนึ่ง หรือหลายรายที่มีจำนวนหุ้นและสิทธิออกเสียงที่มีสาระสำคัญ เรียกว่า ผู้มีอำนาจควบคุมกิจการ (Controlling shareholders) โดยส่วนใหญ่ผู้มีอำนาจควบคุมกิจการจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในการบริหารและกำหนดนโยบายของบริษัท เช่น ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการบริหาร เป็นต้น (กรัณธรัตน์ บุญญวัฒน์ และ ศักดา มาฉวีวัฒน์, 2554, หน้า 152-158)

คุณภาพการสอบบัญชี หมายถึง การตรวจสอบข้อเท็จจริงของผู้สอบบัญชี และการแสดงความเห็นในรายงานสอบบัญชีสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ตรวจพบโดยอยู่ภายใต้ความอิสระ สามารถลดความไม่สมดุลของข้อมูลระหว่างผู้บริหารกับผู้ถือหุ้น เป็นหลักประกันให้ผู้ใช้งบการเงินได้อย่างน่าเชื่อถือได้ (Reyad, 2013, pp. 83-93) ซึ่งประกอบด้วย

ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า (Audit Tenure : AT) หมายถึง ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชี และสำนักงานสอบบัญชีหลักในบริษัทของลูกค้าอย่างต่อเนื่อง ตามกฎระเบียบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (Siregar, Amarullah, Wibowo & Anggraita, 2012, 55-74)

ขนาดบริษัทสอบบัญชี หมายถึง บริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ ที่ได้รับการจัดลำดับเป็น Big N ซึ่งประกอบด้วย 1) บริษัทไพร์ซฮอเทอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอพีเอเอส จำกัด 2) บริษัทดีลอยด์ ทูช ไร้มัทส์ ไชยยศ จำกัด 3) บริษัทเคพีเอ็มจี ภูมิไชย สอบบัญชี และ 4) บริษัท สำนักงาน อีวาย จำกัด (Yasar, 2013, pp.153-163)

ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี หมายถึง ค่าธรรมเนียมที่บริษัทจ่ายให้ผู้สอบบัญชีเพื่อแลกเปลี่ยนกับการปฏิบัติงานตรวจสอบรายงานทางการเงิน เพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมาย (Asthana & Boone, 2012, 1-22)

การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข หมายถึง การที่ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไขเมื่อตัวผู้สอบบัญชีสามารถปฏิบัติงานตรวจสอบงบการเงินตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป และผู้สอบบัญชีมีความเชื่อมั่นว่างบการเงินที่ตรวจสอบนั้นแสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานของบริษัทและกระแสเงินสดไว้อย่างถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน แบบไม่เพิ่มวรรคเน้นข้อมูลและเหตุการณ์หลังวรรคความเห็น (Clean)

การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบอื่นๆ หมายถึง การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ที่มีการเพิ่มวรรคเน้นข้อมูล และเหตุการณ์หลังวรรคความเห็น (Unqualified

with Explanation) การแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไข การแสดงความเห็นแบบงบการเงินไม่ถูกต้อง และการงดแสดงความเห็น (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2562)

ผลการดำเนินงานของบริษัท หมายถึง รายงานทางการเงินที่รวบรวมตัวเลขทางบัญชีเพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ ฐานะทางการเงินของบริษัท กำไรขาดทุน กระแสเงินสด รวมทั้งผลตอบแทนของหุ้น ซึ่งตัวเลขเหล่านี้ หมายถึง การใช้ทรัพยากรทางการเงินอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความสามารถในการแข่งขัน และการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง สะท้อนถึงการปฏิบัติงาน ทั้งที่ภายในและภายนอกของบริษัท (Al-Matari, Al-Swidi & Fadzil (2014, pp. 24-49) สามารถวัดได้จาก 3 ด้านดังนี้

ผลการดำเนินงานของบริษัทด้านการบัญชี หมายถึง การวัดที่บ่งชี้ที่มีประสิทธิภาพ ในการทำกำไรของในการดำเนินธุรกิจของบริษัท เมื่อเทียบกับผลตอบแทนด้านอัตราดอกเบี้ยกับความเสี่ยงถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของเงินทุน เป็นตัวชี้วัดการทำกำไรของบริษัท ในระยะสั้นเฉพาะในปีที่ผ่านมา

ผลตอบแทนด้านการตลาด หมายถึง การวัดการตลาดที่ใช้เป็นลักษณะการคาดการณ์ล่วงหน้า และการสะท้อนของความคาดหวังของผู้ถือหุ้นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในอนาคตของบริษัท ซึ่งอ้างอิงการดำเนินงานมาตั้งแต่อดีตหรือปัจจุบัน ซึ่งจะอ้างอิงถึงมูลค่าบริษัท โดยใช้ Tobin's Q เป็นตัววัดผลการดำเนินงานของบริษัทในระยะยาวของบริษัท

ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม หมายถึง อัตราส่วนยอดขายรวมของบริษัทเทียบกับยอดขายรวมของบริษัทในอุตสาหกรรมทั้งหมดที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน

ข้อจำกัดของงานวิจัย

ข้อจำกัดที่สำคัญของผู้วิจัยในการศึกษา มีต่อไปนี้

9.1 ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล คือ ช่วงเวลา ปี 2554 – 2558 เป็นช่วงที่เกิดภาวะรุนแรงทางด้านการเมือง และภัยพิบัติจากน้ำท่วมใหญ่ อาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อตัวเลขในรายงานทางการเงิน ที่นำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และผลกระทบ

9.2 งานวิจัยในด้านนี้ ที่เผยแพร่ในฐานข้อมูลที่น่าเชื่อถือค่อนข้างน้อยที่ทำการศึกษาในอดีตจึงทำให้ไม่มีหลักฐานอ้างอิงทางตรงในบริบทสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของกลุ่มประเทศที่มีวัฒนธรรม สังคม และสิ่งแวดล้อมใกล้เคียงกันทดแทน

สรุป

บทนี้เป็นการนำเสนอความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย ที่เกิดมาจากตลาดทุนในประเทศไทยพยายามที่จะสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน และคุ้มครองผู้มีส่วนได้เสีย โดยนำกลไกการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งเป็นกลไกภายในบริษัท และคุณภาพการสอบบัญชี ซึ่งเป็นกลไกการกำกับดูแลภายนอกบริษัท เข้ามาบังคับใช้กับบริษัทจดทะเบียน แต่ด้วยบริบทประเทศไทยเป็นประเทศที่เป็นตลาดที่เกิดใหม่ มีลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นแบบกระจุกตัว มีโครงสร้างผู้บริหารแบบครอบครัว บทบาทต่างๆ ที่เป็นกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชี ตลอดจนเครื่องมือในการตรวจวัดการบริหารกำไร อาจมีการทบทวนหรือไม่ เนื่องจากว่าสถิติการทำผิดและการร้องเรียนยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง งานวิจัยนี้จึงได้จัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ 3 ประการ 1) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) 3) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีขอบเขตงานวิจัยเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี 2554 -2558 ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่างานวิจัยนี้จะเกิดมูลค่าต่อตลาดทุน และประเทศไทยในอนาคตต่อไป ผู้วิจัยจะกล่าวต่อไปในบทที่ 2 เรื่อง แนวคิด ทฤษฎี และผลงานที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยในเรื่อง ผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชี ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทผ่านการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบ Modified Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) 3) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modified Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกำไร
1. ความหมายของการบริหารกำไร
 2. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกำไรและคุณภาพกำไร
 3. การพัฒนาการบริหารกำไร
 4. แรงจูงใจในการบริหารกำไร
 5. การวัดการบริหารกำไร
- ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการของบริษัท
1. ความหมายและความสำคัญของกลไกการกำกับดูแลกิจการ
 2. การกำกับดูแลกิจการในประเทศไทย
 3. กลไกที่ส่งผลต่อกลไกการกำกับดูแลกิจการ
- ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี
- ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับด้านผลการดำเนินงานของบริษัท
1. ความหมายและความสำคัญของผลการดำเนินงานของบริษัท
 2. การวัดผลการดำเนินงานของบริษัท

- ตอนที่ 5 ศึกษางานทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
1. ทฤษฎีตัวแทน
 2. Positive Accounting Theory
- ตอนที่ 6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
1. ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการของบริษัทกับผลการดำเนินงาน
 2. ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการของบริษัทกับการบริหารกำไร
 3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอบบัญชีกับการบริหารกำไร
 4. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอบบัญชีกับผลการดำเนินงานของบริษัท
- ตอนที่ 7 ตัวแปรควบคุม
- ตอนที่ 8 สรุป

มีนักวิจัยจำนวนมากกล่าวถึงข้อมูลทางการบัญชีว่า เป็นภาษาของธุรกิจที่ใช้ในการสื่อสารผลการดำเนินงานของบริษัทโดยถูกรวบรวมไว้ในรูปแบบงบการเงินซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจของผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่ม เช่น กลุ่มผู้ถือหุ้นจะใช้ในการประเมินราคาหุ้น กลุ่มผู้บริหารจะนำไปใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ การติดตาม การควบคุม และวัดผลการดำเนินงานของบริษัท กลุ่มของภาคีรัฐจะนำไปประเมินภาษีอากร และกลุ่มของพนักงานจะนำไปคาดคะเนผลตอบแทนจากโบนัส ดังนั้นข้อมูลทางการบัญชีจะต้องมีคุณภาพ ต้องสามารถเข้าใจได้ มีความเชื่อถือได้ มีความเกี่ยวข้องกัน และสามารถเปรียบเทียบกันได้ แต่ตัวเลขที่ปรากฏอยู่ในงบการเงินนั้นผู้บริหารบริษัทสามารถใช้เทคนิคในการคำนวณตัวเลขกำไรให้ต่ำหรือสูงตามเป้าหมายที่ต้องการได้ เช่น การเพิ่มรายการคงค้างหรือการเลื่อนการรับรู้รายได้ รายจ่าย ซึ่งทำให้ผลการวิเคราะห์ในการพยากรณ์กำไรต่ำหรือสูง ถือว่าเป็นการใช้ดุลยพินิจที่ไม่ขัดหรือละเมิดมาตรฐานรายงานทางการเงิน (Generally Accepted Accounting Principles: GAAP) เรียกว่า การบริหารกำไร (Earnings Management : EM) (Rahmawati & Dianita, 2011, pp. 1034-1045) พฤติกรรมของผู้บริหารที่มีลักษณะเช่นนี้อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของกำไรที่ปรากฏในงบการเงิน และผลประโยชน์ในการตัดสินใจของผู้มีส่วนได้เสียที่เป็นนักลงทุนซึ่งจะสะท้อนถึงความอ่อนแอของตลาดทุนโดยรวม ดังนั้นตลาดทุนและหน่วยงานกำกับดูแลพยายามสร้างกลไกต่างๆ มากำกับ ติดตาม ควบคุม ดูแล

กลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีเป็นกลไกที่มีความสำคัญในการติดตาม ดูแล ควบคุม ถ้าหน่วยงานกำกับดูแลไม่ทราบประสิทธิภาพที่แท้จริง อาจส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทำให้ขาดการลงทุนในด้านต่างๆ ของนักลงทุนและนำไปสู่ปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม ดังที่ปรากฏชัดเจนในวิกฤติทางการเงินในปี 2540 ซึ่งเกิดจากความไม่มีประสิทธิภาพของตลาดทุน ไม่มีการคุ้มครองนักลงทุนรายย่อย ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยศึกษากลไกการกำกับดูแลกิจการ โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 กลไกการกำกับดูแลกิจการ ได้แก่ ลักษณะของกรรมการของบริษัท และ โครงสร้างผู้ถือหุ้น ลักษณะของกรรมการของบริษัท ประกอบด้วย ขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การควมตำแหน่ง ประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท ส่วน โครงสร้างผู้ถือหุ้น ประกอบด้วย สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท สัดส่วนผู้ถือกระแจะกตัวของบริษัท และ ส่วนที่ 2 คุณภาพการสอบบัญชี ประกอบด้วย ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ดังจะนำเสนอต่อไป

ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกำไร (Earnings Management)

1. ความหมายและความสำคัญของการบริหารกำไร

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยแยกความหมายออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) ด้านผลลัพธ์ที่สร้างผลประโยชน์ให้กับผู้บริหารหรือบริษัท และ 2) ด้านผลลัพธ์ที่สร้างผลประโยชน์ให้กับผู้มีส่วนได้เสีย

1.1 ด้านผลลัพธ์ที่สร้างผลประโยชน์ให้กับผู้บริหารหรือบริษัท

ประเด็นนี้จะถือว่าการบริหารกำไร เกิดขึ้นเมื่อผู้บริหารเข้ามามีส่วนในการตัดสินใจใน รายงานทางการเงิน โดยการเข้าไปปรับเปลี่ยนโครงสร้างซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจผิดของผู้มีส่วนได้เสีย เกี่ยวกับการดำเนินงานที่เกิดจากรูรกรรมที่แท้จริงของบริษัท หรือเข้าไปมีอิทธิพลต่อตัวเลขทางบัญชี เช่น การประมาณการอายุการใช้งานของสินทรัพย์ถาวร ภาระผูกพันกับเงินบำนาญ และ ผลประโยชน์จากการลาออกจากงาน ภาษีเงินได้การรอดัดจำหน่าย การขาดทุนจากหนี้สูญ และการ ด้อยค่าของสินทรัพย์ ระดับการเก็บรักษาสินค้าคงเหลือ ช่วงเวลาของสินค้าที่ลงท่าเรือ หรือการ สั่งซื้อ รวมทั้งนโยบายการรับรู้รายได้ ซึ่งอิทธิพลของตัวเลขทางบัญชีเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อ การปันส่วนต้นทุน และกำไรสุทธิ นอกจากนี้ยังรวมถึงการจ่ายโบนัสที่ผูกติดกับผลกำไร การกู้เงิน การ ปรับโครงสร้างหนี้ หรือการซื้อขาย หรือการควบรวมกิจการ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของ ผู้บริหาร และถือว่าการนำข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือเสนอบุคคลภายนอก ทำให้การตัดสินใจอาจนำไปสู่ ความเข้าใจผิด ผลที่ตามมาอาจถูกต่อต้านจากผู้มีส่วนได้เสีย หรือมีผลกระทบต่อความไว้วางใจ ซึ่งจะ สะท้อนกลับมาถึงมูลค่าของบริษัทในตลาดทุน จะเห็นได้จากการอภิปรายของ Schipper (1989, pp. 91-102), Healy & Wahlen (1999, pp. 365-383) และ Fong (2006, pp. 81-96)

1.2 ด้านผลลัพธ์ที่จะสร้างผลประโยชน์ให้กับผู้มีส่วนได้เสีย

ประเด็นนี้จะให้ความสำคัญกับการเลือกนโยบายบัญชี เพื่อการปรับเปลี่ยนหรือสร้างความประทับใจกับผู้มีส่วนได้เสีย กล่าวคือเป็นการบริหารกำไรเพื่อทำให้ดัชนีที่คาดหวังในตัวเลขกำไรดีขึ้นกว่าเดิมอย่างสม่ำเสมอของนักลงทุน เนื่องจากว่าการเปลี่ยนแปลงกำไรตลอดเวลานั้น อาจเป็นตัวชี้วัดในด้านความเสี่ยงในการบริหารงาน ซึ่งจะนำไปสู่ความประทับใจในระยะเวลาสั้นๆ เท่านั้น บางครั้งมองว่าการบริหารกำไรในประเด็นนี้ เป็นส่วนหนึ่งในการบริหารธุรกิจที่ดี ที่เพิ่มมูลค่าให้กับผู้ถือหุ้น โดยการกระทำผ่าน นโยบายทางการบัญชีภายใต้การยึดหยุ่นของมาตรฐานรายงานทางการเงิน และถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของเกมส์ตัวเลขทางการเงิน (Financial Numbers Game) (Boonlert-U-Thai, Meek & Nabarb., 2006, pp. 327-357) เช่น การจัดให้มีกำไรให้ส่วนลด หรือ จูงใจ เพื่อเพิ่มยอดขายในช่วงใกล้ไตรมาสเมื่อไม่ถึงเป้ากำไรที่วางไว้ การตัดสินใจที่จะลงทุนในเครื่องจักรใหม่ หรือ เจือปนไขในการรับพนักงานใหม่ อย่างไรก็ตาม ผลกระทบจากการเลือกนโยบายบัญชี ตัวเลขด้านอื่นๆก็จะมีผลกระทบตามมาเช่นกัน เช่น นโยบายการตัดค่าเสื่อมราคา ในแบบวิธีเส้นตรง ผลกระทบถัดมาก็คือ การประมาณการอายุของสินทรัพย์ และมูลค่าซาก หรือมูลค่าที่เหลือด้วย จะเห็นได้จากการอภิปรายของ Scott (1997), Mulford & Comiskey. (2002) และ Mckee (2005)

อย่างไรก็ตามตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้อ้างอิงในรายงานประจำปี 1999 ว่า การบริหารกำไร ถือว่าเป็นการล้มเหลวที่เกิดจากความยืดหยุ่นของมาตรฐานรายงานทางการเงิน และไม่เหมาะสม นั้นหมายความว่า รายงานทางการเงินไม่ได้นำเสนอผลการดำเนินงานของบริษัทที่แท้จริง ซึ่งตลาดหลักทรัพย์ฯ ต้องทำการตรวจสอบอย่างเข้มข้น

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น จะเห็นว่าค่านิยมของการบริหารกำไร ยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจน ผู้วิจัยจึงสรุปว่า การบริหารกำไร หมายถึง การที่ผู้บริหารเข้าไปมีบทบาทในการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างรายงานทางการเงินเพื่อผลลัพธ์ 2 ด้าน คือ ด้านประโยชน์ภายในบริษัท ได้แก่ ผู้บริหาร ด้านประโยชน์ภายนอกบริษัท ได้แก่ ผู้มีส่วนได้เสียภายนอก ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อความเชื่อถือในระยะยาว แต่อย่างไรก็ตามจากความหมายของการบริหารกำไรที่อภิปรายข้างต้นมีนักวิจัยและผู้ใช้งบการเงินส่วนหนึ่งยังสับสนระหว่างการบริหารกำไรและคุณภาพกำไร ผู้วิจัยจะอธิบายในหัวข้อถัดไป

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกำไร และคุณภาพกำไร

การบริหารกำไรและคุณภาพกำไรมีความสัมพันธ์กันโดยที่คุณภาพกำไร (Earnings Quality) ถือว่าเป็นตัวแทนของการนำตัวเลขทางการบัญชีไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจด้านการบริหารกำไร ซึ่งมีการวัดที่หลากหลายลักษณะตามความต้องการของผู้ที่ต้องการตัดสินใจในด้านต่างๆเช่นกัน โดยถือว่าคุณภาพกำไรที่สูงกว่าจะเป็นตัวแทนของกิจกรรมการดำเนินงานทางธุรกิจขั้นพื้นฐานของบริษัทที่ดี แต่งานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับคุณภาพกำไรที่มีผลกระทบต่อตัดสินใจบน

พื้นฐานทางเศรษฐกิจของบริษัทนั้นยังไม่ชัดเจน ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่การบริหารกำไรเพื่อลดความน่าเชื่อถือของกำไรมากกว่าการให้ประโยชน์ในการตัดสินใจ (Dechow, Ge & Schrand, 2010) ซึ่งสอดคล้องกับมุมมองของ Kamarudin & Ismail. (2014) ที่กล่าวถึงคุณภาพกำไรมักจะถูกกำหนดไว้ในมุมมองของการตัดสินใจเพื่อการใช้ประโยชน์กับการตัดสินใจทางเศรษฐกิจ แต่ว่าผู้ใช้งบการเงินมองว่าคุณภาพกำไรเป็นการบริหารกำไร เนื่องจากว่าคุณภาพกำไรถูกลดลงจากการกระทำของผู้บริหารโดยการนำช่องว่างของมาตรฐานรายงานทางการเงินไปใช้ให้ตัวเลขในรายงานทางการเงินเป็นประโยชน์ต่อตัวเองหรือบริษัท เช่น ค่าตอบแทน โบนัส การทำสัญญาที่อาศัยตัวเลขทางบัญชี รวมทั้งในตลาดทุน เพื่อจูงใจในผลตอบแทนของหุ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพกำไร ดังนั้นกล่าวได้ว่า การบริหารกำไรเป็นส่วนหนึ่งของ คุณภาพกำไรนั่นเอง การศึกษาในแง่มุมมองของคุณภาพกำไร หรือการบริหารกำไร มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานบริษัทในตลาดทุน มีนักวิจัยให้ความสนใจในอดีตจำนวนมาก จะเห็นได้จากงานทบทวนวรรณกรรมของ Dechow, Ge & Schrand (2010) ที่ได้สรุป การตอบสนองผลตอบแทนของคุณภาพกำไรหรือการบริหารกำไร มี 3 ลักษณะ คือ

2.1 เพื่อผลตอบแทนระยะสั้น (Contemporaneous Short-Window Returns) ในการทดสอบในด้านนี้เป็นการสรุปข้อมูลว่า คุณภาพกำไรจะสูงขึ้น ถ้ามีความสัมพันธ์กับผลตอบแทนที่สูงขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่จะทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกำไรที่คาดหวัง และผลตอบแทน โดยหลักสำคัญที่จะพิจารณา คือ

- (1) ตัวเลขทางกำไรมีการตอบสนองตลาดมากเกินไปความเหมาะสม ซึ่งประกอบด้วย กระแสเงินสด และรายการคงค้าง ซึ่งผลลัพธ์ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในไตรมาสที่ 2 ของรายงานการเงิน
- (2) การใช้รายการคงค้างโดยการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ในการบริหารกำไร อาจเป็นสัญญาณในด้านความเชื่อถือให้กับนักลงทุน เช่น การแบ่งแยกหุ้น การนำเสนอขายหุ้นเพื่อระดมทุนของบริษัทเป็นครั้งแรก (IPO) การควบรวมกิจการ
- (3) รายการพิเศษที่มีลักษณะเชิงลบ เช่น การตัดหนี้สูญ (Write-Offs) ต่ำกว่าความเป็นจริง (Write-Downs) ซึ่งรายการเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กับการตอบสนองราคาหุ้นและจะชี้ให้เห็นถึงการสื่อสารข้อมูลไปยังนักลงทุนในการคาดหวังในการปฏิบัติงานในอนาคต
- (4) การตอบสนองนักลงทุนโดยประมาณการกำไรขาดทุน (Pro-Forma Earnings) สูงกว่าค่าเฉลี่ยกำไรขาดทุนที่เป็นไปตามมาตรฐานรายงานการเงิน เป็นการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกันเป็นนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งจะวัดโดย ค่าสัมประสิทธิ์ของการตอบสนองกำไร (Earnings Response Coefficient : ERCs) ในอดีตค่าสัมประสิทธิ์จะมีนัยสำคัญทางสถิติเฉพาะบริษัทที่มีความเกี่ยวข้องกับข้อมูลกำไรตามมาตรฐานรายงานการเงินน้อยเท่านั้น
- (5) ความสัมพันธ์ของคุณภาพรายทางการเงินกับตัวชี้วัด ซึ่งเป็นความสัมพันธ์เชิงลบ

ต่อการตอบสนองราคาหุ้น เช่น การประกาศปรับปรุงโครงสร้างหนี้ ข้อบกพร่องในการควบคุมภายใน รวมทั้ง ค่าธรรมเนียมของผู้สอบบัญชี ซึ่งอาจเป็นตัวชี้วัดในเรื่องคุณภาพกำไรที่ต่ำลง และมีความสัมพันธ์กับการตกแต่งผลกำไรเพื่อผลตอบแทนจากหุ้น

(6) การเลือกแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีกับกำไรเป็นความสัมพันธ์เชิงลบในการตอบสนองต่อราคาหุ้น เช่น การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข จะตอบสนองราคาหุ้นเชิงบวก

2.2 เพื่อผลตอบแทนระยะยาว (Contemporaneous Short-Window Returns)

การศึกษาในอดีตในเรื่อง การตกแต่งผลตอบแทนระยะยาว ส่วนใหญ่จะเป็นการวัดกำไรที่แตกต่างกัน จึงส่งผลไปยังตลาดหุ้นที่แตกต่างกันด้วย ทำให้การตีความของนักลงทุนเป็นไปตามเงื่อนไขที่แตกต่างกันด้านบัญชี การศึกษาเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นการทำนายเชิงสถิติที่สะท้อนถึงพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่คาดเดาเหตุผลของนักลงทุน เช่น ความเข้าใจของนักลงทุนต่อค่าวิจัยและพัฒนาทางบัญชี การตีความการรับรู้รายได้ ที่มีผลต่อการตกแต่งค่าสัมประสิทธิ์ในการตอบสนองกำไรระยะยาว รวมทั้งคุณภาพการสอบบัญชี ซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงบวกในการตกแต่งผลตอบแทนระยะยาวโดยการวัดความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี

2.3 เพื่อผลตอบแทนในอนาคต (Future Return) เป็นการมุ่งเน้นการศึกษาความสัมพันธ์ของ ตัวแทน (Proxies) ในการวัดคุณภาพกำไรในรอบบัญชีหนึ่งไปยังผลตอบแทนของหุ้นในรอบบัญชีถัดไป หรือการคาดคะเนผลตอบแทนที่ชี้ให้เห็นในราคาหุ้นที่ผิดพลาด (Mispricing) ซึ่งการศึกษาเหล่านี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับตัวเลขรายการคงค้างในรายงานการเงิน และองค์ประกอบต่างๆ ที่ทำให้เกิดรายการคงค้าง ซึ่งประกอบด้วย รายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร รายการคงค้างรวม จากการทบทวนวรรณกรรมของ Dechow, Ge & Schrand (2010) พบหลักฐานตอบสนองตลาดหุ้นต่ำลง เมื่อคุณภาพกำไรต่ำลง หรือมีการบริหารกำไรมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับตัวแบบการวัดคุณภาพกำไร และเป็นคำถามต่อไปว่าการตอบสนองทางลบสะท้อนถึงการลดลงของคุณภาพของข้อมูลในกระบวนการดำเนินงานธุรกิจของบริษัท หรือเป็นการลดลงของคุณภาพของข้อมูลที่ใช้ในการวัดกระบวนการดำเนินการทางธุรกิจหรือไม่ และจะนำไปสู่หัวข้อการวิจัยของผู้วิจัยในเรื่องนี้

3. การพัฒนาการด้านการบริหารกำไร

อดีตที่ผ่านมา มีนักวิจัยจำนวนมากให้ความสนใจ และเกิดข้อสงสัยว่าตัวเลขกำไรที่ปรากฏอยู่ในรายงานทางการเงินนั้นว่า เป็นตัวแทนให้นักลงทุนหรือผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ นำไปใช้ในการตัดสินใจได้หรือไม่ จะเห็นได้จากงานของ Graham & Dodd (1940) ซึ่งเป็นผู้เขียน การวิเคราะห์หลักทรัพย์ (Security Analysis) และถือว่าเป็น “คัมภีร์แห่งการลงทุน” หรือ Bible of Value Investing ที่นักลงทุนต้องยึดถือในปัจจุบัน และเป็นการยอมรับครั้งแรกในการปฏิบัติการเกี่ยวกับ

รายการคงค้าง เช่น การกันสำรองโดยไม่สมเหตุสมผล การตัดค่าเสื่อมราคาที่ผิดปกติ หรือ การตัดจำหน่ายที่จะเกิดขึ้นในรอบบัญชีถัดไป หลังจากนั้น Ball & Brown (1968, pp. 159-178) ได้ทำการศึกษาการประเมินตัวเลขทางบัญชีในด้านกำไร โดยทดสอบตัวเลขทางการบัญชีว่าเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนหรือไม่ แต่ผลลัพธ์ชี้ให้เห็นถึงตัวเลขทางบัญชีที่เป็นกำไรในรายงานทางการเงินนั้นเป็นประโยชน์ และมีการตอบสนองต่อนักลงทุนในการนำไปใช้ในการตัดสินใจ ซึ่งงานวิจัยนี้ถือว่าเป็นพื้นฐานที่สัมพันธ์ระหว่างกำไร และราคาหุ้นที่นักวิจัยอื่นๆ ได้อ้างอิง ต่อมา มีนักวิจัยตั้งคำถามว่า ราคาหุ้นนั้นสะท้อนถึงกำไรไปในอนาคตหรือไม่ จะเห็นได้จากงานวิจัย ดังต่อไปนี้

Ou & Penman (1989, pp. 295-330) ได้ศึกษาการคาดคะเนผลตอบแทนตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน ปรากฏว่าไม่สามารถสะท้อนถึงราคาหุ้นได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bennard & Thomas (1990, pp. 305-340) การศึกษาโดยตั้งสมมติฐานว่าราคาหุ้นไม่สะท้อนจากกำไรที่ใช้ในปัจจุบันไปยังกำไรในอนาคตใน 3 วันก่อนประกาศกำไรในช่วงไตรมาส ซึ่งแสดงถึงความไม่น่าเชื่อถือของตัวเลขกำไร ต่อมาหลังจากนั้น Subramanyam (1996, pp. 249-281) ศึกษาตัวเลขกำไรในรายงานทางการเงินจากการใช้รายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารมาเป็นตัววัด ซึ่งการศึกษานี้เป็นการตั้งข้อสมมติฐานของงานวิจัยว่าผู้บริหารเลือกการใช้ดุลยพินิจในรายการคงค้างเพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือไม่ เป็นการทำการศึกษาเพื่อวัตถุประสงค์ 4 ประการ 1) อธิบายราคาหุ้นที่เคลื่อนไหวในปีปัจจุบัน 2) คาดคะเนกระแสเงินสดและกำไร 3) คาดคะเนการเปลี่ยนแปลงกำไร และ 4) ปรับปรุงเสถียรภาพของการคาดคะเนกำไร พบว่ารายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารมีส่วนทำให้กำไรและผลตอบแทนของหุ้น รวมทั้งมูลค่าบริษัทเปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ Sloan (1996, pp. 289-315) ได้ทำการศึกษาโดยการพิจารณาเสถียรภาพของกำไรซึ่งเป็นการอ้างอิงถึงรายการคงค้าง และกระแสเงินสดของกำไรในปัจจุบันที่ต่อเนื่องไปยังกำไรในอนาคต แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของรายการคงค้างและกระแสเงินสด ผลการศึกษาพบว่าราคาหุ้นไม่สะท้อนถึงข้อมูลที่มีอยู่โดยเฉพาะการเกี่ยวข้องกับรายการคงค้าง และกระแสเงินสดในกำไรปัจจุบัน

Beaver & McNichols (2001, pp. 197-220) ได้ศึกษาเพิ่มเติมจาก Sloan (1996, pp. 289 -315) แต่มุ่งเน้นที่ธุรกิจประกันภัย เป็นการศึกษาราคาหุ้นของบริษัทประกันภัยว่า สะท้อนถึงข้อมูลกำไรหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการคงค้างที่เกิดจากการตั้งสำรองค่าเบี้ยประกันภัยไว้ล่วงหน้า เนื่องจากการตั้งค่าเบี้ยประกันภัยไว้ล่วงหน้า นั้น ถือเป็นรายการคงค้างที่มีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจ และต้องเปิดเผยอย่างต่อเนื่อง และมีความเกี่ยวข้องกับเสถียรภาพของกำไรที่เกิดจากกระแสเงินสดหรือรายการคงค้างที่เกิดจากการประมาณการสูงหรือต่ำไป โดยศึกษา 2 มุมมอง คือ มุมมองด้านนักลงทุน และมุมมองด้านตลาดทุน ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่า ด้านนักลงทุน กระแสเงินสดของบริษัทต่ำกว่าความเป็นจริง แต่รายการคงค้างสูงกว่าความเป็นจริง ส่วนด้านตลาดทุน รายการคงค้างกลับต่ำกว่าความเป็นจริง Nichols & Wahlen (2004, pp. 263-286) โดยชี้ถึงปัญหานี้

3 ประเด็นนี้ว่า 1) ราคาหุ้นที่สะท้อนถึงรายการคงค้าง แต่ไม่ได้สะท้อนถึงกระแสเงินสดนั้น อาจเกี่ยวข้องกับผลตอบแทนที่ผิดปกติในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญ 2) การทดสอบรายการคงค้าง แสดงให้เห็นว่า รายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์เชิงลบกับกำไรในอนาคต แต่ไม่ได้แยกความแตกต่างระหว่างรายการคงค้างที่ไม่ใช้ดุลยพินิจ หรือรายการคงค้างปกติ ซึ่งเกี่ยวข้องกับกำไรจากการดำเนินธุรกิจที่แท้จริงในอนาคต 3) ไม่ได้เปิดเผยข้อมูลที่เพียงพอที่จะช่วยพัฒนาตลาดหุ้นในการประเมิน และราคาของหุ้น ซึ่งทำให้เกิดคำถามต่อมาจาก Mashruwala, Rajgopal & Shevlin (2006, pp. 3-33) และได้ทดสอบเพื่อหาคำตอบว่า รายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารสามารถทำให้เกิดกำไรของบริษัทได้หรือไม่ โดยทำการศึกษาบทบาทของความเสียหายที่เกิดขึ้นเฉพาะบริษัท และต้นทุนในการทำธุรกรรม (Transaction cost) ถือว่าเป็นการขยายขอบเขตงานวิจัยของ Sloan (1996, pp. 289-315) โดยศึกษาเฉพาะบริษัทที่มีความผันผวนของราคาหุ้น เพื่อตรวจสอบรายการคงค้างโดยการใช้ดุลยพินิจ ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่า หุ้นที่มีความผันผวนมากจะเกี่ยวข้องกับรายงานคงค้างที่ผิดปกติ และพบว่าราคาหุ้นอยู่ในระดับที่ต่ำ นอกจากนี้ยังพบว่าต้นทุนในการทำธุรกรรม เป็นตัวกำหนดปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้รายการคงค้างผิดปกติ แหล่งข้อมูลที่เป็นปัญหาและอุปสรรคในการทำกำไรนั้น มาจาก 2 แหล่ง คือ การขาดการทดแทนความเสี่ยงที่เกิดจากการผันผวนสูงของหุ้นที่ทำให้เกิดผลตอบแทนที่ผิดปกติ และต้นทุนในรายการทำธุรกรรม ที่ป้องกันการทำกำไรจากรายการคงค้างที่ผิดพลาดนั่นเอง

ผลลัพธ์ทั้งหมดจึงแสดงให้เห็นว่า ผลตอบแทนของหุ้น ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของกำไรมากขึ้น แต่ Beaver (1980, pp. 3-28) และ Dimitropoulos & Asteriou (2009, pp. 3-33) ได้กล่าวอภิปรายว่า แม้ว่ากำไรขาดทุนที่ปรากฏอยู่ในรายงานทางการเงินนั้น จะเป็นที่น่าสนใจของผู้มีส่วนได้เสีย แต่การลงทุนของนักลงทุนที่แท้จริง ควรมองไปที่การวิเคราะห์ด้านกระแสเงินสด และปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย โดยเฉพาะปัจจัยด้านความเสี่ยงต่างๆ เช่น ปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาค ที่มีต่อผลตอบแทนของหุ้น ซึ่งจะเห็นได้จากงานวิจัยของ Tangjitprom (2012, pp. 3-33) และ Li, Zhu & Yub (2012, pp. 1951-1958) จากการอภิปรายข้างต้นถือว่าการพัฒนางานวิจัยเกี่ยวกับตัวเลขกำไรที่มีความสำคัญในบทบาทของการบริหารกำไร

สำหรับการพัฒนาการของงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารกำไร จากการทบทวนวรรณกรรมของ Rath & Sun (2008, pp. 265-277) แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ ช่วง 1 ค.ศ.1960-1970 ช่วงที่ 2 ค.ศ.1980-1990 และ ช่วง 3 ค.ศ. 1960-1970

ช่วง 1 ค.ศ.1960-1970 จะเป็นช่วงที่มุ่งเน้นด้านตลาดหุ้น ซึ่งยุคนั้นนักวิจัยจะให้ความสนใจในการเลือกนโยบายทางการบัญชีที่มีผลกระทบต่อราคาหุ้น และกำไรทางบัญชี ซึ่งส่วนใหญ่จะกล่าวถึงความมีประสิทธิภาพของตลาดหุ้น จะเห็นได้จากงานวิจัยของ Ball (1972, pp. 1-38) และ Kaplan & Roll (1972, pp. 225-257) โดยระบุว่า นักลงทุนอาจเข้าใจผิดในข้อมูลที่เกิดจากการใช้

ดุลยพินิจของผู้บริหาร และนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจที่ผิดพลาดได้ แต่ก็มีข้อขัดแย้งกับงานวิจัยทางการเงินของ Fama (1970, pp. 383-417), Mayer-Somners (1979, pp. 88-106) และ Hines (1982, pp. 297-309) ที่ระบุว่าตลาดทุนที่มีประสิทธิภาพนั้นนักลงทุนไม่สามารถที่จะตัดสินใจผิดพลาดจากการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารได้ เนื่องจากว่ามูลค่าของราคาหุ้น ได้รวมความน่าเชื่อถือของข้อมูลเข้าไปเรียบร้อยแล้ว ในช่วงนี้เกิดการอภิปรายหาเหตุผลของนักวิจัย ในการที่ผู้บริหารเข้าไปเกี่ยวข้องกับการบริหารกำไร จึงทำให้ Watts & Zimmerman (1986) ได้พัฒนา Positive Accounting Theory เพื่อเพิ่มมุมมองการวิจัยในตลาดทุนไปสู่แรงจูงใจที่ไม่ใช่ด้านตลาดทุน

ช่วง 2 ค.ศ.1980-1990 ช่วงนี้นักวิจัยจะไม่ได้มุ่งเน้นไปที่ความมีประสิทธิภาพของตลาดทุน จะมุ่งเน้นทดสอบแรงจูงใจในการบริหารกำไรที่เป็นไปตาม Positive Accounting Theory ของ Watts & Zimmerman. (1986) ที่สัมพันธ์กับกลุ่มต่างๆ ซึ่งบริษัทอาจมีมุมมองในด้านต้นทุนในการทำสัญญาให้ต่ำสุด เพื่อประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหาร ถือว่าเป็นกลไกการกำกับดูแลกิจการอีกทางหนึ่ง แต่แนวคิดตามทฤษฎีนี้ เปิดโอกาสให้ผู้บริหารเลือกใช้ดุลยพินิจเพื่อตนเอง เช่น เพื่อโบนัสรักษาตำแหน่งหน้าที่การงานไม่ให้ถูกไล่ออก หรือเพื่อมูลค่าหุ้นที่ตนเองถืออยู่ นอกจากนี้ยังได้ระบุอิทธิพลที่มีต่อการบริหารกำไร เช่น การบริหารค่าตอบแทน การทำให้ถูกต้องตามเงื่อนไขการกู้ยืม การปกป้องตนเองจากการเมือง

ช่วง 3 ค.ศ.1990 เป็นต้นไป นักวิจัยจะกลับมามุ่งเน้นในตลาดทุนอีกครั้งหนึ่ง แต่ Dechow & Skinner (2000, pp. 235 – 250) ได้แสดงแนวคิดเรื่องประสิทธิภาพของตลาด บางครั้งตลาดที่เป็นลักษณะกึ่งประสิทธิภาพ อาจทำให้ส่งผลต่อการบริหารกำไร และโดยปกติในตลาดทุนผู้ใช้รายงานทางการเงินมีความเชื่อถือในข้อมูล การบริหารกำไรจะเป็นผลกระทบจากประสิทธิภาพของการสมดุลทางข้อมูลระหว่างนักลงทุนกับผู้บริหาร

จากการทบทวนวรรณกรรมจะเห็นว่าในอดีต การบริหารกำไรจะมองถึงประเด็นเรื่องความมีประสิทธิภาพของตลาดทุน และความไม่มีประสิทธิภาพในตลาดทุนที่มีผลกระทบต่อการบริหารกำไร แต่แนวคิดในเรื่องประสิทธิภาพในการทำสัญญาเพื่อให้ต้นทุนในการทำสัญญาต่ำสุดซึ่งทำให้เกิดมูลค่าแก่บริษัทสูงสุด ก็อาจเป็นสิ่งที่ไม่ต้องการ เนื่องจากเกิดข้อขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับผู้มีส่วนได้เสีย เช่น นักลงทุน เจ้าหนี้ ชุมชน ซึ่งนำไปสู่การบริหารกำไรเพื่อลดข้อขัดแย้งนั้น มีผลต่อทางเศรษฐกิจต่อผู้มีส่วนได้เสียเหล่านั้น ตาม Positive Accounting Theory ของ Watts & Zimmerman. (1986) บ่งบอกถึงแรงจูงใจต่างๆ ที่อาจทำให้เกิด ผลลัพธ์ในการบริหารกำไรขึ้นเช่นกัน ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อถัดไป

4. แรงจูงใจในการบริหารกำไร

จากการทบทวนวรรณกรรม ในด้านแรงจูงใจที่ทำให้บริษัททำการบริหารกำไร มีนักวิจัยในอดีตได้ให้แนวคิดไว้หลายท่าน เช่น Fong (2002, pp. 81-96) และ Rahman, Moniruzzaman &

Sharif (2013, pp. 22-34) แบ่งแรงจูงใจในการบริหารกำไร ออกเป็น 3 ด้าน คือ (1) แรงจูงใจด้านตลาดทุน (Capital Market Motivation) (2) แรงจูงใจด้านสัญญา (Contracting Motivation) และ (3) แรงจูงใจด้านกฎระเบียบปฏิบัติ (Regulatory Motivation)

4.1 แรงจูงใจด้านตลาดทุน (Capital Market Motivation) การศึกษาส่วนใหญ่ในด้านตลาดทุนจะอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งหมายความถึงนักลงทุนพยายามที่จะค้นหา วิเคราะห์ ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัท ซึ่งนั่นเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหารพยายามที่จะทำให้ตัวเลขกำไรของบริษัทเป็นไปตามการพยากรณ์ของนักวิเคราะห์ ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการแข่งขันทางธุรกิจ ที่อาจทำให้ต้นทุนเงินทุนต่ำลง เป็นบทบาทที่สำคัญที่ทำให้เกิดการบริหารกำไร แรงจูงใจนี้เป็นการมองไปที่ความคาดหวังของนักวิเคราะห์และนักลงทุนกับตราสารทุน ซึ่งเป็นการบริหารกำไรโดยพยายามที่จะเข้าไปมีอิทธิพลต่อราคาหุ้นระยะสั้น เป็นการจัดการกับรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary accrual) ระหว่างงวดบัญชี เพื่อที่จะทำให้กำไรมีแนวโน้มสูงขึ้น หรือต่ำลง ในช่วงเวลาที่มีการทำธุรกรรมในตลาดทุน การบริหารกำไรบางครั้งอาจทำให้ตัวเลขกำไรต่ำกว่าความเป็นจริง (Understate) ในอดีตมีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นตัวอย่าง เช่น DeAngelo (1988, pp. 3-36) ได้ศึกษาการประเมินมูลค่าของการซื้อขายบริษัทอื่น (Management Buyouts) พบว่าบริษัทผู้ซื้อมีแรงจูงใจที่จะประเมินมูลค่าบริษัทนั้นโดยทำให้กำไรต่ำกว่าความเป็นจริง นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ Perry & Williams (1994, pp. 157-179) ที่ตรวจสอบการนำรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงในรายได้และค่าเสื่อมราคา ซึ่งพบว่ารายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ถูกนำมาทำให้รายได้ลดก่อนที่จะมีการกู้ยืม สำหรับงานวิจัยปัจจุบันจะเห็นได้จากงานวิจัยของ Dimitropoulos & Asteriou (2009, pp. 40-50), Nuryaman (2013, pp. 73-78), และ Sayari, Omri, Finet & Harrathi (2013, pp. 1-19) นอกจากนี้ มีการบริหารกำไรเพื่อให้กำไรนั้นสูงกว่าความเป็นจริง (Overstate) เป็นการศึกษาการบริหารกำไรในช่วงระยะเวลารอบๆ การเสนอขายหุ้น หรือตราสารทุน เช่น การนำเสนอการขายหุ้นให้สาธารณะเป็นครั้งแรก หรือ IPO (Initial Public Offers) หรือการนำเสนอการขายหุ้นให้แก่ผู้ถือหุ้นรายเดิม หรือ SEO (Seasoned Equity Offers) ซึ่งส่วนใหญ่ผลวิจัยจะแสดงให้เห็นว่ารายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารถูกนำมาทำให้รายได้เพิ่มขึ้น

4.2 แรงจูงใจด้านสัญญา (Contracting Motivation) แรงจูงใจด้านสัญญา Healy & Wahlen. (1999, pp. 365-383) ได้อธิบายได้อย่างชัดเจนโดยแยกเป็น การจูงใจทางสัญญาในการกู้ยืมเงิน (Lending Contracts) และแรงจูงใจในการสัญญาค่าตอบแทน (Management Compensation Contracts)

การจูงใจทางสัญญาในการกู้ยืมเงิน (Lending Contracts) บริษัทจะออกเป็นตราสารหนี้ เช่น พันธบัตรหรือหุ้นกู้ ซึ่งในตราสารเหล่านี้จะเป็นส่วนหนึ่งของ ต้นทุนเงินทุน (Cost of Capital)

และมีเงื่อนไขในการจ่ายเงินปันผล หรือการซื้อหุ้นคืน ซึ่งส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับตัวเลขทางการบัญชีทั้งสิ้น เช่น การจ่ายเงินปันผลขึ้นอยู่กับผลกำไรประจำปี การบริหารกำไรทำได้โดยการเปลี่ยนแปลงการประมาณการทางบัญชี และรายการคงค้างเพื่อหลีกเลี่ยงการจ่ายเงินปันผล หรือการตัดสินใจในการปรับโครงสร้างของค่าใช้จ่ายใหม่ และนโยบายการคิดค่าเสื่อมราคา ซึ่งจะเห็นจากงานวิจัยของ Holthauson (1981) ที่ทำการตรวจสอบข้อจำกัดของการจ่ายเงินปันผลกับการเปลี่ยนแปลงนโยบายการคิดค่าเสื่อมราคา บางครั้งถ้าบริษัทมีการจ่ายเงินปันผลตามสัญญาอาจพบกับปัญหาทางการเงินด้านอื่นอีก เช่น ความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ย (Interest Coverage Ratio) หรือ อัตราส่วนหนี้สินกับทุน (Debt-Equity Ratios) ดังนั้นการที่ไม่ต้องการทำตามสัญญา การบริหารกำไรจึงปรากฏให้เห็นหลักฐานในงานวิจัยต่างๆ แต่หลักฐานเหล่านี้ผลลัพธ์อาจไม่สามารถสรุปไปในทิศทางเดียวกัน เช่น Defond & Jambalvo (1994) พบว่ามีการเร่งการรับรู้รายได้ก่อนปีที่จะมีการไม่ปฏิบัติตามสัญญา นอกจากนี้ Sweency (1994) ยังพบการไม่ปฏิบัติตามสัญญาทำให้มีการเปลี่ยนแปลงบัญชีรายได้เพิ่มขึ้น หลังจากไม่ปฏิบัติตามสัญญาแล้ว ปัจจุบันงานวิจัยด้านนี้ยังอภิปรายอย่างกว้างขวาง จะเห็นได้จากงานวิจัยของ Arif , Abrar, Khan, Kayani & Shah (2011, pp. 68-77), Liu & Espahbodi (2014, pp. 501-528) และ Srikanth & Prasad (2015, pp.14-30)

แรงจูงใจในการสัญญาค่าตอบแทน (Management Compensation Contracts) สัญญาค่าตอบแทนนี้ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องค่าตอบแทนด้านโบนัส ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดการบริหารกำไร เพื่อให้กำไรสุทธิที่ปรากฏอยู่ในรายงานการทางการเงินนั้น ถึงเกณฑ์ที่จะได้รับโบนัสหรือใกล้เคียง อาจมีลักษณะในการเลื่อนการรับรู้รายได้เพื่อเพิ่มผลกำไร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนโบนัส ผลตอบแทนในลักษณะอื่น เช่น ความเกี่ยวข้องกับตำแหน่งงานของผู้บริหารระดับสูงที่จะจ้างตามผลการดำเนินงานของบริษัทหรือแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารที่ถูกคาดหวัง ผลจากการวิจัยแสดงให้เห็นว่าค่าใช้จ่ายในด้านการวิจัยและพัฒนาลดลงเพื่อเพิ่มกำไร งานวิจัยปัจจุบันจะเห็นได้จาก Jones & Wu (2010, pp. 1-20), Sun (2012, pp. 111-127) และ Hassen (2014, pp. 84 -105)

4.3 แรงจูงใจด้านกฎระเบียบปฏิบัติ (Regulatory Motivation) ตามลักษณะของแต่ละบริษัทอุตสาหกรรมที่มีผลกระทบต่อสาธารณชนเป็นส่วนมาก มักจะมีกฎระเบียบเข้ามาควบคุม เช่น บริษัทที่เป็นสถาบันการเงิน บริษัทที่เกี่ยวกับการประกันภัยหรือบริษัทที่เกี่ยวข้องกับสาธารณชน จะมีหน่วยงานกำกับดูแลมาติดตามหรือรับการรายงาน ธนาคารจะต้องส่งเงินสำรองเงินฝากไปที่ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือบริษัทประกันภัยจะต้องมีทุนสำรองที่เพียงพอในการประกันทางการเงิน เนื่องจากเกี่ยวข้องกับเชื่อมั่นของประชาชน ในขณะเดียวกันบริษัทที่เกี่ยวข้องกับสาธารณะก็จะได้รับอนุญาตในการลงทุน เพื่อคืนกำไรกลับสู่ธรรมชาติและสังคม ดังนั้นจึงเป็นแรงจูงใจในการบริหารกำไรเพื่อไม่ให้ถูกลงโทษตามกฎระเบียบที่วางไว้ นอกจากนี้การบริหารกำไรเพื่อลดการ

แทรกแซงจากองค์การของรัฐ เช่น การเสียภาษีอากร หรือ ลดการเข้าตรวจสอบ สร้างความไว้วางใจให้แก่หน่วยงานของรัฐ หรือให้ได้รับเงินอุดหนุนจากภาครัฐ จะเห็นได้จากงานวิจัยของ Chen, Wang & Zhao (2009, pp. 589-620), Mulyadi & Anwar (2015, pp. 363-366) และ Yorke, Amidu & Agyemin-Boateng (2016, pp. 112-131)

แรงจูงใจในการบริหารกำไรที่กล่าวมาข้างต้น จะแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศ จะเห็นได้จาก Liu & Cheng (2011, pp. 7306-7315) ได้อธิบายถึงข้อแตกต่างกันระหว่างตลาดทุนของสหรัฐอเมริกา กับจีนว่า สหรัฐอเมริกานั้น ส่วนใหญ่จะได้รับแรงจูงใจจากตลาดทุน และ แรงจูงใจด้านสัญญา แต่ด้วยบริบทของประเทศจีน ที่มีลักษณะการบริหารงานแบบครอบครัว และมีโครงสร้างผู้ถือหุ้นแบบกระจุกตัว ลักษณะการบริหารงานที่รัฐบาลเข้าแทรกแซง กฎหมายอ่อนแอ และ ประเทศจีนส่วนใหญ่จะมีระบบการบริหาร เรียกว่า การสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์ (guanxi) ที่เป็นประเด็นเรื่องจริยธรรมที่อภิปรายกันมาอย่างต่อเนื่องในทศวรรษที่ผ่านมา ดังนั้น แรงจูงใจเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบ จึงเป็นสาเหตุให้เกิดการบริหารกำไร เพื่อให้เข้าเกณฑ์ในการนำเสนอหุ้นใหม่ กับสาธารณะเป็นครั้งแรก ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเพิ่มทุนของบริษัท และเป็นปัญหาส่วนใหญ่ในประเทศที่กำลังพัฒนาโดยทั่วไป สำหรับประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก็มีลักษณะที่แตกต่างในแต่ละตลาดทุน เช่น ประเทศฮ่องกง สิงคโปร์ เป็นประเทศเศรษฐกิจอุตสาหกรรม ส่วนประเทศมาเลเซีย และประเทศไทยยังเป็นภาคเกษตรกร แต่กำลังจะเปลี่ยนผ่านเป็นอุตสาหกรรมใหม่ ซึ่งส่งผลต่อลักษณะของการกำกับดูแลกิจการ และความเชื่อถือได้ของข้อมูลทางบัญชี ประเทศสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับนักลงทุนต่างชาติ ยึดหลักมาตรฐานรายงานทางการเงินตามประเทศอังกฤษ ทำให้มีความน่าเชื่อถือในข้อมูลทางการบัญชี Vichitsarawong, Eng & Meek (2010, pp. 32-61) ในงานวิจัยที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในแต่ละสิ่งแวดล้อมในเอเชีย จะเห็นได้จาก Boonlert-U-Thai, Meek & Nabarb (2006, pp. 327-357) และ Selahud, Zak & Sanus (2014, pp. 2644-2661) ยืนยันคำกล่าวนี้

สิ่งที่กล่าวมาข้างต้นเป็นแรงจูงใจที่ทำให้เกิดการบริหารกำไร แต่มีนักวิชาการได้ศึกษาการวัดการบริหารกำไรมีหลายวิธี ดังที่จะกล่าวต่อไป

5. การวัดการบริหารกำไร

มาตรฐานรายงานทางการเงิน ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดทำรายงานทางการเงิน หลายประเด็น แต่ในการศึกษาเรื่องการบริหารกำไร นักวิจัยส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นไปที่ หลักการจับคู่ค่าใช้จ่ายกับรายได้ (Matching Assumption) และเกณฑ์คงค้าง (Accrual Assumption) ซึ่งยึดหยุ่นให้บริษัทเลือกใช้เพื่อสอดคล้องกับธุรกิจของตนเองได้ ด้วยเหตุผลและแรงจูงใจที่กล่าวมาข้างต้น การวัดการบริหารกำไร ส่วนใหญ่จะวัดจากรายการคงค้าง โดยจะแบ่งรายการคงค้างออกเป็น 2 ประเภท คือ รายการคงค้างโดยไม่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Non-Discretionary Accrual: NDA) หรือ เรียกว่า

รายการคงค้างที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจปกติ ตามภาวะเศรษฐกิจ และ รายการคงค้างโดยการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual: DA) เป็นรายการคงค้างที่อาจเกิดจากการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารเข้ามาแทรกแซงกระบวนการทางธุรกิจเพื่อให้ตัวเลขทางบัญชีถูกบิดเบือนไป เช่น การเลือกนโยบายทางการบัญชีในการตัดค่าเสื่อมราคา เพื่อให้มูลค่าบริษัทสูงขึ้น (ประวัณน์ เภณญาศรีสวัสดิ์, 2012, หน้า 39-42)

จากการอธิบายข้างต้นจะเห็นว่ารูปแบบในการวัดการบริหารกำไรได้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประวัณน์ เภณญาศรีสวัสดิ์. (2012, หน้า 39-42) และ Marai & Pavlovic. (2014, pp. 21-36) ได้สรุปรูปแบบ ในการวัดรายการคงค้าง ดังนี้

Healy (1985) เป็นผู้นำเสนอครั้งแรกในการวัดการบริหารกำไรโดยใช้รายการคงค้างรวม ซึ่งประกอบด้วย รายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร และรายการคงค้างโดยไม่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร แต่ผลลัพธ์ออกมาไม่ให้ความชัดเจนในการนำเสนอ ซึ่งรูปแบบ ของ Healy (1985) เป็น ดังนี้

$$NDA_t = \sum_t TA / A_{t-1}$$

โดย

$$NDA_t = \text{รายการคงค้างโดยไม่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ณ ปีที่ } t$$

$$TA = \text{กำไรทางบัญชี - กระแสเงินสด ณ ปีที่ } t \text{ (รายการคงค้างรวม)}$$

$$A_{t-1} = \text{สินทรัพย์ต้นปี}$$

ซึ่งการคำนวณรายการคงค้างโดยไม่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารปีปัจจุบัน (NDA_t) จากค่าเฉลี่ยของรายการคงค้างรวม (TA) หาร ด้วย สินทรัพย์ต้นปี (A_{t-1}) ในการคำนวณของ Healy (1985) รายการคงค้างโดยไม่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร จะลดลงหรือเพิ่มขึ้นในปีถัดมา ถ้าค่ารายการคงค้างโดยไม่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร สูงหรือต่ำเกินไป

The DeAngelo Model (1986) มีลักษณะคล้ายกันกับ Healy (1985) แต่ DeAngelo มองว่า รายการคงค้างรวมควรเป็นผลต่างระหว่างรายการคงค้างรวมปีปัจจุบัน กับปีที่ผ่านมา เนื่องจากว่า ถ้าปีปัจจุบันมีรายการคงค้างปกติจากธุรกิจมากเกินไปในการเปรียบเทียบกับรายการคงค้างรวม ผลลัพธ์อาจไม่สามารถตรวจสอบโดยสะท้อนถึงการบริหารกำไรได้

$$NDA_t = TA_{t-1} / A_{t-2}$$

โดย

NDA_t	=	รายการคงค้างโดยไม่ใช่ดุลยพินิจของผู้บริหาร ณ ปีที่ t
TA_{t-1}	=	รายการคงค้างรวมปีก่อน
A_{t-2}	=	สินทรัพย์รวมปีก่อนหน้านั้น
TA	=	กำไรทางบัญชี – กระแสเงินสด ณ ปีที่ t (รายการคงค้างรวม)

ซึ่งการคำนวณรายการคงค้างโดยไม่ใช่ดุลยพินิจของผู้บริหารปีปัจจุบัน จากระายการคงค้างรวมปีก่อน (TA_{t-1}) หาดด้วยสินทรัพย์รวมปีก่อน (A_{t-2})

The Jones Model (1991) เป็นการศึกษาโดยขยายขอบเขตของงาน The DeAngelo Model (1986) ซึ่งเพิ่มตัวแปรเข้าไปในการพิจารณา 2 ตัวแปร คือ การเปลี่ยนแปลงของรายได้จากการขาย และการเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์ถาวร เช่น ที่ดิน อาคาร อุปกรณ์ เพื่อควบคุมรายการคงค้างปกติธุรกิจ ไม่ให้ผู้บริหารใช้ดุลยพินิจในรายการคงค้างเกี่ยวกับการแสวงหาทุนหมุนเวียน และค่าเสื่อมราคา ถือว่าเป็นการนำสถานการณ์ทางเศรษฐกิจเข้ามาควบคุม

$$NDA_t = \beta_1 (1/A_{t-1}) + \beta_2 (\Delta REV_t)_t + \beta_3 (PPE_t)$$

โดย

NDA_t	=	รายการคงค้างโดยไม่ใช่ดุลยพินิจของผู้บริหาร ณ ปีที่ t
REV_t	=	รายได้จากการขายสุทธิ ณ ปีที่ t
A_{t-1}	=	สินทรัพย์รวม ณ ปีที่ $t-1$
PPE_t	=	ที่ดิน อาคาร และ อุปกรณ์ก่อนหักค่าเสื่อมราคา ณ ปีที่ t
Δ	=	การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน
$\beta_1\beta_2\beta_3$	=	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย ซึ่งได้จากสมการ ดังนี้

$$TA_t = \beta_1 (1/A_{t-1}) + \beta_2 (\Delta REV_t)_t + \beta_3 (PPE_t) + \epsilon$$

โดย

TA	=	กำไรทางบัญชี – กระแสเงินสด ณ ปีที่ t (รายการคงค้างรวม)
ϵ_t	=	ความคลาดเคลื่อน

The Modified Jones Model (1995) เป็นการเพิ่มมุมมองในด้านการควบคุมจาก Jones Model (1995) ของ Dechow (1994) ที่พบว่าการขายของธุรกิจนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการขายเชื่อ ดังนั้นควรจะนำการเปลี่ยนแปลงของลูกหนี้การค้า มาลบออก ดังนั้นรูปแบบจึงเป็น ดังนี้

$$NDA_t = \beta_1 (1/A_{t-1}) + \beta_2 (\Delta REV_t - \Delta REC_t) + \beta_3 (PPE_t / A_{t-1})$$

โดย

NDA_t = รายการคงค้างที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้บริหาร ณ ปีที่ t

REV_t = รายได้จากการขายสุทธิ ณ ปีที่ t

REC_t = ลูกหนี้การค้าสุทธิ ณ ปีที่ t

PPE_t = ที่ดิน อาคาร และ อุปกรณ์ก่อนหักค่าเสื่อมราคา ณ ปีที่ t

A_{t-1} = สินทรัพย์รวม ณ ปีที่ t-1

Δ = การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน

$\Delta \beta_1, \beta_2, \beta_3$ ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย ซึ่งได้จากสมการถดถอย ดังนี้

$$TA_t/A_{t-1} = \beta_1 (1/A_{t-1}) + \beta_2 (\Delta REV_t - \Delta REC_t / A_{t-1}) + \beta_3 (PPE_t/A_{t-1}) + \epsilon_1$$

โดย

TA = กำไรทางบัญชี – กระแสเงินสด ณ ปีที่ t (รายการคงค้างรวม)

ϵ_t = ความคลาดเคลื่อน

จากการศึกษาของ Dechow, Sloan & Sweeney (1995, pp. 193-225) ได้ทำการประเมินตัวแบบในการวัดการบริหารกำไรที่อิงกับรายการคงค้าง ปรากฏว่า The Modified Jones Model (1995) มีประสิทธิภาพมากที่สุด

จากการอภิปรายข้างต้นเป็นการพัฒนารูปแบบของการวัดการบริหารกำไรที่เป็นการตรวจสอบการบริหารกำไรในประเทศที่พัฒนาแล้ว แต่ปัจจุบันมีนักวิจัยบางกลุ่มได้นำไปทดสอบในบริบทของกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา ผลลัพธ์ปรากฏว่าตัวแบบในการวัด Modified Jones กลับไม่มีประสิทธิภาพในการวัดที่เหมาะสม จะเห็นได้จากงานวิจัยของ Islam, Ali & Ahmed (2011, pp. 116-125), Alareeni & Aljuaidi (2014, pp. 1472-1484) และ Bešlić, Bešlić, Jakšić & Andrić

(2015, pp. 55-79) ได้ศึกษาโดยการตั้งคำถามว่าตัวแบบ Modified Jones มีประสิทธิภาพในตรวจสอบการบริหารกำไรในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาหรือไม่ โดยเก็บหลักฐานตัวอย่างบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ประเทศบังคลาเทศ พบหลักฐานยืนยันว่าตัวแบบ Modified Jones ไม่สามารถตรวจสอบพบการบริหารกำไร ซึ่งสอดคล้องกับ Bešlić, Bešlić, Jakšić & Andrić (2015, pp. 55-79) ที่ทดสอบตัวแบบวัดการบริหารกำไร แต่ละตัวแบบในกลุ่มบริษัทอุตสาหกรรมในประเทศเซอร์เบีย ปรากฏว่าประสิทธิภาพในการตรวจสอบของตัวแบบที่นำมาวัด เช่น Jones Model , Dechow Model, Kasznik Model และ Modified Jones Model ไม่สามารถอธิบายได้อย่างเพียงพอ

Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ได้ตระหนักถึงปัญหานี้จึงได้พัฒนาตัวแบบการวัดการบริหารกำไรที่มุ่งเน้นเฉพาะกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาขึ้นเพื่อตรวจสอบการบริหารกำไร ที่เกิดจากการบริหารงานของบริษัทที่มีสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมการเมือง ที่แตกต่างกันกับกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา โดยการแยกการกำไรทางบัญชี ออกเป็น 2 ส่วน คือ กระแสเงินสด และ รายการคงค้างรูปแบบใหม่นี้มองไปที่ รายการคงค้างทุกประเภทจะเกี่ยวข้องกับการบริหารกำไรทั้งสิ้น ดังนั้น รายการคงค้างรวม จึงจะต้องแยกให้รายละเอียดชัดเจน ในตารางที่ 2.1 รูปแบบของ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่อ้างอิงมาจากงานวิจัยของ Alareeni & Aljuaidi (2014, pp. 1472-1484) เป็นดังนี้

$$TA_t / REV_t = \beta_1 (\Delta REV_t - \Delta REC_t / REV_t) + \beta_2 (\Delta EXP_t - \Delta PAY_t / REV_t) + \beta_3 (DEP_t - PEN_t / A_{t-1}) + \varepsilon_t$$

โดย

TA_t = กำไรทางบัญชี - กระแสเงินสด ณ ปีที่ t (รายการคงค้างรวม)

REV_t = รายได้จากการขายสุทธิ ณ ปีที่ t

REC_t = ลูกหนี้การค้าสุทธิ ณ ปีที่ t

EXP_t = ผลรวมของค่าใช้จ่ายในการขายและค่าใช้จ่ายทั่วไปไม่รวม
ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่เงินสด ณ ปีที่ t

PAY_t = เจ้าหนี้การค้า ณ ปีที่ t

DEP_t = ค่าเสื่อมราคา ณ ปีที่ t

PEN_t = ค่าบำเหน็จ บำนาญ เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ณ ปีที่ t

A_{t-1} = สินทรัพย์รวม ณ ปีที่ t-1

Δ = การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน

ตารางที่ 2.1 แสดงระบบการแยกกำไรทางบัญชี และรายการคงค้างรวมของ Yoon, Miller & Jiraporn. (2006)

การแยกกำไรทางบัญชี	การแยกรายการคงค้างรวม		
	ชั้นที่ 1	ชั้นที่ 2	ชั้นที่ 3
กำไรทางบัญชี กระแสเงินสด			
รายการคงค้างรวม	รายการคงค้างไม่หมุนเวียน	ค่าใช้จ่ายที่ไม่ใช่เงินสด รายได้ที่ไม่ใช่เงินสด	ค่าเสื่อมราคา หนี้สูญ เงินบำเหน็จ บำนาญ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ การด้อยค่าของสินทรัพย์ อื่นๆ การตีราคาสินทรัพย์เพิ่มขึ้น อื่นๆ
	รายการคงค้างหมุนเวียน	การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์ในการดำเนินงานธุรกิจ การเปลี่ยนแปลงในหนี้สินที่เกิดจากการดำเนินงาน	การเปลี่ยนแปลงของลูกหนี้ค้างรับ การเปลี่ยนแปลงของสินค้าคงเหลือ การเปลี่ยนแปลงของสินทรัพย์อื่น การเปลี่ยนแปลงในบัญชีเจ้าหนี้ การเปลี่ยนแปลงในหนี้สินอื่น

ที่มา: Yoon, Miller & Jiraporn (2006, pp.85-109)

Alareeni & Aljuaidi (2014, pp. 1472-1484) ศึกษาว่าตัวแบบ Modified Jones และตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) มีประสิทธิภาพในการตรวจสอบการบริหารกำไรประเทศปาเลสไตน์หรือไม่ โดยการศึกษานี้เปรียบเทียบตัวแบบ Modified Jones กับตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่ดีกว่า Modified Jones ตัวแบบในการตรวจสอบการบริหารกำไรในบริบท ปาเลสไตน์ และตัวแบบ Modified Jones ที่ประสิทธิภาพต่ำ แต่ประสิทธิภาพของตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ยังไม่ได้รับการพิสูจน์ที่ชัดเจนในประเทศที่กำลังพัฒนาอื่น ดังนั้นสำหรับงานวิจัยนี้ต้องการอธิบายว่าการบริหารกำไรที่เกิดจากแรงจูงใจต่างๆ และความชัดเจนในการตรวจสอบการบริหารกำไร ผู้วิจัยจึงเลือกใช้ตัวแบบของ Modified Jones และทำการยืนยันสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดยใช้ ตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) และอาจนำไปสู่ข้อเสนอแนะตัวแบบที่เหมาะสมในบริบทประเทศไทยหรือประเทศกำลังพัฒนาอื่นต่อไป

การวัดการบริหารกำไรจะสะท้อนถึงความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลทางบัญชี แต่การบริหารกำไรของผู้บริหารเพื่อวัตถุประสงค์ของตนเองค่อนข้างที่จะลดลงยาก เนื่องจากบริบทของวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อม โครงสร้างการบริหาร ที่เป็นลักษณะเด่นของกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา หรือประเทศเศรษฐกิจใหม่ แต่เครื่องมือที่จะนำมาใช้เพื่อสร้างความมั่นใจ เชื่อถือได้ในตัวเลขที่ปรากฏในรายการการเงินนั้น ผู้วิจัยจะศึกษาในบทบาทของในการติดตาม กำกับ ดูแล พฤติกรรมของผู้บริหารโดยกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพของการสอบบัญชี ดังที่จะนำเสนอในหัวข้อถัดไป

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance: CG)

1. ความหมายและความสำคัญของการกำกับดูแลกิจการ

การกำกับดูแลกิจการของบริษัทต่างๆ ทั่วโลกในปัจจุบันเกิดจากการขาดความเชื่อมั่นของนักลงทุน และผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ ที่มีผลมาจากการล้มละลายทางการเงินและเกิดเรื่องอื้อฉาวของบริษัทเอนรอน บริษัทเวิร์ลคอม และบริษัทสอบบัญชีชั้นนำระดับโลกในประเทศสหรัฐอเมริกา รวมทั้งหาผลประโยชน์ให้กับตนเอง ทำให้เกิดข้อสงสัยในการปฏิบัติงานของผู้บริหารในการกำกับดูแลกิจการในบริษัท ในขณะนั้นองค์กรวิชาชีพต่างๆ และหน่วยงานของรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกาต่างอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาในด้านการกำกับดูแลกิจการนี้ เช่น กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) ได้เรียกร้องให้ทำการปรับปรุงการกำกับดูแลกิจการของบริษัท และในเวลาต่อมาองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization of Economic Cooperation and Development : OECD) ได้ออกกฎหมายใหม่เพื่อเป็นกรอบแนวคิดการกำกับดูแลกิจการ ในการติดตาม กำกับ การทำงานของผู้บริหารบริษัท จนกระทั่ง

ปัจจุบันนี้กลไกการกำกับดูแลกิจการ ได้กลายมาเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน และบริษัทที่มีกลไกการกำกับดูแลที่ดีและมีประสิทธิภาพสูง จะสามารถหาแหล่งเงินทุนได้ง่าย เนื่องจากเป็นที่สนใจของนักลงทุนโดยการนำไปประเมินมูลค่าบริษัท ต้นทุนเงินลงทุน สภาพคล่องทางการเงิน หรือการจัดลำดับเครดิตของบริษัท ซึ่งจะเห็นได้จากงานวิจัยของ Banderlipell (2009, pp. 17-27), Thoopsamut & Jaikengkit (2009, pp. 3-12), Ugbede, Lizam & Kaseri (2013, pp. 1-21), Wiralestar (2015, pp. 6619-6627), Campa & Donnelly (2014, pp. 407-423) และ González & García-Meca (2014, pp 419-440)

ปัจจุบันเศรษฐกิจโลกมีการประสานเข้าหากัน ทำให้กลไกการกำกับดูแลกิจการเป็นที่สนใจในการศึกษาของนักวิจัยหรือนักวิชาการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการตั้งคำถามถึงบทบาทของกลไกการกำกับดูแลกิจการสามารถติดตามหรือลดพฤติกรรมการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนของผู้บริหารโดยไม่คำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียหรือไม่ โดยนักวิจัยส่วนใหญ่อ้างอิงถึงทฤษฎีตัวแทน ตามแนวคิดของ Jensen & Meckling (1976, pp. 305-360) ที่ได้อธิบายถึงธุรกิจที่แยกระหว่าง ส่วนของเจ้าของกับการควบคุม ซึ่งการศึกษาจะอยู่ในบริบทที่แตกต่างตามพื้นที่ สิ่งแวดล้อม การเมือง วัฒนธรรม กฎหมาย โดยเฉพาะกลุ่มตลาดเกิดใหม่ในเอเชีย ซึ่งได้รับการคุ้มครองทางกฎหมายที่แตกต่างกับกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา และ สหราชอาณาจักร González & García-Meca (2014, pp 419-440) ได้ชี้ให้เห็นว่าประเทศที่มีกฎหมายคุ้มครองนักลงทุนที่อ่อนแอ ผลตอบแทนที่ให้กับผู้ถือหุ้นจะน้อย และส่วนใหญ่จะมีโครงสร้างผู้ถือหุ้นแบบกระจุกตัว โดยเป็นกลุ่มในครอบครัวที่เป็นผู้บริหาร ซึ่งสอดคล้องกับ Shen & Chih (2007, pp 999-1021) ได้กล่าวถึงความแตกต่างทางด้านกฎหมายมีสำคัญมากกับกลไกการกำกับดูแลกิจการ เนื่องจากว่าส่วนหนึ่งของปัจจัยต่างๆ ที่จะกระทบต่อกลไกการกำกับดูแลกิจการขึ้นอยู่กับการบังคับทางกฎหมาย แต่อีกส่วนหนึ่งก็เปิดโอกาสให้บริษัทสามารถบริหารงานของตนเอง หรือหากลยุทธ์ในการบริหารเพื่อให้เกิดมูลค่ากับบริษัท และสามารถแข่งขันในธุรกิจได้ เช่น การปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองนักลงทุน โดยการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจ การสรรหาคณะกรรมการที่เป็นอิสระ ดังนั้นสิ่งเหล่านี้จึงมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกลไกการกำกับดูแลที่ดีที่แตกต่างกัน ผลลัพธ์ที่ตามมาจึงอาจทำให้เกิดความกังวลหรือขาดความเชื่อมั่นกับนักลงทุนเกี่ยวกับผลตอบแทนที่ตัวเองจะได้รับ แต่ด้วยความต้องการมีแหล่งเงินทุนที่หลากหลาย บริษัทสมัยใหม่จึงจำเป็นต้องสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน เพื่อสร้างความเข้มแข็งทางการเงิน และสามารถแข่งขันทางการตลาดในโลกได้ ถือได้ว่าการกำกับดูแลกิจการมีบทบาทสำคัญในการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน เนื่องมาจากกลไกการกำกับดูแลกิจการเป็นกลไกในการติดตาม ควบคุม ดูแล ผู้บริหาร ในด้านการใช้ดุลยพินิจที่ความเหมาะสมในการสร้างมูลค่าให้กับบริษัท ซึ่งกลไกเหล่านี้จะต้องเป็นปัจจัยที่มีประสิทธิภาพ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับ

กลไกการกำกับดูแลกิจการมีการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะหาแนวทางควบคุมผู้บริหารให้บริหารงานอย่างเหมาะสม สามารถคุ้มครองนักลงทุน และลดข้อขัดแย้งลงได้

จากการอภิปรายข้างต้นจะเห็นว่า กลไกการกำกับดูแลกิจการมีประสิทธิภาพได้ ต้องมีการปฏิบัติร่วมกันหลายฝ่าย โดยระบุผ่านกฎบัตรของบริษัท นโยบาย กฎระเบียบ และกฎหมาย ซึ่งมีระบบกลไกที่ชัดเจน โดยมีผู้ให้ความหมาย ดังนี้

องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization of Economic Cooperation and Development : OECD) (OECD, 2015) ให้ความหมายว่า “กลไกการกำกับดูแลกิจการ เป็นระบบการดำเนินงานธุรกิจ ที่มีการสั่งการและควบคุม โครงสร้างกลไกการกำกับดูแลกิจการจะทำการกระจายสิทธิ และความรับผิดชอบของกลุ่มต่างๆ เช่น คณะกรรมการ ผู้บริหาร ผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้เสียอื่น”

Samaduzzaman, Zaman & Quazi (2015, pp. 96-104) ให้ความหมายว่า “ กลไกการกำกับดูแลกิจการเป็นระบบการดำเนินงานภายในของบริษัท ประกอบด้วย นโยบาย มนุษย์ และกระบวนการต่างๆ ที่การตอบสนองความต้องการของผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้เสีย ด้วยการควบคุมดูแล และกำกับกรรมการบริหารในการจัดการบริษัทเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ด้วยความซื่อสัตย์ในธุรกิจ ถือว่าเป็นนโยบายข้อบังคับและกฎที่ถูกกำหนดไว้ เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นของบริษัท”

Shailer (2004) หมายถึง กลไก กระบวนการ ที่เกี่ยวข้องกับ ควบคุม กำกับ ดูแล สั่งการของบริษัท

ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายหรือคำจำกัดความของ กลไกการกำกับดูแลกิจการ หมายถึง ระบบกลไก การกำกับ ติดตาม ดูแล ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการบริหารว่าได้มีการปฏิบัติงานอย่างสมเหตุสมผลหรือไม่ ภายใต้สิทธิของผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มที่ควรได้รับ รวมทั้งรักษาเศรษฐกิจ สังคม ชุมชน ทรัพยากร ต่างๆให้สมดุล ด้วย

2. การกำกับดูแลกิจการในประเทศไทย

การกำกับดูแลกิจการในประเทศไทยถูกต้องข้อสงสัยอย่างมาก โดยเฉพาะการเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดภาวะวิกฤติทางการเงินเอเชียในปี 1997 เนื่องจากบริษัทในประเทศไทย ส่วนใหญ่มีรูปแบบธุรกิจเป็นแบบครอบครัว แม้ว่าจะเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ก็ตาม รวมทั้งมาตรฐานรายงานทางการเงิน และข้อกำหนดของการเปิดเผยข้อมูลบริษัทยังไม่เพียงพอและเหมาะสม ทำให้เอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองหรือพวกพ้อง นอกจากนี้ยังใช้แหล่งเงินทุนระยะสั้น ทำให้มีภาระหนี้สินสูง กระบวนการตรวจสอบจากภายนอกไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลทำให้การกำกับดูแลกิจการอ่อนแอ (Reddy, 2009, pp. 17-26), Hodgson, Lhaopadchan & Buakes.,2011, pp. 53-79) แต่หลังจากปี 1997 เป็นต้นมามีกระแสเรียกร้องเรื่องการกำกับดูแลกิจการจากนักลงทุนมากขึ้น

ด้วยเหตุนี้หลักการกำกับดูแลกิจการ จึงถูกกำหนดขึ้นมาใหม่โดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะเห็นได้จากผลการประเมินของสมาคมธรรมาภิบาลแห่งเอเชีย ที่เรียกว่า CG Watch โดยใช้หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา ที่มี 5 หมวด ได้แก่

- 1) สิทธิของผู้ถือหุ้น
- 2) การปฏิบัติต่อผู้ถือหุ้นอย่างเท่าเทียมกัน
- 3) บทบาทของผู้มีส่วนได้เสีย
- 4) การเปิดเผยข้อมูลและความโปร่งใส
- 5) ความรับผิดชอบของคณะกรรมการ

อย่างไรก็ตามในกลุ่มหน่วยงานกำกับตลาดทุนในอาเซียน (ASEAN Capital Markets Forum : ACMF) ภายใต้การสนับสนุนจากธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) ได้พัฒนาตัววัดคะแนนการกำกับดูแลกิจการอาเซียน (ASEAN Corporate Governance Scorecard : ASEAN CG Scorecard) โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจากประเทศต่างๆเช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย เวียดนาม ฟิลิปปินส์ รวมทั้งประเทศไทยขึ้นมาอีกเพื่อเป็นเกณฑ์ในการประเมินบริษัทจดทะเบียนของประเทศเฉพาะสมาชิกในกลุ่มอาเซียนซึ่งจะสะท้อนถึงหลักการการกำกับดูแลกิจการที่ดีตามองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาที่นำมาปฏิบัติในบริบทภูมิภาคเอเชียสำหรับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญในด้านนี้ และในปี 2555 มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยการเปลี่ยนแปลงในส่วนของแนวทางการปฏิบัติที่ดี ให้สอดคล้องกับ CG Watch และ ASEAN CG Scorecard เพื่อช่วยส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานการกำกับดูแลกิจการในระดับสากล และสร้างความเชื่อมั่นสำหรับนักลงทุนมากยิ่งขึ้น สำหรับประสิทธิภาพของกลไกการกำกับดูแลกิจการ ตามหลักการกำกับดูแลกิจการของตลาดหลักทรัพย์ที่กำหนดขึ้นมาเป็นแนวปฏิบัติข้างต้นยังไม่ชัดเจน เห็นได้จากงานวิจัยของ Yammeesri & Herath (2010, pp. 279-292), Chitnomrath, Evans & Christopher (2011, pp. 50-67) และ Tantivanichanon, Wongsurawat & Rajchamaha (2015, pp. 249-267) ผลลัพธ์สะท้อนให้เห็นว่าประสิทธิภาพของการกำกับดูแลกิจการที่ดีทำให้บริษัทสามารถทำกำไร และมูลค่าบริษัทเพิ่มมากขึ้น แต่ Kouwenberg, Salomons & Thontiraw (2014, pp. 965-976) ผลลัพธ์กลับพบว่าบริษัทที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ดีกว่ามีผลตอบแทนสูงกว่าบริษัทที่มีการกำกับดูแลกิจการที่ต่ำกว่า ดังนั้นตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจึงมองว่าการสร้างความเชื่อมั่นสำหรับนักลงทุนเพียงประการเดียวยังไม่เพียงพอสำหรับการเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ควรจะต้องสร้างผลประกอบการที่ดี และบริษัทจะต้องสามารถปรับตัวให้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป พร้อมทั้งมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสังคมรอบข้างเพื่อให้บริษัทเติบโตในระยะยาวด้วย คณะกรรมการกำกับ

หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์จึงได้ออกหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียนปี พ.ศ.2560 (Corporate Governance Code for Listed Companies 2017: CG Code)

CG Code จะประกอบไปด้วยเนื้อหาที่สำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักปฏิบัติ และหลักปฏิบัติย่อย โดยหลักปฏิบัติหลักมี 8 ข้อ และส่วนที่ 2 แนวปฏิบัติและคำอธิบายในการปฏิบัติในส่วนที่ 1 ซึ่งหลักปฏิบัติ 8 ข้อ มี ดังนี้

1) ตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบของคณะกรรมการของบริษัทในฐานะผู้นำองค์กรที่สร้างคุณค่าให้แก่กิจการอย่างยั่งยืน

2) กำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายหลักของบริษัทที่เป็นไปเพื่อความยั่งยืน

3) เสริมสร้างคณะกรรมการของบริษัทที่มีประสิทธิภาพ

4) สรรหา และพัฒนาผู้บริหารระดับสูง และการบริหารบุคลากร

5) ส่งเสริมนวัตกรรม และประกอบธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อ

6) ดูแลให้มีระบบการบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายในที่เหมาะสม

7) รักษาความน่าเชื่อถือทางการเงิน และการเปิดเผยข้อมูล

8) สนับสนุนการมีส่วนร่วม และการสื่อสารกับผู้ถือหุ้น

ซึ่งหลักปฏิบัติ 8 ข้อ เหล่านี้จะถูกคณะกรรมการของบริษัทนำไปบูรณาการเข้าไปในกระบวนการดำเนินธุรกิจของบริษัท 3 ประการ คือ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การดำเนินการตามวัตถุประสงค์ และ 3) ติดตามผลการดำเนินการและเปิดเผยข้อมูล ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 แสดงกระบวนการดำเนินธุรกิจกับหลักปฏิบัติ 8 ข้อภายใต้กรอบ CG Code

กระบวนการ ดำเนินธุรกิจ	หลักปฏิบัติ 8 ข้อ
1. กำหนดวัตถุประสงค์	หลักปฏิบัติที่ 1 ตระหนักถึงบทบาทและความรับผิดชอบต่อ คณะกรรมการของบริษัทในฐานะผู้นำองค์กรที่สร้างคุณค่าให้แก่กิจการ อย่างยั่งยืน หลักปฏิบัติที่ 2 กำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายหลักของกิจการที่ เป็นไปเพื่อความยั่งยืน
2. ดำเนินการตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนด	หลักปฏิบัติที่ 3 เสริมสร้างคณะกรรมการของบริษัทที่มีประสิทธิภาพ หลักปฏิบัติที่ 4 สรรหา และพัฒนาผู้บริหารระดับสูง และการบริหาร บุคลากร

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

กระบวนการ ดำเนินธุรกิจ	หลักปฏิบัติ 8 ข้อ
2. ดำเนินการตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนด	หลักปฏิบัติที่ 5 ส่งเสริมนวัตกรรม และประกอบธุรกิจอย่างมีความ รับผิดชอบ
3. ติดตามผลการ ดำเนินการและเปิดเผย ข้อมูล	หลักปฏิบัติที่ 6 ดูแลให้มีระบบการบริหารความเสี่ยง และการควบคุม ภายในที่เหมาะสม หลักปฏิบัติที่ 7 รักษาความน่าเชื่อถือทางการเงิน และการเปิดเผย ข้อมูล หลักปฏิบัติที่ 8 สนับสนุนการมีส่วนร่วม และการสื่อสารกับผู้ถือหุ้น

ที่มา: ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2560)

จากตารางที่ 2.2 แสดงให้เห็นว่าการนำ CG Code มาปรับใช้จะทำให้เกิดการเสริมสร้างคุณค่าแก่บริษัทอย่างยั่งยืน (หลักปฏิบัติที่ 1-2) บรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัท (หลักปฏิบัติที่ 3-5) และสามารถติดตามและประเมินผลจากผู้มีส่วนได้เสียได้ (หลักปฏิบัติที่ 6-8)

3. กลไกที่ส่งผลต่อการกำกับดูแลกิจการ

กลไกการกำกับดูแลกิจการเป็นการออกแบบระบบตรวจสอบเพื่อติดตามพฤติกรรมของผู้บริหารระดับสูงของบริษัทว่ามีการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ กลไกการกำกับดูแลกิจการภายใน ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับระบบภายใน ในการติดตามพฤติกรรมของผู้บริหารระดับสูงของบริษัท เช่น กลไกของคณะกรรมการของผู้บริหารต่างๆ และกลไกการกำกับดูแลกิจการภายนอก ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ 3 ที่จะเข้ามาตรวจสอบอย่างเป็นอิสระ เช่น ผู้สอบบัญชีภายนอก ที่เป็นผู้รับรองความถูกต้องของงบการเงินเพื่อให้ข้อมูลแก่นักลงทุน นักวิเคราะห์หลักทรัพย์และผู้ถือหุ้น (Douma & Schreuder, 2013) อย่างไรก็ตามจากการศึกษาส่วนใหญ่จะมองในความไม่ชัดเจนของกลไกในการทำให้กำกับดูแลกิจการมีประสิทธิภาพ กลไกการกำกับดูแลที่ดีที่สุดที่เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับบริษัท Imen Khanchel (2007, pp. 740-760) ได้สรุปไว้ 8 กลไก คือ

3.1 สัดส่วนกรรมการอิสระในคณะกรรมการของบริษัท (Independent Directors) มีการอภิปรายกันมานาน ในเรื่อง การติดตาม การดูแล และควบคุม ของคณะกรรมการของบริษัทที่มีความเป็นอิสระในด้านการใช้เสียงข้างมาก จะมีประสิทธิภาพมากกว่า และมักจะทำการเปลี่ยนกรรมการของบริษัทที่มีประสิทธิภาพต่ำออกไป ถือว่ามีนัยสำคัญในกลไกการกำกับดูแลกิจการ

3.2 ความอิสระของคณะกรรมการของบริษัท (Independence of Committees)

ความอิสระถือว่ามีสำคัญในการแสดงให้เห็นถึงคุณภาพในกลไกการกำกับดูแลกิจการ เนื่องจากว่าคณะกรรมการของบริษัท อาจอยู่ในรูปแบบของคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการสรรหาหรือคณะกรรมการค่าตอบแทน ซึ่งเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่เป็นผลประโยชน์ของบริษัท เช่น การสรรหากรรมการของบริษัท เป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนถึงบทบาทในการติดตาม กำกับดูแล ตามวัตถุประสงค์ของการกำกับดูแลกิจการ ปัจจุบันนี้ผู้ถือหุ้นต่างพยายามผลักดันให้ลดกรรมการภายในของบริษัทภายในลง โดยตั้งข้อสมมติฐานว่าคณะกรรมการภายนอกจะมีความอิสระในการตัดสินใจมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดตามทฤษฎีตัวแทน ของ Fama & Jensen (1983 ,pp. 301-325) ที่ได้กล่าวไว้คือ คณะกรรมการภายนอกจะพยายามหลีกเลี่ยงพฤติกรรมกรรมการสมรู้ร่วมคิดกับผู้บริหาร เนื่องจากว่าคณะกรรมการภายนอกถือว่าคุณภาพและความน่าเชื่อถือเป็นมูลค่าทางทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดเป็นกลไกการกำกับดูแลกิจการอย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ขนาดคณะกรรมการของบริษัท (Board Size) ในงานวิจัยที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จะสนับสนุนขนาดคณะกรรมการของบริษัทที่มีขนาดใหญ่ ว่าไม่สามารถกำกับดูแลกิจการให้มีประสิทธิภาพเท่ากับขนาดคณะกรรมการของบริษัทขนาดเล็ก เนื่องจากว่าขนาดคณะกรรมการของบริษัทขนาดใหญ่ จะไม่สามารถประสานกันหรือหารือกันได้สะดวกหรืออาจปล่อยว่างเพื่อรักษาตำแหน่งของตนเองไม่ติดตามปัญหาที่เกิดขึ้น

3.4 การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด (CEO Duality : CEO dual) บางบริษัทกำหนดตำแหน่งประธานบริษัท และกรรมการของบริษัทเป็นบุคคลคนเดียวกัน ซึ่งเป็นที่อภิปรายถึงความเหมาะสมในด้านการกำกับดูแลกิจการ กรณีที่ไม่แยกบทบาททั้งสองนี้ออกจากกัน ที่อาจไม่สามารถปรับเปลี่ยนกรรมการของบริษัทได้เมื่อมีประสิทธิภาพในการทำงานต่ำ และเป็นที่น่าสนใจของนักลงทุนและผู้มีส่วนได้เสีย แต่อย่างไรก็ตามมีงานวิจัยบางส่วนที่แสดงให้เห็นว่าการแยกตำแหน่งประธานบริษัทและกรรมการของบริษัทไม่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัท

3.5 จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริหารของบริษัท (Board Meeting) จำนวนครั้งในการประชุมในแต่ละปีของคณะกรรมการบริหารของบริษัทจะมีผลต่อการฟื้นฟูและแก้ไขภาวะวิกฤตอย่างทันที่ แต่ต้องขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่จำเป็น และต้นทุนที่อาจเกิดขึ้นและผลประโยชน์ที่จะได้รับ

3.6 สมรรถนะของคณะกรรมการตรวจสอบ (Competence of Audit Committee Members) ความเชี่ยวชาญของคณะกรรมการตรวจสอบจะต้องอยู่ในระดับที่สามารถแก้ปัญหาได้ เช่น ความรู้ ความสามารถที่จะเข้าใจในรายงานทางการเงิน เนื่องจากว่าคณะกรรมการตรวจสอบจะต้องรับผิดชอบ กำกับดูแล และควบคุมภายในบริษัท และความถูกต้อง เชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน

3.7 ขนาดของบริษัทสอบบัญชี (Audit firm Size) การเลือกบริษัทสอบบัญชีที่มีชื่อเสียง เป็นปัจจัยหนึ่งในกลไกการกำกับดูแลกิจการอาจมีความรับผิดชอบในการแสดงความเห็นในรายงานทางการเงิน ซึ่งจากงานวิจัยจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่าบริษัทสอบบัญชีที่มีชื่อเสียง สามารถที่จะลดการบริหารกำไรลงได้

3.8 การประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee Meetings) จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบสามารถที่จะลดระดับการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารเกี่ยวกับการบริหารกำไรได้ กล่าวคือ ในการประชุมของคณะกรรมการตรวจสอบเป็นการติดตาม กำกับ ดูแล พฤติกรรมของผู้บริหาร แต่จำนวนครั้งในการประชุมจะขึ้นอยู่กับขนาดของธุรกิจ โดยปกติจะเฉลี่ยปีละ 4 ครั้ง

นอกจากนี้ มีนักวิจัยได้ทำการศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่สร้างความแข็งแกร่งให้กับการกำกับดูแลกิจการเพิ่มเติม จะเห็นได้จากงานวิจัยของ Hassan & Ahmed (2012, pp. 214-226), Campa & Donnelly (2014, pp. 407-423), González & García-Meca (2014, pp. 419-440) และ Meiryani (2015, pp. 573-584) ได้ทำการศึกษาลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีบทบาทต่อการกำกับดูแลกิจการ ผู้วิจัยได้สรุปเป็น 2 ปัจจัย ดังนี้ (1) โครงสร้างผู้ถือหุ้นสถาบัน (Institutional Ownership) ผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท หมายถึง การลงทุนในหุ้นในลักษณะบริษัทหรือสถาบัน เช่น ในนามบริษัทประกันภัย ธนาคาร บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ซึ่งก่อนที่จะเข้าไปถือหุ้นลักษณะนี้นักลงทุนสถาบันเหล่านี้จะวิเคราะห์การลงทุน โดยผ่านกระบวนการตรวจสอบและติดตาม การกำกับดูแล ของผู้บริหารบริษัทอย่างเข้มข้นเพื่อให้มั่นใจโดยเฉพาะพฤติกรรมของผู้บริหาร จึงถือได้ว่า นักลงทุนสถาบันอาจทำหน้าที่ในการดูแล กำกับกลไก ที่มีผลต่อการบริหารกำไร (2) โครงสร้างผู้ถือหุ้นแบบกระจุกตัว (Ownership Concentration) ปกติผู้ถือหุ้นที่ถือหุ้นของบริษัทเป็นจำนวนมาก มักจะมีสิทธิในการควบคุม ติดตาม การบริหารของผู้บริหารอย่างใกล้ชิด และมีอิทธิพลต่อการกำหนดกลยุทธ์ของบริษัท ซึ่งการถือหุ้นแบบกระจุกตัวนี้จะมีความเป็นเจ้าของสูง มักจะมีการติดตาม กำกับดูแล ผู้บริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลทำให้เกิดมูลค่าบริษัทสูงสุด และมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับผลกำไร แต่บางครั้งอาจนำไปสู่ปัญหาตัวแทนเนื่องจากการเวนคืนสิทธิของผู้ถือหุ้นส่วนน้อย

ปัจจุบันยังมีการศึกษาอย่างต่อเนื่องในบริบทของแต่ละประเทศซึ่งแตกต่างกัน การเมือง กฎหมายการคุ้มครองนักลงทุนที่เป็นนัยสำคัญ และมีการอภิปรายกันอย่างแพร่หลาย เป็นหัวข้อในการวิจัยที่นิยมจะเห็นได้จากตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 แสดงตัวแปรกลไกการกำกับดูแลกิจการ และแหล่งอ้างอิง

อ้างอิง (ชื่อผู้วิจัย/ปี ค.ศ.)	สัดส่วน กรรมการอิสระ ของบริษัท	ขนาด คณะกรรมการ ของบริษัท	การควบตำแหน่ง ประธานบริหาร และผู้บริหาร สูงสุด	จำนวนครั้งในการ ประชุมของ คณะกรรมการ บริษัท	สัดส่วนผู้ถือ หุ้นสถาบันของ บริษัท	สัดส่วนผู้ถือ กระจุกตัวของ บริษัท
Banderlipell (2009, pp. 17-27),	✓	✓	✓			
Hassan & Ahmed (2012, pp. 214-226)	✓	✓		✓	✓	
Ugbede, Lizam & Kaseri (2013, pp. 1-21)		✓	✓	✓		
Campa & Donnelly (2014, pp. 407-423)	✓	✓	✓		✓	✓
González & García-Meca (2014, pp.419-440)	✓	✓	✓		✓	✓
Meiryani (2015, pp. 573-584)	✓			✓	✓	
Kumari & Pattanayak (2014, pp. 58-69)	✓	✓	✓			
Zouari & Rebaï. (2009, pp. 42-55)					✓	
Alves (2012, pp. 23-44)					✓	✓
Ayadi & Boujelbène. (2014)					✓	✓

ที่มา: จากการทบทวนวรรณกรรม

ดังนั้น จากการศึกษาข้างต้นจะเห็นได้ว่าตัวแทนของกลไกการกำกับดูแลกิจการที่นักวิจัยส่วนใหญ่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วย สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท ขนาดคณะกรรมการของบริษัท การควบบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท และสัดส่วนผู้ถือกระแจะงักตัวของบริษัท โดยถือว่าเป็นกลไกการกำกับดูแลกิจการที่ใช้เพื่อคอยติดตาม กำกับกับดูแล พฤติกรรมการบริหาร กำไร และผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งเป็นกลไกภายใน นอกจากนี้ คุณภาพการสอบบัญชีก็เป็นเครื่องมือภายนอก ที่คอยติดตาม กำกับกับดูแล พฤติกรรมการบริหารกำไรของบริษัทและผลการดำเนินงานของบริษัท เช่นกัน ดังจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี (Audit Quality: AQ)

1. ความหมายและความสำคัญของคุณภาพการสอบบัญชี

ผลเชื่อมโยงมาจากการที่บริษัทเอนรอนเกิดล้มละลายในอดีต ด้วยสาเหตุการร่วมมือกับบริษัทสอบบัญชีเอนเดอร์สัน ทำการตกแต่งกำไรทางบัญชีเพื่อบิดเบือนข้อมูล จนทำให้มีการตั้งข้อสงสัยในคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ส่งผลให้ความเชื่อมั่นต่อผู้สอบบัญชีได้ลดลงตามมา จนกระทั่งมีผลต่อตลาดทุนทั่วโลก สภาสูงของประเทศสหรัฐอเมริกาได้เล็งถึงความสำคัญจึงได้ออกพระราชบัญญัติบังคับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา เพื่อคุ้มครองนักลงทุนจากการตกแต่งบัญชีของบริษัท (Sarbanes-Oxley Act : SOX) โดยเนื้อหาในกฎหมายฉบับนี้ ได้มุ่งเน้นในการปรับปรุงคุณภาพของการสอบบัญชี เช่น กำหนดให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลบัญชีสาธารณะ (Public Company Accounting Oversight Board : PCAOB) เพื่อควบคุมดูแลคุณภาพผู้สอบบัญชีในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศต่างๆ และไม่อนุญาตให้ผู้สอบบัญชีรับบริการอื่นที่ไม่ใช่ งานสอบบัญชีในบริษัทลูกค้าเดียวกัน เช่น การให้บริการด้านให้คำปรึกษาด้านภาษีอากร หรือด้านการวางระบบบัญชี และกำหนดให้มีการหมุนเวียนสลับเปลี่ยนผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้าที่ตรวจสอบทุก 5 ปี (Tepalagul & Lin, 2014, pp .101-121) หลังจากนั้นเป็นต้นมา มีนักวิจัยเป็นจำนวนมากทั่วโลก พยายามที่จะศึกษาเพื่อทดสอบหรือหาเหตุผลเพื่อสนับสนุนคุณภาพการสอบบัญชี อย่างไรก็ตามจากการทบทวนวรรณกรรมต่างๆ จะเห็นว่านักวิจัยส่วนใหญ่จะลงความเห็นว่าคุณภาพการสอบบัญชีขึ้นอยู่กับความรู้หรือมุมมองที่จะนำมาพิจารณา ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากที่จะกำหนดคุณภาพการสอบบัญชี จะเห็นได้จาก คำนิยามของนักวิชาการที่แตกต่างกัน ดังนี้

DeAngelo (1981, pp. 183-199) ได้ให้คำนิยามคุณภาพการสอบบัญชีว่า “เป็นการประเมินร่วมกันทั้งในด้านการตรวจสอบข้อเท็จจริง และการแสดงความเห็นในรายงานทางการเงินของลูกค้า ดังนั้นคุณภาพการสอบบัญชี จึงหมายถึง ความสามารถและความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีใน

การตรวจสอบ และการรายงานข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ Palmrose (1988, pp. 55-73) ได้แสดงความเห็นในมุมมองของการให้หลักประกันและความเชื่อมั่นแก่ผู้ใช้งบการเงิน จึงให้คำนิยามว่า “การตรวจสอบ คือ การให้หลักประกันในรายงานทางการเงิน และคุณภาพการสอบบัญชี โดยที่มีความน่าจะเป็นที่รายงานทางการเงินไม่มีข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริง” ซึ่งจากคำนิยามนี้เป็นการพิจารณาผลลัพธ์ของการตรวจสอบ กล่าวคือ ความเชื่อถือได้ของการตรวจสอบรายงานทางการเงินที่สะท้อนถึงคุณภาพของการสอบบัญชีนั่นเอง นอกจากนี้แล้ว Issa (2008, pp. 1-47) และ Reyad (2013, pp. 83-93) ได้กล่าวถึง คุณภาพการสอบบัญชีว่า เป็นความสามารถในกระบวนการตรวจสอบที่จะตรวจสอบและรายงานข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงในรายงานทางการเงิน และลดความไม่สมดุลของข้อมูลระหว่างผู้บริหารและผู้ถือหุ้น ซึ่งระดับคุณภาพการสอบบัญชีนั้นจะสัมพันธ์ที่ระดับคุณภาพของข้อมูลในรายงานทางการเงิน เนื่องจากข้อมูลในรายงานทางการเงินได้รับการตรวจสอบจากผู้สอบบัญชีที่มีคุณภาพสูงจะสะท้อนถึงต้นทุนตัวแทนที่จะต่ำลงระหว่างผู้บริหารกับผู้ถือหุ้น

จะเห็นได้จากการทบทวนวรรณกรรม จากนักวิจัยและนักวิชาการข้างต้น ได้ให้ความหมายหรือคำจำกัดความของคำว่า คุณภาพการสอบบัญชี ที่หลากหลาย ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสรุปความหมายของคุณภาพการสอบบัญชีว่า หมายถึง การตรวจสอบข้อเท็จจริงของผู้สอบบัญชี และการแสดงความเห็นในรายงานการสอบบัญชีในสอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ตรวจพบ โดยอยู่ในความอิสระ สามารถลดความไม่สมดุลของข้อมูลระหว่างผู้บริหารกับผู้ถือหุ้น เป็นหลักประกันให้ผู้ใช้งบการเงินได้อย่างน่าเชื่อถือได้

อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าแนวคิดในด้านคุณภาพการสอบบัญชียิ่งแตกต่างกัน ซึ่งคุณภาพการสอบบัญชีถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับกลุ่มต่างๆ ที่ผู้บริหารของบริษัทต้องการให้เกิดความเชื่อมั่นและเชื่อถือในรายงานทางการเงิน ซึ่งในที่สุดแล้วคุณภาพการสอบบัญชีจะกลายเป็นปัจจัยที่เป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความแตกต่างในการแข่งขันของบริษัท นอกจากนี้คำนิยามที่มีความแตกต่างกันตามที่กล่าวมาข้างต้น ยังมีประเด็นในสิ่งที่เป็นปัจจัยที่สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการสอบบัญชี จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ ดังนี้

2. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้สอบบัญชี

Tepalagul & Lin (2014, pp. 101-121) ได้ทบทวนวรรณกรรมจากบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารชั้นนำที่เกี่ยวข้องกับการสอบบัญชี 9 วารสาร ซึ่งนักวิจัยได้ทำการศึกษาในระหว่างปี ค.ศ. 1976 - 2013 โดยสรุปว่าหลักที่สำคัญที่มีต่อคุณภาพการสอบบัญชี คือ ความเป็นอิสระ ซึ่งมีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความเป็นอิสระมี 4 ประการ คือ 1) การให้ความสำคัญกับลูกค้า (Client Importance) 2) การบริการอื่นที่ไม่ใช่งานสอบบัญชี (Non-Audit Services) 3) ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า (Auditor Tenure) และ 4) การร่วมมือกับลูกค้าบริษัทที่ตรวจสอบ (Client Affiliation With Audit Firms) โดยได้อธิบายดังนี้

2.1 การให้ความสำคัญกับลูกค้า (Client Importance) เป็นการได้รับค่าจ้างจากบริษัทที่ทำการตรวจสอบรายงานทางการเงินของผู้สอบบัญชี อาจมีแรงจูงใจในด้านรายได้ที่เป็นตัวผลักดันทำให้เกิดการขาดความเป็นอิสระและส่งผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชี ทำให้ปัญหาเรื่องการทำผิดกฎหมาย และการเสียชื่อเสียงตามมา ในด้านการวิจัยส่วนใหญ่จะศึกษาในประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความสำคัญกับลูกค้า และการแสดงความเห็นในรายงานของผู้สอบบัญชีที่เหมาะสม เช่น กรณีผู้สอบบัญชีที่เข้าตรวจสอบบริษัทที่เผชิญปัญหาในการดำเนินงานที่ต่อเนื่องในปีถัดมาหรือกำลังมีปัญหาด้านความเสี่ยงทางด้านการดำเนินคดี แต่ผลลัพธ์ส่วนใหญ่จะไม่สามารถสรุปได้

2.2 การบริการอื่นที่ไม่ใช่งานสอบบัญชี (Non-Audit Services) (NAS) ข้อกำหนดของพระราชบัญญัติบังคับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา เพื่อเป็นการคุ้มครองต่อนักลงทุนจากการตกแต่งบัญชีของบริษัท มีข้อกำหนดหนึ่งที่มีผลต่อคุณภาพของการสอบบัญชี คือ การไม่อนุญาตให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบบริษัทที่ตนเองให้บริการอื่นในเวลาเดียวกัน ซึ่งจะทำให้คุณภาพการสอบบัญชีลดลง แต่มีผู้เชี่ยวชาญบางท่านแย้งว่าการให้บริการอื่น พร้อมกับการตรวจสอบ อาจทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากเข้าใจในสิ่งแวดล้อมบริษัท งานวิจัยจึงมีผลลัพธ์ที่มีทิศทางที่ผสมผสาน

2.3 ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า (Auditor Tenure) ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า จากการวิจัยพบว่ามีผลกระทบกับคุณภาพการสอบบัญชี 2 ด้าน ด้านที่หนึ่งระบุว่า ถ้าความสัมพันธ์ระหว่างลูกค้ากับผู้สอบบัญชีมีระยะเวลายาวมากเท่าไร ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด จะเป็นโอกาสให้ละเลยต่อหน้าที่บางประการ ทำให้คุณภาพการสอบบัญชีลดลง ซึ่งมุมมองนี้สนับสนุนการหมุนเวียนผู้สอบบัญชีทุกๆ 5 ปี ด้านที่สอง คือ ถ้าระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า ยิ่งยาวนานความเชี่ยวชาญ ความเข้าใจในธุรกิจ ก็จะเพิ่มมากขึ้น คุณภาพการสอบบัญชีจะสูง

2.4 การร่วมมือของผู้สอบบัญชีกับลูกค้าบริษัทที่ตรวจสอบ (Client Affiliation With Audit Firms) ความสัมพันธ์ของผู้สอบบัญชีกับลูกค้าที่อาจทำให้เกิดการสูญเสียความเป็นอิสระ และสะท้อนถึงคุณภาพการสอบบัญชี มี 3 ประการ คือ 1) ผู้สอบบัญชีที่มองลูกค้าเป็นนายจ้าง 2) ความใกล้ชิดคุ้นเคย 3) บริษัทเป็นอดีตเพื่อนร่วมงาน แต่พระราชบัญญัติบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา ได้เข้ามากำหนดเงื่อนไขโดยไม่อนุญาตให้พนักงานที่ลาออกมาเป็นผู้สอบบัญชีถ้ายังไม่ครบ 1 ปี เข้าตรวจสอบงานที่ตนเองทำ เพื่อคุ้มครองนักลงทุนจากการตกแต่งบัญชีของบริษัท

สำหรับการวัดคุณภาพการสอบบัญชี Chadegani (2011) ได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวัดเหตุการณ์ที่จะสะท้อนถึงคุณภาพการสอบบัญชีโดยแบ่งออกเป็น 7 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) การวัดคุณภาพการสอบบัญชีทางตรงและทางอ้อม (Direct and Indirect Measure

of Audit Quality) 2) การศึกษาความแตกต่างจากแหล่งที่มา (Studies Based on Source of Differentiation) 3) การศึกษาโดยการอ้างอิงจากผลลัพธ์ กระบวนการ และสิ่งที่ป้อนเข้า (Studies Rely on Output, Process and Input) 4) มุมมองด้านองค์กร (Organizational Aspects) 5) มุมมองด้านพฤติกรรม และคุณภาพผู้สอบบัญชี (Behavioral Perspectives and Auditor Quality) 6) การรับรู้คุณภาพการสอบบัญชีที่แตกต่างกัน (Different Perception of Audit Quality) 7) การศึกษาด้านอื่นๆ (Other studies) โดย ได้อธิบาย ดังนี้

1) การวัดคุณภาพการสอบบัญชีทางตรงและทางอ้อม (Direct and Indirect Measure of Audit Quality) ที่สะท้อนถึงคุณภาพการสอบบัญชี เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน การควบคุมคุณภาพ การล้มละลาย การปฏิบัติตามระเบียบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ส่วนการวัดคุณภาพการสอบบัญชีทางอ้อมเป็นการศึกษาเกี่ยวกับขนาดของบริษัทที่ตรวจสอบ ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า ความเชี่ยวชาญอุตสาหกรรม ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การให้ความสำคัญกับลูกค้า ขนาดของบริษัท และต้นทุนของเงินทุน

2) การศึกษาความแตกต่างจากแหล่งที่มา (Studies Based on Source of Differentiation) ที่สะท้อนถึงคุณภาพการสอบบัญชี เป็นการศึกษาโดยการอ้างอิงถึงแหล่งที่มาที่แตกต่างกันโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ความแตกต่างของสถาบันระหว่างประเทศ ความแตกต่างระหว่างกันในแต่ละสำนักงานบัญชี และ ความแตกต่างกันในความเชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมของผู้สอบบัญชี

3) การศึกษาโดยการอ้างอิงจากผลลัพธ์ กระบวนการ และสิ่งที่ป้อนเข้า (Studies Rely on Output, Process and Input) สะท้อนถึงคุณภาพการสอบบัญชีโดยการอ้างอิงผลลัพธ์กับการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีในรูปแบบต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความเหมาะสมในการตัดสินใจของผู้สอบบัญชี เช่น ในกรณีบริษัทที่ตรวจสอบกำลังมีปัญหาในการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง การอ้างอิงด้านกระบวนการ คือ การศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม ประสิทธิภาพของการตรวจสอบ และเครื่องมือที่ใช้ในการสนับสนุนการตรวจสอบรวมทั้งการบริหารกำไร ส่วนการอ้างอิงด้านสิ่งที่ป้อนเข้าเป็นการศึกษาทางด้านทักษะ ประสบการณ์ จริยธรรมของผู้สอบบัญชี

4) มุมมองด้านองค์กร (Organizational Aspects) ที่สะท้อนถึงคุณภาพการสอบบัญชี เป็นการศึกษาในด้านบริษัทตรวจสอบ และทีมตรวจสอบ ที่แตกต่างกันในกรณีที่เป็นบริษัทขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียงที่ถูกจัดลำดับเป็น Big N และไม่มีชื่อเสียงถูกจัดลำดับเป็น Non -Big N ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดความแตกต่างอาจเนื่องมาจาก 1) มีลูกค้าจำนวนมาก 2) มีโอกาสในการใช้ทรัพยากรที่สำคัญในการตรวจสอบ เช่น การฝึกอบรม และการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และ 3) ถ้ามีข้อบกพร่องในการตรวจสอบจะได้รับความสูญเสียอย่างมีนัยสำคัญ เช่น ชื่อเสียง หรือ ลูกค้า

5) มุมมองด้านพฤติกรรม และคุณภาพผู้สอบบัญชี (Behavioral Perspectives and Auditor Quality) เป็นลักษณะส่วนตัวที่มีผลสะท้อนถึงคุณภาพกำไร เช่น ทักษะต่างๆ การฝึกอบรม ความสามารถ การใช้เทคนิคในการตรวจสอบ บุคลิกภาพ ความเป็นมืออาชีพ

6) การรับรู้คุณภาพการสอบบัญชีที่แตกต่างกัน (Different Perception of Audit Quality) การรับรู้ หมายถึง การรับรู้ของกลุ่มต่างๆ เช่น การรับรู้ของผู้ถือหุ้น ผู้สอบบัญชี นักวิเคราะห์ คณะกรรมการตรวจสอบ ลูกค้า นักข่าว ซึ่งมีผลต่อการสร้างระดับคุณภาพการสอบบัญชี

ปัจจุบันแนวคิดด้านคุณภาพการสอบบัญชี นำมาศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตัวแบบที่นำมาใช้วัดคุณภาพการสอบบัญชี ดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 แสดงตัวแปรคุณภาพการสอบบัญชี และแหล่งอ้างอิง

อ้างอิง (ชื่อผู้วิจัย/ปี ค.ศ.)	ระยะเวลาการเป็น ผู้สอบบัญชีในบริษัท ลูกค้า	ขนาดของบริษัท สอบบัญชี	ค่าธรรมเนียมผู้สอบ บัญชี	การแสดงความเห็นของ ผู้สอบบัญชีแบบไม่มี เงื่อนไข
Arnedo, Lizarraga & Sanchez (2008, pp. 641-666)				✓
Tahinakis ,Mylonakis & Daskalopoulou (2010. pp. 86-99)				✓
Kitiwong,Verma & Anderson (2011)		✓		
Chiang, Huang & Hsiao (2011, pp. 2686-2699)	✓	✓	✓	
Al-Thuneibat, Issa & Baker (2011). (2011, pp. 317-334)		✓		
Memis & Cetenak (2012, pp. 460-469)		✓		
Inaam (2012, pp. 17-33)	✓	✓		
Farzinfar (2013, pp. 81-90)				✓
Okolie (2013, pp. 150-166)	✓	✓	✓	
สมพงษ์ พรอุปถัมภ์ (2555, หน้า 114-126)				✓
Ching, The, San & Hoe (2015, pp. 211-219)	✓	✓	✓	

ที่มา : จากการทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้สอบบัญชี 4 ปัจจัย ดังนี้ 1) ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า 2) ขนาดของบริษัทสอบบัญชี 3) ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี และ 4) การแสดงความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาของนักวิจัยที่ได้สรุปข้างต้นจะเห็นว่า ปัจจัยที่ทำให้คุณภาพการสอบบัญชีเพิ่มขึ้นหรือลดลงนั้นมีหลายประการ ปัญหาที่ทำให้เกิดคุณภาพการสอบบัญชี ส่วนใหญ่ นักวิจัยจะอ้างอิงถึง ทฤษฎีตัวแทน เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ถือหุ้นมีมุมมองที่แตกต่างกัน เช่น ลักษณะหน้าที่ การควบคุม หรือในบริบทของการได้รับข้อมูลที่ไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งจะทำให้เกิดการฉวยโอกาสบริหารกำไรเพื่อประโยชน์ส่วนตัว หรือแรงจูงใจอื่นๆ นักลงทุนต้องแสวงหาการลงทุนที่ต้องทำให้ได้กำไรสูงสุดโดยนำข้อมูลที่ได้รับจากรายงานการไปตัดสินใจ และมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานของบริษัท ดังนั้นจึงคาดว่าผู้สอบบัญชีจะรักษาความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มคุณภาพการสอบบัญชีในการให้บริการเพื่อลดพฤติกรรมฉวยโอกาสของผู้บริหารและนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของนักลงทุน และคุณภาพการสอบบัญชีมีผลต่อความน่าเชื่อถือของนักลงทุน ซึ่งจะสะท้อนถึงผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับด้านผลการดำเนินงานของบริษัท (Firm Performance: FP)

ความหมายและความสำคัญของการวัดผลการดำเนินงานของบริษัท

การบรรลุเป้าหมายของผลการดำเนินงานของบริษัท เป็นสิ่งต้องการของผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท ซึ่งต้องมีดัชนีชี้วัดในการประเมินที่ชัดเจนเพื่อให้มั่นใจในการดำเนินธุรกิจอย่างมีประสิทธิภาพ และความยั่งยืนในอนาคต Behn (2003, pp. 586-606) ได้ระบุวัตถุประสงค์ของการชี้วัดผลการดำเนินงานของบริษัท 8 ข้อ ดังนี้ 1) เพื่อการประเมินของหน่วยงานกำกับดูแลของภาครัฐ 2) เพื่อการควบคุมการทำงานของผู้บริหาร และตรวจสอบผู้ได้บังคับบัญชาให้แน่ใจว่ามีการทำงานที่ถูกต้อง 3) เพื่อกำหนดงบประมาณให้สอดคล้องกับโครงการต่างๆ กับกำลังคน หรือการจัดสรรจำนวนเงินไปสู่สาธารณะ และสังคม 4) เพื่อการกระตุ้นผู้บริหาร พนักงาน และผู้มีส่วนได้เสียให้มีความร่วมมือในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน 5) เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสามารถโน้มน้าวทางการเมือง นักข่าว หรือประชาชนให้เห็นด้วยกับนโยบายของบริษัท 6) เพื่อเป็นเป้าหมายในความสำเร็จของบริษัท 7) เพื่อเรียนรู้ว่าสิ่งที่ควรทำหรือไม่ควรทำในอนาคต และ 8) เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานให้แตกต่าง ผลการดำเนินงานของบริษัทถือว่าเป็นโครงสร้างของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารด้านกลยุทธ์ของบริษัท และส่วนใหญ่มักเป็นตัวแปรตาม (Dependent Variable) แต่ไม่มีข้อสรุปในเรื่องของความหมาย และการวัด (Santos & Brito, 2012, pp. 1063-1107) สำหรับคำนิยามของนักวิจัยอื่นๆ เช่น Neely (2005, pp. 1264-1277) กล่าวว่าผลการดำเนินงานของบริษัท เป็น

กระบวนการในการวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน Lebas (1995, pp. 23-35) กล่าวว่า เป็นความเปลี่ยนแปลงในการปฏิบัติงานภายใต้สถานการณ์เดียวกัน และ Koufopoulos, Zoumbos, Argyropoulou & Motwani (2008, pp. 340-363) ถือว่าเป็นการนำเสนอข้อมูลที่มีนัยสำคัญที่จะช่วยให้ติดตามการบริหารงานของผู้บริหารบริษัทให้มีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้คำนิยามของผลการดำเนินงานของบริษัทว่า ผลการดำเนินงานของบริษัท คือ การนำเสนอประสิทธิภาพของการดำเนินงานภายใต้สถานการณ์เดียวกัน เพื่อช่วยในการติดตามการบริหารงานของผู้บริหารได้ และสร้างการรับรู้ให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียทุกกลุ่มเพื่อนำไปตัดสินใจ

จากการทบทวนวรรณกรรมด้านตัววัดผลการดำเนินงานของบริษัท มีนักวิชาการหลายท่านได้จัดแบ่งกลุ่มแตกต่างกันออกไป เช่น Dorestani & Rezaee (2011, pp. 79-102) ได้แบ่งตัวชี้วัดผลการดำเนินงานของบริษัทแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ตัวชี้วัดด้านการเงิน (Financial Key Performance Indicators) และ กลุ่มที่ 2 ตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ด้านการเงิน (Non-Financial Key Performance Indicators)

กลุ่มที่ 1 ตัวชี้วัดด้านการเงิน เป็นการนำตัวเลขในรายงานทางการเงิน เพื่อนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ ฐานะทางการเงินของบริษัท กำไรขาดทุน กระแสเงินสด ซึ่งตัวเลขเหล่านี้ หมายถึงการใช้ทรัพยากรทางการเงินอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ความสามารถในการแข่งขัน และการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง และสำคัญมากต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น เจ้าของบริษัท ผู้บริหาร นักลงทุน นักวิเคราะห์ทางการเงิน หน่วยงานของรัฐ ถือได้ว่าข้อมูลในรายงานทางการเงินนี้ สะท้อนถึงการปฏิบัติงานทั้งภายในและภายนอกของบริษัท จะเห็นจากการวิเคราะห์รายงานทางการเงินนั้นออกมาเป็นตัวเลขนำเสนอเป็นมูลค่าทางการเงิน เช่น ดอลลาร์ ยูโร บาท การวัดผลการดำเนินงานของบริษัททางการเงินนี้ ถือว่าเป็นตัวแทนของภาษาทางธุรกิจ ที่มีความเที่ยงธรรม และมีความเข้าใจง่าย มีเกี่ยวข้องกันกับการดำเนินงานทางธุรกิจ

กลุ่มที่ 2 ตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ด้านการเงิน เป็นการให้ข้อมูลที่สำคัญที่ไม่สามารถวัดหรือนำเสนอเป็นมูลค่าทางการเงินได้ เช่น ข้อมูลประเด็นสิ่งแวดล้อม อัตราการเข้าออกของพนักงาน ชั่วโมงการอบรมพนักงาน ความพึงพอใจของลูกค้า กิจกรรมการให้คำปรึกษา Parmenter (2008). อธิบายลักษณะของตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ด้านการเงินเพิ่มเติมว่า ส่วนใหญ่จะประกอบด้วย 7 ลักษณะ คือ 1) ไม่สามารถแสดงเป็นจำนวนเงิน เช่น ดอลลาร์ ปอนด์ ยูโร หรืออื่นๆ 2) มักจะวัดเป็น เป็นความถี่ วัน สัปดาห์ เดือน ไตรมาส และ ปี 3) มีการบังคับใช้โดยผู้บริหารระดับสูง หรือคณะกรรมการของบริษัท 4) การวัดสามารถทำความเข้าใจได้ และสามารถติดตามการกระทำได้โดยพนักงาน 5) ความรับผิดชอบในแผนการเป็นกลุ่ม หรือบุคคล 6) สถิติที่เกิดขึ้นจะสะท้อนถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จ 7) ส่งผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับต่อตัวชี้วัดการดำเนินงานอื่นๆ

อย่างไรก็ตามมีนักวิจัยหลายท่าน เช่น Stede, Chee & Thomas (2006, pp. 185-205), Santos & Brito (2012, pp. 95-117), ออกมาวิพากษ์เกี่ยวกับการวัดผลการดำเนินงานเพียงด้านใด ด้านหนึ่งจะไม่สอดคล้องกับหลักการดำเนินงานที่ต่อเนื่องหรือความยั่งยืนของบริษัท เนื่องจากการวัดผลการดำเนินงานของบริษัทมีความมุ่งเน้นที่แตกต่างกัน เช่น การวัดผลการดำเนินงานทางการเงิน จะเป็นการวัดผลลัพธ์ระยะสั้น ทำให้เกิดเป็นข้อจำกัด และเป็นเพียงการบอกผลลัพธ์ในอดีตเท่านั้น ไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงสถานะหรือศักยภาพที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จึงชี้แนะว่าควรมีการวัดทั้งด้าน ตัวเลขที่เป็นตัวชี้วัดด้านการเงิน และตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ด้านการเงิน สอดคล้องกับ Kaplan & Norton (1996) ซึ่งได้กล่าวว่า การใช้การวัดเพียงทางการเงินอย่างเดียวอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อขีดความสามารถของบริษัท และได้นำเสนอการวัดที่เหมาะสมในการประเมิน ที่เรียกว่า แนวคิดการวัดผลเชิงดุลยภาพ (Balance Scorecard : BSC) แบ่งออกเป็น 4 มุมมอง คือ

1) มุมมองด้านการเงิน (Financial Perspective) เป็นการตอบคำถามผู้ถือหุ้นในด้านการดำเนินงานของบริษัทเกี่ยวกับความสำเร็จด้านการเงินว่าบรรลุเป้าหมายหรือไม่ เช่น ผลตอบแทนจากการลงทุน ผลตอบแทนในส่วนของเจ้าของ ความสามารถในการทำกำไร การเพิ่มขึ้นของรายได้ ต้นทุนต่อหน่วยผลผลิต มูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ เป็นต้น

2) มุมมองด้านกระบวนการภายใน (Internal Business Perspective) เป็นการตอบคำถามของลูกค้าในด้านกระบวนการภายในของบริษัทว่า มีการจัดกระบวนการเพื่อตอบสนองลูกค้า หรือผู้ถือหุ้นหรือไม่ อย่างไร ซึ่งกระบวนการภายในนี้จะสะท้อนถึงการส่งผ่านไปสู่ผลการดำเนินงานของบริษัทที่ดี และบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเงินต่อไป เช่น กระบวนการพัฒนาและวิจัยผลิตภัณฑ์ การให้บริการหลังการขาย ระยะเวลาในการผลิตสินค้าและให้บริการ คุณภาพของสินค้าและบริการ รวมถึงศักยภาพในด้านต่างๆ เช่น ความคล่องตัว ความเร็ว ซึ่งไม่อาจวัดได้เป็นตัวเลข

3) มุมมองด้านการเรียนรู้และการเติบโต (Learning and Growth Perspective) เป็นการตอบคำถามของลูกค้าว่า บริษัทมีการเรียนรู้เพื่อที่จะพัฒนาอย่างต่อเนื่องหรือไม่ อย่างไร ตัวชี้วัดได้แก่ ความสามารถของพนักงาน ระบบข้อมูลสารสนเทศ และ กระบวนการบริหารต่างๆ ซึ่งมุมมองด้านนี้จะสะท้อนถึงการพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ และมูลค่าของบริษัทในระยะยาว

4) มุมมองด้านลูกค้า (Customer Perspective) เป็นการตอบคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของลูกค้าที่มีต่อบริษัท เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งตัวชี้วัดนี้ ได้แก่ ความพึงพอใจของลูกค้า การเพิ่มขึ้นของลูกค้า การรักษาสถานลูกค้าเดิม ความสามารถในการทำกำไรจากลูกค้า และส่วนแบ่งทางการตลาด งานวิจัยที่สนับสนุนจะเห็นได้จาก Chien & Ting (2014, pp. 369-380) ที่ศึกษาอิทธิพลของการใช้การวัดผลเชิงสมดุลในการวัดการบริหารกำไรที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท โดยใช้ทุนมนุษย์และความพึงพอใจของลูกค้าเป็นตัวแปรบังคับ ผลลัพธ์มีผลกระทบในทิศทางเดียวกัน Kapil & Sundar (2009, pp. 184-197) ได้ศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อความเสี่ยง

ของผลตอบแทนของหุ้น ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่ามีความพึงพอใจของลูกค้าเป็นตัวชี้วัดที่ให้ข้อมูลที่มีคุณค่าให้กับตลาดเงิน ความพึงพอใจมีผลกระทบต่อความเสี่ยงผลตอบแทนหุ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ivanova, Josephb & Baba (2013, pp. 168-178.) และ Ledoux, Cormier & Houle (2014, pp. 460 - 481) ที่พบว่ามูลค่าของลูกค้าสามารถพยากรณ์กำไรในอนาคตได้

นอกจากนี้จากการศึกษาของ Al-Matari Ai-Swidi & fadzill (2014, pp.24-49) ได้สรุปตัวชี้วัดผลการดำเนินงานออกเป็น 3 มิติ คือ 1) มิติการวัดทางบัญชี (Accounting-Based Measurements) 2) มิติการวัดทางการตลาด (Market-Based Measurements) 3) มิติด้านอื่น ๆ ที่ไม่สามารถจัดเข้าอยู่ในมิติทั้ง 2

1) มิติการวัดทางบัญชี (Accounting-Based Measurements) ซึ่งประกอบด้วย การวัดความสามารถในการทำกำไร โดยวัดจาก อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ทั้งหมด (Return on Assets: ROA) อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) อัตราผลตอบแทนต่อยอดขาย (Return on Sales : ROS) อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on Investment : ROI) อัตราผลตอบแทนต่อยอดขาย (Profit Margin : PM) กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (Operating Cash Flow : OCF) กำไรต่อหุ้น (Earnings per Share : EPS) กำไรจากการดำเนินงาน (Operation Profit : OP) การเติบโตของยอดขาย (Growth in Sales : GRO) ผลตอบแทนจากการใช้เงินลงทุน (Return on Capital Employed: ROCE) Al-Matari et al. (2014) สรุปจากการสำรวจการวัด ปรากฏว่า อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ทั้งหมด หรือ ค่า ROA ได้รับความนิยมนักวิจัยมากที่สุด เป็นจำนวนร้อยละ 46 รองลงมา คือ การวัดด้วย อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนหรือ ค่า ROI ร้อยละ 26

2) มิติการวัดทางการตลาด (Market-Based Measurements) ซึ่งประกอบด้วย การวัดโดย Tobin's Q Market ผลการสำรวจปรากฏว่า นักวิจัยส่วนใหญ่ใช้การวัดแบบ Tobin's Q ร้อยละ 78 ส่วนวิธีอื่นๆ น้อยมาก

3) มิติด้านอื่น ๆ ที่ไม่สามารถจัดเข้าอยู่ในมิติทั้ง 2 ข้างต้นได้ เช่น ผลผลิตต่อพนักงาน ค่าใช้จ่ายต่อการให้บริการ ซึ่งจะเห็นจากงานวิจัยของ Duke II & Kechi . (2013)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลการดำเนินงานของบริษัทจะเห็นได้ว่ามีความหลากหลายในมุมมองของการศึกษา สำหรับการศึกษาวิจัยฉบับนี้มุ่งเน้นการทดสอบเฉพาะในส่วนผลการดำเนินงานของบริษัทที่ได้จากการบูรณาการแนวคิดจากนักวิจัยที่ศึกษาและรวบรวมข้างต้น ผู้วิจัยจึงเลือกดัชนีชี้วัด ได้แก่ ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ผลตอบแทนจากมูลค่าบริษัท และผลตอบแทนจากส่วนแบ่งทางการตลาดรวม เนื่องจากเป็นที่นิยมและเชื่อถือในการวัดของนักวิจัยและนักวิชาการอย่างกว้างขวาง ซึ่งตัวชี้วัดเหล่านี้จะอธิบายเพิ่มเติมในบทที่ 3

จะเห็นได้ว่าแนวคิดด้านการวัดผลการดำเนินงานของบริษัท มีหลายมิติ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการวัด แต่แนวคิดเหล่านี้ อาจมีส่วนเกี่ยวข้องและกระทบมาจากพฤติกรรมของผู้บริหาร ตามทฤษฎีตัวแทน ซึ่งผู้วิจัย จะอธิบายในหัวข้อถัดไป

ตอนที่ 5 ศึกษางานทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. ทฤษฎีตัวแทน (The Agency Theory)

ทฤษฎีตัวแทน เป็นกรอบแนวคิดเพื่ออธิบายให้เข้าใจในเรื่องแรงจูงใจของการใช้ข้อมูลทางการบัญชีที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร ซึ่งตามทฤษฎีนี้สามารถที่จะทำนายพฤติกรรมของผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนได้เสียกับบริษัทได้ ซึ่งกลุ่มบุคคลที่มีส่วนได้เสียกับบริษัทตามทฤษฎีตัวแทน จะแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ซึ่งฝ่ายหนึ่งจะเรียกว่า ตัวการ (Principle) และอีกฝ่ายหนึ่งเรียกว่า ตัวแทน (Agent) ตัวการ นี้จะเป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานให้กับตัวแทน เพื่อทำงานให้กับตนเอง ดังนั้น ฝ่ายตัวแทน มีหน้าที่ที่จะปฏิบัติงานตามที่ฝ่ายตัวการมอบหมาย เพื่อประโยชน์สูงสุดของฝ่ายตัวการ ซึ่งบางครั้งจะเรียก ฝ่ายตัวการ นี้ว่า ผู้ว่าจ้าง และฝ่ายตัวแทน ว่าผู้ถูกจ้าง ในแง่มุมมองของทางธุรกิจนั้น ตัวการ หรือผู้ว่าจ้าง จะเป็นนักลงทุน และเจ้าหนี้ ซึ่งนักลงทุนและเจ้าหนี้ จะนำทรัพยากรของตนเองที่มีอยู่มาลงทุน เช่น การซื้อหุ้น หรือ การให้กู้ยืมเงิน ส่วนตัวแทน หรือผู้ว่าจ้างนั้นจะเป็นผู้บริหาร ซึ่งจะต้องบริหารงานให้เกิดกำไรสูงสุด (ศิริลักษณ์ ศุทธชัย, 2551, หน้า 68-80) ปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นจากทั้งสองฝ่ายซึ่ง Eisenhardt (1989, pp. 57-74) ได้สรุปปัญหา 2 ประเด็น คือ ประเด็นเรื่อง ปัญหาตัวแทน และประเด็นปัญหาในเรื่องการร่วมรับความเสี่ยงร่วมกัน ประเด็นเรื่องปัญหาตัวแทน มี 2 กรณี คือ ความต้องการของตัวการ และตัวแทน เพิ่มขึ้นทำให้เกิดความขัดแย้งกัน และตัวการมีความยากลำบากในการตรวจสอบว่าตัวแทนได้ปฏิบัติงานอย่างไร รวมทั้งมีการตัดสินใจที่เหมาะสมหรือไม่ ส่วนประเด็นปัญหาในเรื่องการร่วมรับความเสี่ยงร่วมกัน ซึ่งเกิดจากตัวการและตัวแทน มีแนวคิดในเรื่องความเสี่ยงที่แตกต่างกันในแต่ละกลุ่มซึ่งส่งผลไปสู่การกระทำที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม McColgan (2001) จัดประเภทของปัญหาตัวแทนออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

- 1) ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากสภาวะทางศีลธรรมของผู้บริหาร (Moral Hazard) ผู้บริหารแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตัวเองมากกว่าผู้ถือหุ้น เช่น ผู้บริหารนำทรัพยากรของบริษัทไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว
- 2) ปัญหาความขัดแย้งที่เกี่ยวข้องกับขนาดของบริษัท (Earnings Retention)

กล่าวคือ ผู้บริหารพยายามที่จะทำให้ตัวเลขกำไรสะสมเพิ่มขึ้นหรือลดลงโดยใช้นโยบายโครงสร้างเงินทุนที่เป็นแหล่งภายในมากกว่าภายนอกเพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบ จึงมีผลกระทบต่อเงินปันผลที่จะจ่ายให้กับผู้ถือหุ้น

3) ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากระยะเวลาการลงทุน (Time Horizon)

ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับช่วงระยะเวลาการทำงานของผู้บริหาร เช่น ผู้บริหารที่ใกล้จะเกษียณ หรือใกล้หมดวาระการจ้างจะพยายามทำให้ตัวเลขของกระแสเงินสดหมุนเวียนดีในช่วงระยะเวลาตนเองบริหาร โดยอาจลงทุนในโครงการระยะสั้นมากกว่าโครงการระยะยาว จึงมีผลต่อการเพิ่มมูลค่าบริษัทในระยะยาว

4) ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดจากการหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk Aversion)

ผู้บริหารจะพยายามลดความเสี่ยงของตนเอง โดยการเลือกโครงการที่มีความเสี่ยงต่ำเนื่องจากผู้บริหารไม่ได้รับผลประโยชน์จากโครงการนั้น และถ้าบริหารล้มเหลวอาจมีผลกระทบต่อการทำงาน ซึ่งสะท้อนถึงค่าตอบแทนผู้ถือหุ้นที่จะได้รับต่ำลง

การกระทำดังกล่าวทำให้ตัวการ เสียผลประโยชน์เหล่านี้ เรียกว่า ต้นทุนตัวแทน (Agency Cost) ต้นทุนตัวแทน สามารถลดลงได้ ตาม Jensen & Meaking (1976, pp. 305-360), Wong (1988, pp. 22-41) ได้ระบุไว้ 2 ประการ คือ

1) กลไกการติดตาม และประเมินผล (Monitoring Mechanisms) เป็นการติดตามพฤติกรรมปฏิบัติงานของผู้บริหาร เพื่อให้มั่นใจในการปฏิบัติงานตามสัญญา ซึ่งอาจอยู่ในลักษณะของการว่าจ้างผู้สอบบัญชี ที่อยู่ในบริษัทที่มีชื่อเสียงติดลำดับ 1 ใน 4 (Big 4) มีการติดตามการควบคุมภายในที่เป็นระบบ และการให้บัญชีจัดทำรายงานทางการเงินหลายๆ รูปแบบ

2) กลไกการรักษาสัญญา (Bonding Mechanisms) เป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุด เพราะเป็นค่าตอบแทนให้กับผู้บริหารโดยตรง จะทำให้ผู้มีส่วนได้เสียมั่นใจในการบริหารมากขึ้น การทำสัญญาอาจอยู่ในรูปของการทำสัญญาระหว่างผู้บริหารกับนักลงทุน หรือระหว่างผู้บริหารกับเจ้าหนี้ โดยมีลักษณะค่าตอบแทนเป็นโบนัสหรือหุ้นของบริษัท สำหรับเจ้าหนี้อาจอยู่ในลักษณะของการรักษาระดับของอัตราส่วนสินทรัพย์ต่อหนี้สิน ผลตอบแทนต่อกำไร และผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ไม่ให้ต่ำเกินไป นอกจากนี้ยังมีนักวิจัยอีกหลายท่านที่กล่าวถึงวิธีการลดต้นทุนตัวแทน เช่น Fama & Jensen (1983, pp. 301-325) ยังกล่าวเพิ่มเติมว่า กลไกการกำกับดูแลกิจการ ก็เป็นส่วนหนึ่งในการทำให้ลดลง และ Nyberg, Fulmer Gerhart & Carpenter (2010, pp. 1029-1049) ได้ระบุว่า การทำให้ต้นทุนตัวแทน ลดลงมี 3 ประการ คือ การให้ความอิสระของคณะกรรมการในการปรับปรุงการติดตามผู้บริหาร การให้ตลาดเป็นตัวควบคุมซึ่งหมายถึง กฎระเบียบในการควบคุมหรือซื้อขายกิจการ และการให้ผู้บริหารเป็นส่วนหนึ่งของส่วนของผู้ถือหุ้น

จะเห็นได้ว่า ทฤษฎีตัวแทน เป็นความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวการ กับ ตัวแทน ที่มีเป้าหมายและความเสี่ยงที่แตกต่างกัน ปัญหาเกิดขึ้นเนื่องจากตัวแทนไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ ตัวการมอบหมายโดยมีการจูงใจในด้านต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ของตนเองและพวกพ้อง เป็นผลทำให้ตัวการหาวิธีการลดปัญหานี้จึงทำให้เกิดต้นทุนเพิ่มขึ้น ซึ่งแนวคิดในการจูงใจจากมุมมองของผู้บริหารนั้น จะอธิบายด้วย Positive Accounting Theory ต่อไป

2. Positive Accounting Theory

Positive Accounting Theory มีกรอบแนวคิดเพื่ออธิบายถึงประเด็นทางบัญชีเชิงลึกที่สัมพันธ์กันระหว่างตัวเลขทางบัญชี ผลตอบแทนของหุ้น และแรงจูงใจในการนำเสนอรายงานทางการเงินของผู้บริหารซึ่งมีส่วนร่วมกับการเลือกในการปฏิบัติทางการบัญชี กล่าวได้ว่าเป็นการอธิบายถึงเหตุผลว่าทำไมบริษัทจึงเลือกวิธีปฏิบัติทางการบัญชีซึ่งแตกต่างจาก Normative Accounting Theory ที่เป็นการกำหนดและแนะนำวิธีการทางบัญชีที่เหมาะสม (Optimal Positive Accounting) นักวิจัยที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดและพัฒนาทฤษฎีนี้ คือ Watts & Zimmerman โดยได้เขียนและเรียบเรียงเป็นบทความให้แก่นักวิจัยทั่วไปรู้จักอย่างกว้างขวาง ในวารสาร Accounting Review ในปี 1978 และ วารสาร Journal of Accounting and Economics ในปี 1979)

งานวิจัยก่อนหน้านี้ใช้พื้นฐานจาก Normative Accounting Theory เป็นหลัก โดยการศึกษาเฉพาะตัวเลขทางการบัญชีที่มีผลต่อตัวแปรต่าง ๆ เช่น ผลตอบแทนจากหุ้น กระแสเงินสด เงินปันผล งานวิจัยที่รู้จักและยอมรับที่ผ่านมา คือ Ball & Brown. (1968 ,pp. 159-178) ได้ทำการทดลองในการประเมินตัวเลขกำไรทางการบัญชี Beaver (1972, pp. 407-437) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความไม่มีระบบของผลตอบแทนจากหลักทรัพย์ และการพยากรณ์กำไรที่มีความผิดพลาด และ Beaver & Lambert (1980, pp. 3-28) ได้ศึกษาในด้านข้อมูลที่มีต่อราคาหลักทรัพย์ แสดงให้เห็นถึงตัวเลขกำไรทางการบัญชีเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจของนักลงทุน หรือผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ

แต่ในมุมมองของ Watts & Zimmerman ทำให้ความสำคัญของตัวเลขกำไรทางการบัญชีตามแนวคิด Normative Accounting Theory ลดลง เนื่องจากการประเมินตัวเลขเหล่านี้ผลปรากฏว่าขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย Watts & Zimmerman (1978, pp. 112-134) ได้อธิบายว่าการกำหนดมาตรฐานรายงานทางการเงินที่ใช้เป็นกรอบปฏิบัติทางด้านบัญชีนั้น บางครั้งขึ้นอยู่กับผู้มีอิทธิพล เช่น คณะกรรมการหลักทรัพย์ สภาวิชาชีพ คณะกรรมการกำหนดมาตรฐาน ซึ่งอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพยายามหาเสียงสนับสนุน (Lobby) เพื่อให้มีมาตรฐานรายงานทางการเงินเอื้อต่อผลประโยชน์แก่พวกพ้อง ซึ่งจะสะท้อนถึงตัวเลขกำไรทางการบัญชีที่มีต่อการพยากรณ์ในอนาคต นอกจากนั้นผลประโยชน์ของผู้บริหารเป็นสิ่งจูงใจทำให้ตัวเลขกำไรนำไปสู่ความเข้าใจผิด โดยมี

วัตถุประสงค์ดังนี้ 1) การวางแผนด้านโบนัส (Bonus Plan) 2) สัญญาเงินกู้ (Debt Contracts) และ 3) กระบวนการทางการเมือง (Political Process) งานวิจัยในอดีตที่มีการศึกษา ทั้ง 3 ลักษณะ ส่วนใหญ่จะตั้งสมมติฐานเป็น 1) สมมติฐานการให้ผลตอบแทน (The Bonus Plan Hypothesis) ซึ่งจะเป็นการทดสอบการเลือกวิธีการทางการเมืองบัญชี เพื่อรายงานตัวเลขกำไรโดยการพิจารณาการเลื่อนการรับรู้กำไรในอนาคตมาเป็นกำไรในงวดบัญชีปัจจุบัน 2) สมมติฐานข้อตกลงในสัญญาหนี้ (The Debt-Equity Hypothesis) จะเป็นการทดสอบการเลือกการปฏิบัติทางการเมืองบัญชีเพื่อเลื่อนกำไรในรอบบัญชีอนาคตมาเป็นกำไรในปัจจุบัน เพื่อเพิ่มระดับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และ 3) สมมติฐานต้นทุนทางการเมือง (Political Cost Hypothesis) เพื่อพิจารณาวิธีการปฏิบัติทางการเมืองบัญชีเพื่อเลื่อนกำไรในรอบบัญชีปัจจุบันไปสู่อนาคต นักวิจัยส่วนใหญ่จะตั้งสมมติฐานว่า ผู้บริหารจะพิจารณาผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าผู้มีส่วนได้เสีย หมายถึงข้อสมมติฐานเกี่ยวกับการวางแผนด้านโบนัส ผู้บริหารมักจะใช้นโยบายที่เพิ่มผลกำไรในรอบปีบัญชีมากกว่าความจริง ด้วยสาเหตุที่เกิดจากแรงจูงใจต่าง ๆ เช่น ผลตอบแทนที่ผูกติดกับกำไร บริษัทขาดทุน หรือผู้บริหารใกล้ครบวาระหรือเกษียณอายุ สำหรับข้อสมมติฐานเกี่ยวกับสัญญาเงินกู้ มักจะทำให้อัตราส่วนหนี้สินกับส่วนของผู้ถือหุ้นอยู่ในระดับที่สูง เพื่อใกล้เคียงกับเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาเงินกู้ เช่น เงื่อนไขการจ่ายเงินปันผล การซื้อหุ้นคืน การดำรงเงินทุนหมุนเวียน ส่วนข้อสมมติฐานเกี่ยวกับต้นทุนทางการเมือง ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นกับบริษัทขนาดใหญ่ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับสาธารณูปโภค หรือสังคมโดยรวม มักจะพยายามที่จะลดตัวเลขกำไรลง หรือขาดทุนเพียงเล็กน้อย เพื่อป้องกันการเข้ามาแทรกแซงทางการเมือง หรือหน่วยงานกำกับดูแล

จะเห็นได้ว่า Positive Accounting Theory ชี้ให้เห็นถึงตัวเลขกำไรทางบัญชีที่ปรากฏอยู่ในรายงานทางการเงิน ไม่สามารถนำไปพยากรณ์หรือคาดเดาได้ เนื่องจากมีปัจจัยหลายอย่างที่มีผลต่อตัวเลข เช่น การหาเสียงสนับสนุนในการกำหนดมาตรฐานรายงานทางการเงิน หรือ เรียกว่า Lobby และมีการจูงใจผู้บริหารให้บิดเบือนตัวเลขทางบัญชี หรือเลือกวิธีปฏิบัติทางการเมืองบัญชีเพื่อประโยชน์ส่วนตน ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการการบิดเบือนกำไรเกิดขึ้น ซึ่งสร้างความไม่พึงพอใจกับผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการศึกษาวิจัย เพื่อลดการบิดเบือนกำไรลงเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือให้ผู้ใช้งบการเงินทางบัญชี ดังที่จะกล่าวถึงในหัวข้อผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความสัมพันธ์ของกลไกการกำกับดูแลกิจการกับผลการดำเนินงานของบริษัท

ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการ และผลการดำเนินงานของบริษัท มีการ

ศึกษาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากว่าคุณภาพของกลไกการกำกับดูแลกิจการถือว่ามีสำคัญในการผลักดันมูลค่าทางเศรษฐกิจของบริษัท ซึ่ง Mouselli & Hussainey (2014, pp. 453 - 466) กล่าวถึงผลกระทบที่ทำให้คุณภาพกลไกการกำกับดูแลกิจการมีผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัท เนื่องจาก 3 เหตุผล คือ 1) มีแนวโน้มในการเปิดเผยข้อมูลที่ดีกว่าทำให้เกิดความเชื่อมั่นกับนักลงทุน 2) สามารถติดตาม กำกับ ดูแล ผู้บริหารในการจัดการผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นซึ่งจะลดปัญหาด้านตัวแทน 3) สามารถเป็นที่คาดหวังของนักลงทุนในการดำเนินงานของบริษัทในอนาคตได้ แต่ผลลัพธ์ในการศึกษาที่ได้รับกลับผสมผสานไม่สามารถสรุปไปในทิศทางเดียวกัน บางงานวิจัยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการกับผลการดำเนินงานของบริษัท เช่น Choi, Dong & Kyung (2007, pp. 239-250), Ameer, Ramli & Zakaria (2011, pp. 647-661), Orazalin, Mahmood & Lee (2016, pp. 798 - 814) บางงานวิจัยแสดงถึงความสัมพันธ์เชิงในทิศทางตรงกันข้ามระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการ เช่น Singh & Gaur (2009, pp. 411-425) , Shahwan. (2015, pp. 641-662) และบางงานวิจัยแสดงถึงความสัมพันธ์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อกัน เช่น Arora & Sharma (2016, pp. 420-436), Ahmed & Hamdan (2015, pp. 25-48) ซึ่งอาจเป็นผลมาจากสถานการณ์ในแต่ละประเทศที่แตกต่างกัน ในด้านกรอบของกฎหมายและกฎระเบียบ ปัจจัยทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่มีอิทธิพลมากกว่า ลักษณะเช่นนี้จึงเป็นคำถามของนักวิจัย ทำให้นักลงทุน และหน่วยงานกำกับดูแล โดยเฉพาะองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และการพัฒนา (Organization of Economic Cooperation and Development : OECD) ที่พยายามอย่างมากที่จะให้กลไกการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัท งานวิจัยนี้จะศึกษาผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท ประกอบด้วย ลักษณะของกรรมการของบริษัท ได้แก่ ขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การควบบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท และโครงสร้างผู้ถือหุ้น ได้แก่ สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท ซึ่งจะอภิปราย ดังนี้

1.1 ลักษณะกรรมการของบริษัท (Board Characteristics)

1.1.1 ขนาดคณะกรรมการของบริษัท (Board Size : BS)

ขนาดคณะกรรมการของบริษัท ถือว่าเป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญของการกำกับดูแลกิจการ เนื่องจากคณะกรรมการของบริษัทเป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสียโดยมีบทบาทในการติดตามควบคุมตามแนวคิดของทฤษฎีตัวแทน นอกจากนี้ยังมีส่วนในการวางแผนกลยุทธ์ต่างๆ เพื่อเพิ่มมูลค่าของบริษัท แต่บทบาทเหล่านี้ยังเป็นที่ยังสงสัยของผู้มีส่วนได้เสียและนักวิจัยบางส่วน ซึ่งได้ทำการศึกษาเพื่อตอบคำถามเหล่านี้ โดยทั่วไปการศึกษาคำความสัมพันธ์ระหว่างขนาดคณะกรรมการ

ของบริษัท และผลการดำเนินงานของบริษัท จะอภิปรายอยู่ 2 ประเด็น ประเด็นที่ 1 คือ ถ้าขนาดกรรมการของบริษัทมีขนาดใหญ่จะทำให้มีประสิทธิภาพในกลไกการกำกับดูแลกิจการน้อยลง เนื่องจากต้องรับภาระต้นทุนในการควบคุมสูง มีปัญหาในกระบวนการต่างๆ รวมทั้งการตัดสินใจที่ยากลำบากเนื่องจากมีผู้ร่วมพิจารณาจำนวนมาก และมองว่าขนาดคณะกรรมการของบริษัทที่มีขนาดเล็กจะมีประสิทธิภาพมากกว่า แต่ประเด็นที่ 2 มองว่าขนาดคณะกรรมการของบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะได้ประโยชน์จากความรู้ ความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านโดยเฉพาะในด้านกลยุทธ์ของบริษัท จากผลการศึกษาในอดีตผลงานของนักวิจัยที่ได้ผลลัพธ์ผสมผสานกัน เช่น ขนาดคณะกรรมการของบริษัทไม่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท จะเห็นได้จาก Bermig & Frick (2010) ได้ศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบต่อขนาดคณะกรรมการของบริษัท และผลการดำเนินงานของบริษัท ผลลัพธ์ปรากฏว่า ขนาดคณะกรรมการของบริษัทไม่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท ขนาดคณะกรรมการของบริษัทที่มีขนาดใหญ่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ จะเห็นได้จาก Arora & Sharma (2016, pp. 420-436) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการของบริษัทที่มีขนาดใหญ่ จะเกี่ยวข้องกับความรู้ทางปัญญามากขึ้น ซึ่งจะช่วยในการปรับปรุงในการตัดสินใจ Malik, Wan, Ahmad, Naseem & Rehman (2014, pp. 1395-1406) พบว่ามีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันระหว่างขนาดคณะกรรมการของบริษัท และผลการดำเนินงานของธนาคารในประเทศปากีสถาน Xie & Fukumoto (2013, pp. 1-12) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานของบริษัท และขนาดคณะกรรมการของบริษัทในประเทศญี่ปุ่น พบว่ามีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างผลการดำเนินงานของบริษัท และขนาดคณะกรรมการของบริษัท เมื่อคณะกรรมการของบริษัทมีขนาดเล็กแต่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญ เมื่อขนาดของคณะกรรมการของบริษัทมีขนาดใหญ่จะเห็นว่า บทบาทของขนาดกรรมการของบริษัท ยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจน แต่ในบริบทของประเทศไทย ขนาดคณะกรรมการของบริษัทยังเป็นส่วนสำคัญที่มีบทบาทในการผลักดัน ประสานงาน และควบคุม รวมทั้งการตั้งรับต่อสถานการณ์ในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป (สมชาย ศุภธาดา, 2555, หน้า 5-8)

1.1.2 สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท (Board Independence : BI)

กลไกการกำกับดูแลกิจการในส่วนของคณะกรรมการของบริษัท ควรมีจำนวนกรรมการอิสระที่สามารถชี้แนะหรือแสดงความเห็นในการบริหารงานของผู้บริหารได้ ความสัมพันธ์ระหว่างกรรมการอิสระของบริษัท และผลการดำเนินงานของบริษัท จากการทบทวนวรรณกรรมใน

อดีต จะเห็นว่ามีผลลัพธ์ที่ผสมผสาน จากงานวิจัยของ Singh & Gaur (2009, pp. 411-425), Fooladi & Shukor (2012) และ Liu, Miletkov, Wei & Yang (2015, pp. 223-244) พบว่ามีหลักฐานความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันระหว่างสัดส่วนคณะกรรมการอิสระของบริษัทและผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศจีน และยังพบว่ากรรมการอิสระของบริษัท มีบทบาทสำคัญในลดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวจากการรับรู้ข้อมูลภายใน และการปรับปรุงประสิทธิภาพการลงทุน Orazalin, Mahmood & Lee (2016, pp. 798 - 814) พบว่าสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทไม่ได้ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท สอดคล้องกับ Wang (2014, pp. 145-171) ได้ทำการทบทวนวรรณกรรม จาก 30 บทความ สรุปว่าสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทไม่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท แต่ค่าตอบแทนของกรรมการอิสระของบริษัทกลับมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งอาจมองได้ว่ากรรมการอิสระของบริษัทมีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา แต่ไม่มีหน้าที่ในการติดตาม ในบริบทของประเทศไทย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อกรรมการอิสระของบริษัท โดยออกเป็นคู่มือกรรมการอิสระของบริษัท เพื่อกำหนดคุณสมบัติ บทบาท และวิธีปฏิบัติงานให้ชัดเจน

1.1.3 การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด (CEO Duality: CEO dual)

บทบาทที่สำคัญของประธานบริหารเป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญของกลไกการกำกับดูแลกิจการ โดยเฉพาะการควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุดในคนเดียวกัน (CEO Duality) ซึ่งอาจเกิดปัญหาตามทฤษฎีตัวแทน ที่สนับสนุนให้แยกตำแหน่งทั้งสองให้ชัดเจนเพื่อการติดตามควบคุม กำกับ ดูแลให้ดีขึ้น (Jensen, 1993) แต่นักวิจัยบางส่วนนำเสนอว่าควรที่จะรวมกัน เพราะเป็นไปตามสายงานการบังคับบัญชาเพื่อให้มีการสั่งการ ทันเวลา และมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นในการบริหารงาน และสามารถลดต้นทุนตัวแทนลง ซึ่งจะส่งผลให้ผลการดำเนินงานของบริษัทดีขึ้น จากการทบทวนวรรณกรรม บทบาทของประธานบริหารที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท จะเห็นจากงานวิจัยของ Arora & Sharma (2016, pp. 420 - 436) ผลลัพธ์ชี้ให้เห็นว่า บทบาทการควบรวมตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุดในคนเดียวกันเกี่ยวข้องกับการวัดผลการปฏิบัติงานต่างๆ ของบริษัท จากงานวิจัยของ Yang & Zhao (2014) พบว่าการควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด สามารถแข่งขันกับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงดีกว่า และส่งผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทดีกว่า แต่บริษัทที่แยกตำแหน่ง Lam & Lee (2008, pp. 299 - 316) พบหลักฐานความสัมพันธ์ระหว่างการควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุดในคนเดียวกัน และผลการดำเนินงานของบริษัทที่ผูกพันกับปัจจัยที่ควบคุมครอบครัว และการแยกตำแหน่งของประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุดในคนเดียวกันนั้น ไม่เหมาะสมสำหรับโครงสร้างบริหารแบบครอบครัว จากงานวิจัยของ Carty & Weiss (2012, pp. 26-40) พบไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความ

ล้มเหลวของธนาคารและควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุดในคนเดียวกัน แต่ Syriopoulos & Tsatsaronis (2012, pp.1-30) และ Fooladi & Shukor (2012) พบว่าการแยกตำแหน่งมีผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่สนับสนุนทฤษฎีตัวแทน

1.1.4 จำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการของบริษัท (Board Meeting : BM)

บทบาทคณะกรรมการของบริษัทในกลไกการกำกับดูแลกิจการ ส่วนหนึ่งคือ จำนวนครั้งในการประชุม จำนวนครั้งในการประชุมถือว่าการปรับปรุงประสิทธิภาพในการติดตามของคณะกรรมการของบริษัท ซึ่งจะนำประเด็นปัญหาต่างๆ มาอภิปรายกันในวาระการประชุม แต่จากการศึกษางานวิจัยในอดีตในด้านความสัมพันธ์ของจำนวนครั้งในการประชุม และผลการดำเนินงานของบริษัท มี 2 ด้าน คือด้านที่ 1 ถ้าการประชุมมีจำนวนครั้งมากขึ้น จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โดยใช้วาระการประชุมในการติดตาม แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ทันเวลา และมีทิศทางในการบริหารงานที่ชัดเจนในอนาคต ด้านที่ 2 มองว่าการประชุมบางครั้งไม่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท เนื่องจากว่าการประชุมแต่ละครั้งอยู่ในช่วงระยะเวลาจำกัด ทำให้เสียต้นทุนในการรับรองและค่าเบี้ยประชุม

ปัจจุบันยังมีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จากงานวิจัยของ Johl, Kaur & B (2015, pp. 239-243) ได้ศึกษาลักษณะคณะกรรมการของบริษัทที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าจำนวนครั้งในการประชุมมีผลทำให้ผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น สอดคล้องกับงานของ Lin, Yeh & Yang (2014, pp. 3-4) ที่ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้หวั่น แต่ตรงกันข้ามกับ Ilaboya & Obaretin (2015, pp. 283-290) ซึ่งได้ศึกษาลักษณะของคณะกรรมการของบริษัทและผลการดำเนินงานของบริษัท ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าจำนวนครั้งในการประชุมมีผลทำให้ผลการดำเนินงานของบริษัทลดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Akpan (2015, pp. 75-82) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผลลัพธ์ ยังไม่สามารถสรุปทิศทางได้

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นจะพบว่า ผลลัพธ์ของกลไกการกำกับดูแลกิจการด้านลักษณะของคณะกรรมการของบริษัทที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทออกมาในรูปแบบผสมผสาน แต่สำหรับบริบทประเทศไทย ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า:

สมมติฐานที่ 1.1 ขนาดคณะกรรมการของบริษัท มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งวัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

สมมติฐานที่ 1.2 สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งวัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

สมมติฐานที่ 1.3 การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด มีผลกระทบ
ทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่า
บริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

สมมติฐานที่ 1.4 จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริษัท มีผลกระทบ
ทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งวัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่า
บริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

ตารางที่ 2.5 แสดงผลการศึกษาที่สัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการด้านลักษณะของคณะกรรมการของบริษัท และผลการดำเนินงานของบริษัท

ผู้วิจัย	ประเทศ	ตัววัดการกำกับดูแลกิจการ	กลุ่มตัวอย่าง	การค้นพบ	การวัดผลการดำเนินงานบริษัท
Bermig & Frick. (2010)	เยอรมนี	ขนาดของคณะกรรมการบริษัท	294 ข้อมูล 1998-2007	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	มูลค่าบริษัท วัดจาก Tobin's Q อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์
Arora & Sharma (2016, pp. 420-436)	อินเดีย	ขนาดของคณะกรรมการบริษัท การควบตำแหน่ง ประธาน บริหารและผู้บริหารสูงสุด	20 บริษัท 2001-2010	มีความสัมพันธ์เชิงบวก ไม่พบความสัมพันธ์	อัตราผลตอบแทนจากส่วนผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์
Malik,Wan,Ahmad, Naseem & Rehman (2014,pp.395-1406)	ปากีสถาน	ขนาดของคณะกรรมการบริษัท	14 ธนาคาร 2008-2012	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	อัตราผลตอบแทนจากส่วนผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์
Xie & Fukumoto (2013)	ญี่ปุ่น	ขนาดของคณะกรรมการบริษัท	798 ข้อมูล 1995 - 1998	มีความสัมพันธ์เชิงลบ	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์
Syriopoulos &Tsatsaronis (2012, pp. 1-30)	สหรัฐฯ	การควบตำแหน่งประธาน บริหารและ ผู้บริหารสูงสุด	43 บริษัท 2002 - 2008	มีความสัมพันธ์เชิงลบ	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนจากส่วนผู้ถือหุ้น
Johl,Kaur & B (2015, pp. 239-243)	มาเลเซีย	สัดส่วนคณะกรรมการอิสระ จำนวนครั้งในการประชุม ขนาดของกรรมการบริษัท	700 บริษัท 2009	ไม่พบความสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงลบ มีความสัมพันธ์เชิงบวก	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์
Lin, Yeh & Yang (2014, pp. 3-4) (2015, pp. 101-108)	ไต้หวัน	จำนวนครั้งในการประชุมของ คณะกรรมการบริหาร	13,774 ข้อมูล 2006 - 2008	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

ตารางที่ 2.5 (ต่อ)

ผู้วิจัย	ประเทศ	ตัววัดการกำกับดูแลกิจการ	กลุ่มตัวอย่าง	การค้นพบ	การวัดผลการดำเนินงานบริษัท
Ibrahim & Salihu. (2015, pp. 101-108)	ไนจีเรีย	ขนาดของกรรมการบริหาร	8 บริษัท 2004-2012	ไม่พบความสัมพันธ์	ส่วนแบ่งทางการตลาด
Ilaboya & Obaretin (2015, pp. 283-290)	ไนจีเรีย	ขนาดของกรรมการบริษัท จำนวนครั้งในการประชุม คณะกรรมการบริหาร สัดส่วนคณะกรรมการอิสระ	166 ข้อมูล 2005-2012	มีความสัมพันธ์เชิงลบ มีความสัมพันธ์เชิงบวก มีความสัมพันธ์เชิงบวก	ค่าลือกของกำไรสุทธิหลังหักภาษี
Akpan (2015, pp.75-82)	ไนจีเรีย	จำนวนครั้งในการประชุม คณะกรรมการบริหาร จำนวนครั้งในการประชุม คณะกรรมการตรวจสอบ ขนาดของคณะกรรมการบริษัท	79 ข้อมูล 2010-2012	มีความสัมพันธ์เชิงลบ มีความสัมพันธ์เชิงบวก	อัตราส่วนผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น
Fooladi & Shukor (2012)	มาเลเซีย	สัดส่วนคณะกรรมการตรวจสอบอิสระ การควบคุมตำแหน่งประธานบริหารและ ผู้บริหารสูงสุด	400 ข้อมูล 2009	มีความสัมพันธ์เชิงบวก มีความสัมพันธ์เชิงลบ	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มูลค่าบริษัท วัดโดย Tobin's Q
Ntim,Opong & Danbolt (2010, pp. 84-105)	แอฟริกา ใต้	ขนาดของกรรมการบริหาร	169 ข้อมูล 2002-2007	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	มูลค่าบริษัท วัดโดย Tobin's Q

ที่มา : จากการทบทวนวรรณกรรม

1.2. โครงสร้างผู้ถือหุ้น (Ownership Structure : OS)

1.2.1 สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท (Institutional Ownership : IO)

ความซับซ้อนของผู้ถือหุ้นสถาบัน เนื่องมาจากผู้ถือหุ้นสถาบันแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 สันนิษฐานว่าเป็นนักลงทุนที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความเสี่ยงที่เกิดจากการลงทุน และเข้าใจในข้อมูลในการลงทุนเป็นอย่างดี (Sophisticated Investors) กลุ่มที่ 2 สันนิษฐานว่าไม่มีความเข้าใจในกระบวนการการเปลี่ยนแปลงตัวเลขทางการบัญชี ทำให้มีการคาดเดาหรือพยากรณ์ที่ผิดพลาด (Unsophisticated Investors) และอีกอย่างหนึ่งคือ ผู้ถือหุ้นสถาบันเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับ การออกเสียง (Ebrahim, 2004) และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยเฉพาะนโยบายที่มีผลกระทบต่อราคาหุ้นของบริษัท หรือการพยายามเข้าไปมีอิทธิพลในการจัดการผลประโยชน์ในระยะยาว จึงถือได้ว่ามีบทบาทหน้าที่ในการติดตามที่มีประสิทธิภาพในด้านกลไกการกำกับดูแลกิจการ และเป็นที่คาดหวังว่าจะทำให้ผลการดำเนินงานของบริษัทดีขึ้น จากการศึกษาในอดีตผลลัพธ์ระหว่างการถือหุ้นของนักลงทุนสถาบันและผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งมักจะอ้างถึง คือ Pound (1988, pp. 237-265) ได้ศึกษาอิทธิพลของผู้ถือหุ้นสถาบันที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท โดยตั้งสมมติฐานไว้ 3 ประเด็น คือ ประสิทธิภาพการติดตาม ความสนใจในข้อขัดแย้งที่เกิดขึ้น การวางกลยุทธ์ของบริษัท ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพในการติดตามของผู้ถือหุ้นสถาบัน สามารถติดตามการบริหารต้นทุนให้ต่ำกว่าผู้ถือหุ้นรายย่อย กล่าวคือ สัดส่วนการถือหุ้นสถาบันของบริษัททำให้ผลการดำเนินงานของบริษัทดีขึ้น แต่ความสนใจในข้อขัดแย้ง และการวางกลยุทธ์ของบริษัทกลับแสดงถึงผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งเป็นการยืนยันว่ากิจกรรมการลงทุนของผู้ถือหุ้นสถาบันมีความสัมพันธ์กับการดำเนินธุรกิจ โดยมีอำนาจจากสิทธิในการถือหุ้นเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับผู้บริหาร

ปัจจุบันการศึกษาคำความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท กับผลการดำเนินงานของบริษัทมีอย่างต่อเนื่อง แต่ผลลัพธ์ยังแตกต่างกันออกไป เช่น Charfeddine & Elmarzougui (2010, pp. 35-46) ทำการศึกษาคำความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน และผลการดำเนินงานของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศฝรั่งเศส ผลปรากฏว่ามีผลกระทบทิศทางตรงกันข้ามกันอย่างมีนัยสำคัญแต่ Ting (2013) ทำการศึกษาผู้ถือหุ้นสถาบัน และผู้ถือหุ้นภายในบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้หวน ผลปรากฏว่าทั้งสองมีผลทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัท และผู้ถือหุ้นสถาบันทำให้ผลการดำเนินงานของบริษัทดีขึ้น สำหรับการศึกษาในประเทศไทยยังมีไม่มากนัก ซึ่งจะเห็นได้จากการวิจัยของ Thanatawee (2014, pp. 1-22) ได้ทำการศึกษากการถือหุ้นสถาบันกับมูลค่าบริษัท โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในช่วงปี 2007 – 2011 ผลลัพธ์ชี้ให้เห็นว่าผู้ถือหุ้นสถาบันในประเทศไทยที่มีผลกระทบทิศทาง

เดียวกันกับมูลค่าบริษัท ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันมีบทบาทสำคัญในการติดตามที่มีประสิทธิภาพในการทำงาน

1.2.2 สัดส่วนผู้ถือกระแจะจุกตัวของบริษัท (Ownership Concentration : OC)

Berle & Means (1932) ชี้ให้เห็นถึงการแยกความเป็นเจ้าของออกจากการบริหาร จะเป็นการลดแรงจูงใจในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่ข้อขัดแย้งระหว่างผู้บริหาร กับผู้ถือหุ้น นำไปสู่ปัญหาทฤษฎีตัวแทนของ Jensen & Meckling (1976) ในมุมมองของการศึกษา โครงสร้างผู้ถือหุ้นมักจะพิจารณาในด้านความสามารถในการทำกำไรของบริษัทที่แตกต่างกันซึ่งผลกระทบมาจากสัดส่วนของผู้ถือหุ้นกระแจะจุกตัวของบริษัทโดยผู้ถือหุ้นของบริษัทถือว่าเป็นเจ้าของบริษัท และมีคำถามว่าสัดส่วนผู้ถือกระแจะจุกตัวของบริษัท มีผลต่อการดำเนินงานของบริษัทหรือไม่ การศึกษาในอดีตได้สรุปออกเป็น 2 มุมมองที่แตกต่างกันคือ มุมมองที่ 1 การถือหุ้นแบบกระแจะจุกตัวของบริษัทซึ่งจะกลายเป็นกลุ่มผู้ถือหุ้นขนาดใหญ่อาจมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบริษัท และพยายามรักษาผลประโยชน์ของตนเองในการเข้าไปควบคุมการออกเสียงเพื่อสร้างแรงกดดันในการบริหารไปในทิศทางที่กลุ่มต้องการ ซึ่งนั่นหมายถึงกำไรสูงสุด ทำให้เกิดผลการดำเนินงานของบริษัทที่ดี มุมมองที่ 2 การถือหุ้นแบบกระแจะจุกตัวอาจทำให้มีอำนาจในการเข้าไปเวนคืนสิทธิของผู้ถือหุ้นส่วนน้อย เพื่อควบคุมการหาผลประโยชน์ให้กับกลุ่ม ซึ่งเป็นลักษณะที่พบมากในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา เนื่องจากมีลักษณะการบริหารงานแบบครอบครัวอาจใช้สิทธิในการเลือกบุคคลในครอบครัวเข้ามาเป็นผู้บริหารระดับสูง ทำให้มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท ถ้าผู้บริหารระดับสูงนั้นขาดความเชี่ยวชาญในการดำเนินธุรกิจ ทำให้เกิดต้นทุนการเสียโอกาสขึ้น และไม่สามารถแข่งขันกับคู่แข่งขั้นได้ เนื่องจากการถ่ายเทผลประโยชน์ไปสู่ครอบครัว

ปัจจุบันยังมีการศึกษาในด้านความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนผู้ถือกระแจะจุกตัว และผลการดำเนินงานของบริษัทอย่างต่อเนื่อง เช่น Lskavyan & Spatareanu (2006, pp. 91-104) ได้ศึกษา สัดส่วนผู้ถือกระแจะจุกตัว การติดตามทางการตลาด และผลการดำเนินงานของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศอังกฤษ สาธารณรัฐเช็ก และโปแลนด์ ผลปรากฏว่า สัดส่วนผู้ถือกระแจะจุกตัวไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเพียงพอที่จะอธิบายความสัมพันธ์ กับผลการดำเนินงานของบริษัท Zakaria, Purhanudin & Palanimally (2014, pp. 32-43) ศึกษาโครงสร้างผู้ถือหุ้นและผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศมาเลเซียในภาคส่วนบริการ ผลลัพธ์แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนผู้ถือกระแจะจุกตัวที่เพิ่มขึ้น สามารถเสริมสร้างผลการดำเนินงานของบริษัทที่ดี ซึ่งตรงกันข้ามกับบริษัทที่ถือหุ้นโดยภาครัฐ Wang & Shailer (2015, pp. 199–229) ได้ศึกษาสัดส่วนผู้ถือกระแจะจุกตัว กับ ผลการดำเนินงานของบริษัทในบริบทตลาดเกิดใหม่ 18 ตลาดที่มีสภาพแวดล้อมกลไกการกำกับดูแลกิจการคล้ายกัน พบว่าบริษัทที่มีสัดส่วนผู้ถือกระแจะจุกตัวสูงมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัททุกประเทศ จะเห็นได้ว่า ผลลัพธ์จากการศึกษาฯ ยังไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจน

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นจะพบว่า ผลลัพธ์ของกลไกการกำกับดูแลกิจการ ด้านโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท ออกมาในรูปแบบผสมผสาน แต่สำหรับบริบทของประเทศไทย ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า:

สมมติฐานที่ 1.5 สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งวัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

สมมติฐานที่ 1.6 สัดส่วนผู้ถือกระแจะจุกตัวของบริษัท มีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งวัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

ตารางที่ 2.6 แสดงสรุปการศึกษาที่สัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการด้านโครงสร้างผู้ถือหุ้น และผลการดำเนินงานของบริษัท

ผู้วิจัย	ประเทศ	ตัววัดการกำกับดูแลกิจการ	กลุ่มตัวอย่าง	การค้นพบ	การวัดผลการดำเนินงานบริษัท
Charfeddine & Elmarzougui (2010, pp. 35-46)	ฝรั่งเศส	สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน	36 ข้อมูล 2002 – 2005	มีความสัมพันธ์เชิงลบ	มูลค่าบริษัท วัดด้วย Tobin' s Q
Ting (2013)	ไต้หวัน	สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน	568 ข้อมูล 2002 - 2006	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	มูลค่าบริษัท วัดด้วย Tobin' s Q อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์
Thanatawee (2014, pp. 1-22)	ไทย	สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน	323 ข้อมูล 2007 - 2011	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	มูลค่าบริษัท วัดด้วย Tobin' s Q
Lskavyan & Spatareanu (2006, pp. 91-104)	อังกฤษ	สัดส่วนการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น	561 ข้อมูล 1995-1998	ไม่พบความสัมพันธ์	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์
Zakaria, Purhanudin & Palanimally (2014, pp.32-43)	มาเลเซีย	สัดส่วนการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น	73 ข้อมูล 2005-2010	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์
Wang & Shailer (2015, pp. 199–229)	ตลาด เกิดใหม่ อินเดีย จีน	สัดส่วนการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น สัดส่วนการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท	42 กรณีศึกษา 18 ประเทศ 500 บริษัท 2007	มีความสัมพันธ์เชิงลบ มีความสัมพันธ์เชิงบวก มีความสัมพันธ์เชิงลบ	มูลค่าบริษัท วัดด้วย Tobin' s Q อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนส่วนผู้ถือหุ้น

ที่มา : จากการทบทวนวรรณกรรม

2. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท

ผู้สอบบัญชีมีบทบาทที่สำคัญในการรักษาประสิทธิภาพของตลาดทุนในแต่ละประเทศ โดยเฉพาะในด้านการสร้างความเชื่อมั่นเชื่อถือต่อนักลงทุน ผู้สอบบัญชีที่มีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะทำให้บริษัทที่ถูกตรวจสอบ ปฏิบัติงานตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน ทำให้ได้ข้อมูลในรายงานทางการเงินที่โปร่งใส และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปตัดสินใจ เป็นการส่งเสริมให้เกิดการกำกับดูแลกิจการ การบริหารความเสี่ยง และการควบคุมภายในที่ดี จะสะท้อนไปยังผลการดำเนินงานของบริษัทดีขึ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี เป็นที่คาดหวังของนักลงทุนโดยต้องการให้ผู้สอบบัญชีมีความอิสระ อยู่บนพื้นฐานของผู้ประกอบวิชาชีพ แต่ยังคงมีความกังวลเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี เนื่องจากความล้มเหลวของผู้สอบบัญชีในอดีต กรณีเรื่องอื้อฉาวของบริษัทเอนรอน ปี 2001 และในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นในบริบทของประเทศไทย ผู้วิจัยจึงศึกษาผลกระทบของคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท โดยศึกษาตัวแปรที่เป็นตัวแทนของคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัท ดังนี้ ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข

2.1 ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า (Audit Tenure: AT)

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากความล้มเหลวในอดีตของผู้สอบบัญชี ในด้านการตรวจสอบและการแสดงข้อเท็จจริงในรายงานทางการเงิน ทำให้หน่วยงานกำกับดูแลออกกฎหมายให้มีการหมุนเวียนผู้สอบบัญชีเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านความเป็นอิสระ แต่มีการอภิปรายกันเป็น 2 กระแส กระแสแรกเห็นด้วยที่จะเปลี่ยนแปลง เนื่องจากว่า ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้ายาวนาน อาจทำให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยจนละเลยข้อเท็จจริงที่มีนัยสำคัญ กระแสที่ 2 มองถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ความเข้าใจสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นของผู้สอบบัญชีรายใหม่ จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมา ปรากฏว่าผลลัพธ์ส่วนใหญ่จะไม่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของบริษัท เช่น Sayyar, Rasidc & Elhabib (2015,pp.1-19) และ Ng, Teh, Ong & Soh (2016, pp. 259-268) ได้ศึกษาการหมุนเวียนผู้สอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศมาเลเซีย ช่วงปี 2003 – 2012 และปี 2009-2013 ผลปรากฏว่าไม่มีนัยสำคัญต่อผลการดำเนินงานของบริษัท สอดคล้องกับที่ Siregar, Amarullah, Wibowo & Anggraita (2012, pp. 55-74) ที่ยืนยันว่า การหมุนเวียนผู้สอบบัญชีไม่ได้ทำให้คุณภาพการสอบบัญชีดีขึ้น แต่ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้าหน่วยงานกำกับดูแลจะมองว่าเกี่ยวข้องกับความเสี่ยงในด้านความอิสระของนักลงทุนโดยเฉพาะความเชื่อมั่นในรายงานทางการเงิน ซึ่งอาจส่งผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัท

2.2 ขนาดของบริษัทสอบบัญชี (Audit Firm Size : Big 4)

ขนาดของบริษัทสอบบัญชี โดยเฉพาะกรณีเป็นบริษัทที่ถูกจัดอันดับว่าเป็นบริษัท Big 4 ได้รับการกล่าวถึงจากนักวิจัยว่า เป็นการสะท้อนถึงคุณภาพของการสอบบัญชี มากกว่าบริษัทที่ถูกจัดลำดับว่าเป็น Non-Big 4 เนื่องจากมีทีมตรวจสอบที่มีคุณภาพ ได้รับการอบรมมาอย่างดี พร้อมทั้งบริษัทเหล่านี้จะมีทรัพยากรพร้อม และระมัดระวังเรื่องชื่อเสียงของตนเองเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ในอดีตที่ผ่านมา ชื่อเสียงของบริษัทสอบบัญชี กับคุณภาพการสอบบัญชี ได้รับการยืนยันจากนักวิจัยจำนวนมาก จะเห็นได้จาก Francis & Yu (2009, pp. 1521-1552) ศึกษาขนาดสำนักงานที่เป็นบริษัทที่มีชื่อเสียง และคุณภาพการสอบบัญชี ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่าบริษัทสอบบัญชีที่อยู่ในกลุ่ม Big 4 จะมีคุณภาพสูงกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sun & Liu (2011, pp. 111-127) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเสี่ยงในการดำเนินคดีของลูกค้าและความแตกต่างของคุณภาพการสอบบัญชี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในตลาดหลักทรัพย์สหรัฐอเมริกา ผลปรากฏว่า บริษัทที่ถูกตรวจสอบด้วยบริษัทที่ถูกจัดลำดับ Big 4 จะมีประสิทธิภาพในการตรวจสอบมากกว่า ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของนักลงทุน และสะท้อนถึงผลการดำเนินงานของบริษัทดีขึ้น สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของบริษัทสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท ที่สำคัญในปัจจุบัน เช่น Fooladi & Shukor (2012) ทำการศึกษาผลกระทบของคณะกรรมการของบริษัท คุณภาพการสอบบัญชี และผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศมาเลเซีย ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่ถูกตรวจสอบด้วยบริษัทสอบบัญชีที่เป็นกลุ่ม Big 4 มีผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าบริษัท Dee, Lulseged & Zhang (2010, pp. 263-291) ได้ศึกษาปฏิสัมพันธ์ของลูกค้าบริษัทที่ทำการตรวจสอบด้วยบริษัทสอบบัญชี Big 4 ในการทราบข่าวในด้านการได้รับบทลงโทษของบริษัทอื่น ปรากฏว่าไม่มีปฏิสัมพันธ์ใดๆ สรุปว่าเกิดจากความเชื่อมั่นของนักลงทุนในบริษัทสอบบัญชีที่เป็นกลุ่ม Big 4 และ Azizkhani, Monroe & Shailer (2010, pp. 743-766) ได้ศึกษามูลค่าของบริษัทสอบบัญชีกลุ่ม Big 4 ในประเทศออสเตรเลีย ปรากฏว่าการตรวจสอบด้วยบริษัทสอบบัญชีกลุ่ม Big 4 สามารถลดต้นทุนเงินลงทุนได้ Wang & Huang (2014, pp. 76-82) ศึกษาว่าผู้สอบบัญชีเพิ่มมูลค่าบริษัทอย่างไร ผลปรากฏว่าความสัมพันธ์ระยะยาวกับบริษัทสอบบัญชีที่มีชื่อเสียงจะสร้างมูลค่าให้กับบริษัทมากกว่า แต่ Pham (2016, pp. 172-183) ศึกษาผลกระทบของบริษัทสอบบัญชี และผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศเวียดนาม ผลปรากฏว่า บริษัทสอบบัญชีที่มีชื่อเสียงมีผลกระทบทิศทางตรงกันข้ามกับผลตอบแทนของทรัพย์สินรวม แต่มีผลกระทบทิศทางเดียวกันกับผลตอบแทนของส่วนผู้ถือหุ้น

2.3 ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (Audit Fees : AF)

ค่าธรรมเนียมของผู้สอบบัญชีเป็นจำนวนเงินค่าบริการหรือค่าตอบแทนที่ผู้สอบบัญชีเรียกเก็บจากลูกค้าบริษัทที่ตนเองตรวจสอบ แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ ค่าบริการงานสอบบัญชี

(Audit Service fee) และค่าบริการอื่นที่ไม่ใช่งานสอบบัญชี (Non-Audit Service fee)

ค่าธรรมเนียม ของผู้สอบบัญชีได้กลายเป็นปัญหาในการตรวจสอบ เนื่องจากอาจเป็นสัญญาณให้เห็นถึงคุณภาพของการบริการ ไม่ว่าจะเป็ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่สูงหรือต่ำกว่าปกติ เช่น ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่สูง อาจเนื่องมาจากการที่ผู้สอบบัญชีต้องเพิ่มความสามารถของตนเองเพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอย่างมีนัยสำคัญ หรือจากสาเหตุที่ทำให้ผู้สอบบัญชีต้องลดความเป็นอิสระของตนเองลง ในทางตรงกันข้ามบริษัทสอบบัญชีถือว่าเป็นตัวแทนความน่าเชื่อถือของบริษัทในมุมมองของนักลงทุน ดังนั้นบริษัทสอบบัญชีอาจนำเสนอความเป็นความอิสระ ความน่าเชื่อถือเหล่านี้ออกมาในรูปค่าธรรมเนียมของผู้สอบบัญชีที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นคำถามของนักวิจัยในอดีตจนถึงปัจจุบันว่าเป็นจริงหรือไม่ จากการทบทวนวรรณกรรม สำหรับความสัมพันธ์ระหว่าง ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีกับผลการดำเนินงานของบริษัท จะเห็นจากงานวิจัยของ Moutinho, Cerqueira & Brandão (2012) ศึกษาผลกระทบระหว่างค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี และผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศสหรัฐอเมริกา พบหลักฐานมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันโดยสรุปว่า ราคาการสอบบัญชี อาจขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของรายงานทางการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Stanley (2011, pp. 157–179) ศึกษาการเปิดเผยค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีกับความเสี่ยงของลูกค้ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างในประเทศสหรัฐอเมริกาเช่นกัน ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่า ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีสะท้อนถึงการเปลี่ยนแปลงของตัวเลขกำไรในอนาคตของลูกค้ งานวิจัยของ Martinez & Moraes (2014, pp. 442-450) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าธรรมเนียมผู้สอบบัญชี และมูลค่าบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลลัพธ์ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี และค่าธรรมเนียมอื่นที่ไม่ใช่ด้านการสอบบัญชี มีทิศทางเดียวกันกับมูลค่าบริษัท อย่างไรก็ตามค่าธรรมเนียมการสอบบัญชียังมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทที่วัดโดยด้านต่างๆ เช่น ระดับต้นทุนเงินทุนเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก จะเห็นได้จากงานวิจัยของ Dhaliwal, Gleason, Heitzman & Melendrez (2008, pp. 1-22) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีกับต้นทุนหนี้สินที่สะท้อนถึงผลการดำเนินงานของบริษัท ผลปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน กล่าวคือ ค่าธรรมเนียมสูงขึ้น ต้นทุนหนี้สินลดลง Okolie & Izedonmi (2014, pp. 150-166) ศึกษาผลกระทบของคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อราคาหลักทรัพย์ในประเทศไนจีเรีย ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่า ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับราคาตลาดต่อหุ้นสามัญ แต่ Sayyar, Rasidc & Elhabibd (2015, pp. 1-19) ศึกษาผลกระทบคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศมาเลเซีย ผลลัพธ์กลับแสดงให้เห็นว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีกับผลตอบแทนจากสินทรัพย์มีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามกันอย่างมีนัยสำคัญ

2.4 การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข (Unqualified Opinion)

การศึกษาในประเด็นนี้เป็นการศึกษาการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีเป็นสิ่งที่คาดหวังของผู้มีส่วนได้เสีย ต่อข้อมูลทางการบัญชี ทำให้เกิดความมั่นใจว่ามีการค้นพบข้อเท็จจริงที่เป็นไปตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน สามารถนำไปตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้ ซึ่งจะสะท้อนไปยังตลาดทุนโดยเฉพาะการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไขจะตอบสนองราคาหุ้นในตลาดในทิศทางบวกมากกว่าการแสดงความเห็นแบบอื่น ซึ่งจะกลายเป็นผลการดำเนินงานที่ดีของบริษัท ดังนั้นการศึกษานี้จึงเกี่ยวข้องกับคุณภาพของการสอบบัญชีที่จะสร้างความน่าเชื่อถือให้กับนักลงทุนหรือเจ้าหนี้

จากการทบทวนวรรณกรรมมีการศึกษาในประเด็นนี้อย่างต่อเนื่องในบริบทประเทศที่แตกต่างกัน แต่การศึกษการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีจะเป็นการศึกษาผลกระทบกับผลการดำเนินงานของบริษัท ส่วนใหญ่จะวัดผลตอบแทนของหุ้น เช่น Moradi, Salehi, Rigi & Moeinizade (2011, pp. 3354-3360) ได้ศึกษาผลกระทบของการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อราคาหุ้นและผลตอบแทน ในประเทศอิหร่าน ผลลัพธ์ชี้ให้เห็นว่าการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ไม่มีผลกระทบต่อราคาหุ้นและผลตอบแทนอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Tahinakis, Mylonakis & Daskalopoulou (2010, pp. 86-99) ศึกษาผลกระทบของการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อความผันผวนของราคาหุ้น ของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์กรุงเอเธนส์ แสดงให้เห็นว่าการแสดงความเห็นในรายงานทางการเงินของผู้สอบบัญชี ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจของนักลงทุน อาจเป็นเพราะว่าความไม่เข้าใจในเนื้อหาและคุณค่าในรายงาน แต่ผลการศึกษาของ Farzinfar (2013, pp. 81-99) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีและผลตอบแทนของหุ้นในประเทศอิหร่าน กลับพบว่า ประเภทของการแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขมีผลกระทบทิศทางเดียวกันกับผลตอบแทนของหุ้น สอดคล้องกับ O'Reilly (2010, pp. 4-16) ระบุว่า การรับรู้ของนักลงทุนในการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีมีผลต่อราคาหุ้นสามัญของบริษัท และ Abad, Sánchez-Ballesta & Yagüe (2015) ได้ศึกษาการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการสมดุของข้อมูลในตลาดทุนในประเทศสเปน ผลแสดงให้เห็นว่า การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ในระดับความไม่แน่นอนในรายงานทางการเงินยิ่งสูงขึ้น จะส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงของการลงทุนในตลาดทุนมากขึ้นเท่านั้น Ahmadi, Sedghiani & Jamali (2014, pp. 89-95) ได้ศึกษาการส่งผลทางเศรษฐกิจของการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีในประเทศอิหร่าน ผลปรากฏว่ามีผลกระทบในทิศทางเดียวกันระหว่างการแสดงความเห็นการสอบบัญชีกับความคาดหวังในผลตอบแทนของหุ้นสามัญของผู้ถือหุ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าผลการศึกษาเป็นแบบผสมผสาน

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีที่มีผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทแต่ละประเทศ ในสิ่งแวดล้อมที่ต่างกัน ผลลัพธ์การศึกษาออกมาในลักษณะผสมผสาน ดังนั้น ในบริบทประเทศไทย ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า :

สมมติฐานที่ 1.7 ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัท ที่วัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

สมมติฐานที่ 1.8 ขนาดของบริษัทสอบบัญชี มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัท ที่วัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

สมมติฐานที่ 1.9 ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงาน ที่วัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

สมมติฐานที่ 1.10 การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัท ที่วัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

ตารางที่ 2.7 แสดงสรุปการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท

ผู้วิจัย	ประเทศ	ตัววัดคุณภาพการสอบบัญชี	กลุ่มตัวอย่าง	การค้นพบ	การวัดผลการดำเนินงานบริษัท
Sayyar, Rasidc & Elhabib (2015,pp.1-19)	มาเลเซีย	ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชี ในบริษัทลูกค้า	542 ข้อมูล 2003–2012	ไม่มีพบความสัมพันธ์	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์
Ng,Teh,Ong &Soh (2016, pp. 259-268)	มาเลเซีย	ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชี ในบริษัทลูกค้า	100 ข้อมูล 2009-2013	ไม่มีพบความสัมพันธ์	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์
Fooladi & Shukor (2012)	มาเลเซีย	ขนาดบริษัทสอบบัญชี	400 บริษัท 2009	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	มูลค่าบริษัท วัดโดย Tobin's Q อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์
Azizkhani, Monroe & Shailer(2010, pp.743-766)	ออสเตรเลีย	ขนาดบริษัทสอบบัญชี	534 ข้อมูล 1995–2005	มีความสัมพันธ์เชิงลบ	ต้นทุนเงินทุน
Wang & Huang (2014, pp.76-82)	ไต้หวัน	ขนาดบริษัทสอบบัญชี	1,081 ข้อมูล 2002–2010	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	มูลค่าบริษัท วัดโดย Tobin's Q
Pham (2016,pp.172-183)	เวียดนาม	ขนาดบริษัทสอบบัญชี	189 ข้อมูล 2011- 2014.	มีความสัมพันธ์เชิงลบ	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์
Moutinho,Cerqueira & Brandão (2012)	อเมริกา	ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (ล็อกการิทึม)	2,881ข้อมูล 2000-2008	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ อัตราผลตอบแทนต่อส่วนผู้ถือหุ้น
Stanley (2011, pp.157–179)	อเมริกา	ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (ล็อกการิทึม)	19,014 ข้อมูล2000-2007	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์

ตารางที่ 2.7 (ต่อ)

ผู้วิจัย	ประเทศ	ตัววัดคุณภาพการ สอบบัญชี	กลุ่มตัวอย่าง	การค้นพบ	การวัดผลการดำเนินงาน บริษัท
Martinez & Moraes. (2014,pp. 442-450)	บราซิล	ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (อัตราส่วนค่าธรรมเนียม การสอบบัญชี/สินทรัพย์ รวม	300ข้อมูล2009-2011	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	มูลค่าบริษัทวัดโดย Tobin's Q
Okolie & Izedonmi (2014, pp. 150-166)	ไนจีเรีย	ขนาดบริษัทสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ระยะเวลาการเป็นผู้สอบ บัญชีในบริษัทลูกค้า	57 ข้อมูล 2006-2011	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	มูลค่าหุ้น
Tahinakis ,Mylonakis & Daskalopoulou (2010, pp. 86-99)	เอเธนส์	การแสดงความเห็นแบบไม่มี มีเงื่อนไข	388 ข้อมูล 2005-2007	ไม่มีความสัมพันธ์	มูลค่าหุ้น
Farzinfar (2013)	อิหร่าน	การแสดงความเห็นแบบไม่มี มีเงื่อนไข	130 ข้อมูล 2010-2011	ไม่มีความสัมพันธ์	มูลค่าหุ้น

ที่มา : จากการทบทวนวรรณกรรม

3. ความสัมพันธ์ของกลไกการกำกับดูแลกิจการของบริษัทกับการบริหารกำไร

3.1 ลักษณะคณะกรรมการของบริษัท (Board Characteristic)

3.1.1 ขนาดคณะกรรมการของบริษัท (Board Size : BS)

ความสำคัญของขนาดคณะกรรมการของบริษัทคือการติดตามปัญหา ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดคณะกรรมการของบริษัทกับการบริหารกำไร ที่ศึกษามาก่อนหน้านี้ มีนักวิจัยได้สรุปไว้ 2 ประเด็น ประเด็นแรก คือ คณะกรรมการของบริษัทที่มีขนาดใหญ่มีผลเสียในการตัดสินใจในด้านข้อสรุปต่างๆ ที่สำคัญ หรืออาจมีปัญหาในการสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่ม หรือการตัดสินใจในกลุ่มที่ใหญ่เกินไป อาจเกิดความไม่พอใจบางคนทำให้ขาดการมีส่วนร่วม ส่วนคณะกรรมการของบริษัทที่มีขนาดเล็กจะมีประสิทธิภาพมากกว่าในการตัดสินใจด้านกลยุทธ์ต่างๆ และทันเวลา ซึ่งควรจะมีประมาณ 4 – 6 คน แต่ประเด็นที่ 2 มองว่ากรรมการบริษัทที่มีขนาดใหญ่สามารถที่จะเป็นกลไกที่จะทำการติดตาม ป้องกันพฤติกรรมกรรมการบริหารกำไรของผู้บริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีความรู้ที่หลากหลายมุมมอง (Kumar & Singh, 2013, pp.88 - 98) ผลลัพธ์งานวิจัยจึงผสมผสาน จะเห็นได้จากงานวิจัย Kumari & Pattanayak (2014, pp. 58-69) ซึ่งศึกษาบทบาทของกลไกการควบคุมการบริหารกำไรของลักษณะกรรมการของบริษัทในประเทศอินเดีย พบว่าขนาดคณะกรรมการของบริษัทที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร กล่าวคือยิ่งจำนวนขนาดคณะกรรมการของบริษัทมากขึ้น การบริหารกำไรยิ่งมากตามไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Salih & Jibril. (2015 ,pp. 84-91) ที่ศึกษาผลกระทบของขนาดคณะกรรมการของบริษัทที่มีต่อการบริหารกำไรในประเทศไนจีเรีย ผลลัพธ์คือ คณะกรรมการของบริษัทที่มีขนาดใหญ่กว่า ไม่มีประสิทธิภาพในการทำให้การบริหารกำไรลดลงได้ แต่กลับตรงข้ามกับผลการวิจัยของ Fodio, Ibikunle & Oba (2013, pp. 279-286) ที่ศึกษาการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพกำไรที่รายงานในกลุ่มบริษัทประกันภัยในประเทศไนจีเรีย พบว่ามีผลกระทบในทิศทางตรงข้ามกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกล่าวคือ ยิ่งจำนวนขนาดคณะกรรมการของบริษัทมากขึ้น การบริหารกำไรกลับลดลง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bala & Kumai (2015, pp. 25-41) ที่ศึกษาลักษณะของคณะกรรมการบริษัทที่มีต่อการบริหารกำไรในกลุ่มบริษัทอาหารและเครื่องดื่มในประเทศไนจีเรีย พบว่ามีผลกระทบในทิศทางตรงข้ามกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ Soliman & Ragab (2013, pp. 14-30) ศึกษาผลกระทบของคณะกรรมการบริษัทและการบริหารกำไรในประเทศอียิปต์ ผลลัพธ์ขนาดคณะกรรมการของบริษัทกับการบริหารกำไรมีทิศทางตรงข้ามกัน เช่นกัน

นอกจากนี้แล้วยังมีงานวิจัยบางส่วนที่ถูกทดสอบแต่ปรากฏว่าขนาดคณะกรรมการของบริษัทกับการบริหารกำไร ไม่มีนัยสำคัญ เช่น Nugroho & Eko (2011, pp. 1-10) ได้ศึกษาลักษณะคณะกรรมการของบริษัทและการบริหารกำไรในประเทศอินโดนีเซีย ปรากฏว่าขนาดคณะกรรมการของบริษัทไม่มีผลกระทบกับการบริหารกำไรแต่อย่างใด

3.1.2 สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท (Board Independence : BI)

ตามที่กล่าวมาก่อนหน้านี้กรรมการอิสระของบริษัทมีบทบาทสำคัญต่อนักลงทุนถือว่าเป็นกลไกการกำกับดูแลกิจการในการคุ้มครองนักลงทุน และช่วยลดข้อขัดแย้งระหว่างนักลงทุนกับผู้บริหาร การปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการอิสระของบริษัทส่วนใหญ่จะมุ่งไปที่ผลการดำเนินงานของบริษัทในระยะยาวมากกว่าระยะสั้น Patton & Baker (1987, pp. 10-12) ดังนั้น จึงอาจมีแนวโน้มที่จะติดตามการบริหารกำไรมากขึ้น ถ้าสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทสูงขึ้น แต่การศึกษาในปัจจุบันในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทที่มีต่อการบริหารกำไรมีผลลัพธ์ผสมผสานซึ่งจะเห็นได้จากงานวิจัย Chen, Cheng & Wang (2015, pp. 899-933) ได้ศึกษาโดยตั้งคำถามว่ากรรมการอิสระของบริษัทสามารถลดการบริหารกำไรลงได้หรือไม่หลังจากการปฏิรูปกฎระเบียบใหม่พบว่าสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทมีผลต่อการลดลงของการบริหารกำไร Alves (2012, pp. 23-44) ได้ศึกษาผลกระทบของสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทที่มีต่อการบริหารกำไรในประเทศโปตุเกส พบว่าสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทมีส่วนในการปรับปรุงคุณภาพกำไรดีขึ้น และลดการบริหารกำไรลง สอดคล้องกับ Garven (2015, pp. 67-84) ได้ศึกษาผลกระทบของลักษณะคณะกรรมการของบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบ ที่มีต่อการบริหารกำไรที่แท้จริง ผลปรากฏว่าสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทมีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามต่อการบริหารกำไร แต่ผลลัพธ์กลับตรงกันข้ามกับ Omoye & Eriki (2014, pp. 553-564) ได้ศึกษาผลกระทบปัจจัยของกลไกการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อการบริหารกำไรในประเทศไนจีเรีย ผลลัพธ์ทำให้เห็นว่าสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทมีผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรอย่างมีนัยสำคัญ

นอกจากนี้แล้ว Meiryani (2015, pp. 573-584) ยังได้ศึกษาผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อการบริหารกำไรในกลุ่มธนาคารในประเทศอินโดนีเซีย ผลลัพธ์กลับไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับ Ishak, Haron, Salleh & Rashid (2011, pp. 82-86) ที่ได้ศึกษาผลกระทบของการควบคุมโดยครอบครัวที่มีต่อการบริหารกำไร ในประเทศมาเลเซีย และ Gulzar & Wang (2011, pp. 133-151) ที่ศึกษาผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการกับการบริหารกำไรในประเทศจีนไม่พบความสัมพันธ์กันระหว่างสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทกับการบริหารกำไร และ Adiguzel (2013, pp. 17-33) ที่ได้ศึกษาผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการโครงสร้างผู้ถือหุ้นแบบครอบครัวและการบริหารกำไรในกลุ่มประเทศที่เกิดใหม่ ผลลัพธ์ปรากฏว่าประสิทธิภาพในการติดตามของกรรมการอิสระของบริษัทไม่มีนัยสำคัญ

3.1.3 การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด (CEO Duality : CEO dual)

การควบตำแหน่งประธานบริหาร และผู้บริหารสูงสุดในคนเดียวกัน (CEO Duality)

มี 2 มุมมอง มุมมองที่ 1 เป็นมุมมองตามทฤษฎีตัวแทนที่สนับสนุนให้แยกตำแหน่งทั้ง สองให้ชัดเจนเพื่อประสิทธิภาพในการควบคุม กล่าวคือ ถ้าตำแหน่งไม่มีการแยกหน้าที่ออกจากกัน ประสิทธิภาพในการติดตามก็จะลดลง มุมมองที่ 2 มุมมองตามทฤษฎีผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ (The Stewardship Theory) ซึ่งมีมุมมองว่าถ้าโครงสร้างของผู้บริหารรวมกันจะทำให้มีการบริหารงานที่ดี ในด้านการสั่งงาน ด้านการประสานงาน และด้านการแก้ปัญหาทันเวลา จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด กับการบริหารกำไร ส่วนใหญ่ผลลัพธ์จะผสมผสาน เช่น Gulzar & Wang (2011, pp. 133-151) ที่ศึกษาผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการกับการบริหารกำไรในประเทศจีน พบว่าการควบรวมตำแหน่งมีผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร Chekili. (2012, pp. 95-104) ศึกษาผลกระทบระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อการบริหารกำไรในประเทศตุรกี พบว่าการควบรวมตำแหน่งมีผลกระทบต่อการบริหารกำไร และ Soliman & Ragab. (2013) ศึกษาผลกระทบของคณะกรรมการบริษัท และการบริหารกำไรในประเทศอียิปต์ ผลลัพธ์ การควบรวมตำแหน่งกับการบริหารกำไรมีทิศทางเดียวกัน เช่นกัน กล่าวคือ ถ้ามีการควบรวมตำแหน่งของผู้บริหารผลลัพธ์จะทำให้มีการบริหารกำไรเพิ่มขึ้น

แต่การศึกษาของ Yasser & Mamun (2015, pp. 706 - 718) ได้ศึกษาผลกระทบของการควบรวมตำแหน่งที่มีต่อการบริหารกำไรในเอเชียตะวันออก พบว่าโครงสร้างของกรรมการบริหารไม่มีความสัมพันธ์กับการบริหารกำไร Johari, Saleh & Hassan (2008, pp. 281-306) ได้ศึกษาอิทธิพลของคณะกรรมการอิสระของบริษัท สมรรถนะ และส่วนของผู้ถือหุ้นที่มีต่อการบริหารกำไร ผลลัพธ์ปรากฏว่า การควบรวมตำแหน่งไม่มีอิทธิพลต่อการบริหารกำไรของบริษัทในประเทศมาเลเซีย สอดคล้องกับ Omoye & Eriki (2014, pp 553-564) ที่ศึกษาผลกระทบของปัจจัยในกลไกการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อการบริหารกำไร ในประเทศไนจีเรีย ผลลัพธ์ปรากฏว่า ไม่มีผลกระทบระหว่างการควบตำแหน่งกับการบริหารกำไร เช่นกัน

3.1.4 จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริษัท (Board Meeting : BM)

การประชุมของคณะกรรมการของบริษัท ถือว่าเป็นการแสดงบทบาทของตนเองในการติดตาม เพื่อแก้ปัญหาให้กับบริษัท จำนวนครั้งในการประชุมจึงเปรียบเสมือนเป็นตัววัด Lipton & Lorsch (1992 pp. 59-77) แต่ในประเด็นที่เกี่ยวกับทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งในการประชุมและการบริหารกำไร จากการศึกษาของนักวิจัยในอดีต สามารถแบ่งออกเป็น 2 มุมมองคือ มุมมองที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งในการประชุมและการบริหารกำไรมีทิศทางตรงข้ามกัน หมายถึงถ้ามีจำนวนครั้งในการประชุมมากขึ้นจะมีการติดตามตรวจสอบงานเพื่อปรับปรุงแก้ไขงานให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญในตัวเลขทางการบัญชี ซึ่งจะสะท้อนถึงจำนวนครั้งในการประชุมสามารถที่จะลดการบริหารกำไร มุมมองที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งใน

การประชุม และการบริหารกำไรมีทิศทางเดียวกัน หมายถึง ยังมีจำนวนครั้งในการประชุมมากขึ้น จะส่งผลต่อการบริหารกำไรให้มีทิศทางที่เพิ่มขึ้น กล่าวคือ วาระการประชุมอาจไม่ได้ติดตาม ในเรื่อง ตัวเลขในรายงานทางการเงิน ซึ่งอาจเกิดจากระยะเวลาจำกัด

ปัจจุบันยังมีการวิจัยในประเด็นนี้อย่างต่อเนื่อง เช่น Bala & Kumai (2015, pp. 25-41) ได้ศึกษาลักษณะของกรรมการบริหารที่มีต่อการบริหารกำไรของธุรกิจ อาหาร และเครื่องดื่มในบริษัท ตลาดหลักทรัพย์ในจีเรีย ผลชี้ให้เห็นว่าจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการสามารถลดการ บริหารกำไรลงได้ Siam, Laili, Khairi & Jebreel (2014) ได้ทำการศึกษาลักษณะคณะกรรมการ บริษัทที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศจอร์แดน ผลลัพธ์ ชี้ให้เห็นว่า จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท สามารถลดการบริหารกำไรลงได้ เช่นกัน สอดคล้องกับ Gulzar & Wang (2011, pp. 133-151) ที่ได้ทำการศึกษาลักษณะของกลไกการ กำกับดูแลกิจการที่มีต่อการบริหารกำไรในตลาดหลักทรัพย์ประเทศจีน พบว่าถ้าจำนวนครั้งในการ ประชุมสูงขึ้นการบริหารกำไรจะลดต่ำลง และ Abbadi, Hijazi & Al-Rahahleh (2016, pp.54-75) ที่ได้ทำการศึกษาคุณภาพของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และการบริหารกำไร โดยการใช้ตัวอย่างใน ประเทศจอร์แดน ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่าจำนวนครั้งในการประชุมทำให้การบริหารกำไรลดลงเช่นกัน แต่สำหรับในประเทศไทยมีการศึกษาไม่มากนัก จะเห็นได้จากงานวิจัยของ Ngamchom. (2015, pp. 342-354) ได้ศึกษาผลกระทบของประสิทธิภาพของคณะกรรมการบริหารและผู้ถือหุ้นที่มีต่อการ บริหารกำไรในประเทศไทย โดยเก็บข้อมูลบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ระหว่างปี 2009 – 2013 ผลลัพธ์กลับแสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนในจำนวนครั้งในการประชุมมีความสัมพันธ์ทางทิศทาง เดียวกันกับการบริหารกำไร กล่าวคือ จำนวนครั้งในการประชุมไม่ทำให้การบริหารกำไรลดลง

นอกจากนี้แล้วยังมีผลงานวิจัยที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งในการประชุมกับ การบริหารกำไร ที่ไม่มีนัยสำคัญ เช่น Ahmed. (2013, pp. 94-99) ที่ทำการศึกษาผลกระทบของ ลักษณะของกรรมการบริหารและการบริหารกำไร ผลลัพธ์ปรากฏว่าจำนวนครั้งในการประชุมกับการ บริหารกำไรไม่มีผลกระทบต่อกันอย่างมีนัยสำคัญ จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้นจะเห็นได้ว่า ผลลัพธ์จากการวิจัยในประเด็นผลกระทบของจำนวนครั้งในการประชุม และการบริหารกำไรมี ลักษณะผสมผสาน ไม่สามารถสรุปได้

จากการทบทวนวรรณกรรมของแต่ละประเทศในการศึกษาด้านกลไกการกำกับดูแลกิจการ ตามลักษณะของผู้บริหารบริษัท ที่มีต่อการบริหารกำไร ผลลัพธ์ออกมาผสมผสานตามบริบทของ ประเทศ แต่สำหรับประเทศไทย ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า :

สมมติฐานที่ 2.1 ขนาดคณะกรรมการของบริษัทที่มีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับ การบริหารกำไร

สมมติฐานที่ 2.2 สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร

สมมติฐานที่ 2.3 การควมตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุดมีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร

สมมติฐานที่ 2.4 จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริษัทมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร

ตารางที่ 2.8 แสดงสรุปการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการด้านลักษณะของคณะกรรมการบริษัทกับการบริหารกำไร

ผู้วิจัย	ประเทศ	กลไกการกำกับดูแลกิจการ	กลุ่มตัวอย่าง	การค้นพบ	ตัวแบบวัดการบริหารกำไร
Kumari & Pattanayak (2014, pp. 58-69)	อินเดีย	ขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การคว่ำตำแหน่งประธานบริหาร และผู้บริหารสูงสุด	12 บริษัท 2007-2012	มีความสัมพันธ์เชิงบวก ไม่พบความสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงลบ	Modified Jones Model
Salihi & Jibril (2015,pp.84-91)	ไนจีเรีย	ขนาดคณะกรรมการของบริษัท	29 บริษัท 2010 -2013	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	Jones' Model
Fodio,Ibikunle & Oba (2013, pp 279-286)	ไนจีเรีย	ขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท	25 บริษัท 2007-2010	มีความสัมพันธ์เชิงลบ	Modified Jones Model
Bala & Kumai (2015,pp.25-41)	ไนจีเรีย	ขนาดคณะกรรมการของบริษัท จำนวนครั้งในการประชุมของ คณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท	8 บริษัท 2009 – 2014	มีความสัมพันธ์เชิงลบ มีความสัมพันธ์เชิงลบ มีความสัมพันธ์เชิงบวก	Modified Jones Model
Soliman & Ragab. (2013)	อียิปต์	การคว่ำตำแหน่งประธาน บริหารและผู้บริหารสูงสุด ขนาดคณะกรรมการของบริษัท	50 บริษัท 2007-2010	มีความสัมพันธ์เชิงบวก มีความสัมพันธ์เชิงลบ	Modified Jones Model
Meiryani (2015, pp. 573-584)	อินโดนีเซีย	สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท	26 บริษัท 2008 -2010	ไม่พบความสัมพันธ์	Modified Jones Model

ตารางที่ 2.8 (ต่อ)

ผู้วิจัย	ประเทศ	กลไกการกำกับดูแลกิจการ	กลุ่มตัวอย่าง	การค้นพบ	ตัวแบบวัดการบริหารกำไร
Omoye & Eriki (2014, pp. 553-564)	ไนจีเรีย	สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทขนาด คณะกรรมการของบริษัทการควบ ตำแหน่งประธานบริหาร และผู้บริหารสูงสุด	130 บริษัท 2005 – 2010	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	Total Accruals
Yasser & Mamun (2015, pp. 706 - 718)	ออสเตรเลีย เลีย มาเลเซีย ปากี สถาน	ขนาดคณะกรรมการของบริษัท	80 บริษัท 2011 – 2013	ไม่มีความสัมพันธ์	Modified Jones Model
Gulzar & Wang (2011, pp.133-151)	จีน	สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การควบตำแหน่งประธานบริหาร และผู้บริหารสูงสุด ขนาดคณะกรรมการของบริษัท จำนวนครั้งในการประชุมของ คณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัว	1009 ข้อมูล 2002-2006	ไม่พบความสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวก ไม่พบความสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวก มีความสัมพันธ์เชิงบวก	Modified Jones Model

ตารางที่ 2.8 (ต่อ)

ผู้วิจัย	ประเทศ	กลไกการกำกับดูแลกิจการ	กลุ่มตัวอย่าง	การค้นพบ	ตัวแบบวัดการบริหารกำไร
Abbadi, Hijazi & Al-Rahahleh (2016, pp.54-75)	จอร์แดน	ขนาดคณะกรรมการของบริษัท จำนวนครั้งในการประชุมของ คณะกรรมการของบริษัท	132 บริษัท 2009-2013	มีความสัมพันธ์เชิงลบ มีความสัมพันธ์เชิงลบ	Modified Jones Model
Johari, Saleh & Hassan (2008, pp. 281-306)	มาเลเซีย	สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การคว่ำตำแหน่งประธานบริหารและ ผู้บริหารสูงสุด	234 บริษัท 2004-2006	ไม่มีความสัมพันธ์ ไม่มีความสัมพันธ์	Modified Jones model
Ngamchom (2015, pp.342-354)	ไทย	ขนาดคณะกรรมการของบริษัท การคว่ำตำแหน่งประธานบริหาร และผู้บริหารสูงสุด สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัว จำนวนครั้งในการประชุมของ คณะกรรมการของบริษัท	347 บริษัท 2009-2013	มีความสัมพันธ์เชิงลบ มีความสัมพันธ์เชิงลบ มีความสัมพันธ์เชิงบวก มีความสัมพันธ์เชิงบวก	Modified Jones Model
Ahmed (2013, pp.94-99)	มาเลเซีย	จำนวนครั้งในการประชุมของ คณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การแยกตำแหน่งประธานบริหาร	71 บริษัท 2001 – 2005	ไม่มีความสัมพันธ์ ไม่มีความสัมพันธ์ ไม่มีความสัมพันธ์	Modified Jones Model

ตารางที่ 2.8 (ต่อ)

ผู้วิจัย	ประเทศ	กลไกการกำกับดูแลกิจการ	กลุ่มตัวอย่าง	การค้นพบ	ตัวแบบวัดการบริหารกำไร
Alves (2012, pp. 23-44)	โปตุเกส	สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท	402 บริษัท 2003 – 2010	มีความสัมพันธ์เชิงลบ	Modified Jones Model
Nugroho & Eko(2011,pp.1-10)	อินโดนีเซีย	สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด ขนาดคณะกรรมการของบริษัท	212 ข้อมูล 2004-2008	ไม่พบความสัมพันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงบวก ไม่พบความสัมพันธ์	
Chekili. (2012, pp. 95-104)	ตุรกี	ขนาดคณะกรรมการของบริษัท การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด	200 บริษัท 2000-2009	มีผลกระทบ มีผลกระทบ	Kothari, Leone Wesley's Model

ที่มา : จากการทบทวนวรรณกรรม

3.2 โครงสร้างผู้ถือหุ้น (Ownership Structure : OS)

3.2.1 สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (Institutional Ownership: IO)

ผู้ถือหุ้นสถาบัน เช่น ธนาคาร สถาบันการเงิน กองทุนต่างๆ เป็นผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจมากกว่าผู้ถือหุ้นรายย่อย เนื่องจากมีทรัพยากร มีความรอบรู้ และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริหาร ซึ่งถือว่าเป็นกลไกการกำกับดูแลกิจการ ที่สอดคล้องกับแนวคิดตามทฤษฎีตัวแทน ของ Jensen & Meckling (1976) แต่จากการศึกษางานวิจัยในอดีต มีการตั้งข้อสมมติฐานที่แตกต่างกัน 2 มุมมองในความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันกับการบริหารกำไร คือมุมมองที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันกับการบริหารกำไรมีทิศทางตรงกันข้ามกัน กล่าวคือ ผู้ถือหุ้นสถาบันมีบทบาทที่สำคัญในการติดตามและลดพฤติกรรมของผู้บริหารในการบริหารกำไร ส่วนมุมมองที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันกับการบริหารกำไรมีทิศทางเดียวกัน กล่าวคือผู้ถือหุ้นสถาบันไม่ได้ใช้บทบาทของตนเองในการติดตาม หรือจำกัดการบริหารกำไร อันเนื่องมาจากการสมรู้ร่วมคิดกับบริษัทเพื่อหวังผลตอบแทนระยะสั้น หรือคาดหวังว่าจะขายหุ้นในเวลาอันใกล้

ปัจจุบันมีการวิจัยในประเด็นนี้กันอย่างต่อเนื่อง จะเห็นได้จาก Zouari & Rebaï (2009, pp. 42-55) ได้ศึกษาความแตกต่างของผู้ถือหุ้นสถาบันที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทในสหรัฐอเมริกา ผลปรากฏว่าผู้ถือหุ้นสถาบันประเภท กองทุนบำเหน็จบำนาญ ธนาคาร จำกัดการบริหารกำไรลงได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ajay & Madhumathi (2015, pp. 119-136) ที่ศึกษาโครงสร้างผู้ถือหุ้นสถาบันกับการบริหารกำไรในประเทศอินเดีย ผลปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน กล่าวคือสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันแสดงถึงความสามารถในการลดการบริหารกำไรลงได้ แต่่างานวิจัยของ Alves (2012, pp. 23-44) ที่ได้ทำการศึกษาผลกระทบของโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีต่อการบริหารกำไรในประเทศโปตุเกส ผลปรากฏว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้ถือหุ้นสถาบันที่มีต่อการบริหารกำไรมีทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ayadi & Boujelbene (2014, pp. 80-87) ที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้น และการบริหารกำไรในบริบทประเทศฝรั่งเศส ผลปรากฏว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับประสิทธิภาพของการให้ข้อมูลของกำไร (Earnings Informativeness) กล่าวคือ สัดส่วนการถือหุ้นสถาบันทำให้ความสามารถในการให้ข้อมูลของกำไรดีขึ้นหรือการบริหารกำไรลดลง

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาที่มีผลลัพธ์ในความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นสถาบันกับการบริหารกำไรไม่มีนัยสำคัญต่อกัน เช่น Meiryanı (2015, pp. 573-584) ยังได้ศึกษาผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อการบริหารกำไรในกลุ่มธนาคารในประเทศอินโดนีเซีย Lin & Manowan (2012, pp. 1-22) ได้ศึกษาองค์ประกอบของผู้ถือหุ้นสถาบันที่มีต่อการบริหารกำไรจริง (Real Earnings Management) โดยใช้ข้อมูลจาก วิจัยชวาร์ตั้น(Wharton Research Data Service : WRDS) ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่าไม่พบนัยสำคัญระหว่างนักลงทุนสถาบันและการบริหารกำไรจาก

รายการคงค้างในรายชื่อผู้ถือหุ้นสถาบันที่ถือพอร์ตที่มีการซื้อขายต่ำ Yang, Chun & Ramadili (2009, pp. 332-353) ที่ศึกษาผลกระทบของโครงสร้างผู้ถือหุ้นและโครงสร้างนักลงทุนสถาบันกับการบริหารกำไร ไม่พบนัยสำคัญเช่นเดียวกัน ซึ่งเขาชี้ให้เห็นว่า ผู้ถือหุ้นสถาบันจะไม่มีนัยสำคัญต่อการบริหารกำไรถ้าถูกรอบงำโดยการบริหารงานแบบครอบครัว

3.1.2 สัดส่วนผู้ถือกระจุกตัว (Ownership Concentration : OC)

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนผู้ถือหุ้นแบบกระจุกตัวและการบริหารกำไร มี 2 มุมมอง คือ มุมมองที่ 1 ผู้ถือหุ้นแบบกระจุกตัวเป็นผู้ถือหุ้นกลุ่มใหญ่ที่มีอำนาจในการติดตาม และบริหารจัดการในบริษัทโดยใช้สิทธิในการออกเสียงเพื่อที่จะปกป้องผู้ถือหุ้น ซึ่งคาดว่าจะมีการติดตามที่ดี และจะสามารถลดพฤติกรรมกรรมการบริหารกำไรของผู้บริหารลงได้ โดยเฉพาะการมุ่งเน้นผลตอบแทนระยะสั้น ซึ่งผลลัพธ์ในการวิจัยจะมีทิศทางตรงกันข้ามกัน ส่วนมุมมองที่ 2 ผู้ถือหุ้นแบบกระจุกตัวเป็นกลุ่มผู้ถือหุ้นขนาดใหญ่ อาจใช้สิทธิในการควบคุม เช่น การเลือกผู้บริหารระดับสูงหรือเวนคืนสิทธิผู้ถือหุ้นส่วนน้อยเพื่อประโยชน์ของตัวเอง และเข้าไปแทรกแซงในการบริหารบริษัทเพื่อกระตุ้นให้ผู้บริหารทำการบริหารกำไรซึ่งจะทำให้ผลลัพธ์ในการวิจัยมีผลกระทบในทิศทางเดียวกัน

ปัจจุบันงานวิจัยในประเด็นนี้จะเห็นได้จาก Gulzar & Wang (2011, pp. 133-151) และ Guo & Ma. (2015, pp. 372-395) ได้ทำการศึกษาลักษณะโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีต่อการบริหารกำไรในประเทศจีน ปรากฏว่าผู้ถือหุ้นแบบกระจุกตัว มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร กล่าวคือ สัดส่วนการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นมีผลทำให้การบริหารกำไรสูงขึ้น แต่ตรงข้ามกับ Ayadi & Boujelbene (2014, pp. 80-87) ซึ่งได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีต่อคุณภาพกำไรในบริษัทประเทศฝรั่งเศส ปรากฏว่าผู้ถือหุ้นแบบกระจุกตัวมีความสัมพันธ์ทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร Usman & Yero (2012, pp. 157-171) ได้ศึกษาผู้ถือหุ้นแบบกระจุกตัวที่มีต่อการบริหารกำไรของกลุ่มบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไนจีเรีย แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างผู้ถือหุ้นแบบกระจุกตัว และการบริหารกำไร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Alves (2012, pp. 23-44) ที่ศึกษาโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีต่อการบริหารกำไรในประเทศโปตุเกส ผลลัพธ์ชี้ให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกันอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน กล่าวคือสัดส่วนการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นการบริหารกำไรกลับลดลง นอกจากนี้แล้ว ผลการวิจัยของ Kamran & Shah (2014, pp. 27-70) ได้ศึกษาผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีต่อการบริหารกำไร ในประเทศปากีสถาน ผลลัพธ์ปรากฏว่าผู้ถือหุ้นแบบกระจุกตัวมีอิทธิพลต่อการบริหารกำไร ปรากฏว่าไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ เช่นเดียวกับ Farooq & Jai (2012, pp. 95-105) ทำการศึกษาโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีต่อการบริหารกำไรในประเทศโมร็อกโก ผลลัพธ์ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน

จากการทบทวนวรรณกรรมของแต่ละประเทศในการศึกษาด้านกลไกการกำกับดูแลกิจการตามลักษณะของผู้บริหารบริษัท และโครงสร้างผู้ถือหุ้นที่มีต่อการบริหารกำไร ผลลัพธ์ออกมาผสมผสานตามบริบทของแต่ละประเทศ แต่สำหรับประเทศไทยผู้วิจัยตั้งสมมติฐานว่า:

สมมติฐานที่ 2.5 สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท มีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร

สมมติฐานที่ 2.6 สัดส่วนผู้ถือกระแจะจุกตัวของบริษัท มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร

ตารางที่ 2.9 แสดงสรุปการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการด้านลักษณะของโครงสร้างผู้ถือหุ้นกับการบริหารกำไร

ผู้วิจัย	ประเทศ	กลไกการกำกับดูแล กิจการ	กลุ่มตัวอย่าง	การค้นพบ	ตัวแบบวัด การบริหารกำไร
Zouari & Rebaï (2009,pp.42-55)	สหรัฐ อเมริกา	สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน	121 บริษัท 2002-2005	มีความสัมพันธ์เชิงลบ	Modified Jones Model
Ayadi & Boujelbene (2014, pp. 80-87)	ฝรั่งเศส	สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัว สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน	117 บริษัท 2003-2011	มีความสัมพันธ์เชิงลบ	Kothari et al. (2005)
Meiryani (2015, pp. 573-584)	อินโด นีเซีย	สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน	26 บริษัท 2008-2010 613 บริษัท 2001-2003	ไม่พบความสัมพันธ์ ไม่พบความสัมพันธ์	Modified Jones Model Modified Jones Model
Guo & Ma (2015, pp. 372-395)	จีน	สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัว สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน	1,176 ข้อมูล 1999-2010	มีความสัมพันธ์เชิงลบ ไม่พบความสัมพันธ์	Dechow & Dichev's.(2002) Model
Gulzar & Wang (2011, pp.133-151)	จีน	สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัว	1009 ข้อมูล 2002-2006	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	Modified Jones Model
Usman & Yero (2012, pp.157-171)	ไนจีเรีย	สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัว	30 บริษัท 2004-2010	มีความสัมพันธ์เชิงลบ	Modified Jones Model.
Alves (2012, pp. 23-44)	โปตุเกส	สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัว	34 บริษัท 2002-2007	มีความสัมพันธ์เชิงลบ	Jones Model, Modified
Kamran & Shah(2014, pp.27-70)	ปากีสถาน	สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัว	372 บริษัท 2003-2010.	ไม่พบความสัมพันธ์	Jones' Model, Kasznik . (1999). Kothari, Leone, Wasley . (2005)
Farooq & Jai.(2012,pp.95-105)	โมร็อกโก	สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัว	71 บริษัท 2004 - 2007	ไม่พบความสัมพันธ์	Modified Jones Model

ที่มา : จากการทบทวนวรรณกรรม

4. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอบบัญชีกับการบริหารกำไร

4.1 ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า (Audit Tenure : AT)

พระราชบัญญัติบังคับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา เพื่อใช้ในการคุ้มครองนักลงทุนจากการตกแต่งบัญชีของบริษัท (Sarbanes-Oxley Act : SOX) ได้ตราเป็นกฎหมายขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากความล้มเหลวในอดีตของผู้สอบบัญชีในด้านการตรวจสอบและการแสดงข้อเท็จจริงอย่างมีนัยสำคัญในรายงานทางการเงิน โดยให้มีการหมุนเวียนผู้สอบบัญชีเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี อย่างไรก็ตามมีการอภิปรายกันเป็น 2 กระแส กระแสแรกเห็นด้วยที่จะเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชี เนื่องจากว่าผู้สอบบัญชีที่มีระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้ายาวนาน อาจทำให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยจนละเลยข้อเท็จจริงที่มีนัยสำคัญบางประการ กระแสที่ 2 มองถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านความเข้าใจสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นของผู้สอบบัญชีรายใหม่ จึงทำให้ไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจน ทำให้บางประเทศในกลุ่มเอเชียยังไม่ได้ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติแต่ไม่ได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์เดียวกัน เช่น ประเทศญี่ปุ่น มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ศรีลังกา และไต้หวัน (Siregar, Amarullah, Wibowo & Anggraita, 2012, pp.55-74) แต่สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในด้านความน่าเชื่อถือของนักลงทุน จึงได้บังคับให้หมุนเวียนผู้สอบบัญชีและสำนักงานบัญชีหลักทุก ๆ 5 ปี โดยคาดหวังว่าการตรวจสอบรายงานทางการเงินของผู้สอบบัญชีจะมีประสิทธิภาพโดยการลดการบริหารกำไรลง อย่างไรก็ตามจากการทบทวนวรรณกรรมด้านความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้ากับการบริหารกำไร งานวิจัยที่ผ่านมาผลลัพธ์ผสมผสานกัน เช่น งานวิจัยของ Inaam (2012, pp.17-33) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอบบัญชีที่ใช้ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้าเป็นตัววัดกับการบริหารกำไรในประเทศตุรกี ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ต่อกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jayeola, Taofeek & Toluwalase (2017, pp. 1-8) ที่ทำการศึกษาในธุรกิจการเงินของประเทศไนจีเรีย แต่งานวิจัยของ Okolie (2014, pp. 150-166) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้ากับการบริหารกำไรในประเทศไนจีเรีย ปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างมีนัยสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Chiang, Huang & Hsiao (2011, pp.315-335) โดยใช้ข้อมูลจาก Audit Analytics Data

4.2 ขนาดของบริษัทสอบบัญชี (Audit Firm Size : Big 4)

ขนาดของบริษัทสอบบัญชี เป็นการพิจารณาบริษัทตรวจสอบและทีมตรวจสอบที่แตกต่างกัน ในกรณีที่เป็นบริษัทสอบบัญชีที่ได้รับการถูกจัดลำดับเป็น Big N และบริษัทสอบบัญชีที่ไม่ได้ถูกจัดลำดับ (Non-Big N) มีงานวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของบริษัทสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไร จากอดีตจนกระทั่งปัจจุบันสนับสนุนขนาดของบริษัทสอบบัญชีที่เป็น Big 4 ที่มีต่อการบริหารกำไร แต่ผลลัพธ์ผสมผสานยังไม่มีชัดเจน จะเห็นได้จากงานวิจัยของ Krishnan (2003, pp. 667-

691) แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนของหุ้น และรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจที่ตรวจสอบโดยบริษัท Big 4 ตีกว่าบริษัทที่ตรวจสอบโดยบริษัทที่ไม่ใช่บริษัท Big 4 กรณีกลุ่มตัวอย่างในประเทศสหรัฐอเมริกา สอดคล้องกับงานของ Piot & Janin (2007, pp. 429-454) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอบบัญชี คณะกรรมการอิสระ และการบริหารกำไร ในประเทศฝรั่งเศส แต่ว่าผลลัพธ์กลับไม่ชัดเจนในการวิจัยในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา จะเห็นได้จาก Yasar (2013, pp. 153-163) ได้ทำการศึกษาคุณภาพของผู้สอบบัญชีที่เป็นบริษัท Big 4 และการบริหารกำไรในประเทศตุรกี ไม่มีผลกระทบต่อการบริหารกำไร สอดคล้องกับงานของ Pouraghajan, Yadollahzadeh, Emamgholipour & Mansourinia (2013, pp. 399-404) ได้ศึกษาผลกระทบของคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรในประเทศอิหร่าน ผลการศึกษานี้ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างการสอบบัญชีกับการบริหารกำไร และ Jeong & Rho (2004, pp. 175-196) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทสอบบัญชี Big 4 และคุณภาพการสอบบัญชี โดยใช้หลักฐานจากประเทศเกาหลี เป็นการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกำไร และบริษัทสอบที่เป็น Big 4 และ Non-Big 4 และการเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชี พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างการบริหารกำไรกับบริษัทสอบบัญชีที่เป็น Big 4 และ Non-Big 4 และไม่มีหลักฐานแสดงถึงความแตกต่างกันระหว่างคุณภาพการสอบบัญชีของบริษัทตรวจสอบที่เป็น Big 4 และ Non-Big 4

4.3 ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (Audit Fees : AF)

ค่าธรรมเนียมของผู้สอบบัญชี เป็นจำนวนเงินค่าบริการที่ผู้สอบบัญชีเรียกเก็บจากลูกค้าเป็นค่าบริการการตรวจสอบบัญชี ซึ่งแยกออกเป็น 2 ประเภท คือ ค่าธรรมเนียมการให้บริการการสอบบัญชี และค่าธรรมเนียมในการให้บริการอื่น เช่น การให้คำปรึกษา การวางระบบบัญชี เนื่องจากว่าในอดีตที่ผ่านมาเกิดปัญหาในด้านความอิสระ ในการรับงานทั้งสองอย่างพร้อมกัน ทำให้ปัจจุบันนี้มีพระราชบัญญัติบังคับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของสหรัฐอเมริกา เพื่อทำการคุ้มครองนักลงทุนจากการตกแต่งบัญชีของบริษัท (Sarbanes-Oxley Act : SOX) โดยการกำหนดให้ผู้สอบบัญชีไม่สามารถรับงานพร้อมกันได้เพราะเป็นสัญญาณให้เห็นถึงคุณภาพของการบริการ อย่างไรก็ตามบริษัทสอบบัญชีอาจนำเสนอความเป็นความอิสระ ความน่าเชื่อถือเหล่านี้ออกมาในรูปแบบของค่าธรรมเนียมของผู้สอบบัญชีที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นคำถามของนักวิจัยในอดีตจนถึงปัจจุบันว่าเป็นจริงหรือไม่ จากงานวิจัยของ Kinney & Libby (2002, pp. 107-114) ชี้ให้เห็นว่า ค่าธรรมเนียมที่สูงขึ้นมีความพยายามที่จะมีการบริหารกำไรมากขึ้น หรือลดความเป็นอิสระลง ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า ค่าธรรมเนียมของผู้สอบบัญชีที่สูงขึ้นไม่ได้บ่งบอกถึงคุณภาพการสอบบัญชีนั่นเอง ปัจจุบันมีงานวิจัยแต่ผลลัพธ์ผสมผสาน จะเห็นได้จาก Choi, Kim, Liu & Simunic (2009, pp. 1429-1463) ชี้ให้เห็นว่าการยับยั้งรายงานทางการเงินที่ผิดปกติขึ้นอยู่กับการจ่ายค่าธรรมเนียมมากหรือน้อยกว่าปกติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Alali (2011, pp. 90-113) พบว่ารายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของ

ผู้บริหารที่ทำให้รายได้เพิ่มมากขึ้นจะมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับค่าธรรมเนียมการตรวจสอบ Muzatko & Teclezion (2016, pp. 21-31) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี และคุณภาพกำไรของสถาบันการเงินในประเทศสหรัฐอเมริกา ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่าธนาคารจ่าย ค่าธรรมเนียมสูงขึ้นมีคุณภาพกำไรที่ต่ำ กล่าวคือมีการบริหารกำไรที่สูงขึ้น Eriabie & Dabor (2017, pp.1-16) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอบบัญชีและการบริหารกำไรในประเทศ ไนจีเรีย ผลปรากฏว่ามีผลกระทบในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือค่าธรรมเนียมที่สูงจะมีการทำการบริหาร กำไรอย่างรุนแรงมากขึ้น

สำหรับงานวิจัยของ Asthana & Boone (2012, pp. 1-22) ระบุว่าค่าธรรมเนียมที่ต่ำกว่า ค่าธรรมเนียมปกติ เหมือนเป็นการมีอำนาจการต่อรองของลูกค้าเพิ่มขึ้น ผลกระทบนี้เห็นจากปี หลังจากที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติบังคับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของ สหรัฐอเมริกาเพื่อทำการคุ้มครองนักลงทุนจากการตกแต่งบัญชีของบริษัท (Sarbanes-Oxley Act : SOX) การศึกษาของ Asthana & Boone. (2012, pp. 1-22) ถือว่าเป็นความสัมพันธ์ที่ขึ้นอยู่กับ สัญญาณที่ส่งมาจากค่าธรรมเนียมผู้สอบบัญชี ตามสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นกับบริษัท เช่นเดียวกับ กับ Gupta, Krishnan & Yu (2012) ศึกษาค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีลดลงตามการบริหารกำไร หรือไม่ ปรากฏว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่ต่ำกว่าปกติ แสดงให้เห็นว่าการบริหารกำไรจะลดลง และ Martinez & Moraes (2017, pp. 148-157) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าธรรมเนียมการ สอบบัญชีและการบริหารกำไรในประเทศบราซิล ผลปรากฏว่าค่าธรรมเนียมที่สูงขึ้นมีความสัมพันธ์กับ การบริหารกำไรสูงขึ้นเช่นกัน แต่ตรงกันข้ามกับ Mitra, Deis & Hossain (2009), pp. 232-252 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีและคุณภาพกำไร ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่า ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่สูงขึ้นมีความสัมพันธ์ทำให้การบริหารกำไรลดลง

4.4 การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข (Unqualified Opinion:UO)

จากการศึกษาคุณภาพการสอบบัญชีที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงนั้นมีปัจจัยหลากหลาย นักวิจัย ส่วนใหญ่จะมองสาเหตุตามทฤษฎีตัวแทน ที่ส่งผลต่อคุณภาพของรายงานทางการเงินและสะท้อนไป ยังการแสดงความเห็นต่อรายงานการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้สอบ บัญชีอีกด้านหนึ่ง คือการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ซึ่งเกิดจาก 2 ส่วน คือความสามารถของ ผู้สอบบัญชี และการปฏิบัติงานเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพ ความสามารถของผู้สอบบัญชี เช่น ความรู้ ประสบการณ์ การเปรียบเทียบ และการจับคู่ และประสิทธิภาพในการใช้เทคนิคในการตรวจสอบ ส่วนการปฏิบัติงานเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพ ได้แก่ ความอิสระ การตัดสินใจ การสนใจในข้อขัดแย้ง ต่างๆที่ขัดต่อข้อเท็จจริง สิ่งเหล่านี้เป็นที่คาดหวังของของผู้ถือหุ้น และผู้บริหารที่จะได้รับข้อมูลใน การตัดสินใจอย่างมีคุณภาพจากการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแต่อาจมีปัจจัยอื่น เช่น ค่าตอบแทนที่จ่ายให้ผู้สอบบัญชี หรือการเจรจาต่อรองของลูกค้า เพื่อให้ละเว้นการแสดงความเห็น

ตามข้อเท็จจริง เหล่านี้จะเป็นคำถามด้านคุณภาพการสอบบัญชี โดยเฉพาะการแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขทั้งแบบไม่มีวรรคอธิบายและแบบมีวรรคอธิบายเพิ่มเติม สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไร ส่วนใหญ่จะตั้งคำถามว่า การแสดงความเห็นกับบริษัทที่มีปัญหาในการดำเนินงานที่ต่อเนื่องเกี่ยวข้องกับการบริหารกำไรหรือไม่ เช่น Arnedo, Lizarraga & Sanchez (2008, pp. 641-666), Tsipouridou & Spathis (2014, pp.38-54), Omid (2015, pp. 46-57), และ Moazedi & Khansalar (2016, pp. 2016) ส่วนน้อยที่จะแสดงให้เห็นว่า ประเภทของการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีเกี่ยวข้องกับการบริหารกำไรหรือไม่ แต่ สมพงษ์ พรอุปถัมภ์ (2555, หน้า 114-126) ได้ศึกษาโดยตั้งคำถามว่า ประเภทของรายงานของผู้สอบบัญชีสามารถตรวจสอบการบริหารกำไรได้หรือไม่ ศึกษาในประเทศไทยในช่วงปี 2542-2547 ผลลัพธ์แสดงให้เห็นการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแต่ละประเภทพบการบริหารกำไรจากรายการคงค้างในระดับที่แตกต่างกันไป โดยเฉพาะการแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขทั้งแบบไม่มีวรรคอธิบายและแบบมีวรรคอธิบายเพิ่มเติม การบริหารกำไรต่ำหรือคุณภาพกำไรสูงขึ้น เมื่อถูกตรวจสอบและแสดงความเห็นด้วยขนาดบริษัทสอบบัญชีที่เป็น Big4 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kamolsakulchai. (2015, pp. 328-341) ศึกษาผลกระทบของประสิทธิผลของคณะกรรมการตรวจสอบและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อคุณภาพรายงานทางการเงินของบริษัทในประเทศไทยโดยเก็บข้อมูลในช่วง 2008 – 2012 ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่ารายงานของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพรายงานทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือการแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขส่งผลให้การบริหารกำไรลดลง

จากการทบทวนวรรณกรรมในปัจจุบันที่เป็นตัวแทนของคุณภาพการสอบบัญชีของผู้สอบบัญชีภายนอกที่ได้ทำการศึกษาในบริบทประเทศต่างๆ แสดงให้เห็นว่ามีผลลัพธ์ผสมผสาน แต่ในประเทศไทยผู้วิจัย ตั้งสมมติฐานว่า :

สมมติฐานที่ 2.7 ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า มีผลกระทบทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร

สมมติฐานที่ 2.8 ขนาดของบริษัทสอบบัญชี มีผลกระทบทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร

สมมติฐานที่ 2.9 ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี มีผลกระทบทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร

สมมติฐานที่ 2.10 การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข มีผลกระทบทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร

ตารางที่ 2.10 แสดงสรุปการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการสอบบัญชี กับการบริหารกำไร

ผู้วิจัย	ประเทศ	ตัววัดคุณภาพสอบบัญชี	กลุ่มตัวอย่าง	การค้นพบ	ตัวแบบวัดการบริหารกำไร
Inaam. (2012, pp.17-33)	ตุรกี	ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้ำ	319 บริษัท 2000-2010	มีความสัมพันธ์เชิงลบ ไม่พบความสัมพันธ์	Roychowdhury's (2006)
Okolie (2014, pp. 150-166)	ไนจีเรีย	ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้ำ	342 บริษัท 2006 - 2011	มีความสัมพันธ์เชิงลบ	Modified Jones Model
Jayeola et al.(2017, pp. 1-8)	ไนจีเรีย	ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้ำ	15 บริษัท 2005-2014	มีความสัมพันธ์เชิงลบ	Beaver & Engel (1996)
Chi, Lisic & Pevzner, (2011, pp. 315-335)	Audit Analytics data	ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้ำ	925 บริษัท 2001- 2008	มีความสัมพันธ์เชิงบวก มีความสัมพันธ์เชิงลบ มีความสัมพันธ์เชิงบวก	Roychowdhury's (2006) Model
Krishnan (2013, pp. 667-691)	สหรัฐ	ขนาดของบริษัทสอบบัญชี	4,422 ข้อมูล 1989 -1998	มีความสัมพันธ์เชิงลบ	Jones' Model
Piot & Janin (2007, pp.429-454)	ฝรั่งเศส	ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้ำ	102 บริษัท 1999- 2001	ไม่พบความสัมพันธ์ ไม่พบความสัมพันธ์	Jones' Model
Yasar (2013, pp. 153-163)	ตุรกี	ขนาดของบริษัทสอบบัญชี	290 บริษัท 2003-2007	ไม่พบความสัมพันธ์	Modified Jones Model
Kamolsakulchai (2015, pp. 328-341)	ไทย	แสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข	1,239 ข้อมูล 2008-2012	มีความสัมพันธ์เชิงลบ	Modified Jones Model

ตารางที่ 2.10 (ต่อ)

ผู้วิจัย	ประเทศ	ตัววัดคุณภาพสอบบัญชี	กลุ่มตัวอย่าง	การค้นพบ	ตัวแบบวัดการบริหาร กำไร
Pouraghajan, Yadollahzadeh, Emamgholipour & Mansourinia (2013, pp. 399-404)	อิหร่าน	ขนาดของบริษัทสอบบัญชี	840 ข้อมูล 2006-2011	ไม่พบความสัมพันธ์	Modified Jones Model
Muzatko & Teclezion (2016, pp. 21-31)	สหรัฐ อเมริกา	ค่าธรรมเนียมการสอบ บัญชี (ค่าลือการริทิม)	6,544 ข้อมูล 2006-2014	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	Absolute value of total discretionary accruals
Eriabie & Dabor (2017,pp 1-16)	ไนจีเรีย	ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (ค่าลือการริทิม)	18 ธนาคาร 2005 - 2010	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	Abnormal loan loss provision
Martinez & Moraes (2017, pp. 148-157)	บราซิล	ค่าธรรมเนียมการสอบ บัญชี (ค่าลือการริทิม)	566 บริษัท 2009 - 2010	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	Kothari et al. (2005)
Omid (2015, pp. 46-57)	อิหร่าน	แสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไข	290 บริษัท 2003-2013	มีความสัมพันธ์เชิงบวก	Jones Model
สมพงษ์ พรอุปถัมภ์ (2555, หน้า 114-126)	ไทย	แสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข	1,230 ข้อมูล 1999 - 2004	มีความสัมพันธ์เชิงลบ	Modified Jones Model

ที่มา : จากการทบทวนวรรณกรรม

5. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกำไรกับผลการดำเนินงานของบริษัท

จากการทบทวนวรรณกรรม Dechow, Ge & Schrand (2010, pp. 344-401) ถึงการตอบสนองผลตอบแทนของคุณภาพกำไรที่เกิดจากการบริหารกำไร ว่ามี 3 ลักษณะ ได้แก่ การตอบสนองระยะสั้น เช่น การตัดหนี้สูญ การแบ่งแยกหุ้น การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ การตอบสนองระยะยาว เช่น การทำให้นักลงทุนคาดเดาผิดในเรื่องการตีความการรับรู้รายได้ ค่าวิจัยและพัฒนา และการตอบสนองในอนาคต เช่น การคาดเดาราคาหุ้นที่ผิดพลาด ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดการตอบสนองทางการตลาดหุ้นเป็นลบ เมื่อการตอบสนองทางการตลาดเป็นลบก็อาจสะท้อนถึงผลการดำเนินงานของบริษัท การศึกษาในด้านการบริหารกำไรกับผลการดำเนินงานของบริษัท มีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผลลัพธ์ส่วนใหญ่จะสะท้อนให้เห็นว่าคุณภาพกำไรที่ดี หรือ การบริหารกำไรที่ลดลง จะส่งผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทที่ดีด้วย จะเห็นได้จาก Gaiο & Raposo (2010, pp. 467-499) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไรและมูลค่าบริษัทโดยใช้หลักฐานนานาชาติ ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันระหว่างคุณภาพกำไรกับมูลค่าบริษัท สอดคล้องกับงานวิจัยของ Choi (2008, pp. 813-839) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพกำไร และมูลค่าบริษัทในประเทศเกาหลี ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันระหว่างคุณภาพกำไรกับมูลค่าบริษัท และ Mahmud, Ibrahim & Pok (2009) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะคุณภาพกำไร และผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศมาเลเซีย ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่าคุณภาพกำไรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลตอบแทนทางสินทรัพย์แต่ไม่มีนัยสำคัญ ส่วน Akram, Hunjra, Butt & Ijaz (2015, pp. 211-220) ได้ศึกษาการบริหารกำไรและผลการดำเนินงานของบริษัทของบริษัทในประเทศปากีสถาน และประเทศอินเดีย ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกันอย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างการบริหารกำไรและผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศปากีสถาน นั้นแสดงว่าการบริหารกำไรลดลงจะส่งผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทเพิ่มขึ้น แต่ตรงกันข้ามกับประเทศอินเดียที่ไม่มีนัยสำคัญ สอดคล้องกับ Chiraz & Anis (2013, pp. 1-14) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกำไร และผลการดำเนินงานของบริษัทในบริษัทขายหุ้น IPO ของประเทศฝรั่งเศส ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามระหว่างการบริหารกำไรกับผลตอบแทนเริ่มต้น จากผลลัพธ์ของการศึกษาของนักวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นว่าคุณภาพกำไรที่สูงขึ้นหรือการบริหารกำไรที่ต่ำลงส่งผลต่อมูลค่าบริษัทสูงขึ้น เช่นเดียวกัน

แต่มีงานวิจัยที่ผลลัพธ์ตรงกันข้าม เช่น Ardekani, Younes & Hashemijoo (2012, pp. 91-110) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการซื้อขายกิจการ การบริหารกำไร และผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศมาเลเซีย ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่าการบริหารกำไรมีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทในส่วนหุ้นที่แบ่งเพื่อซื้อขายบริษัท และ Sayari, Omri, Finet & Harrathi (2013, pp. 7-21) ศึกษาผลกระทบของการบริหารกำไรที่มีต่อผลตอบแทนของหุ้นในประเทศตุรกี

พบว่าการบริหารกำไร สามารถช่วยเพิ่มผลตอบแทนที่ผิดปกติได้ในบริษัทขนาดใหญ่ และลดผลตอบแทนที่ผิดปกติได้ในบริษัทขนาดเล็ก กล่าวได้ว่าผลลัพธ์จากการศึกษาเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าการบริหารกำไรเพิ่มขึ้นทำให้ผลการดำเนินงานของบริษัทสูงขึ้น Shen (2016, pp. 221-230) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแข่งขันอุตสาหกรรมทางการตลาด โครงสร้างผู้ถือหุ้น และการบริหารกำไรในธุรกิจธนาคารของประเทศจีน ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์ทิศทางเดียวกันระหว่างส่วนแบ่งทางการตลาดและการบริหารกำไร

นอกจากนี้ งานวิจัยของ Nuryaman (2013, pp. 73-78) ศึกษาอิทธิพลของการบริหารกำไรที่มีต่อผลตอบแทนของหุ้นโดยมีบทบาทของคุณภาพการสอบบัญชีเป็นตัวแปรบังคับในประเทศอินโดนีเซีย ที่พบว่าการบริหารกำไรมีผลกระทบทิศทางตรงกันข้ามกับผลตอบแทนของหุ้น ซึ่งมีผลมาจากคุณภาพการสอบบัญชีที่ดี และ Tang & Chang (2015, pp. 33-58) ศึกษาผลกระทบระหว่างการกำกับดูแลกิจการต่อการบริหารกำไร และผลการดำเนินงานของบริษัทพบว่าความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกันระหว่างการบริหารกำไรและผลตอบแทนสินทรัพย์และมูลค่าบริษัท เมื่อกลไกการกำกับดูแลกิจการไม่มีประสิทธิภาพ

จะเห็นว่าผลลัพธ์ผสมผสาน ผู้วิจัยต้องการทดสอบประเด็น ผลกระทบการบริหารกำไรที่มีต่อผลตอบแทนบริษัท ดังนั้นจึงตั้งสมมติฐานว่า :

สมมติฐานที่ 3 การบริหารกำไร มีผลกระทบทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่วัดจาก ก) ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ข) มูลค่าบริษัท และ ค) ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

ตารางที่ 2.11 แสดงสรุปการศึกษาที่สัมพันธ์ระหว่างการบริหารกำไร กับ ผลการดำเนินงานของบริษัท

ผู้วิจัย	ประเทศ	ตัวแบบวัดการบริหารกำไร	กลุ่มตัวอย่าง	การค้นพบ	ผลการดำเนินงานของบริษัท
Gaio & Raposo(2010, pp. 467-499)	World Scope database	Dechow & Dichev . (2002) Model	7000 ข้อมูล 38 ประเทศ 1990-2003	มีความสัมพันธ์ทางลบ	มูลค่าบริษัทวัดจาก Tobin's Q
Choi (2008, pp. 813-839)	เกาหลี	Dechow & Dichev (2002) Model	617 บริษัท 2003-2005	มีความสัมพันธ์เชิงลบ	มูลค่าบริษัท วัดจาก Tobin's Q
Akram, Hunjra, Butt & Ijaz (2015, pp. 211-220)	ปากีสถาน อินเดีย	Modified Jones Model	ปากีสถาน และ อินเดีย ประเทศละ 20 บริษัท 2009-2013	มีความสัมพันธ์เชิงลบ กรณีปากีสถาน ไม่พบความสัมพันธ์ กรณีอินเดีย	ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ผลตอบแทนจากส่วนผู้ถือหุ้น
Chiraz & Anis (2013, pp. 1-14)	ฝรั่งเศส	Modified Jones Model	139 บริษัท 1999 - 2007	มีความสัมพันธ์เชิงบวก ในปีแรก	ผลตอบแทนจากมูลค่าหุ้น
Nuryaman (2013, pp. 73-78)	อินโดนีเซีย	Modified Jones Model	149 บริษัท 2010	มีความสัมพันธ์เชิงลบ	ผลตอบแทนจากมูลค่าหุ้น
Tang & Chang. (2015, pp.33-58)	ไต้หวัน	Modified Jones Model	6,962 ข้อมูล 1996 -2008	มีผลกระทบเชิงลบ เมื่อกลไกการกำกับ ไม่มีประสิทธิภาพ	ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มูลค่าบริษัท วัดจาก Tobin's Q
Ardekani, Younesi & Hashemijoo (2012, pp. 91-110)	มาเลเซีย	Modified Jones Model	118 บริษัท 2004-2010	มีความสัมพันธ์เชิงลบ	ผลตอบแทนจากมูลค่าหุ้น

ตารางที่ 2.11 (ต่อ)

ผู้วิจัย	ประเทศ	ตัวแบบวัดการบริหาร กำไร	กลุ่มตัวอย่าง	การค้นพบ	ผลการดำเนินงานของ บริษัท
Harrathi, (2013, pp. 7-21)				ความสัมพันธ์เชิงบวก แต่บริษัทขนาดเล็กมี ความสัมพันธ์เชิงลบ	
Shen (2016, pp. 221-230)	จีน อินโดนีเซีย และ มาเลเซีย	Jones' Model and Modified Jones Modified Jones Model	198 ธนาคาร 2004 อินโดนีเซีย 428 บริษัท มาเลเซีย 1256 ข้อมูล 2006 – 2008	ความสัมพันธ์เชิงบวก มีความสัมพันธ์เชิงบวก	ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม มูลค่าบริษัท

ที่มา : จากการทบทวนวรรณกรรม

ตอนที่ 7 ตัวแปรควบคุม

1. ขนาดบริษัท (Firm Size : Size)

ผู้วิจัยใช้ขนาดบริษัทเป็นตัวแปรควบคุมเนื่องจากในอดีต Watts & Zimmerman (1978) ได้กล่าวถึงกรอบปฏิบัติทางด้านบัญชีโดยเฉพาะการกำหนดมาตรฐานรายงานทางการเงินขึ้นอยู่กับผู้ที่มีอิทธิพล เช่น คณะกรรมการหลักทรัพย์ สภาวิชาชีพในพระบรมราชูปถัมภ์ คณะกรรมการกำหนดมาตรฐาน ซึ่งอาจมีการเกี่ยวข้องกับการพยายามหาเสียงสนับสนุนหรือ Lobby เพื่อให้มีมาตรฐานรายงานทางการเงินเอื้อต่อผลประโยชน์แก่พวกพ้อง ซึ่งจะสะท้อนถึงตัวเลขกำไรทางบัญชีที่มีต่อการพยากรณ์ในอนาคต นอกจากนั้นผลประโยชน์ของผู้บริหารเป็นสิ่งจูงใจให้ตัวเลขกำไรนำไปสู่ความเข้าใจผิดซึ่งมีดังนี้ การวางแผนด้านโบนัส (Bonus Plan) สัญญาเงินกู้ (Debt Contracts) กระบวนการทางการเมือง (Political Process) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าบริษัทขนาดใหญ่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารกำไร เนื่องจากปัจจัยสิ่งแวดล้อม ตาม Positive Accounting Theory ของ Watts & Zimmerman นอกจากนี้ปัจจุบันยังมีการศึกษาจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่า ขนาดบริษัทมีผลต่อการบริหารกำไร เช่น Bassiouny. (2016, pp. 91-101) ศึกษาขนาดของบริษัทที่มีต่อการบริหารกำไรในประเทศอียิปต์ ผลลัพธ์ชี้ให้เห็นว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ เช่นเดียวกับวิจัยของ Ali, Noor, Khurshid & Mahmood (2015, pp 47-56) ที่ศึกษาในบริบทของประเทศตุรกี

สำหรับผลการดำเนินงานของบริษัทที่ใช้ขนาดบริษัท เป็นตัวแปรควบคุม เนื่องจากมีผลงานวิจัยจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่าขนาดบริษัทมีผลต่อการดำเนินงาน เช่น Pervan & Višić (2012, pp. 213-223) ศึกษาอิทธิพลของขนาดบริษัทที่มีต่อความสำเร็จ ผลปรากฏว่าขนาดบริษัทมีนัยสำคัญต่อความสามารถในการทำกำไร เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Abbasi & Malik (2015, pp. 334-339) ที่แสดงให้เห็นว่าขนาดบริษัทกับการเติบโตเสริมสร้างผลการดำเนินงานของบริษัท แต่ งานวิจัยของ Niresh & Velnampy (2014, pp. 57-64) ที่ศึกษาขนาดบริษัทกับความสามารถในการทำกำไรของบริษัทในประเทศศรีลังกา ผลลัพธ์ชี้ให้เห็นถึงไม่มีความสัมพันธ์กัน ในการวัดขนาดบริษัทของนักวิจัยโดยทั่วไปจะใช้ ยอดสินทรัพย์รวม ณ วันสิ้นปี คำนวณให้เป็นค่า Logarithm ของสินทรัพย์รวม

2. ความเสี่ยงทางการเงิน (Leverage : LEV)

ผู้วิจัยใช้ความเสี่ยงทางการเงินเป็นตัวแปรควบคุม เนื่องจากตาม Positive Accounting Theory ของ Watts & Zimmerman (1978) กล่าวถึงปัจจัยหนึ่งในการบริหารกำไรคือสมมติฐานข้อตกลงในสัญญาก่อนหน้า (The Debt-Equity Hypothesis) ของบริษัทโดยการเลือกการปฏิบัติทางการบัญชีเพื่อเลื่อนกำไรในรอบบัญชีอนาคตมาเป็นกำไรในปัจจุบัน เพื่อเพิ่มระดับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นหรือปรับอัตราส่วนทางการเงินเพื่อให้อยู่ในระดับที่สูงเพื่อใกล้เคียงกับเงื่อนไขที่

ระบุไว้ในสัญญาเงินกู้ เช่น เงื่อนไขการจ่ายเงินปันผล การซื้อหุ้นคืน การดำรงเงินทุนหมุนเวียน แต่ งานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับความเสียหายทางการเงินกับการบริหารกำไร Ujah & Brusa (2014, pp. 338-348) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราความเสียหายทางการเงินกับการบริหารกำไร ผลลัพธ์ แสดงให้เห็นว่า ระดับความเสียหายทางการเงินมีผลต่อการทำกำไรของบริษัท Lin & Lee (2016, pp, 144-160) ศึกษาคุณภาพกำไรที่มีต่อความเสียหายทางการเงิน แสดงให้เห็นว่าเมื่อบริษัทที่มีความเสียหายทางการเงินกลับมีการจัดทำให้คุณภาพกำไรสูงขึ้น

สำหรับผลการดำเนินงานของบริษัทที่ใช้ความเสียหายทางการเงิน เป็นตัวแปรควบคุม เนื่องจากมีงานวิจัย ที่แสดงผลลัพธ์ว่าความเสียหายทางการเงินมีผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัท เช่น Ilyukhin (2015, pp. 283-290) ได้ศึกษาผลกระทบระหว่างความเสียหายทางการเงินกับผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศรัสเซีย ผลลัพธ์แสดงถึงผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามกัน Javeda, Rao, Akram & Nazir (2015, pp. 87-95) ศึกษาผลกระทบของความเสียหายทางการเงินที่มี ต่อผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศปากีสถาน ผลปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกัน ข้ามกัน เช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mule, Mukras & Nzioka (2015, pp. 376-396) ที่ศึกษา ในประเทศเคนยา การวัดความเสียหายทางการเงินของนักวิจัยโดยทั่วไปจะใช้อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อ สินทรัพย์รวมทั้งสิ้น

3. กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน (Cash Flow From Operation : CFO)

ผู้วิจัยใช้กระแสเงินสดจากการดำเนินงานเป็นตัวแปรควบคุม เนื่องจากเกี่ยวข้องกับ ข้อ สมมติฐานเกี่ยวกับการวางแผนด้านโบนัส ตาม Positive Accounting Theory ของ Watts & Zimmerman (1978) โดยมองว่า ผู้บริหารมักจะใช้นโยบายที่เพิ่มผลกำไรในรอบปีบัญชีมากกว่า ความจริง ซึ่งเป็นสาเหตุที่เกิดจากแรงจูงใจในการบริหารกำไร เช่น ผลตอบแทนที่ผูกติดกับกำไร บริษัทขาดทุน หรือผู้บริหารใกล้ครบวาระหรือเกษียณอายุ เพื่อเป็นตัวชี้วัดค่าตอบแทนให้กับตัวเอง กระแสเงินสดจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความสามารถในการบริหารเงินทุนหมุนเวียน ในปัจจุบัน มีการทำการวิจัยอย่างแพร่หลาย เช่น Nekhili, Amar, Chtioui & Irg (2016, pp. 255-268) ได้ ศึกษากระแสเงินสดกับการบริหารกำไร ผลลัพธ์แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ากระแสเงินสดมี ความสัมพันธ์กับการบริหารกำไร สอดคล้องกับงานวิจัยของ Banimahda & Aliabadib (2013, pp. 1677-1682)

สำหรับผลการดำเนินงานของบริษัทที่ใช้กระแสเงินสดเป็นตัวแปรควบคุม เนื่องจากมี งานวิจัยจำนวนมากในปัจจุบันที่แสดงให้เห็นว่ากระแสเงินสดมีผลต่อการดำเนินงาน เช่น Nunez (2014. pp. 19- 38) ศึกษากระแสเงินสดและความสามารถในการทำนายผลการดำเนินงานของ บริษัท ปรากฏว่ากระแสเงินสดสามารถทำนายผลการดำเนินงานของบริษัทได้ดี Brown & Christensen (2014, pp. 913-954) ศึกษาคุณภาพของกระแสเงินสด และผลการดำเนินงานของ

บริษัทผลลัพธ์แสดงว่ากระแสเงินสดมีผลต่อผู้บริหาร และนักวิเคราะห์ที่จะนำไปตัดสินใจ Frank & James (2014 pp. 77-87) ได้ศึกษาผลกระทบของกระแสเงินสดที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศไนจีเรีย ผลปรากฏว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งการวัดของกระแสเงินสดของนักวิจัยโดยทั่วไป จะวัดจาก กระแสเงินสด ณ ปี ปัจจุบัน ต่อสินทรัพย์รวมปีก่อน

ตอนที่ 8 สรุป

บทนี้ได้นำเสนอการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี โดยแบ่งออกเป็น 7 ตอน ซึ่งประกอบไปด้วย ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารกำไร ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการกลไกกำกับดูแลกิจการของบริษัท ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการสอบบัญชี ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับด้านผลการดำเนินงาน ตอนที่ 5 ศึกษางานทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตอนที่ 6 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตอนที่ 7 ตัวแปรควบคุม ตอนที่ 8 สรุป

จากการทบทวนวรรณกรรมงานวิจัยที่ทำการศึกษาในต่างประเทศรวมถึงกลุ่มภูมิภาคเอเชีย พบว่ากลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไร รวมทั้งผลการดำเนินงานของบริษัท มีผลลัพธ์ผสมผสาน นอกจากนี้การทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับประสิทธิภาพของตัวแบบในการวัดการบริหารกำไร พบว่าการเลือกใช้ตัวแบบในการวัดมีผลต่อการตรวจพบการบริหารกำไรที่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบจากกลุ่มประเทศที่พัฒนาแล้ว และกำลังพัฒนา สำหรับในประเทศไทยการศึกษาด้านนี้ยังมีน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พัฒนากรอบแนวคิดของการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ตามแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และตั้งสมมติฐาน ดังตารางที่ 2.12

ตารางที่ 2.12 ตารางแสดงสรุปข้อสมมติฐานในการศึกษา

ลำดับ	สมมติฐานที่	ข้อสมมติฐาน
1	สมมติฐานที่ 1.1	ขนาดคณะกรรมการของบริษัทที่มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม
2	สมมติฐานที่ 1.2	สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทที่มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม
3	สมมติฐานที่ 1.3	การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุดมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม
4	สมมติฐานที่ 1.4	จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริษัทที่มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม
5	สมมติฐานที่ 1.5	สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัทที่มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม
6	สมมติฐานที่ 1.6	สัดส่วนผู้ถือกระแจะจุกตัวของบริษัทที่มีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม
7	สมมติฐานที่ 1.7	ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัททุกค่ามีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่วัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม
8	สมมติฐานที่ 1.8	ขนาดของบริษัทสอบบัญชีมีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่วัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม
9	สมมติฐานที่ 1.9	ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่วัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

ตารางที่ 2.12 (ต่อ)

ลำดับ	สมมติฐานที่	ข้อสมมติฐาน
10	สมมติฐานที่ 1.10	การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไขมีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทที่วัดจาก ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มูลค่าบริษัท และ ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม
11	สมมติฐานที่ 2.1	ขนาดคณะกรรมการของบริษัทมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร
12	สมมติฐานที่ 2.2	สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร
13	สมมติฐานที่ 2.3	การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุดผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร
14	สมมติฐานที่ 2.4	จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริษัทมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร
15	สมมติฐานที่ 2.5	สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัทมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร
16	สมมติฐานที่ 2.6	สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุยตัวของบริษัทมีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร
17	สมมติฐานที่ 2.7	ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้ามีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร
18	สมมติฐานที่ 2.8	ขนาดของบริษัทสอบบัญชีมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร
19	สมมติฐานที่ 2.9	ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร
20	สมมติฐานที่ 2.10	การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไขมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร
21	สมมติฐานที่ 3	การบริหารกำไรมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัทของบริษัทที่วัดจาก ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มูลค่าบริษัท และ ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

ที่มา : จากการทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนวรรณกรรมภายใต้สมมติฐานข้างต้น ผลการศึกษาในอดีตแสดงให้เห็นผลลัพธ์ที่ผสมผสาน ซึ่งอาจขึ้นอยู่กับบริบทของกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการศึกษานี้ รายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัย จะกล่าวในบทต่อไป

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

วิจัยเรื่อง ผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทผ่านการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) 3) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยผู้วิจัยจะอธิบายถึงประเด็นหลัก ดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย
2. วิจัยเชิงปริมาณ
3. วิจัยเชิงคุณภาพ
4. สรุป

รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 ประเภท คือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และ ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งข้อมูลปฐมภูมินั้นจะได้จากคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ ถือว่าเป็นข้อมูลที่ถูกจัดเก็บจากต้นกำเนิดโดยตรง และนำมาตีความ วิเคราะห์ ก่อนนำเสนอ ส่วนข้อมูลทุติยภูมิเป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม สรุปผล และเผยแพร่ในรูปแบบต่างๆ เช่น วารสาร ตำรา บทความวิจัย ข่าวสาร โดยนำมาถ่วงน้ำหนักเป็นองค์ความรู้ เพื่อนำเสนอ รูปแบบของการวิจัย ในครั้งนี้ใช้กระบวนการวิจัยแบบผสม (Mixed-Methods Research) ระหว่างวิจัยเชิงปริมาณ และ

วิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ เป็นการศึกษาจากแหล่งทุติยภูมิ ถือได้ว่าเป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยมีประชากรจากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำการศึกษาตามกรอบแนวคิด และทดสอบสมมติฐานงานวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ในการวิเคราะห์อธิบายข้อมูลทั่วไป ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) พร้อมทั้งการยืนยันผลการทดสอบสมมติฐานของการศึกษา (Robust regression for hypothesis testing) เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อค้นพบที่ตอบวัตถุประสงค์และคำถามงานวิจัยที่แน่นอน

1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาจากแหล่งปฐมภูมิ ถือได้ว่าเป็นการวิจัยที่ได้ข้อมูลเชิงลึก โดยอ้างอิงถึงแนวคิดและหลักการของทฤษฎีติดดิน (Grounded Theory) เป็นข้อสรุปที่สร้างมาอย่างเป็นระบบที่ได้จากความจริงในการวิจัย เช่น การสัมผัส การรับรู้ ทุกมิติ รวมถึง ค่านิยม ธรรมเนียมในการปฏิบัติในสถานะสังคม เศรษฐกิจ ที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งถือได้ว่าเป็นการศึกษาปัญหาแนวลึกมากกว่าแนวกว้าง เพื่อตอบคำถามว่า ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ปรากฏการณ์นั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร มีกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างไร ปัจจุบันการวิจัยเชิงคุณภาพ แบ่งตามแนวคิดทางปรัชญา เป็น 3 แบบ คือ หน้าที่นิยม (Functionalism) โครงสร้างนิยม (Structuralism) และ วิพากษ์นิยม (Criticalism) (Creswell, 2014)

สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้ เป็นการใช้งานวิจัยเชิงปริมาณนำงานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อจะยืนยันผล และเพิ่มความสมบูรณ์ของงานวิจัยเชิงปริมาณ และจะนำไปสู่การตอบคำถามงานวิจัยว่า ประสิทธิภาพของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีส่งผลกระทบต่อการบริหารกำไร และผลการดำเนินงานของบริษัท หรือไม่ อย่างไร และงานวิจัยนี้จะเป็นการใช้คำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) ซึ่งกำหนดคำถามไว้แน่นอนแล้ว โดยการเลือกตัวอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ซึ่งจะอธิบายในหัวข้อถัดไป

วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)

2.1 ประชากรและจำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรและมีเกณฑ์การเลือกตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ดำเนินการกำหนดตามแบบของ Beaver (1972) โดยกำหนด ดังนี้

2.1.1 กลุ่มประชากร ที่ใช้ศึกษา

คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีผลดำเนินงานตั้งแต่ปี 2554 – 2558 รวมระยะเวลา 5 ปี มี ข้อมูลทั้งหมด 2,808 ข้อมูล

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) เป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทุกกลุ่ม โดยมีวันสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม และจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ก่อนปี 2553 ต้องมีการดำรงอยู่ และมีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลในการวัดตัวแปรต่างๆ อย่างครบถ้วนและ สามารถเปรียบเทียบกันได้

2) เป็นบริษัทที่ไม่ถูกจัดประเภทให้อยู่ในกลุ่มบริษัทที่กำลังฟื้นฟูกิจการ เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดเก็บข้อมูล เพราะบริษัทเหล่านี้ไม่ได้มีข้อมูลซื้อขายหลักทรัพย์ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา ต้องเป็นบริษัทที่ไม่ถูกขึ้นเครื่องหมาย H (Trading hall) หรือ SP (Trading Suspension) จากตลาดหลักทรัพย์ ณ ช่วงเวลาที่ศึกษา และช่วงประมาณค่า เพราะเครื่องหมายดังกล่าวจะเป็นการงดการซื้อขายซึ่งจะทำให้ไม่มีข้อมูลในการซื้อขายหลักทรัพย์

3) ไม่เป็นบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงิน ประกันภัย และกองทุนรวม อสังหาริมทรัพย์ เนื่องจากกิจการประเภทนี้มีแนวปฏิบัติทางด้านบัญชีแตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่น

4) มีรอบระยะเวลาบัญชี สิ้นสุด 31 ธันวาคม เพื่อสามารถเปรียบเทียบกันได้

5) ไม่เป็นบริษัทที่มีข้อมูลของงบการเงินไม่ครบถ้วน (Missing Data)

2.1.3 จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกจำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

หน่วย: ข้อมูล

จำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	รวม
จำนวนข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนระหว่างปี 2554 – 2558	2,808
หัก จำนวนข้อมูลของบริษัทในกลุ่มธนาคาร เงินทุนและหลักทรัพย์ ประกันชีวิต กองทุนอสังหาริมทรัพย์	(529)
จำนวนข้อมูลของบริษัทในประเภทอุตสาหกรรม	2,243
หัก จำนวนข้อมูลของบริษัทที่มีข้อมูลที่ไม่ตรงตามเกณฑ์ กำหนด *	(578)
จำนวนข้อมูลของบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา (ค่า N)	1,665

ที่มา : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558)

* ได้แก่ บริษัทที่ไม่มีการซื้อขาย บริษัทที่ไม่สามารถติดตามข้อมูลได้ บริษัทที่มีการเปลี่ยนรอบระยะเวลาบัญชี บริษัทที่ล้มละลาย

2.2 เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบตรวจสอบรายการ (check list) สร้างขึ้นจากกรอบแนวความคิดที่ได้มาจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบตรวจสอบรายการที่เกี่ยวข้องกับกลไกการกำกับดูแลกิจการ ได้แก่ ลักษณะกรรมการของบริษัท ประกอบด้วย ขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การควมตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท และโครงสร้างผู้ถือหุ้น ประกอบด้วย สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน และสัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัว

ส่วนที่ 2 แบบตรวจสอบรายการที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการสอบบัญชี ได้แก่ ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข

ส่วนที่ 3 แบบตรวจสอบรายการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกำไร ได้แก่ ตัวแบบ Modified Jones และ ตัวแบบที่ใช้ในการ Robust regression for hypothesis testing ได้แก่ ตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ดังนี้

ตัวแบบ Modified Jones ประกอบด้วยรายการ ดังนี้ 1) รายการคงค้างรวมของบริษัท 2) กำไรสุทธิจากการดำเนินงานของบริษัท 3) กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานของบริษัท 4) การเปลี่ยนแปลงของรายได้จากการขายและบริการสุทธิของบริษัท 5) ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ของบริษัท 6) สินทรัพย์รวมของบริษัท 7) รายการคงค้างที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัท 8) การเปลี่ยนแปลงลูกหนี้การค้าสุทธิของบริษัท 9) รายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัท

ตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ประกอบด้วยรายการ ดังนี้ 1) รายการคงค้างที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัท 2) รายได้จากการขายและบริการของบริษัท 3) ผลรวมของต้นทุนขายและค่าใช้จ่ายในการขาย และบริหาร ไม่รวมค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นต้นทุนของบริษัท หัก ด้วยผลรวมต้นทุนขายและค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร ไม่รวมค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นต้นทุนของบริษัท 4) เจ้าหนี้การค้าของบริษัท 5) ค่าเสื่อมราคาของบริษัท 6) ค่าบำเหน็จ บำนาญ เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของบริษัท

ส่วนที่ 4 แบบตรวจสอบรายการที่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงานของบริษัท ได้แก่ มูลค่าบริษัท ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม และ ส่วนแบ่งทางการตลาด

มูลค่าบริษัท ประกอบด้วย มูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ ณ สิ้นปี หนี้สินทั้งหมดของบริษัทสินทรัพย์ทั้งหมดของบริษัท

ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ประกอบด้วย กำไรสุทธิ สินทรัพย์รวม
 ส่วนแบ่งทางการตลาด ประกอบด้วย ส่วนแบ่งทางการตลาดรวมกลุ่มธุรกิจของ
 บริษัท รายได้จากการขายของบริษัท รายได้จากการขายของบริษัทในตลาดทั้งอุตสาหกรรม

ส่วนที่ 5 แบบตรวจสอบรายการที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรควบคุม ได้แก่ ขนาดบริษัท
 ความเสี่ยงทางการเงิน กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน

ขนาดบริษัท ประกอบด้วย สินทรัพย์รวมบริษัท ณ วันสิ้นปี

ความเสี่ยงทางการเงิน ประกอบด้วย หนี้สินรวม และ สินทรัพย์รวม

กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ประกอบด้วย กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน
 ณ ปี ปัจจุบัน และ สินทรัพย์รวมปีก่อน

2.3 การรวบรวมข้อมูล

การออกแบบงานวิจัยเพื่อศึกษา ผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ ที่มีต่อผล
 การดำเนินงานของบริษัท ผ่านการบริหารกำไร ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง
 ประเทศไทย มีการรวบรวมข้อมูล 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยใช้ตัวแบบ 2 ตัวแบบ คือ ตัวแบบของ Modified Jones เพื่อ
 คำนวณค่าของการบริหารกำไร ที่ใช้รายการคงค้างของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
 และ ใช้ตัวแบบของ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) เพื่อตรวจสอบ Robust regression for
 hypothesis testing ซึ่งตัวแบบเหล่านี้ใช้ข้อมูลทางการเงินโดยรวบรวมจากรายงานประจำปีของ
 บริษัท และแต่ละตัวตามแบบคำนวณรายการคงค้างมีรายละเอียดแตกต่างกัน ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายไว้
 ในบทที่ 2

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยใช้ข้อมูลเพื่อการศึกษาจากฐานข้อมูล การบริการระบบข้อมูลตลาด
 หลักทรัพย์ฉบับออนไลน์ (SET Market Analysis and Reporting Tool: SETSMART) ของตลาด
 หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งอยู่ในรูปแบบแบบรายงานข้อมูลประจำปี 56-1 และรายงาน
 ประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ฐานข้อมูลของสำนักงาน
 คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยรวมทั้งเว็บไซต์ เพื่อรวบรวม
 ข้อมูลของตัวแปรอิสระ ดังนี้ ด้านกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี เช่น
 ลักษณะของกรรมการของบริษัท ประกอบด้วยขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการ
 อิสระของบริษัท การควมตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด จำนวนครั้งในการประชุมของ
 คณะกรรมการของบริษัท และโครงสร้างผู้ถือหุ้น ประกอบด้วยสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน สัดส่วนผู้ถือ
 หุ้นกระจุกตัว และ คุณภาพการสอบบัญชีภายนอก ประกอบด้วย ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีใน
 บริษัทลูก ค่า ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นของผู้สอบ

บัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข และตัวแปรตาม ดังนี้ ด้านผลการดำเนินงานของบริษัท ประกอบด้วยผลตอบแทนด้านสินทรัพย์ มูลค่าบริษัท และ ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม รวมทั้งตัวแปรควบคุม ซึ่งประกอบด้วย ขนาดบริษัท ความเสี่ยงทางการเงิน กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน

2.4 ตัวแบบและการวัดค่าที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

2.4.1 ตัวแบบที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

งานวิจัย เรื่อง ผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชี ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทผ่านการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แนวทางที่ผู้วิจัยศึกษาวิจัยเชิงปริมาณมี 3 ตัวแบบ ตามวัตถุประสงค์งานวิจัยคือ 1) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) 3) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1) ตัวแบบที่ 1 ตามวัตถุประสงค์งานวิจัยที่ 1 เพื่อการศึกษผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และ ตอบคำถามว่าในประเทศไทย กลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชี มีผลกระทบทางตรงต่อผลการดำเนินงานของบริษัทหรือไม่ เป็นดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ROA} &= \alpha_1 + \beta_1 \text{BS} + \beta_2 \text{BI} + \beta_3 \text{CEO}_{\text{dual}} + \beta_4 \text{BM} + \beta_5 \text{IO} + \beta_6 \text{OC} + \beta_7 \text{AT} + \\ &\beta_8 \text{Big4} + \beta_9 \text{AF} + \beta_{10} \text{UO} + \beta_{11} \text{Size} + \beta_{12} \text{LEV} + \beta_{13} \text{CFO} + \beta_{14} \text{Inc1_SERV} \\ &+ \beta_{15} \text{Inc2_AGO} + \beta_{16} \text{Inc3_INDUS} + \beta_{17} \text{Inc4_PROP} + \beta_{18} \text{Inc5_CONS} + \\ &\beta_{19} \text{Inc6_RESO} + \beta_{20} \text{Inc7_TECH} + \varepsilon_{it} \dots \dots \dots \text{(Model1)} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Tobin's Q} &= \alpha_2 + \beta_{21} \text{BS} + \beta_{22} \text{BI} + \beta_{23} \text{CEO}_{\text{dual}} + \beta_{24} \text{BM} + \beta_{25} \text{IO} + \beta_{26} \text{OC} + \\ &\beta_{27} \text{AT} + \beta_{28} \text{Big4} + \beta_{29} \text{AF} + \beta_{30} \text{UO} + \beta_{31} \text{Size} + \beta_{32} \text{LEV} + \beta_{33} \text{CFO} + \\ &\beta_{34} \text{Inc1_SERV} + \beta_{35} \text{Inc2_AGO} + \beta_{36} \text{Inc3_INDUS} + \beta_{37} \text{Inc4_PROP} + \\ &\beta_{38} \text{Inc5_CONS} + \beta_{39} \text{Inc6_RESO} + \beta_{40} \text{Inc7_TECH} + \varepsilon_{it} \dots \dots \dots \text{(Model2)} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 MK_{total} &= \alpha_3 + \beta_{41}BS + \beta_{42}BI + \beta_{43} CEO_{dual} + \beta_{44}BM + \beta_{45}IO + \beta_{46}OC + \\
 &\beta_{47}AT + \beta_{48}Big4 + \beta_{49} AF + \beta_{50}UO + \beta_{51}Size + \beta_{52} LEV + \beta_{53} CFO + \\
 &\beta_{54}Inc1_SERV + \beta_{55}Inc2_AGO + \beta_{56}Inc3_INDUS + \beta_{57}Inc4_PROP + \\
 &\beta_{58}Inc5_CONS + \beta_{59}Inc6_RESO + \beta_{60}Inc7_TECH + \varepsilon_{it} \dots \dots \dots (Model3)
 \end{aligned}$$

โดย

ROA	=	ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม
Tobin's Q	=	มูลค่าบริษัท
MK_{total}	=	ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม
BS	=	ขนาดคณะกรรมการของบริษัท
BI	=	สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท
CEO dual	=	การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด
BM	=	จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท
IO	=	สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน
OC	=	สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัว
AT	=	ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า
Big4	=	ขนาดของบริษัทสอบบัญชี
AF	=	ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี
UO	=	การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข
Size	=	ขนาดบริษัท
LEV	=	ความเสี่ยงทางการเงิน
CFO	=	กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน
Inc1_SERV	=	กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ
Inc2_AGO	=	กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
Inc3_INDUS	=	กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม
Inc4_PROP	=	กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง
Inc5_CONS	=	กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค
Inc6_RESO	=	กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร
Inc7_TECH	=	กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี
α	=	ค่าคงที่ของสมการถดถอย (Constant)

β_1 = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่ i ในสมการ (Standardized Coefficient)
 ϵ_{it} = ค่าความคลาดเคลื่อน

2) ตัวแบบที่ 2 ตามวัตถุประสงค์งานวิจัยที่ 2 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของ กลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) และตอบคำถามว่าในประเทศไทยกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีมีผลกระทบทางตรงต่อการบริหารกำไรของบริษัท หรือไม่ ผู้วิจัยใช้ตัวแบบในการวัด 1 ตัวแบบ และอีก 1 ตัวแบบ สำหรับการยืนยันผลการทดสอบสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) ดังนี้

ตัวแบบที่ 2.1 ตัวแบบวัดการบริหารกำไรโดยใช้รายการคงค้าง ตามแบบของ Modified Jones

$$EM^{MJ} = \alpha_4 + \beta_{61}BS + \beta_{62}BI + \beta_{63} CEO_{dual} + \beta_{64}BM + \beta_{65}IO + \beta_{66}OC + \beta_{67}AT + \beta_{68} Big4 + \beta_{69} AF + \beta_{70}UO + \beta_{71}Size + \beta_{72} LEV + \beta_{73} CFO + \beta_{74}Inc1_SERV + \beta_{75}Inc2_AGO + \beta_{76}Inc3_INDUS + \beta_{77}Inc4_PROP + \beta_{78}Inc5_CONS + \beta_{79}Inc6_RESO + \beta_{80}Inc7_TECH + \epsilon_{it} \dots \dots \dots (Model 4)$$

อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการยืนยันผลการทดสอบตามสมมติฐานของการศึกษา (Robust regression for hypothesis testing) จึงได้นำตัวแบบของ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) มาทดสอบ ดังตัวแบบที่ 2.2

ตัวแบบที่ 2.2 ตัวแบบวัดการบริหารกำไรโดยใช้รายการคงค้าง ตามแบบของ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)

$$EM^{Yoon} = \alpha_5 + \beta_{81}BS + \beta_{82}BI + \beta_{83} CEO_{dual} + \beta_{84}BM + \beta_{85}IO + \beta_{86}OC + \beta_{87}AT + \beta_{88} Big4 + \beta_{89} AF + \beta_{90}UO + \beta_{91}Size + \beta_{92} LEV + \beta_{93} CFO + \beta_{94}Inc1_SERV + \beta_{95}Inc2_AGO + \beta_{96}Inc3_INDUS + \beta_{97}Inc4_PROP + \beta_{98}Inc5_CONS + \beta_{99}Inc6_RESO + \beta_{100}Inc7_TECH + \epsilon_{it} \dots \dots \dots (Model 5)$$

โดย	
EM^{MJ}	= ค่าสัมบูรณ์ (Absolute) ของรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามตัวแบบของ Modified Jones
EM^{Yoon}	= ค่าสัมบูรณ์ (Absolute) ของรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามตัวแบบของ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)
BS	= ขนาดคณะกรรมการของบริษัท
BI	= สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท
CEO dual	= การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด
BM	= จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท
IO	= สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน
OC	= สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัว
AT	= ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า
Big4	= ขนาดของบริษัทสอบบัญชี
AF	= ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี
UO	= การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข
Size	= ขนาดบริษัท
LEV	= ความเสี่ยงทางการเงิน
CFO	= กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน
Inc1_SERV	= กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ
Inc2_AGO	= กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
Inc3_INDUS	= กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม
Inc4_PROP	= กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง
Inc5_CONS	= กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค
Inc6_RESO	= กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร
Inc7_TECH	= กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี
α	= ค่าคงที่ของสมการถดถอย (Constant)
β_1	= ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่ i ในสมการ (Standardized Coefficient)
ϵ_{it}	= ค่าความคลาดเคลื่อน

3) ตัวแบบที่ 3 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modified Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการ

ดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตอบคำถามว่า ในประเทศไทย การบริหารกำไรของบริษัทมีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทหรือไม่ ผู้วิจัยใช้ตัวแบบในการวัด 1 ตัวแบบ และอีก 1 ตัวแบบ สำหรับการ Robust regression for hypothesis testing ดังนี้

ตัวแบบที่ 3.1 การบริหารกำไรที่วัดโดยตัวแบบ Modified Jones

$$\begin{aligned} \text{ROA} &= \alpha_6 + \beta_{101} \text{EM}^{\text{MJ}} + \beta_{102} \text{Size} + \beta_{103} \text{LEV} + \beta_{104} \text{CFO} + \beta_{105} \text{Inc1_SERV} \\ &+ \beta_{106} \text{Inc2_AGO} + \beta_{107} \text{Inc3_INDUS} + \beta_{108} \text{Inc4_PROP} + \beta_{109} \text{Inc5_CONS} + \\ &\beta_{110} \text{Inc6_RESO} + \beta_{111} \text{Inc7_TECH} + \varepsilon_{it} \dots\dots\dots (\text{Model 6}) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Tobin's Q} &= \alpha_7 + \beta_{112} \text{EM}^{\text{MJ}} + \beta_{113} \text{Size} + \beta_{114} \text{LEV} + \beta_{115} \text{CFO} + \beta_{116} \text{Inc1_SERV} \\ &+ \beta_{117} \text{Inc2_AGO} + \beta_{118} \text{Inc3_INDUS} + \beta_{119} \text{Inc4_PROP} + \beta_{120} \\ &\text{Inc5_CONS} + \beta_{121} \text{Inc6_RESO} + \beta_{122} \text{Inc7_TECH} + \varepsilon_{it} \dots\dots\dots (\text{Model 7}) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{MK}_{\text{total}} &= \alpha_8 + \beta_{123} \text{EM}^{\text{MJ}} + \beta_{124} \text{Size} + \beta_{125} \text{LEV} + \beta_{126} \text{CFO} + \beta_{127} \\ &\text{Inc1_SERV} + \beta_{128} \text{Inc2_AGO} + \beta_{129} \text{Inc3_INDUS} + \beta_{130} \text{Inc4_PROP} + \beta_{131} \\ &\text{Inc5_CONS} + \beta_{132} \text{Inc6_RESO} + \beta_{133} \text{Inc7_TECH} + \varepsilon_{it} \dots\dots\dots (\text{Model 8}) \end{aligned}$$

อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการยืนยันผลการทดสอบตามสมมติฐานของการศึกษา (Robust regression for hypothesis testing) จึงได้นำตัวแบบของ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) มาทดสอบด้วย ดังตัวแบบที่ 3.2

ตัวแบบที่ 3.2 ตัวแบบการวัดการบริหารกำไรโดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006)

$$\begin{aligned} \text{ROA} &= \alpha_9 + \beta_{134} \text{EM}^{\text{Yoon}} + \beta_{135} \text{Size} + \beta_{136} \text{LEV} + \beta_{137} \text{CFO} + \\ &\beta_{138} \text{Inc1_SERV} + \beta_{139} \text{Inc2_AGO} + \beta_{140} \text{Inc3_INDUS} + \beta_{141} \text{Inc4_PROP} + \\ &\beta_{142} \text{Inc5_CONS} + \beta_{143} \text{Inc6_RESO} + \beta_{144} \text{Inc7_TECH} + \varepsilon_{it} \dots\dots\dots (\text{Model 9}) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{Tobin's Q} &= \alpha_{10} + \beta_{145} \text{EM}^{\text{Yoon}} + \beta_{146} \text{Size} + \beta_{147} \text{LEV} + \beta_{148} \text{CFO} + \beta_{149} \\ &\text{Inc1_SERV} + \beta_{150} \text{Inc2_AGO} + \beta_{151} \text{Inc3_INDUS} + \beta_{152} \text{Inc4_PROP} + \beta_{153} \\ &\text{Inc5_CONS} + \beta_{154} \text{Inc6_RESO} + \beta_{155} \text{Inc7_TECH} + \varepsilon_{it} \dots\dots\dots (\text{Model 10}) \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 MK_{total} &= \alpha_{11} + \beta_{156} EM^{Yoon} + \beta_{157} Size + \beta_{158} LEV + \beta_{159} CFO + \beta_{160} \\
 &Inc1_SERV + \beta_{161} Inc2_AGO + \beta_{162} Inc3_INDUS + \beta_{163} Inc4_PROP + \beta_{164} \\
 &Inc5_CONS + \beta_{165} Inc6_RESO + \beta_{166} Inc7_TECH + \varepsilon_{it} \dots\dots\dots (Model 11)
 \end{aligned}$$

โดย

EM^{MJ} = ค่าสัมบูรณ์(Absolute) ของรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ตาม
 ตัวแบบของ Modified Jones

ROA = ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม

Tobin's Q = มูลค่าบริษัท

MK_{total} = ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

EM^{MJ} = ค่าสัมบูรณ์(Absolute) ของรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ตาม
 ตัวแบบของ Modified Jones

Size = ขนาดบริษัท

LEV = ความเสี่ยงทางการเงิน

CFO = กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน

Inc1_SERV = กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

Inc2_AGO = กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

Inc3_INDUS = กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม

Inc4_PROP = กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง

Inc5_CONS = กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค

Inc6_RESO = กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

Inc7_TECH = กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

α = ค่าคงที่ของสมการถดถอย (Constant)

β_1 = ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่ i ในสมการ (Standardized Coefficient)

ε_{it} = ค่าความคลาดเคลื่อน

2.4.2 การวัดค่าตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การวัดค่าตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยเป็นดังนี้ ตัวแปรตาม คือ ผลการดำเนินงานของ
 บริษัท ประกอบด้วย ผลตอบแทนด้านสินทรัพย์ มูลค่าบริษัท และ ส่วนแบ่งทางการตลาด
 รวม ตัวแปรอิสระ คือ การบริหารกำไร ซึ่งประกอบด้วยจาก ตัวแบบการวัดของ Modified Jones

และ ตัวแบบสำหรับการทดสอบ Robust regression for hypothesis testing ของ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตัวแปรนำ คือ กลไกการกำกับดูแลกิจการ ประกอบด้วย ขนาดคณะกรรมการของบริษัท กรรมการอิสระ บทบาทประธานบริหาร การประชุมของคณะกรรมการบริหาร ผู้ถือหุ้นสถาบัน ผู้ถือหุ้นแบบกระจุกตัว คุณภาพการสอบบัญชี ประกอบด้วย ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า ขนาดบริษัทสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข การวัดค่าที่ใช้ในงานวิจัย เป็นดังนี้

1) ตัวแปรตาม คือ ผลการดำเนินงานของบริษัท ประกอบด้วยตัวชี้วัดด้าน ได้แก่ ผลตอบแทนด้านสินทรัพย์ มูลค่าบริษัท ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม การวัดค่าเป็น ดังนี้

ผลตอบแทนสินทรัพย์

การศึกษาของ Al-Matari, Al-Swidi & Fadzil (2014, pp. 24-49) ได้กล่าวถึงการวัดผลการดำเนินงานของบริษัท ในรูปแบบมิติทางบัญชี โดยการวัดผลตอบแทนทางด้านสินทรัพย์ เป็นที่นิยมนำมาใช้ในการวัดมากที่สุด การวัดผลการดำเนินงานของบริษัท จากสินทรัพย์นี้ถือได้ว่าเป็นดัชนีชี้ให้เห็นถึงผลกำไรของบริษัทว่าจะสัมพันธ์กับสินทรัพย์รวมมากน้อยเพียงไร กล่าวคือ เป็นมุมมองของนักลงทุน มองการบริหารงานในด้านประสิทธิภาพในการใช้สินทรัพย์เพื่อสร้างรายได้ของบริษัท ตัวเลขของผลตอบแทนนี้จะใช้เพื่อเปรียบเทียบสำหรับการแข่งขันทางธุรกิจในอุตสาหกรรมเดียวกัน มีค่าที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับประเภทอุตสาหกรรม และ บริษัทที่ลงทุนเริ่มแรกสูง ปกติจะมีอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ต่ำ ซึ่งมีสูตรในการวัด ดังนี้

$$ROA = \text{Net Income} / \text{Total Asset}$$

โดย

$$ROA = \text{ผลตอบแทนด้านสินทรัพย์}$$

$$\text{Net Income} = \text{กำไรสุทธิ}$$

$$\text{Total Asset} = \text{สินทรัพย์รวม}$$

มูลค่าบริษัท

การศึกษาของ Al-Matari, Al-Swidi & Fadzil (2014, pp. 24-49) ได้กล่าวถึงการวัดผลการดำเนินงานของบริษัท ในรูปแบบมิติทางการตลาด โดยการศึกษาด้านมูลค่าบริษัทซึ่งวัดจาก

Tobin's Q เป็นที่นิยมใช้ของ นักวิจัยโดยทั่วไป Tobin's Q เกิดจากแนวคิดที่ผสมผสานระหว่างแนวคิดทางทฤษฎีกับแนวคิดทางการตลาด ซึ่งสะท้อนให้เห็นมูลค่าบริษัท และใช้สำหรับคาดการณ์การตัดสินใจลงทุนในอนาคต สำหรับในประเทศไทยตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้ใช้ Tobin'Q ในการวัดแนวโน้มการลงทุน ในปัจจุบันถึงแม้ว่าจะมีการใช้ Tobin'Q ในการวัดผลการดำเนินงานของบริษัทอย่างแพร่หลายแต่ไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจนในด้านคำนวณ (มนวิภา ผดุงสิทธิ์, 2548, หน้า13-22) อย่างไรก็ตามในการคำนวณการวัดในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้ หลักเกณฑ์ตาม Damodaran.A. (1999), Karaca & Ekşi. (2012,pp. 172-181), Wahla, Shah & Hussain (2012, pp. 6619-6627) โดยคำนวณ ดังนี้

$$\text{Tobin's Q} = \frac{\text{Market Capitalization} + \text{Total Debt}}{\text{Total Asset}}$$

โดย

$$\text{Tobin's Q} = \frac{\text{มูลค่าบริษัท}}{\text{มูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ ณ สิ้นปี}}$$

$$\text{Market Capitalization} = \text{หุ้นสามัญทั้งหมดของบริษัท}$$

$$\text{Total Debt} = \text{หนี้สินทั้งหมดของบริษัท}$$

$$\text{Total Asset} = \text{สินทรัพย์ทั้งหมดของบริษัท}$$

ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

จากการแบ่งประเภทของการวัดผลการดำเนินงานของบริษัท ของ Kaplan & Norton (1996) ได้จัดการวัดส่วนแบ่งทางการตลาดเป็น ตัววัดที่ไม่ใช่ด้านการเงิน กล่าวคือ เป็นมุมมองด้านความพึงพอใจของลูกค้าหรือนักลงทุน จึงสะท้อนไปยังส่วนแบ่งทางการตลาด ส่งผลต่อการดำเนินงานที่ดี ดังจะเห็นจากงานวิจัยของ Tuli & Bharadwaj. (2009, pp. 184-197), Chien & Ting (2014, pp. 369-380) การวัดส่วนแบ่งทางการตลาด ผู้วิจัยอ้างอิงถึงงานวิจัยของ Rylková. (2015, pp. 13-19) โดยการวัดจากร้อยละของส่วนแบ่งตลาดรวมทั้งอุตสาหกรรม จาก สรุปฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานของบริษัท รายอุตสาหกรรมที่รวบรวมโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากปี 2554 ถึงปี 2558 โดยมีสูตร คำนวณจาก Cooper.K & Nakanishi. (1988) ดังนี้

$$MK_{IT} = Q_I / Q_{IT}$$

โดย

- MK_{Total} = ส่วนแบ่งทางการตลาดรวมกลุ่มธุรกิจของบริษัท i
- Q_i = รายได้จากการขายของบริษัท
- Q_{Total} = รายได้จากการขายของบริษัทในตลาดทั้งอุตสาหกรรม

2) ตัวแปรอิสระ คือ การบริหารกำไรผ่านรายการคงค้างโดยการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย ตัวแบบการวัดของ Modified Jones และตัวแบบสำหรับ Robust regression for hypothesis testing จาก Yoon, Miller & Jiraporn (2006)

ตัวแบบการวัดการบริหารกำไรตาม Modified Jones

ตามกรอบแนวคิดของ Dechow. (1994) ผู้วิจัยอ้างอิงมาจาก Alareeni & Aljuaidi (2014, pp. 1472-1484) โดยมีวิธีคำนวณ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณหารายการคงค้างรวม (Total Accrual)

$$TA_{it} = \text{Net-Income}_{it} - \text{OCF}_{it} \dots\dots\dots (1-1)$$

โดย

- TA_{it} = รายการคงค้างรวมของบริษัท i ณ ปีที่ t
- Net-Income_{it} = กำไรสุทธิจากการดำเนินงานของบริษัท i ณ ปีที่ t
- OCF_{it} = กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานของบริษัท i ณ ปีที่ t

ขั้นตอนที่ 2 นำรายการคงค้างตามสมการ 1-1 มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย ($\beta_1, \beta_2, \beta_3$) ในสมการที่ 1-2 โดยการใช้วิธีกำลังสองน้อยสุด Ordinary Least Squares (OLS) regressions ดังนี้ และหารด้วยสินทรัพย์รวมของปีที่ผ่านมา เพื่อลดการเกิดปัญหาความไม่คงที่ของความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อน (Heteroscedastic) ตัวแบบสมการ ดังนี้

$$TA_{it} / A_{it-1} = \beta_1 (1 / A_{it-1}) + \beta_2 (\Delta \text{REV}_{it} / A_{t-1}) + \beta_3 (\text{PPE}_{it} / A_{it-1}) + \epsilon_{it} \dots\dots (1-2)$$

โดย

$$TA_{it} = \text{รายการคงค้างรวมของบริษัท i ณ ปีที่ t}$$

REV_{it}	=	การเปลี่ยนแปลงของรายได้จากการขายและบริการของบริษัท i ณ ปีที่ t
PPE_{it}	=	ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ของบริษัท i ณ ปีที่ t
A_{it-1}	=	สินทรัพย์รวม ของบริษัท i ณ ปีที่ $t-1$
β_i	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ i
ε_{it}	=	ความคลาดเคลื่อน
Δ	=	การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 3 นำค่าที่ได้จากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย ($\beta_1, \beta_2, \beta_3$) จากสมการที่ 1-2 เข้าสู่ตัวแบบ Modified Jones เพื่อคำนวณหารายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้บริหาร (NDA) ซึ่งตัวแบบนี้จะนำลูกหนี้จากการขายเข้ามาหักจากรายได้จากการขาย ตัวแบบ เป็นดังนี้

$$NDA_{it} = \beta_1 (1 / A_{it-1}) + \beta_2 (\Delta REV_{it-1} - \Delta REC_{it-1} / A_{it-1}) + \beta_3 (PPE_{it} / A_{it-1}) + \varepsilon_{1t} \dots \dots \dots (1-3)$$

โดย

NDA_{it}	=	รายการคงค้างที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของผู้บริหาร ของบริษัท i ณ ปีที่ t
REV_{it}	=	การเปลี่ยนแปลงของรายได้จากการขายและบริการของบริษัท i ณ ปีที่ t
REC_{it}	=	การเปลี่ยนแปลงลูกหนี้การค้าของบริษัท i ณ ปีที่ t
PPE_{it}	=	ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ ของบริษัท i ณ ปีที่ t
A_{it-1}	=	สินทรัพย์รวม ของบริษัท i ณ ปีที่ $t-1$
β_i	=	ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ i
ε_{it}	=	ความคลาดเคลื่อน
Δ	=	การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 4 นำรายการคงค้างที่ไม่ใช่ดุลยพินิจของผู้บริหารที่ได้จากสมการที่ 1-3 มาหักออกจากรายการคงค้างทั้งหมดตามสมการที่ 1-1 แสดงสมการดังนี้

$$DA_{it} = (TA_{it} / A_{it-1}) - NDA_{it} \dots \dots \dots (1-4)$$

โดย

- DA_{it} = รายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัท i ณ ปีที่ t
- TA_{it} = รายการคงค้างรวมของบริษัท i ณ ปีที่ t
- A_{it-1} = สินทรัพย์รวม ณ ปีที่ t-1
- NDA_{it} = รายการคงค้างที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัท i ณ ปีที่ t

ขั้นตอนที่ 5 นำรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร จากสมการที่ 1-4 มาคำนวณหาค่าสัมบูรณ์ เนื่องจากว่าค่าของรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารมีทั้งค่าบวก (+) และค่าลบ (-) เพื่อป้องกันการหักกลบลบกัน (offset) ซึ่งจะทำให้ตัวแปรสะท้อนถึงคุณภาพของรายการคงค้างอย่างเหมาะสม กล่าวคือ ค่าเข้าใกล้ศูนย์จะสะท้อนว่ามีคุณภาพที่ดี ผู้วิจัยจึงใช้ค่าสัมบูรณ์ของรายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$AbsDA_{it} = |DA_{it}| \dots \dots \dots (1-5)$$

โดย

$$AbsDA_{it} = \text{ค่าสัมบูรณ์ของรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัท i ณ ปีที่ t}$$

เมื่อได้ค่าตัวเลขของรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารแล้ว นำไปทดสอบตัวแบบตามสมมติฐาน

ตัวแบบการวัดการบริหารกำไรโดยใช้ Robust regression for hypothesis testing
ตาม Yoon, Miller & Jiraporn (2006)

ตามกรอบแนวคิดของ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ผู้วิจัยอ้างอิงมาจาก Alareeni & Aljuaidi (2014, pp. 1472-1484) โดยมีวิธีคำนวณ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณหารายการคงค้างรวม (Total Accrual)

$$TA_{it} = Net-Income_{it} - OCF_{it} \dots \dots \dots (2-1)$$

โดย

- TA_{it} = รายการคงค้างรวมของบริษัท i ณ ปีที่ t
 Net-income_{it} = กำไรสุทธิจากการดำเนินงานของบริษัท i ณ ปีที่ t
 OCF_{it} = กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานของบริษัท i ณ ปีที่ t

ขั้นตอนที่ 2 นำรายการคงค้างตามสมการ 2-1 มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย ($\beta_1, \beta_2, \beta_3$) ในสมการที่ 2-2 โดยการใช้วิธีกำลังสองน้อยสุด Ordinary Least Squares (OLS) regressions และหารด้วยรายได้จากการขายและบริการของบริษัท ณ ปีที่คำนวณ เพื่อลดการเกิดปัญหาความไม่คงที่ของความแปรปรวนของตัวคลาดเคลื่อน (Heteroscedastic) ตัวแบบ เป็นดังนี้

$$\begin{aligned} \text{TA}_{it} / \text{REV}_{it} &= \beta_0 + \beta_1 (\Delta \text{REV}_{it} - \Delta \text{REC}_{it} / \text{REV}_{it}) \\ &+ \beta_2 (\Delta \text{EXP}_{it} - \Delta \text{PAY}_{it} / \text{REV}_{it}) \\ &+ \beta_3 (\text{DEP}_{it} - \text{PEN}_{it} / A_{it-1}) + \varepsilon_{it} \dots \dots \dots (2-2) \end{aligned}$$

โดย

- TA_{it} = รายการคงค้างรวมของบริษัท i ณ ปีที่ t
 REV_{it} = รายได้จากการขายและบริการของบริษัท i ณ ปีที่ t
 EXP_{it} = ผลรวมของต้นทุนขายและค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร (ไม่รวมค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงินของบริษัท i ณ ปีที่ t หักด้วยผลรวมต้นทุนขายและค่าใช้จ่ายในการขาย) และบริหาร ไม่รวมค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงินของบริษัท i ณ ปีที่ t-1
 PAY_{it} = เจ้าหนี้การค้าของบริษัท i ณ ปีที่ t
 DEP_{it} = ค่าเสื่อมราคาของบริษัท i ณ ปีที่ t
 PEN_{it} = ค่าบำเหน็จ บำนาญ เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของบริษัท i ณ ปีที่ t
 β_i = ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ i
 ε_{it} = ความคลาดเคลื่อน
 Δ = การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ 3 นำค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย ($\beta_1, \beta_2, \beta_3$) ในสมการที่ 2-2 เข้าตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) เพื่อคำนวณหาค่ารายการคงค้างที่ไม่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (NDA) ซึ่งตัวแบบ เป็นดังนี้

$$\begin{aligned} \text{NDA}_{it} &= \beta_0 + \beta_1 (\Delta \text{REV}_{it} - \Delta \text{REC}_{it} / \text{REV}_{it}) \\ &+ \beta_2 (\Delta \text{EXP}_{it} - \Delta \text{PAY}_{it} / \text{REV}_{it}) \\ &+ \beta_3 (\text{DEP}_{it} - \text{PEN}_{it} / A_{it-1}) \dots\dots\dots (2-3) \end{aligned}$$

โดย

$$\begin{aligned} \text{NDA}_{it} &= \text{รายการคงค้างที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัท } i \text{ ณ ปีที่ } t \\ \text{REV}_{it} &= \text{รายได้จากการขายและบริการของบริษัท } i \text{ ณ ปีที่ } t \\ \text{EXP}_{it} &= \text{ผลรวมของต้นทุนขายและค่าใช้จ่ายในการขายและบริหาร(ไม่รวมค่าใช้จ่ายที่ไม่} \\ &\text{เป็นตัวเงินของบริษัท } i \text{ ณ ปีที่ } t \text{ หักด้วยผลรวมต้นทุนขายและค่าใช้จ่ายในการขาย} \\ &\text{และบริหาร ไม่รวมค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงินของบริษัท } i \text{ ณ ปีที่ } t-1) \\ \text{PAY}_{it} &= \text{เจ้าหนี้การค้าของบริษัท } i \text{ ณ ปีที่ } t \\ \text{DEP}_{it} &= \text{ค่าเสื่อมราคาของบริษัท } i \text{ ณ ปีที่ } t \\ \text{PEN}_{it} &= \text{ค่าบำเหน็จ บำนาญ เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพของบริษัท } i \text{ ณ ปีที่ } t \\ \beta_i &= \text{ค่าสัมประสิทธิ์ของความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ } i \\ \varepsilon_{it} &= \text{ความคลาดเคลื่อน} \\ \Delta &= \text{การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน} \end{aligned}$$

ขั้นตอนที่ 4 นำรายการคงค้างที่ไม่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารที่ได้จากสมการที่ 2-3 มาหักออกจากรายการคงค้างทั้งหมดตามสมการที่ 2-1 แสดงสมการดังนี้

$$\text{DA}_{it} = (\text{TA}_{it} / \text{REV}_{it}) - \text{NDA}_{it} \dots\dots\dots (2-4)$$

โดย

$$\begin{aligned} \text{DA}_{it} &= \text{รายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัท } i \text{ ณ ปีที่ } t \\ \text{TA}_{it} &= \text{รายการคงค้างรวมของบริษัท } i \text{ ณ ปีที่ } t \\ \text{REV}_{it} &= \text{รายได้จากการขายและบริการของบริษัท } i \text{ ณ ปีที่ } t \\ \text{NDA}_{it} &= \text{รายการคงค้างที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัท } i \text{ ณ ปีที่ } t \end{aligned}$$

ขั้นตอนที่ 5 นำรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร จากสมการที่ 2-4 มาคำนวณหาค่าสัมบูรณ์ เนื่องจากค่าของรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารมีทั้งค่าบวก (+) และค่าลบ (-) เพื่อป้องกันการหักกลบลบกัน (offset) ซึ่งจะทำให้ตัวแปรสะท้อนถึงคุณภาพของรายการคงค้างอย่างเหมาะสม กล่าวคือ ค่าเข้าใกล้ศูนย์จะสะท้อนว่ามีคุณภาพที่ดี ผู้วิจัยจึงใช้ค่าสัมบูรณ์ของรายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร สามารถคำนวณได้ดังนี้

$$AbsDA_i = |DA_{it}| \dots \dots \dots (2-5)$$

โดย

$$AbsDA_{it} = \text{ค่าสัมบูรณ์ของรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารของบริษัท } i \text{ ณ ปีที่ } t$$

เมื่อได้ค่าตัวเลขของรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารแล้ว นำไปทดสอบตัวแบบตามสมมติฐาน

3) ตัวแปรนำ คือ ด้านกลไกการกำกับดูแลกิจการ และด้านคุณภาพการสอบบัญชี

3.1) กลไกการกำกับดูแลกิจการ

3.1.1) กลุ่มลักษณะของคณะกรรมการของบริษัท

ขนาดคณะกรรมการของบริษัท

คณะกรรมการของบริษัท เป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสีย ให้มีบทบาทใน ติดตาม ควบคุม ตามแนวคิดของทฤษฎีตัวแทน นอกจากนี้ยังมีส่วนในการวางแผนกลยุทธ์ในด้านต่างๆ เช่น กำหนดนโยบาย วางเป้าหมาย ของบริษัท ดังนั้น จำนวนของคณะกรรมการบริษัทจึงสะท้อนให้นักลงทุนเห็นในความสามารถในการบริหารงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย เนื่องจากประกอบไปด้วยบุคคลที่มีความรู้ที่หลากหลาย อย่างไรก็ตามบทบาทเหล่านี้ยังเป็นที่ยังเป็นที่สงสัยของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและนักวิจัยบางส่วน โดยขนาดคณะกรรมการของบริษัทมีการอภิปรายอยู่ 2 ประเด็น ประเด็นที่ 1 คือ ถ้าขนาดคณะกรรมการของบริษัทขนาดใหญ่จะทำให้มีประสิทธิภาพในกลไกการกำกับดูแลกิจการในน้อยลง เนื่องจากว่า ต้นทุนในการควบคุมสูง ปัญหาในกระบวนการต่างๆ มีประสิทธิภาพมากกว่า แต่ประเด็นที่ 2 มองว่าขนาดคณะกรรมการของบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะได้ประโยชน์จากความรู้ ความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านในการใช้ในด้านกลยุทธ์ของบริษัทเพื่อเสริมสร้างมูลค่าบริษัท สำหรับการ

วิจัยนี้จะพิจารณาจำนวนของคณะกรรมการบริษัทได้รับการแต่งตั้งตามหลักเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปี (แบบ 56-1) หรือ รายงานการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CG Report) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Bala & Kumai (2015, pp. 1-22.) , Ilaboya & Obaretin. (2015, pp. 283-290) , Akpan (201, pp. 75-82) จึงสรุปการวัด ดังนี้

ขนาดกรรมการของบริษัท = จำนวนของคณะกรรมการบริษัท

สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้กำหนดให้คณะกรรมการบริษัทต้องประกอบด้วยกรรมการภายนอก ที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อเป็นไปตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งนำไปสู่การเกิดความอิสระในการถ่วงดุลอำนาจและตรวจทานการบริหารงานเพื่อไม่ให้ตกอยู่ภายใต้อำนาจของกลุ่มคณะผู้บริหาร และผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และจะทำให้เกิดความเชื่อต่อนักลงทุนหรือผู้มีส่วนได้เสียมากขึ้น พร้อมทั้งเป็นส่วนหนึ่งในการขจัดข้อขัดแย้งจากปัญหาตัวแทน (Agency Problem) ในการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี (56-1) และ รายงานการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CG Report) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ilaboya & Obaretin. (2015, pp. 283-290), Bala & Kumai. (2015, pp.1-22) ดังนั้น จึงสามารถสรุปการวัด ดังนี้

สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท = จำนวนกรรมการอิสระ / จำนวนคณะกรรมการทั้งหมด

การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด

บทบาทที่สำคัญของประธานบริหารเป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญของกลไกการกำกับดูแลกิจการ โดยเฉพาะ การควบรวมตำแหน่งระหว่างประธานกรรมการบริหารและผู้บริหารสูงสุดในคนเดียว (CEO Duality) ซึ่งอาจเกิดปัญหาตามทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ที่สนับสนุนให้แยกตำแหน่งทั้งสองให้ชัดเจนเพื่อการติดตาม ควบคุม กำกับดูแลดีขึ้น (Jensen, 1993) แต่นักวิจัยบางท่านนำเสนอว่าควรที่จะรวมกัน เพราะเป็นไปตามสายงานการบังคับบัญชาเพื่อให้มีการสั่งการทันเวลาและมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นในการบริหารงานและสามารถลดต้นทุนตัวแทนลง ซึ่งจะส่งผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทดีขึ้นสนับสนุนโดยทฤษฎีรักษาผลประโยชน์ (Stewardship) สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลจากรายงานการกำกับดูแล

กิจการที่ดี (CG Report) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Gulzard & Wang. (2011, pp 419–440) โดยใช้ตัวแปรเทียม (Dummy Variables) ในการวัดค่าตัวแปร ดังนี้

บริษัทที่มีการควบตำแหน่งระหว่างประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด = 1

บริษัทที่ไม่มีการควบตำแหน่งระหว่างประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด = 0

จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริษัท

จำนวนครั้งในการประชุมถือว่าการปรับปรุงประสิทธิภาพในการติดตามของคณะกรรมการของบริษัท ซึ่งจะนำประเด็นปัญหาต่างๆ ของบริษัทมาอภิปรายในวาระการประชุม แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาวิจัยในอดีต ในด้านความสัมพันธ์ของจำนวนครั้งในการประชุม และผลการดำเนินงานของบริษัท เป็น 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ถ้ามีการประชุมมีความถี่มากขึ้น จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัท โดยใช้วาระการประชุมในการติดตาม แก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ทันเวลา และมีทิศทางในการบริหารที่ชัดเจนในอนาคต ด้านที่ 2 มองว่าการประชุมบางครั้งไม่มีผลกระทบที่ดีขึ้นกับผลการดำเนินงานของบริษัท เนื่องจากว่า การประชุมแต่ละครั้งอยู่ในช่วงระยะเวลาจำกัด ทำให้เสียต้นทุนในการรับรอง ค่าเบี้ยประชุม สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลจากรายงานการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CG Report) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bala & Kumai (2015, pp. 1-22) โดยการวัดค่าตัวแปร เป็นดังนี้

จำนวนครั้งในการประชุมของ
คณะกรรมการบริษัท = จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการบริษัทในรอบ 1 ปี

3.1.2) กลุ่มโครงสร้างผู้ถือหุ้น

สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน

ความซับซ้อนของผู้ถือหุ้นสถาบันเนื่องมาจาก ผู้ถือหุ้นสถาบัน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มนักลงทุนที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องความเสี่ยงที่เกิดจากการลงทุน เข้าใจในข้อมูลในการลงทุนเป็นอย่างดี (Sophisticated Investors) และ กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มไม่มีความเข้าใจในกระบวนการการเปลี่ยนแปลงตัวเลขทางการบัญชี ทำให้มีการคาดเดาหรือพยากรณ์ที่ผิดพลาด (Unsophisticated Investors) และความซับซ้อนอีกอย่างหนึ่ง คือ ผู้ถือหุ้นสถาบันเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกเสียง (Ebrahim, 2004) และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยเฉพาะนโยบายของบริษัทที่มีผลกระทบต่อราคาหุ้นของบริษัท หรือการพยายามเข้าไปมีอิทธิพลใน

การจัดการผลประโยชน์ระยะยาวของบริษัท จึงถือได้ว่ามีบทบาทหน้าที่ในการติดตามที่มีประสิทธิภาพในด้านกลไกการกำกับดูแลกิจการ และเป็นที่ยอมรับว่าจะมีผลกระทบทางในทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัท สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลจากรายงานการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CG Report) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kamran & Shah. (2014, pp. 27-70), Thanatawee (2014, pp. 1-22) โดยการวัดค่าตัวแปร เป็นร้อยละของการถือหุ้นสามัญของนักลงทุนสถาบัน อาทิเช่น ธนาคาร, สถาบันการเงิน, บริษัทประกันภัย, กองทุน และหน่วยลงทุน กล่าวคือ

$$\text{สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน} = \frac{\text{ร้อยละของการถือหุ้นสามัญของนักลงทุนสถาบันของจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมด}}{\text{ผู้ถือหุ้นทั้งหมด}}$$

สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัว

ผู้ถือหุ้นกระจุกตัว แบ่งออกเป็น 2 มุมมองที่แตกต่างกัน คือ มุมมองที่ 1 การถือหุ้นแบบกระจุกตัวของบริษัทซึ่งจะกลายเป็นกลุ่มผู้ถือหุ้นขนาดใหญ่ จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบริษัทและจะพยายามรักษาผลประโยชน์ของตนเอง เข้าไปควบคุมการออกเสียงเพื่อสร้างแรงกดดันในการบริหารไปในทิศทางที่กลุ่มต้องการ ซึ่งนั่นหมายถึงกำไรสูงสุด ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของบริษัทที่ดี มุมมองที่ 2 การถือหุ้นแบบกระจุกตัว อาจทำให้มีอำนาจในการเข้าไปเวนคืนสิทธิของผู้ถือหุ้นส่วนน้อย เพื่อควบคุมหาผลประโยชน์ให้กับกลุ่ม ซึ่งเป็นลักษณะที่พบมากในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา เนื่องจากมีลักษณะการบริหารงานแบบครอบครัว อาจใช้สิทธิในการเลือกบุคคลในครอบครัวเข้ามาเป็นผู้บริหารระดับสูง ทำให้มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท ถ้าผู้บริหารระดับสูงนั้นขาดความเชี่ยวชาญในการดำเนินธุรกิจ ทำให้เกิดต้นทุนการเสียโอกาสขึ้น และไม่สามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้ พร้อมทั้งนำผลประโยชน์ไปสู่ครอบครัว สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลจากรายงานการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Corporate Governance Report) สอดคล้องกับ Usman & Yero (2012, pp. 338-348) โดยการวัดค่าตัวแปร เป็นร้อยละของ จำนวนหุ้นที่ถือโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สุด (block-holding) ต่อ หุ้นที่มีสิทธิออกเสียงได้ และได้รับเงินปันผล (Total shares outstanding) กล่าวคือ

$$\text{สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัว} = \frac{\text{ร้อยละของจำนวนหุ้นที่ถือโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สุด (block-holding) ที่มีต่อ หุ้นที่มีสิทธิออกเสียงได้ และได้รับเงินปันผล (Total shares outstanding) ทั้งหมด}}{\text{หุ้นที่มีสิทธิออกเสียงได้ และได้รับเงินปันผล (Total shares outstanding) ทั้งหมด}}$$

3.2) ด้านคุณภาพการสอบบัญชี

ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากความล้มเหลวในอดีตของผู้สอบบัญชี ในด้านการตรวจสอบและการแสดงข้อเท็จจริงในรายงานทางการเงิน ทำให้หน่วยงานกำกับดูแลออกกฎหมายให้มีการหมุนเวียนผู้สอบบัญชีเพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชี แต่อย่างไรก็ตาม นักวิจัย มีการอภิปรายกันเป็น 2 ประเด็น ประเด็นที่ 1 เห็นด้วยที่จะเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชี เนื่องจากว่า ผู้สอบบัญชีที่มีระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้ายาวนาน อาจทำให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยจนละเลยข้อเท็จจริงที่มีนัยสำคัญบางประการ ประเด็นที่ 2 มองถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ความเข้าใจสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นของผู้สอบบัญชีรายใหม่ทำให้สามารถเข้าไปตรวจสอบปัญหานั้นได้อย่างดี สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลจากแบบรายงานประจำปีของบริษัท (แบบ 56-1) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Inaam (2012, pp. 17-33), Okolie (2014, pp. 7-16) โดยการวัดค่าตัวแปร เป็น จำนวนปีที่บริษัทสอบบัญชี ตรวจสอบบริษัทลูกค้าติดต่อกัน กล่าวคือ

ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีใน = จำนวนปีที่บริษัทสอบบัญชี ตรวจสอบบริษัทลูกค้าติดต่อกัน
บริษัทลูกค้า

ขนาดบริษัทผู้สอบบัญชี

ขนาดบริษัทผู้สอบบัญชี กรณีเป็นบริษัทที่มีขนาดใหญ่ ได้แก่ 1) บริษัทไฟร์ชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ เอบีเอส จำกัด 2) บริษัทดีลรอยด์ พูซ โธมัส ไซยศ จำกัด 3) บริษัทเคพีเอ็มจี ภูมิไชย สอบบัญชี และ 4) บริษัท สำนักงาน อีวาย จำกัด ที่ถูกจัดอันดับว่าเป็นบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) ได้รับการกล่าวถึงจากนักวิจัยว่า เป็นการสะท้อนถึงคุณภาพของการสอบบัญชี มากกว่าบริษัทที่ถูกจัดลำดับว่าเป็นบริษัทสอบบัญชีอื่น (Non-Big 4) เนื่องจากมีทีมตรวจสอบที่มีคุณภาพ ได้รับการอบรมมาอย่างดี รวมทั้งบริษัทเหล่านี้จะมีทรัพยากรพร้อม และระมัดระวังเรื่องชื่อเสียงของตนเองเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ในอดีตที่ผ่านมาชื่อเสียงของผู้สอบบัญชี กับคุณภาพของการสอบบัญชี ได้รับการยืนยันจากนักวิจัยจำนวนมาก ในการรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ รวบรวมจากแบบรายงานประจำปี (แบบ 56-1) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Yasar. (2013, pp. 153-163), Pouraghajan, Yadollahzadeh, Emamgholipour & Mansourinia (2013, pp. 399-404) และบริษัทที่ถูกตรวจสอบด้วยบริษัทสอบบัญชี โดย วัดจากตัวแปรเทียม (Dummy) ดังนี้

บริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่	=	1
บริษัทสอบบัญชีอื่นๆ	=	0

ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

ค่าธรรมเนียมของผู้สอบบัญชี เป็นจำนวนเงินค่าตอบแทนที่ผู้สอบบัญชีเรียกเก็บจากลูกค้าบริษัทที่ตนเองตรวจสอบ แบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ ค่าบริการงานสอบบัญชี (Audit Service fee) และ ค่าบริการอื่นที่ไม่ใช่งานสอบบัญชี (Non-Audit Service fee) ค่าธรรมเนียมของผู้สอบบัญชีได้กลายเป็นปัญหาในการตรวจสอบ เนื่องจากอาจเป็นสัญญาณให้เห็นถึงคุณภาพของการบริการ ไม่ว่าจะเป็นค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่สูง หรือต่ำกว่าปกติ เช่น ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่สูง อาจเนื่องมาจากการที่ผู้สอบบัญชีต้องเพิ่มความสามารถของตนเองเพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือ จากสาเหตุที่ทำให้ผู้สอบบัญชีต้องลดความเป็นอิสระของตนเองลง ในทางตรงข้าม บริษัทสอบบัญชีถือว่าเป็นตัวแทนความน่าเชื่อถือของบริษัท ในมุมมองของนักลงทุน ดังนั้นบริษัทสอบบัญชีอาจนำเสนอความเป็นอิสระ ความน่าเชื่อถือออกมาในรูปแบบของค่าธรรมเนียมของผู้สอบบัญชีที่สูงขึ้นก็ได้ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี (56-1) และ วัตถุประสงค์การตีพิมพ์ของค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีรวม เนื่องจาก ค่าสื่อการตีพิมพ์ ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีเป็นตัวแบบในการทำนายที่ดีที่นำมาประยุกต์ใช้ โดย Francis (1984, pp. 1521-1552) จนกระทั่งปัจจุบันกลายเป็นที่ยอมรับในงานวิจัยทางด้านบัญชี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Alali (2011, pp. 90 - 113), Asthana & Boone (2012, pp. 1-22), Kamran & Shah. (2014, pp. 27-70), Thanatawee. (2014, pp.1-22) โดยวัด ดังนี้

ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี = ค่าสื่อการตีพิมพ์ธรรมชาติ (Natural Logarithm) จำนวนเงินค่าตอบแทนที่ผู้สอบบัญชีเรียกเก็บจากลูกค้าบริษัทที่ตนเองตรวจสอบรวมทั้งหมด เพื่อปรับค่าตัวเลขอยู่ในฐานที่ใกล้เคียงที่สุด

การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข (Unqualified opinion : AO)

วัตถุประสงค์การตรวจสอบบัญชีของผู้สอบบัญชี ตามมาตรฐานการสอบบัญชี ฉบับที่ 200 คือ เพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินว่างบการเงินนั้นได้จัดทำในส่วนสาระสำคัญ เป็นไปตามแม่บทการบัญชีในการรายงานทางการเงินหรือไม่ ซึ่งการแสดงความเห็นต่องบการเงินของผู้สอบบัญชีนั้น แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ 1) การแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข (Unqualified) แสดงถึงผู้สอบบัญชีสามารถปฏิบัติงานการตรวจสอบได้ตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป และบริษัท

ที่ตรวจสอบนั้นมึงบการเงินที่ถูกต้องตามมาตรฐานรายงานทางการเงินทุกอย่าง อย่างไรก็ตาม การแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข มี 2 แบบ คือ แบบไม่เพิ่มวรรคเน้นข้อมูลและเหตุการณ์หลังวรรคความเห็น (Clean) และ แบบเพิ่มวรรคเน้นข้อมูลและเหตุการณ์หลังวรรคความเห็น (Unqualified with Explanation) 2) การแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไข (Qualified) ซึ่งแสดงถึงผู้สอบบัญชีสามารถปฏิบัติงานการตรวจสอบได้ตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปเป็นส่วนใหญ่ แต่มีบางเรื่องที่เป็นปัญหาในการปฏิบัติงานที่มีสาระสำคัญเท่านั้น และบริษัทที่ตรวจสอบนั้นมึงบการเงินที่ถูกต้องตามมาตรฐานรายงานทางการเงินทุกอย่าง 3) การแสดงความเห็นแบบไม่แสดงความเห็น (Disclaimer) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงผู้สอบบัญชีไม่สามารถปฏิบัติงานของตนเองได้ตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไปและมีสาระสำคัญมาก 4) การแสดงความเห็นว่างบการเงินไม่ถูกต้อง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เมื่อผู้สอบบัญชีได้ปฏิบัติงานตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป พบว่างบการเงินของลูกค้าไม่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทดสอบการแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข แบบไม่เพิ่มวรรคเน้นข้อมูลและเหตุการณ์หลังวรรคความเห็น (Clean) โดยรวบรวมรายงานของผู้สอบบัญชีจากงบการเงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Pornupatham, 2007, pp. 114-126), Ardiana (2014, pp. 91-110) โดยการวัด ดังนี้

การแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข แบบไม่เพิ่มวรรคเน้นข้อมูล	= 1
และเหตุการณ์หลังวรรคความเห็น	
การแสดงความเห็นแบบอื่น	= 0

4) ตัวแปรควบคุม ได้แก่ ขนาดบริษัท ความเสี่ยงทางการเงิน กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน

ขนาดบริษัท

บริษัทขนาดใหญ่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารกำไร เนื่องจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมตาม Positive Accounting Theory ของ Watts & Zimmerman (1978) เพื่อสร้างผลประโยชน์ให้กับตัวเอง ได้แก่ การวางแผนด้านโบนัส (Bonus Plan) สัญญาเงินกู้ (Debt Contracts) กระบวนการทางการเมือง (Political Process) นอกจากนี้แล้วปัจจุบันยังมีการศึกษาจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่า ขนาดบริษัทมีผลต่อการบริหารกำไร เช่น Bassiouny (2016, pp. 91-101) ศึกษาความสัมพันธ์ของขนาดของบริษัทที่มีต่อการบริหารกำไรในประเทศอียิปต์ ผลลัพธ์ชี้ให้เห็นว่ามี

ความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ Ali, Noor Khurshid, & Mahmood (2015, pp. 89-116) ที่ศึกษาในบริบทของประเทศตุรกี

สำหรับผลการดำเนินงานของบริษัท ที่ใช้ขนาดบริษัท เป็นตัวแปรควบคุม เนื่องจากมีผลงานวิจัยจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่าขนาดบริษัทมีผลต่อการดำเนินงาน เช่น Niresch & Velnampy. (2014, pp. 57-64), Abbasi & Malik (2015, pp. 334-339) ในงานวิจัยในครั้งนี้นำผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี (56-1) โดยการใช้วัดขนาดบริษัทจากยอดสินทรัพย์รวม ณ วันสิ้นปี โดยคำนวณให้เป็นค่า Logarithm ของสินทรัพย์รวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ Niresch & Velnampy (2014, pp. 57-64), Abbasi & Malik (2015, pp. 334-339) กล่าวคือ

ขนาดบริษัท = ค่าลอการิทึมธรรมชาติ (Natural Logarithm) ของ
สินทรัพย์รวม บริษัท ณ วันสิ้นปี เพื่อปรับค่าตัวเลขอยู่ใน
ฐานที่ใกล้เคียงที่สุด

ความเสี่ยงทางการเงิน

ผู้วิจัยใช้ความเสี่ยงทางการเงินเป็นตัวแปรควบคุม เนื่องจาก Positive Accounting Theory ของ Watts & Zimmerman. (1978) กล่าวถึงปัจจัยหนึ่งในการบริหารกำไร คือ สมมติฐานข้อตกลงในสัญญาหนี้ (The Debt-Equity Hypothesis) ของบริษัท โดยการเลือกการปฏิบัติทางการบัญชีเพื่อเลื่อนกำไรในรอบบัญชีอนาคตมาเป็นกำไรในปัจจุบัน วัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มระดับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น หรือปรับอัตราส่วนทางการเงิน เพื่อให้อยู่ในระดับที่สูง เพื่อใกล้เคียงเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาเงินกู้ เช่น เงื่อนไขการจ่ายเงินปันผล การซื้อหุ้นคืน การดำรงเงินทุนหมุนเวียน แต่อย่างไรก็ตามงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงทางการเงินกับการบริหารกำไรที่ผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่า ระดับความเสี่ยงทางการเงินมีผลต่อการทำกำไรของบริษัท เช่น Ujah & Brusa (2014) Lin & Lee (2016, pp. 144-160)

สำหรับผลการดำเนินงานของบริษัท ที่ใช้ความเสี่ยงทางการเงิน เป็นตัวแปรควบคุม เนื่องจากมีงานวิจัย ที่แสดงผลลัพธ์ว่าความเสี่ยงทางการเงินมีผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัท เช่น Javeda, Rao, Akram & Nazir (2015, pp. 87-95), Mule, Mukras & Nzioka (2015, pp. 376-396) การวัดความเสี่ยงทางการเงินของนักวิจัยโดยทั่วไปจะ อัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมทั้งสิ้น เพื่อที่จะแสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีการลงทุนในสินทรัพย์ทั้งสิ้นมาจากการก่อหนี้เป็นอัตราส่วนเท่าใด ถ้าอัตราส่วนหนี้สินสูงแสดงว่ามีความเสี่ยงทางการเงินสูงด้วย มองได้ว่าการลงทุนในสินทรัพย์ส่วนใหญ่มาจากการก่อหนี้ มีภาระที่จะต้องชำระดอกเบี้ยและเงินต้น อาจกระทบกับคุณภาพกำไร และผลการดำเนินงานของบริษัท ในงานวิจัยในครั้งนี้นำผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากรายงาน

ประจำปี (56-1) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sulong & Gardner. (2013, pp. 59-70), Agha (2013, pp 1-30), Innocent, Ikechukwu & Nnagbogu (2014, pp. 17-25) ดังนั้นสามารถกล่าวได้ว่า การวัด คือ

$$\text{ความเสี่ยงทางการเงิน} = \frac{\text{หนี้สินรวม}}{\text{สินทรัพย์รวม}}$$

กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน

ผู้วิจัยใช้กระแสเงินสดจากการดำเนินงานเป็นตัวแปรควบคุม เนื่องจากเกี่ยวข้องกับข้อสมมติฐานเกี่ยวกับ การวางแผนด้านโบนัส ตาม Positive Accounting Theory ของ Watts & Zimmerman. (1978) โดยมองว่า ผู้บริหารมักจะใช้นโยบายที่เพิ่มผลกำไรในรอบปีบัญชีมากกว่าความจริง เป็นสาเหตุที่เกิดจากแรงจูงใจในการบริหารกำไร เช่น ผลตอบแทนที่ผูกติดกับกำไร บริษัทขาดทุน หรือผู้บริหารใกล้ครบวาระหรือเกษียณอายุ เพื่อเป็นตัวชี้วัดค่าตอบแทนให้กับตัวเอง กระแสเงินสดจึงเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความสามารถในการบริหารเงินทุนหมุนเวียน ปัจจุบันมีการทำการวิจัยอย่างแพร่หลาย เช่น Banimahda & Aliabadib. (2013, pp. 1677-1682)

สำหรับผลการดำเนินงานของบริษัท ที่ใช้กระแสเงินสดเป็นตัวแปรควบคุม เนื่องจากมีงานวิจัยจำนวนมากในปัจจุบันที่แสดงให้เห็นว่ากระแสเงินสดมีผลต่อการดำเนินงาน เช่น Nunez (2014, pp. 19 - 38), Brown & Christensen (2014, pp. 913-954), Frank & James (2014, pp. 77-87) ในงานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี (56-1) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Al-Dhamari & Ismail (2013, pp. 118-133), Banimahda & Aliabadib (2013, pp. 1677-1682) วัดจาก อัตราส่วนกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ณ ปี ปัจจุบัน ต่อสินทรัพย์รวมปีก่อน กล่าวคือ

$$\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน} = \frac{\text{กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ณ ปี ปัจจุบัน}}{\text{สินทรัพย์รวมปีก่อน}}$$

กลุ่มอุตสาหกรรมที่ใช้ศึกษา

สภาพแวดล้อมของธุรกิจของแต่ละอุตสาหกรรมจะมีนโยบายด้านการบัญชี และกฎหมายในการควบคุมที่แตกต่างกัน และกลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ศึกษา ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรควบคุม โดยการแบ่งอุตสาหกรรมตามสำนักงานคณะกรรมการกำกับ

หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Houthoofd & Hendrickx. (2012, pp. 237-264) โดยกำหนดไว้กำหนดเป็น 7 กลุ่ม อุตสาหกรรม วัดค่าจากการใช้ตัวแปรเทียม (Dummy Variables) กำหนดให้

SERV	=	1 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ 0 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น
AGO	=	1 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร 0 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น
INDUS	=	1 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม 0 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น
PROP	=	1 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง 0 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น
CONS	=	1 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค 0 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น
RESO	=	1 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร 0 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น
TECH	=	1 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี 0 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น

ตารางที่ 3.2 แสดงสรุปรายละเอียดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาสมมุติฐาน ตามวัตถุประสงค์งานวิจัยที่ 1 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชี ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวแปร (Variables)	สัญลักษณ์ (Symbol)	ตัววัด (Measurement)	สัญลักษณ์ที่คาดหวัง (Expected Sign)	อ้างอิง (Reference)
ตัวแปรตาม				
ผลการดำเนินงานของบริษัท				
1. ผลตอบแทนด้านสินทรัพย์	ROA	วัดจาก กำไรสุทธิหารด้วยสินทรัพย์ทั้งสิ้น	+	Al-Matari , Al-Swidi & Fadzil (2014, pp. 24-49)
2. มูลค่าบริษัท	Tobin's Q	วัดจาก มูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ ณ สิ้นปี บวก หนี้สินทั้งหมดของบริษัทหารด้วยสินทรัพย์ทั้งหมดของบริษัท	+	Damodaran.A . (1999)
3. ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม	MKT _{IT}	วัดจาก รายได้จากการขายของบริษัท หารด้วย รายได้จากการขายของบริษัทในกลุ่มธุรกิจตลาดทั้งอุตสาหกรรม	+	Rego, Morgan & Fornell (2013, pp. 1-20)
ตัวแปรอิสระ				
กลไกการกำกับดูแลกิจการ				
1.ขนาดคณะกรรมการของ บริษัท	BS	วัดจาก จำนวนของคณะกรรมการบริษัท	+	Bala & Kumai (2015, pp.1-22.)
2.สัดส่วนกรรมการอิสระของ บริษัท	BI	วัดจาก จำนวนกรรมการอิสระ หารด้วย จำนวนคณะกรรมการทั้งหมด	+	Ilaboya & Obaretin (2015,pp. 283-290)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร (Variables)	สัญลักษณ์ (Symbol)	ตัววัด (Measurement)	สัญลักษณ์ที่คาดหวัง (Expected Sign)	อ้างอิง (Reference)
ตัวแปรอิสระ				
กลไกการกำกับดูแลกิจการ				
3. การควบบตำแหน่งประธาน บริหารและผู้บริหารสูงสุด	CEO _{dual}	วัดจาก ตัวแปรเทียม (Dummy Variables) โดย บริษัทที่มีการควบบตำแหน่งระหว่างประธานบริหาร และผู้บริหารสูงสุด = 1 บริษัทที่ไม่มีการควบบตำแหน่งระหว่างประธานบริหาร และผู้บริหารสูงสุด = 0	-	Gulzard & Wang (2011,pp 419- 440)
4. จำนวนครั้งในการประชุม ของคณะกรรมการของบริษัท	BM	วัดจาก จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการ บริษัทในรอบ 1 ปี	+	Bala & Kumai. (2015, pp. 1-22.)
5. สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน	IO	วัดจาก ร้อยละของการถือหุ้นสามัญของนักลงทุน สถาบัน	+	Kamran & Shah. (2014, pp. 27- 70)
6. สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัว	OC	วัดจาก ร้อยละของจำนวนหุ้นที่ถือโดยผู้ถือหุ้นราย ใหญ่ที่สุด และได้รับเงินปันผล (Total shares outstanding) ทั้งหมด	-	Usman & Yero. (2012, pp. 338- 348)

ตารางที่ 3.2 (ต่อ)

ตัวแปร (Variables)	สัญลักษณ์ (Symbol)	ตัววัด (Measurement)	สัญลักษณ์ที่คาดหวัง (Expected Sign)	อ้างอิง (Reference)
คุณภาพการสอบบัญชี				
1. ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชี ในบริษัทลูกค้า	AT	วัดจาก จำนวนปีที่บริษัทสอบบัญชี ตรวจสอบบริษัทลูกค้า ติดต่อกัน	+	Inaam (2012, pp. 17-33)
2. ขนาดของบริษัทสอบบัญชี	Big 4	วัดจาก ตัวแปรเทียม (Dummy Variables) โดย บริษัท ถูกตรวจสอบด้วย บริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ = 1 บริษัทสอบบัญชีอื่นๆ = 0	+	Yasar (2013, pp. 153- 163)
3. ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	AF	วัดจาก ค่าล็อกการริทึมธรรมชาติ (Natural Logarithm) จำนวนเงิน ค่าตอบแทนที่ผู้สอบบัญชีเรียกเก็บจากลูกค้า บริษัทที่ตนเองตรวจสอบรวมทั้งหมด เพื่อปรับค่าตัวเลข อยู่ในฐานที่ใกล้เคียงที่สุด	+	Kamran & Shah (2014, pp. 27-70)
4. การแสดงความเห็นของผู้สอบ บัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข	UO	วัดจาก ตัวแปรเทียม (Dummy Variables) โดย การ แสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข (กรณีไม่เพิ่มวรรคเน้น ข้อมูลและเหตุการณ์หลังวรรคความเห็น) = 1 การแสดงความเห็นแบบอื่นๆ = 0	+	Ardiana (2014, pp. 91- 110)

ที่มา : จากการทบทวนวรรณกรรม

ตารางที่ 3.3 แสดงสรุปรายละเอียดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา สมมุติฐานตามตามวัตถุประสงค์งานวิจัยที่ 2 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบ Modified Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)

ตัวแปร (Variables)	สัญลักษณ์ (Symbol)	ตัววัด (Measurement)	สัญลักษณ์ที่คาดหวัง (Expected Sign)	อ้างอิง (Reference)
ตัวแปรตาม				
การบริหารกำไร	EM _{Jone}	ค่าสัมบูรณ์(Absolute) ของรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามตัวแบบของ Modified Jones		Alareeni & Aljuaidi (2014)
	EM _{Yoon}	ค่าสัมบูรณ์(Absolute) ของรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามตัวแบบของ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)		Alareeni & Aljuaidi (2014)
ตัวแปรอิสระ				
ด้านกลไกการกำกับดูแลกิจการ				
1.ขนาดคณะกรรมการของ บริษัท	BS	วัดจาก จำนวนของคณะกรรมการบริษัท	-	Bala & Kumai (2015)
2.สัดส่วนกรรมการอิสระของ บริษัท	BI	วัดจาก จำนวนกรรมการอิสระ หารด้วย จำนวนคณะกรรมการทั้งหมด	-	Ilaboya & Obaretin (2015)

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวแปร (Variables)	สัญลักษณ์ (Symbol)	ตัววัด (Measurement)	สัญลักษณ์ที่คาดหวัง (Expected Sign)	อ้างอิง (Reference)
3. การควบตำแหน่งประธาน บริหารและผู้บริหารสูงสุด	CEO _{dual}	วัดจาก ตัวแปรเทียม (Dummy Variables) โดย บริษัทที่มี มีการควบตำแหน่งระหว่างประธานบริหารและผู้บริหาร สูงสุด = 1 บริษัทที่ไม่มีมีการควบตำแหน่งระหว่างประธานบริหารและ ผู้บริหารสูงสุด = 0	+	Gulzard & Wang (2011)
4. จำนวนครั้งในการประชุมของ คณะกรรมการของบริษัท	BM	วัดจาก จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการบริษัท ในรอบ 1 ปี	-	Bala & Kumai (2015)
5. สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน	IO	วัดจาก ร้อยละของการถือหุ้นสามัญของนักลงทุนสถาบัน	-	Kamran & Shah (2014),
6. สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัว	OC	วัดจาก ร้อยละของจำนวนหุ้นที่ถือโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ที่สุด และได้รับเงินปันผล(Total shares outstanding) ทั้งหมด	+	Usman & Yero (2012, pp. 338-348)
ด้านคุณภาพการสอบบัญชี				
1. ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชี ในบริษัทลูกค้า	AT	วัดจาก จำนวนปีที่บริษัทสอบบัญชี ตรวจสอบบริษัทลูกค้า ติดต่อกัน	-	Inaam (2012, pp.17-33)

ตารางที่ 3.3 (ต่อ)

ตัวแปร (Variables)	สัญลักษณ์ (Symbol)	ตัววัด (Measurement)	สัญลักษณ์ที่คาดหวัง (Expected Sign)	อ้างอิง (Reference)
2. ขนาดของบริษัทสอบบัญชี	Big 4	วัดจาก ตัวแปรเทียม (Dummy Variables) โดย บริษัท ถูกตรวจสอบด้วยบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ = 1 บริษัทถูกตรวจสอบด้วยบริษัทสอบบัญชีอื่นๆ = 0	-	Yasar (2013, pp. 153-163)
3. ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	AF	วัดจาก ค่าล็อกการริทิมธรรมชาติ (Natural Logarithm) จำนวนเงิน ค่าตอบแทนที่ผู้สอบบัญชีเรียก เก็บจากลูกค้าบริษัทที่ตนเองตรวจสอบรวมทั้งหมด เพื่อปรับค่าตัวเลขอยู่ในฐานที่ใกล้เคียงที่สุด	-	Kamran & Shah (2014, pp. 27-70)
4. การแสดงความเห็นของผู้สอบ บัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข	UO	วัดจาก ตัวแปรเทียม (Dummy Variables) โดย การ แสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข (กรณีไม่เพิ่มวรรคเน้น ข้อมูลและเหตุการณ์หลังวรรคความเห็น) = 1 การแสดงความเห็นแบบอื่นๆ = 0	-	Ardiana (2014, pp. 91-110)

ที่มา : จากการทบทวนวรรณกรรม

ตารางที่ 3.4 แสดงสรุปรายละเอียดตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา สมมุติฐานตามวัตถุประสงค์งานวิจัยที่ 3 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวแปร (Variables)	สัญลักษณ์ (Symbol)	ตัววัด (Measurement)	สัญลักษณ์ที่คาดหวัง (Expected Sign)	อ้างอิง (Reference)
ตัวแปรตาม				
ผลการดำเนินงานของบริษัท				
1. ผลตอบแทนด้านสินทรัพย์	ROA	วัดจาก กำไรสุทธิหารด้วยสินทรัพย์ทั้งสิ้น		Al-Matari, Al-Swidi & Fadzil (2014, pp.24-49)
2. มูลค่าบริษัท	Tobin's Q	วัดจาก มูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ ณ สิ้นปี บวก หนี้สินทั้งหมดของบริษัทหารด้วยสินทรัพย์ทั้งหมดของบริษัท		
3. ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม	MK _{TT}	วัดจาก รายได้จากการขายของบริษัท หารด้วยรายได้จากการขายของบริษัทในกลุ่มธุรกิจตลาดทั้งอุตสาหกรรม		Rego, Morgan & Fornell (2013, pp. 1-20)
ตัวแปรอิสระ				
การบริหารกำไร	EM _{Jone}	ค่าสัมบูรณ์(Absolute) ของรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามตัวแบบของ Modified Jones	-	Alareeni & Aljuaidi (2014, pp. 1472-1484)
	EM _{Yoon}	ค่าสัมบูรณ์(Absolute) ของรายการคงค้างโดยใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร ตามตัวแบบของ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)		Alareeni & Aljuaidi (2014)

ที่มา : จากการทบทวนวรรณกรรม

ตารางที่ 3.5 แสดงสรุปรายละเอียดตัวแปรควบคุม

ตัวแปร (Variables)	สัญลักษณ์ (Symbol)	ตัววัด (Measurement)	สัญลักษณ์ที่ คาดหวัง (Expected Sign)	อ้างอิง (Reference)
ตัวแปรควบคุม				
ขนาดบริษัท	Size	วัดจาก ค่าล็อกการริทึมธรรมชาติ (Natural Logarithm) ของสินทรัพย์รวมบริษัท ณ วันสิ้นปี เพื่อปรับค่าตัวเลขอยู่ในฐานที่ใกล้เคียงที่สุด		Niresh & Velnampy. (2014, pp. 57-64)
ความเสี่ยงทางการเงิน	LEV	วัดจาก หนี้สินรวมหารด้วย สินทรัพย์รวม		Innocent, Ikechukwu & Nnagbogu (2014, pp. 17-25)
กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	CFO	วัดจาก กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ณ ปีปัจจุบันหารด้วย สินทรัพย์รวมปีก่อน		Banimahda & Aliabadib. (2013, pp. 1677-1682)
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	SERV	1 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ 0 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น		Houthoofd & Hendrickx. (2012, pp. 237-264)
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	AGO	1 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร 0 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น		

ตารางที่ 3.5 (ต่อ)

ตัวแปร (Variables)	สัญลักษณ์ (Symbol)	ตัววัด (Measurement)	สัญลักษณ์ที่คาดหวัง (Expected Sign)	อ้างอิง (Reference)
ตัวแปรควบคุม				
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้า อุตสาหกรรม	INDUS	1 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้า อุตสาหกรรม 0 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น		
กลุ่มอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง	PROP	1 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์- วัสดุก่อสร้าง 0 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น		
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภค บริโภค	CONS	1 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภค บริโภค 0 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น		
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	RESO	1 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร 0 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น		
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	TECH	1 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี 0 ถ้าข้อมูลอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น		

ที่มา : จากการทบทวนวรรณกรรม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในเรื่อง ผลกระทบกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชีและ ผลการดำเนินงานของบริษัทผ่านการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) 3) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) ดังนั้นผู้วิจัยจะใช้วิธีการทางสถิติที่สอดคล้องกับการศึกษานี้ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในการประมวลผล ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลนี้จะเป็น 2 ลักษณะ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) มีรายละเอียดดังนี้

2.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามแบบของ Zikmund (2003) โดยการวิเคราะห์ขั้นต้นของข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงลักษณะทั่วไปของตัวแปรที่เก็บรวบรวม ผู้วิจัยจะนำเสนอ ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อสรุปตัวแปรต่าง ๆ ที่ศึกษา ได้แก่ การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง (Central Tendency Analysis) การวิเคราะห์การกระจายของข้อมูล (Variation Analysis)

2.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ผู้วิจัยวิเคราะห์ตามแนวทางของ Sharma, Durand & Gur-Arie (1981, pp. 291-300) โดยจะวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติอนุมาน ในการวิจัยในครั้งนี้จะใช้วิธีสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นการวิเคราะห์แบบ Panel data ที่ข้อมูลประกอบด้วย Time Series Data และ Cross-Sectional Data เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัว จากนั้นทดสอบตาม Fixed Effects Models และ Random-Effects Models โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คำนวณหารายการคงค้างทั้งหมด (Total Accruals:TA) จากผลต่างของ

กำไรสุทธิกับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 2 นำรายการคงค้างทั้งหมดเข้าสู่ตัวแบบ Modifies Jones และ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) จะได้สมการถดถอยกำลังสองน้อยที่สุดของรายการคงค้างทั้งหมด เพื่อประมาณค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเชิงเส้นของตัวแบบ

ขั้นตอนที่ 3 เมื่อได้รายการคงค้างที่ไม่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจผู้บริหารแล้ว จึงนำไปหักออกจากรายการคงค้างทั้งหมด ส่วนที่เหลือเป็นผลต่างคือรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหาร เนื่องจากค่าดังกล่าวมีค่าได้ทั้งบวกและลบ จึงทำการปรับค่ารายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้บริหารโดยการปรับด้วยค่า Absolute Value

2.5.3. ทดสอบสมมติฐานตามที่ตั้งไว้

2.5.4. พยากรณ์ว่าให้ผลตรงหรือขัดแย้งกับสมมติฐานโดยใช้ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการอธิบาย และสรุปผลเพื่อตอบคำถามการวิจัย

อย่างไรก็ตามเพื่อเป็นการยืนยันผลการทดสอบตามสมมติฐานของการศึกษา (Robust regression for hypothesis testing) ผู้วิจัยได้นำตัวแบบของ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) มาทดสอบด้วย โดยทดสอบผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไร และ ทดสอบผลกระทบของการบริหารกำไรที่มีต่อผลการดำเนินงาน ด้วยวิธี Bootstrapping Analysis ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ Efron (1979) ที่ได้เสนอวิธี Bootstrap Method ซึ่งเป็นวิธีการที่ไม่ใช้พารามิเตอร์ (Nonparametric) ที่ใช้หลักการสุ่มตัวอย่างซ้ำแบบใส่คืน (Resampling with Replacement) เพื่ออนุมานสถิติเกี่ยวกับประชากรที่สนใจ ในกรณีที่ไม่ทราบการแจกแจงของความคลาดเคลื่อนซึ่งมีแนวคิดมาจากวิธี Jackknife ของ Queneuille (1956) และ Tukey (1958)

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

หลังจากที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจากการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำผลลัพธ์ที่ได้มาวิเคราะห์ความสอดคล้อง และยืนยันด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีกระบวนการ ดังนี้

3.1 ประชากรหรือหน่วยวิเคราะห์

หน่วยวิเคราะห์เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีผลการดำเนินงานบริษัท ตั้งแต่ปี 2554 – 2558 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็นกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) ของบริษัท และมีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่น้อยกว่า 3 ปี ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) และการสมัครใจ (Voluntary) (Black , 2010, สุรีย์ โปษกรณัฐ, 2554)

3.2 เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews) เป็นการกำหนดคำถามแบบปลายเปิด(Open-Ended Question) โดยสร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์ที่ได้จากผลลัพธ์การวิจัยเชิงปริมาณที่มีนัยสำคัญ (Significance) เกี่ยวกับกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชี การบริหารกำไร และ ผลการดำเนินงานของบริษัท

3.3 คุณภาพของแบบสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบเนื้อหา และคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีความเชี่ยวชาญในด้านตัวแบบในการวัดการบริหารกำไร 2 ท่าน เชี่ยวชาญในด้านการกำกับดูแลกิจการ 2 ท่าน และ เชี่ยวชาญด้านระเบียบวิธีวิจัย 1 ท่าน และนำไปดำเนินการเก็บข้อมูลจริงตามขั้นตอนการสัมภาษณ์ต่อไป

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อนำมาอธิบายสนับสนุนผลลัพธ์จากการวิจัยเชิงปริมาณ โดยขอหนังสือจากโครงการปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบัญชี เพื่อขออนุญาตเข้าสัมภาษณ์ และแนะนำตัวอย่างเป็นทางการ และดำเนินการนัดหมายล่วงหน้า ในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้ทำการบันทึกข้อมูลโดยการจด หรือการบันทึกเสียงเพื่อเป็นหลักฐานยืนยัน เมื่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญอนุญาต

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูลวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) (Marshall & Rossman, 1989,pp.98-99) โดยผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่จัดบันทึก และการบันทึกเสียง มาถอดข้อความ และทำการจัดกลุ่มข้อมูลให้เป็นไปตามหมวดหมู่ โดยแยกให้เห็นถึงวิธีการและความสัมพันธ์ระหว่างกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชี การบริหารกำไร และผลการดำเนินงาน และอิงหลัก ทฤษฎีการอธิบาย พรรณนาถึงวัตถุประสงค์ของการพัฒนาเพื่อความชัดเจนและถูกต้องตรงตามความเป็นจริง (Descriptive Explanatory Theory) เพื่อทำการสรุปและแปรความหมาย และทำการเปรียบเทียบการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ตามแนวคิดของ Miles & Huberman. (1994), ชาย โปธิสิตา. (2559) ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 การจัดระเบียบข้อมูล เป็นกระบวนการจัดการด้วยกรรมวิธีต่างๆ เพื่อให้ข้อมูลเป็นระเบียบทั้งในด้านกายภาพและด้านเนื้อหา พร้อมทั้งจะแสดงการนำเสนออย่างมีระบบ

ประการที่ 2 การแสดงข้อมูลเป็นกระบวนการนำเสนอข้อมูลในรูปพรรณนา ที่มีผลมาจากการเชื่อมโยงข้อมูลที่จัดระเบียบแล้วเข้าด้วยกัน ตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อบอกเรื่องราวของสิ่งที่ศึกษาตามความหมายของข้อมูลที่ถูกจัดระเบียบไว้ดีแล้ว และ “พูด” ออกมา

ประการที่ 3 การหาข้อสรุป การตีความหมายและการตรวจสอบความถูกต้องตรงประเด็นของผลงานวิจัย เป็นกระบวนการหาข้อสรุป และสิ่งที่ตีความออกมานั้นอาจอยู่ในรูปของการ

บรรยายกรอบแนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับเรื่องที่ทำกรวิเคราะห์นั้น ซึ่งคำถามเพื่อยืนยันวัตถุประสงค์ตามกรอบงานวิจัย มีดังนี้

ประเด็นที่ 1 ท่านคิดว่า กลไกการกำกับดูแลกิจการที่ประกอบด้วย ขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การควมตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท และคุณภาพการสอบบัญชี ประกอบด้วย ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค่าขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท หรือไม่อย่างไร

ประเด็นที่ 2 ท่านคิดว่า กลไกการกำกับดูแลกิจการที่ประกอบด้วย ขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การควมตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท และคุณภาพการสอบบัญชี ประกอบด้วย ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค่าขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข มีส่งผลกระทบต่อการบริหารกำไรของบริษัท หรือไม่อย่างไร

ประเด็นที่ 3 ท่านคิดว่า การบริหารกำไรของบริษัทส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท หรือไม่อย่างไร

3.6 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้ “การตรวจสอบข้อมูลสามเส้า (Triangulation)” ตามแนวทางของ Alan & Robert. (1995) โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

3.6.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) การเน้นตรวจสอบข้อมูลว่าได้มาจากแหล่งข้อมูลเดียวกันและมีความหมายเหมือนกันหรือไม่ ถ้าพบว่าเหมือนกันแสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง

3.6.2 การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) การเน้นการตรวจสอบจากการเก็บข้อมูลของผู้วิจัยที่ต่างกัน ว่าได้ค้นพบที่เหมือนกันแสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้อง

3.6.3 การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี (Theory Triangulation) จะเน้นตรวจสอบว่าถ้ามีการใช้ทฤษฎีที่หลากหลายแล้ว ข้อมูลที่ได้มาเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ถ้าผู้วิจัยพบว่าไม่ว่าจะนำทฤษฎีใดมาใช้ได้ข้อค้นพบที่เหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง

4. สรุป

สรุปข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า งานวิจัยนี้เป็นแบบผสม (Mixed-Methods Research) ระหว่างวิจัยเชิงปริมาณ และวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการใช้วิจัยเชิงปริมาณนำวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสนับสนุนผลการศึกษาเชิงปริมาณให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น โดยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews) กรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อยืนยันผลลัพธ์ถึงความเหมาะสมในกรอบแนวคิดที่พัฒนามาจากการทบทวนจากทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้กลุ่มประชากรทั้งหมดจาก บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีผลดำเนินงานตั้งแต่ปี 2554 – 2558 รวมระยะเวลา 5 ปี มีจำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 2,808 ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกจำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาศึกษา จำนวน 1,665 ข้อมูล จาก 7 อุตสาหกรรม เพื่อนำมาสังเคราะห์ถึงผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชีที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารกำไร และผลการดำเนินงานของบริษัท มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลเพื่อการศึกษา จากฐานข้อมูล การบริการระบบข้อมูลตลาดหลักทรัพย์ฉบับออนไลน์ (SET Market Analysis and Reporting Tool: SETSMART) ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งอยู่ในรูปแบบรายงานข้อมูลประจำปี 56-1 และรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยรวมทั้งเว็บไซต์ และใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติอนุมานในการวิจัยในครั้งนี้ จะใช้วิธีสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Correlation Analysis) และการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ส่วนการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จะดำเนินการต่อเนื่องจากการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อจะยืนยันผล และเพิ่มความสมบูรณ์ของงานวิจัย และจะนำไปสู่การตอบคำถามงานวิจัยว่า ประสิทธิภาพของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีส่งผลกระทบต่อการบริหารกำไร และผลการดำเนินงานของบริษัท หรือไม่ อย่างไร โดยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews) ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เป็น กรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีผลดำเนินงานบริษัท ตั้งแต่ปี 2554 – 2558 และมีประสบการณ์ในตำแหน่งไม่น้อยกว่า 3 ปี ใช้การเลือกแบบวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) และการสมัครใจ (Black, K., 2010, สุรีย์ โปษรณัฐ, 2554) เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews) เป็นการกำหนดคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Question) โดย สร้างข้อคำถามในการสัมภาษณ์ ที่ได้จากผลลัพธ์การวิจัยเชิงปริมาณที่มีนัยสำคัญ (Significance) เกี่ยวกับกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการ

สอบบัญชี การบริหารกำไร และ ผลการดำเนินงานของบริษัท ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการขั้นตอนการวิเคราะห์ในบทที่ 4 ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในเรื่อง ผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี ที่มีต่อผลการดำเนินงานผ่านการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) 3) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อค้นพบที่ตอบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยนำเสนอเป็น 5 ตอน ดังต่อไปนี้

- ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา
- ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงอนุมาน
- ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
- ตอนที่ 5 สรุป

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

1. ลักษณะเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษา คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ดังนี้

1.1. เป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวันสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม และมีการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อให้ได้ข้อมูลในการวัดตัวแปรต่างๆ อย่างครบถ้วนและเปรียบเทียบกันได้

1.2 เป็นบริษัทที่ไม่ถูกจัดประเภทให้อยู่ในกลุ่มบริษัทที่กำลังฟื้นฟูกิจการ เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดเก็บข้อมูล เนื่องจากบริษัทเหล่านี้ไม่ได้มีข้อมูลซื้อขายหลักทรัพย์ในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา

1.3 เป็นบริษัทที่ไม่ถูกขึ้นเครื่องหมาย H (Trading hall) หรือ SP (Trading Suspension) จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ณ ช่วงเวลาที่ศึกษา และช่วงประมาณค่า เนื่องจากเครื่องหมายดังกล่าวจะเป็นการงดการซื้อขายซึ่งจะทำให้ไม่มีข้อมูลในการซื้อขายหลักทรัพย์

1.4 ไม่เป็นบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงิน ประกันภัย และกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์ เนื่องจากกิจการประเภทนี้มีแนวปฏิบัติทางด้านบัญชีแตกต่างจากอุตสาหกรรมอื่น ผู้วิจัยจึงคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา หน่วย:ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	รวม
จำนวนข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนระหว่างปี 2554 – 2558	2,808
หัก จำนวนข้อมูลของบริษัทในกลุ่มธนาคาร เงินทุนและหลักทรัพย์ ประกันชีวิต กองทุนอสังหาริมทรัพย์	(529)
จำนวนข้อมูลของบริษัทในประเภทอุตสาหกรรม	2,243
หัก จำนวนข้อมูลของบริษัทที่ไม่ตรงตามเกณฑ์ กำหนด *	(578)
จำนวนข้อมูลของบริษัทที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (ค่า N)	1,665

ที่มา : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2559)

* ได้แก่ บริษัทที่ไม่มีการซื้อขาย บริษัทที่ไม่สามารถติดตามข้อมูลได้ บริษัทที่มีการเปลี่ยนรอบระยะเวลาบัญชี บริษัทที่ล้มละลาย

2. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.2 แสดงตารางแสดงจำนวนข้อมูล และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มอุตสาหกรรม	ปี					รวม	ร้อยละ
	2554	2555	2556	2557	2558		
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง	67	68	71	71	104	381	22.88
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	73	71	73	73	74	364	21.86
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	66	66	64	64	60	320	19.22
กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	36	37	37	36	35	181	10.87
กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค	33	31	30	27	14	135	8.11
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	22	21	23	26	12	104	6.25
กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี	29	29	29	42	51	180	10.81
รวม	326	323	327	339	350	1665	100

ที่มา: จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.2 สรุปได้ว่า จำนวนข้อมูลของตัวอย่างที่คัดเลือกจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้ง 7 กลุ่มอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง มีจำนวนข้อมูลมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.88 รองลงมาได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ คิดเป็นร้อยละ 21.86 และกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 19.22 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีจำนวนข้อมูลน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนา

1. ผลการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

การวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงพรรณนาตามลักษณะจำนวนข้อมูลที่เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ค่าสถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่และร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรต้น ตัวแปรตาม และตัวแปรควบคุม ตามรายละเอียดที่สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการคำนวณค่าของรายการคงค้างรวม

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
กำไรสุทธิ	955.42	-15,611.62	45,399.71	3,483.63
กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	1,381.05	-9,982.97	67,728.84	4,502.82
รายการคงค้างรวม	-425.63	-37,781.34	22,778.23	3,189.08

ที่มา : จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.3 แสดงค่าของรายการคงค้างรวม ด้วยการคำนวณรายการคงค้างรวมจากการนำกำไรสุทธิหักกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย -425.63 ค่าต่ำสุด -37,781.34 และค่าสูงสุด 22,778.23 จากจำนวนข้อมูลทั้งสิ้น 1,665 รายการ

ตารางที่ 4.4 แสดงสถิติพื้นฐานของรายการคงค้างโดยการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
AbsDA ^{MJ}	0.09	0.00	2.70	0.22
AbsDA ^{Yoon}	0.35	0.00	10.68	0.54
NDA ^{MJ}	-0.01	-2.53	2.70	0.24
NDA ^{Yoon}	-0.09	-10.68	9.92	0.63

ที่มา : จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.4 แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรที่ศึกษา Abs DA^{MJ} คือ ค่าสัมบูรณ์ของรายการคงค้างโดยการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร และการคำนวณรายการคงค้างที่ไม่ขึ้นกับดุลยพินิจของผู้บริหารตามตัวแบบ Modified Jones และ Abs DA^{Yoon} คือ ค่าสัมบูรณ์ของรายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารและการคำนวณรายการคงค้างที่ไม่ขึ้นกับดุลยพินิจของฝ่ายบริหารตามตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าค่าสัมบูรณ์ของรายการคงค้างที่ใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารตามตัวแบบ Modified Jones (Abs DA^{MJ}) และตามตัวแบบ Yoon (Abs DA^{Yoon}) พบว่าค่าเฉลี่ย คือ 0.09 และ 0.35 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 แสดงสถิติพื้นฐานของกลไกการกำกับดูแลกิจการตามลักษณะของกรรมการบริษัท

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ขนาดคณะกรรมการของบริษัท	10.43	5.00	21.00	2.56
สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท	0.43	0.03	9.00	0.49
จำนวนครั้งในการประชุมของ คณะกรรมการของบริษัท	7.49	4.00	33.00	3.80

ที่มา : จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.5 แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรที่ศึกษาเกี่ยวกับกลไกการกำกับดูแลกิจการตามลักษณะของกรรมการของบริษัท ได้แก่ ขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท และจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท พบว่าขนาดคณะกรรมการของบริษัท ซึ่งวัดจากจำนวนของคณะกรรมการของบริษัทจากกลุ่มตัวอย่างโดยมีขนาดคณะกรรมการของบริษัท เฉลี่ย 10.43 คน จำนวนต่ำสุดจำนวน 5 คน และสูงสุดจำนวน 21 คน และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.56 ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด กำหนดจำนวนคณะกรรมการของบริษัท ขั้นต่ำไว้จำนวน 5 คน ซึ่งขนาดของคณะกรรมการของบริษัทมีค่าต่ำสุดและสูงสุดต่างกันจำนวน 16 คน อาจเนื่องมาจากขนาดของกิจการมีความแตกต่างกัน

สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท วัดได้จากจำนวนกรรมการอิสระหารด้วยจำนวนคณะกรรมการของบริษัททั้งหมด โดยมีสัดส่วนของกรรมการของบริษัทที่เป็นอิสระเฉลี่ย 0.43 หรือคิดเป็นร้อยละ 43 มีค่าต่ำสุด 0.03 ค่าสูงสุด 9 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 หากพิจารณาจำนวนของกรรมการอิสระของบริษัท เป็นไปตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดไว้ว่า คณะกรรมการของบริษัท ควรประกอบด้วยกรรมการอิสระอย่างน้อย 3 คนของกรรมการทั้งคณะ โดยกรรมการอิสระต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งนำไปสู่การเกิดความอิสระในการถ่วงดุลอำนาจและตรวจทานการบริหารงาน ไม่ให้ตกอยู่ภายใต้อำนาจของกลุ่มคณะผู้บริหารและผู้ถือหุ้นรายใหญ่เพื่อทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อนักลงทุนหรือผู้มีส่วนได้เสียมากขึ้น

จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท วัดจากจำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการบริษัทในรอบ 1 ปี พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 7.49 ครั้ง ต่ำสุด 4 ครั้ง และสูงสุด 33 ครั้งต่อปี และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.80 เนื่องจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่มีจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท ประมาณ 4-16 ครั้งต่อปี

ประมาณร้อยละ 96.60 ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด กำหนดให้ คณะกรรมการของบริษัทควรมีการประชุมอย่างน้อย ปีละ 4 ครั้ง ทั้งนี้ในทางปฏิบัติของ คณะกรรมการของบริษัทอาจมีการประชุมมากกว่า 4 ครั้ง เพื่อประโยชน์ในการติดตามการทำงานของ ผู้บริหารอย่างใกล้ชิดและปรับปรุงแก้ไขปัญหาอย่างทันเวลา

ตารางที่ 4.6 แสดงความถี่ ร้อยละการควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด

การดำรงตำแหน่ง	ความถี่	ร้อยละ
จำนวนข้อมูลของบริษัทที่ไม่มีการควบตำแหน่งระหว่าง ประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด (แยกตำแหน่ง)	1361	81.74
จำนวนข้อมูลของบริษัทที่มีการควบตำแหน่งระหว่าง ประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด (ควบตำแหน่ง)	304	18.26
รวม	1665	100

ที่มา : จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.6 สรุปว่าการการควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด จากจำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,665 ตัวอย่าง พบว่าบริษัทที่ไม่มีการควบตำแหน่งระหว่างประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด (แยกตำแหน่ง) ร้อยละ 81.74 เป็นไปตามทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ที่ยอมรับให้แยกตำแหน่งทั้งสองให้ชัดเจนเพื่อการติดตาม ควบคุม กำกับ ดูแล นอกจากนี้ บริษัทส่วนใหญ่ปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีในหมวดที่ 5 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการบริษัทที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารและผู้บริหารสูงสุดไม่เป็นบุคคลเดียวกัน เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจ

ตารางที่ 4.7 แสดงสถิติพื้นฐานของกลไกการกำกับดูแลกิจการตามโครงสร้างผู้ถือหุ้น

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท	3.60	0.00	43.98	6.37
สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท	35.13	0.00	98.03	18.83

ที่มา : จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.7 แสดงค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรกลุ่มโครงสร้างผู้ถือหุ้นประกอบด้วย สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท และสัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท พบว่าสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 3.60 ค่าต่ำสุดร้อยละ 0 ค่าสูงสุดร้อยละ 43.98 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.37 แสดงให้เห็นว่าร้อยละของการถือหุ้นสามัญของนักลงทุนสถาบันของจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นนักลงทุนทั่วไปไม่ใช่พนักงานสถาบัน เช่น ธนาคาร, สถาบันการเงิน บริษัทประกันภัย กองทุน และหน่วยลงทุน เป็นต้น

สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท วัดจากร้อยละของจำนวนหุ้นที่ถือโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สุด (Block-Holding) ที่มีต่อหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงได้และได้รับเงินปันผลทั้งหมด (Total Shares Outstanding) โดยเฉลี่ยสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ร้อยละ 35.13 สัดส่วนต่ำสุด ร้อยละ 0 สูงสุดร้อยละ 98.03 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 18.83 แสดงให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยส่วนใหญ่มีลักษณะโครงสร้างการถือหุ้นแบบกระจุกตัว

ตารางที่ 4.8 แสดงสถิติพื้นฐานของคุณภาพการสอบบัญชี

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า	2.82	1.00	5.00	3.78
ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	0.28	-0.60	1.71	0.33

ที่มา : จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.8 แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรที่ศึกษาคุณภาพการสอบบัญชี ได้แก่ ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี พบว่าระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า ซึ่งวัดจากจำนวนปีที่บริษัทสอบบัญชีตรวจสอบบริษัทลูกค้า ติดต่อกันจากกลุ่มตัวอย่างโดยมีระยะเวลาเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 2.82 ปี ค่าต่ำสุด 1 ปี และสูงสุด 5 ปี และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.78 ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด กำหนดให้มีการพิจารณาหมุนเวียนผู้สอบบัญชีและผู้สอบทานการควบคุมคุณภาพงานทุก 5 ปี แสดงให้เห็นว่าบริษัทมหาชนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัดเพื่อลดอุปสรรคที่เกิดจากความคุ้นเคยให้อยู่ในระดับที่ยอมรับ

ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี วัดได้จากค่าล็อกการที่มธรรมาชาติจำนวนเงินค่าตอบแทนที่ผู้สอบบัญชีที่ถูกปรับค่าตัวเลขอยู่ในฐานที่ใกล้เคียงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 0.28 มีค่าต่ำสุด -0.60 ค่าสูงสุด 1.71 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.33

ตารางที่ 4.9 แสดงความถี่ ร้อยละของขนาดของบริษัทสอบบัญชี ที่บริษัทให้บริการตรวจสอบ

ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ที่บริษัทให้บริการตรวจสอบ	ความถี่	ร้อยละ
บริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่	712	42.76
บริษัทสอบบัญชีอื่น	953	57.24
รวม	1665	100

ที่มา : จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.9 สรุปว่าขนาดของบริษัทสอบบัญชี วัดจากบริษัทที่ถูกตรวจสอบด้วยบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ และบริษัทที่ถูกตรวจสอบด้วยบริษัทสอบบัญชีอื่นโดยบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ ประกอบด้วย 1) บริษัทไพร์ชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอบีเอเอส จำกัด 2) บริษัท ดีลอยท์ ทัช โธมัทส ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด 3) บริษัท สำนักงาน อีวาย จำกัด และ 4) บริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิภาค สอบบัญชีจำกัด (มหาชน) และพบว่าจำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,665 ตัวอย่าง ส่วนใหญ่ใช้บริการเป็นบริษัทสอบบัญชีอื่น ๆ จำนวน 953 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 57.24 ส่วนบริษัทที่ใช้บริการบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ จำนวน 712 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 42.76 ซึ่งทั้งสองมีความใกล้เคียงกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายปีแล้ว พบว่าการใช้บริการบริษัทสอบบัญชีอื่น ๆ มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นทุกปี ดังนี้ ปี 2554 มีจำนวน 184 กิจการ ปี 2555 มีจำนวน 190 กิจการ ปี 2556 มีจำนวน 191 กิจการ ปี 2557 มีจำนวน 192 กิจการ ปี 2558 มีจำนวน 196 กิจการตามลำดับ ส่วนการใช้บริการบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ มีสัดส่วนลดลงทุกปี ดังนี้ ปี 2554 มีจำนวน 149 กิจการ ปี 2555 มีจำนวน 143 กิจการ ปี 2556 มีจำนวน 142 กิจการ ปี 2557 มีจำนวน 141 กิจการ ปี 2558 มีจำนวน 137 กิจการ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงความถี่ ร้อยละ ของการแสดงความเห็นต่องบการเงินของบริษัทที่ได้รับจากผู้สอบบัญชี

การแสดงความเห็นต่องบการเงินของบริษัทได้รับจากผู้สอบบัญชี	ความถี่	ร้อยละ
การแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข	1,600	96.10
การแสดงความเห็นแบบอื่น	65	3.90
รวม	1,665	100

ที่มา : จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.10 การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีจากจำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,665 ตัวอย่าง พบว่าได้รับการแสดงความคิดเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข กรณีแบบไม่เพิ่มวรรคเน้นข้อมูลและเหตุการณ์หลังวรรคความเห็น (Clean) ร้อยละ 96.10 และการแสดงความคิดเห็นแบบอื่น ได้แก่ การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ที่มีการเพิ่มวรรคเน้นข้อมูล และเหตุการณ์หลังวรรคความเห็น (Unqualified with Explanation) การแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไข การแสดงความเห็นแบบงบการเงินไม่ถูกต้อง และการงดแสดงความเห็น ร้อยละ 3.90 แสดงให้เห็นว่าบริษัทมหาชนส่วนใหญ่ ถูกตรวจสอบจัดทำงบการเงินถูกต้องตามมาตรฐานรายงานทางการเงินทุกอย่างและผู้สอบบัญชีสามารถปฏิบัติงานการตรวจสอบได้ตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป

ตารางที่ 4.11 แสดงสถิติพื้นฐานของผลการดำเนินงานของบริษัทที่วัดที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม	0.05	-1.40	1.17	0.12
มูลค่าบริษัท	22,356.85	0.54	2,682,264.52	94,610.06
ส่วนแบ่งการตลาดรวม	0.03	0.00	0.77	0.07

ที่มา : จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.11 แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรผลการดำเนินงานของบริษัททั้งที่เป็นตัววัดที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน ได้แก่ ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม มูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งการตลาดรวม พบว่าผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ที่คำนวณได้จากกำไรสุทธิหารด้วยสินทรัพย์รวม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.05 ค่าต่ำสุด -1.40 สูงสุด 1.17 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.12

มูลค่าบริษัท คำนวณได้จากมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ ณ สิ้นปีบวกกับหนี้สินทั้งหมดของบริษัทหารด้วยสินทรัพย์ทั้งหมดของบริษัทโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 22,356.85 ค่าต่ำสุด 0.54 และสูงสุด 2,682,264.52 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 94,610.06

ส่วนแบ่งการตลาดรวม คำนวณได้จากรายได้จากการขายของบริษัทหารด้วยรายได้จากการขายของบริษัทในตลาดทั้งอุตสาหกรรมโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.03 ค่าต่ำสุด 0 และสูงสุด 0.77 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.07

ตารางที่ 4.12 แสดงสถิติพื้นฐานของผลการดำเนินงานของตัวแปรควบคุม

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
ขนาดของบริษัท	3.73	1.87	7.94	0.70
ความเสี่ยงทางการเงิน	0.45	0.00	7.02	0.37
กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน	0.07	-5.59	4.12	0.25

ที่มา : จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.12 แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรควบคุมได้แก่ ขนาดของบริษัท ความเสี่ยงทางการเงิน และกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน พบว่าขนาดของบริษัทโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.73 ค่าต่ำสุด 1.87 และสูงสุด 7.94 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 ความเสี่ยงทางการเงินโดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.45 ค่าต่ำสุด 0 และสูงสุด 7.02 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.37 แสดงให้เห็นว่า บางบริษัทมีเงินลงทุนในสินทรัพย์มาจากแหล่งเงินทุนอื่นโดยไม่ใช้การกู้ยืมเงิน นอกจากนี้กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน โดยรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.07 ค่าต่ำสุด -5.59 และสูงสุด 4.12 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.25

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

	กลุ่มอุตสาหกรรม บริการ		กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตร และอุตสาหกรรมอาหาร		กลุ่มอุตสาหกรรม สินค้าอุตสาหกรรม		กลุ่มอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์-วัสดุ ก่อสร้าง		กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้า อุปโภคบริโภค		กลุ่มอุตสาหกรรม ทรัพยากร		กลุ่มอุตสาหกรรม เทคโนโลยี		รวม	
	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD	Mean	SD
AbsDA ^{MJ}	0.06	0.10	0.47	0.49	0.05	0.09	0.04	0.03	0.04	0.05	0.08	0.15	0.03	0.04	0.09	0.22
AbsDA ^{Yoon}	0.56	0.73	0.24	0.36	0.12	0.09	0.38	0.63	0.57	0.55	0.16	0.19	0.28	0.35	0.35	0.54
NDA ^{MJ}	0.05	0.10	-0.21	0.64	-0.01	0.10	-0.01	0.05	0.02	0.06	0.06	0.15	0.00	0.05	-0.01	0.24
NDA ^{Yoon}	-0.49	0.78	0.10	0.42	-0.05	0.15	-0.02	0.74	0.32	0.73	0.08	0.24	-0.08	0.44	-0.09	0.63
Board Size : BS	11.26	2.54	11.25	2.90	9.85	2.22	10.05	2.31	10.41	2.39	11.46	2.84	9.16	2.25	10.43	2.56
Board Independence : BI	0.52	1.00	0.41	0.29	0.42	0.14	0.41	0.09	0.37	0.07	0.42	0.10	0.41	0.12	0.43	0.49
Board Meeting: BM	7.72	4.31	7.43	3.34	6.26	2.86	7.96	3.86	8.16	4.31	8.63	4.01	7.13	3.39	7.49	3.80
Institutional Ownership : IO	4.04	7.10	3.64	5.30	2.63	5.35	3.62	5.92	2.63	4.42	4.70	5.81	4.48	9.14	3.60	6.37
OwnershipConcentration:OC	35.30	19.68	38.50	18.54	39.34	20.07	30.99	16.74	34.00	20.06	32.55	16.98	35.05	17.29	35.13	18.83
Audit Tenure: AT	2.86	1.48	2.90	1.48	2.78	1.52	2.80	1.48	2.86	1.49	2.81	1.57	2.77	1.53	2.82	1.50
Audit Fee: AF	0.29	0.36	0.36	0.36	0.18	0.25	0.31	0.31	0.13	0.30	0.30	0.31	0.37	0.37	0.28	0.33
ROA	0.05	0.12	0.08	0.08	0.06	0.16	0.04	0.09	0.04	0.07	0.05	0.07	0.04	0.14	0.05	0.12
Tobin's Q	27013.56	66046.34	17807.09	41200.59	3557.16	4537.87	20710.25	61635.65	2829.91	3556.49	29007.92	37702.72	65224.34	246706.50	22356.85	94610.06
MKtotal	0.01	0.04	0.03	0.08	0.02	0.02	0.04	0.10	0.04	0.04	0.04	0.07	0.06	0.11	0.03	0.07
Firm Size	3.65	0.69	3.74	0.57	3.52	0.47	3.94	0.71	3.43	0.63	4.13	0.72	3.85	0.94	3.73	0.70
Leverage:LEV	0.48	0.68	0.41	0.23	0.39	0.21	0.50	0.21	0.33	0.21	0.51	0.20	0.49	0.19	0.45	0.37
Cash Flow Operation:CFO	0.10	0.13	0.08	0.57	0.08	0.19	0.04	0.16	0.04	0.11	0.04	0.20	0.08	0.21	0.07	0.25

ที่มา : จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.13 ค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม มีรายละเอียดดังนี้

ค่าสัมบูรณ์ของรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร ($Abs DA^{MJ}$) โดยการคำนวณตามตัวแบบ Modified Jones มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 0.09 เมื่อแยกพิจารณาตามกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.47 รองลงมาคือ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.08 0.06 0.05 0.04 0.04 และ 0.03 ตามลำดับ

ค่าสัมบูรณ์ของรายการคงค้างที่ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของฝ่ายบริหาร ($Abs DA^{Yoon}$) โดยการคำนวณตามตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 0.35 เมื่อแยกพิจารณาตามกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.57 รองลงมาคือ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร และกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.56 0.38 0.28 0.24 0.16 และ 0.12 ตามลำดับ

ขนาดคณะกรรมการของบริษัท มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 10.43 เมื่อแยกพิจารณาตามกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 11.46 รองลงมาคือ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.26 11.25 10.41 10.05 9.85 และ 9.16 ตามลำดับ

สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 0.43 เมื่อแยกพิจารณาตามกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมบริการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.52 รองลงมาคือ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี และกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.42 0.42 0.41 0.41 0.41 และ 0.37 ตามลำดับ

จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 7.49 เมื่อแยกพิจารณาตามกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 8.63 รองลงมาคือ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรม

เทคโนโลยี และกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.16 7.96 7.72 7.43 และ 7.13 ตามลำดับ

สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 3.60 เมื่อแยกพิจารณาตามกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.70 รองลงมาคือกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 4.04 3.64 3.62 2.63 และ 2.63 ตามลำดับ

สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 35.13 เมื่อแยกพิจารณาตามกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 39.34 รองลงมาคือกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 38.50 35.30 35.05 34.00 32.55 และ 30.99 ตามลำดับ

ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 2.82 เมื่อแยกพิจารณาตามกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.90 รองลงมาคือ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.86 2.86 2.81 2.80 2.78 และ 2.77 ตามลำดับ

ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ก่อนปรับค่าเป็น Log_Audit Fee มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 2.71 หลังจากปรับค่าแล้วมีค่าเฉลี่ยโดยรวม 0.28 เมื่อแยกพิจารณาตามกลุ่มอุตสาหกรรมก่อนปรับเป็น Log พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.82 และหลังปรับเป็น Log มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.36 รองลงมาคือ กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 2.84 2.73 2.58 1.83 และ 1.76 ตามลำดับ เมื่อปรับค่าเป็น Log แล้วมีค่า 0.37 0.31 0.29 0.30 0.18 และ 0.13 ตามลำดับ

ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 0.05 เมื่อแยกพิจารณาตามกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.08 รองลงมาคือ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง และกลุ่ม

อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.06 0.05 0.05 0.04 0.04 และ 0.04 ตามลำดับ

มูลค่าบริษัท มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 22,356.85 เมื่อแยกพิจารณาตามกลุ่มอุตสาหกรรมพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 65,224.34 รองลงมาคือ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 29,007.92 27,013.56 20,710.25 17,807.09 3,557.16 และ 2,829.91 ตามลำดับ

ส่วนแบ่งการตลาดรวม มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 0.03 เมื่อแยกพิจารณาตามกลุ่มอุตสาหกรรมพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.06 รองลงมาคือ กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.04 0.04 0.04 0.03 0.02 และ 0.01 ตามลำดับ

ขนาดของบริษัท ก่อนปรับค่า Log_Firm Size มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 287,401.55 หลังปรับค่าแล้วมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.73 เมื่อแยกพิจารณาตามกลุ่มอุตสาหกรรมก่อนปรับเป็น Log พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2,252,875.78 และหลังปรับเป็น Log มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 รองลงมา คือกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค และ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 140,417.77 44,282.51 20,444.49 19,206.70 17,651.24 และ 5,708.68 ตามลำดับ เมื่อปรับค่าเป็น Log แล้วมีค่า 3.94 4.13 3.74 3.65 3.43 และ 3.52 ตามลำดับ

ความเสี่ยงทางการเงิน มีค่าเฉลี่ยโดยรวม 0.45 เมื่อแยกพิจารณาตามกลุ่มอุตสาหกรรมพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.51 รองลงมาคือกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.50 0.49 0.48 0.41 0.39 และ 0.33 ตามลำดับ

กระแสเงินสดจากการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยโดยรวม 0.07 เมื่อแยกพิจารณาตามกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมบริการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 0.10 รองลงมาคือ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร และ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.08 0.08 0.08 0.04 0.04 และ 0.04 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรการควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุดแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

การควบตำแหน่ง ประธานบริหาร และผู้บริหาร สูงสุด	กลุ่ม อุตสาหกรรม บริการ		กลุ่ม อุตสาหกรรม เกษตรและ อุตสาหกรรม อาหาร		กลุ่ม อุตสาหกรรม สินค้า		กลุ่ม อุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์- วัสดุก่อสร้าง		กลุ่ม อุตสาหกรรม สินค้าอุปโภค บริโภค		กลุ่ม อุตสาหกรรม ทรัพยากร (RESO)		กลุ่ม อุตสาหกรรม เทคโนโลยี (TECH)		รวม	
	ความ ถี่	ร้อยละ	ความ ถี่	ร้อยละ	ความ ถี่	ร้อยละ	ความ ถี่	ร้อยละ	ความ ถี่	ร้อยละ	ความ ถี่	ร้อยละ	ความ ถี่	ร้อยละ	ความ ถี่	ร้อยละ
	ไม่ควบตำแหน่ง (แยกตำแหน่ง) = 0	287	78.85	127	70.17	254	79.38	339	88.98	116	85.93	84	80.77	154	85.56	1361
ควบตำแหน่ง = 1	77	21.15	54	29.83	66	20.63	42	11.02	19	14.07	20	19.23	26	14.44	304	18.26
รวม	364	100	181	100	320	100	381	100	135	100	104	100	180	100	1665	100

ที่มา : จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.14 ค่าสถิติเชิงพรรณนาแสดงค่าความถี่ ร้อยละของตัวแปรการควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุดแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม มีบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2554 ถึง พ.ศ. 2558 ที่บริหารงานโดยการแยกตำแหน่งการบริหารระหว่างตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด จำนวน 1,361 ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 81.74 และที่บริหารงานโดยการควบตำแหน่งการบริหารระหว่างตำแหน่งประธานบริหาร จำนวน 304 ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 18.26

ตารางที่ 4.15 แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนาแสดงค่าความถี่ ร้อยละของตัวแปรขนาดของบริษัทสอบบัญชีแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

ขนาดบริษัทสอบ บัญชีที่บริษัท ใช้บริการ ตรวจสอบ	กลุ่ม		กลุ่ม		กลุ่ม		กลุ่ม		กลุ่ม		กลุ่ม		กลุ่ม		รวม	
	อุตสาหกรรม		อุตสาหกรรม		อุตสาหกรรม		อุตสาหกรรม		อุตสาหกรรม		อุตสาหกรรม		อุตสาหกรรม			
	บริการ	เกษตรและ อุตสาหกรรม	เกษตรและ อาหาร	สินค้า	สินค้า	อสังหาริมทรัพย์- วัสดุก่อสร้าง	อสังหาริมทรัพย์- วัสดุก่อสร้าง	สินค้าอุปโภค บริโภค	สินค้าอุปโภค บริโภค	ทรัพยากร	ทรัพยากร	เทคโนโลยี	เทคโนโลยี			
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
บริษัทสอบบัญชี ขนาดใหญ่	189	51.92	30	16.57	147	45.94	184	48.29	70	51.85	36	34.62	56	31.11	712	42.76
บริษัทสอบบัญชี ขนาดอื่นๆ	175	48.08	151	83.43	173	54.06	197	51.71	65	48.15	68	65.38	124	68.89	953	57.24
รวม	364	100	181	100	320	100	381	100	135	100	104	100	180	100	1665	100

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.15 ค่าสถิติเชิงพรรณนาแสดงค่าความถี่ ร้อยละของขนาดของบริษัทสอบบัญชีแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม มีบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2554 ถึง พ.ศ. 2558 ที่ได้ใช้บริการของสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ จำนวน 712 ข้อมูล คิดเป็นร้อยละ 42.76 และจำนวนข้อมูลที่ไม่ได้ใช้บริการของสำนักสอบบัญชีขนาดใหญ่ จำนวน 953 ข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 57.24

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนา แสดงความถี่ ร้อยละ ของของตัวแปรการแสดงความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

การแสดงความเห็นต่องบการเงินของบริษัทที่ได้รับจากผู้สอบบัญชี	กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ		กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร		กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้า		กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์ - วัสดุก่อสร้าง		กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค		กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร		กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี		รวม	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
แบบไม่มีเงื่อนไข	353	96.98	178	98.34	318	99.38	353	92.65	125	92.59	103	99.04	170	94.44	1600	96.10
= 1 แบบอื่นๆ	11	3.02	3	1.66	2	0.63	28	7.35	10	7.41	1	0.96	10	5.56	65	3.90
รวม	364	100	181	100	320	100	381	100	135	100	104	100	180	100	1665	100

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.16 ค่าสถิติเชิงพรรณนา แสดงความถี่ ร้อยละ ของของตัวแปรการแสดงความ คิดเห็นของผู้สอบบัญชีแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทยปี พ.ศ. 2554 ถึง ปี พ.ศ. 2558 พบว่าผู้สอบบัญชีได้แสดงความเห็นของรายงานของ ผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข จำนวน 1,600 ข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 96.10 และพบการแสดงความเห็น แบบอื่นจำนวน 65 ข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 3.90

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติเชิงอนุมาน

1. ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์

การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ เป็นการศึกษาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไป ในรูป ของเมตริกซ์ เป็นการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งพิจารณาจากค่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) เป็นค่าวัดความสัมพันธ์

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะใช้สัญลักษณ์ r แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของกลุ่มตัวอย่าง และ P แทนสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของประชากร ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ใช้วัดขนาดของ ความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปร คือ $-1 \leq r \leq 1$

การบอกระดับหรือขนาดของความสัมพันธ์ จะพิจารณาจากตัวเลขของค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ หากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า เข้าใกล้ -1 หรือ 1 จะแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ใน ระดับสูง แต่ถ้าหากค่ามีค่าเข้าใกล้ 0 จะแสดงถึงความสัมพันธ์ในระดับน้อยจนถึงไม่มีความสัมพันธ์ และค่าเครื่องหมาย (+,-) หน้าตัวเลขสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ บอกทิศทางของความสัมพันธ์ ดังนี้

r เป็นเครื่องหมาย + หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน

r เป็นเครื่องหมาย - หมายถึง มีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม

การนำค่าสัมประสิทธิ์มาใช้ได้อย่างเหมาะสมจะต้องเป็นข้อมูลที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้น เท่านั้น ดังนั้นก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) จึงมี การตรวจสอบว่าตัวแปรต่าง ๆ เป็นไปตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุหรือไม่ และ เงื่อนไขที่จะยอมรับได้ว่ามีความสำคัญมากคือ ตัวแปรอิสระทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาต้องเป็นอิสระต่อกันหรือไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างเกิน 0.7 สาเหตุเนื่องจากการมีตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ระหว่าง กันมากเกินไปอาจก่อให้เกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรง (Multicollinearity) ซึ่งมีผลทำให้การวิเคราะห์ ความถดถอยผิดพลาดจากข้อเท็จจริงได้ งานวิจัยนี้เลือกใช้วิธีการตรวจสอบดังนี้ Pearson Correlation, Tolerance และ Variance Inflation Factors (VIF)

ตารางที่ 4.17 แสดงผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient)

Variables	ROA	Tobin's Q	MKT _{Total}	EM ^{MJ}	EM ^{Yoon}	BS	BI	CEO dual	BM	IO	OC	AT	Big4	AF	UO	Size	LEV	CFO	Inc1_SERV	Inc2_AGO	Inc3_INDUS	Inc4_PROP	Inc5_CONS	Inc6_RESO	Inc7_TECH
ROA	1																								
Tobin's Q	0.023	1																							
MKT _{Total}	0.005	0.379***	1																						
EM ^{MJ}	0.068***	-0.046	-0.080***	1																					
EM ^{Yoon}	-0.154***	0.046	-0.038	0.000	1																				
BS	0.004	0.236***	0.163***	0.037	0.054**	1																			
BI	0.011	0.104***	0.001	-0.020	-0.033	0.015	1																		
CEO dual	-0.037	-0.018	-0.026	0.010	-0.016	0.001	0.107***	1																	
BM	-0.126***	0.082***	0.061**	-0.022	0.029	0.114***	0.143***	0.063***	1																
IO	0.122***	0.222***	0.328***	-0.034	-0.035	0.139***	0.105***	0.095***	0.035	1															
OC	0.094***	0.061**	0.021	0.043	-0.019	-0.010	0.047	0.039	-0.095***	0.059**	1														
AT	0.005	-0.002	0.012	0.038	-0.009	-0.002	-0.013	0.013	-0.033	0.013	-0.012	1													
Big4	-0.124***	-0.145***	-0.211***	-0.064***	0.060**	-0.145***	0.053**	-0.028	0.013	-0.300***	-0.168***	-0.002	1												
AF	-0.10	0.365***	0.402***	-0.042	0.019	0.162***	0.042	0.012	0.145***	0.286***	0.052**	-0.028	-0.347***	1											
UO	0.083***	0.029	-0.022	0.030	-0.043	-0.017	0.010	0.007	-0.122***	0.043	0.097***	-0.003	-0.102***	-0.032	1										
Size	0.025	0.432***	0.544***	-0.118***	-0.038	0.302***	0.103***	0.088***	0.180***	0.385***	0.068***	-0.021	-0.357***	0.565***	-0.003	1									
LEV	0.061**	0.029	0.108***	-0.027	-0.021	0.041	0.011	-0.043	-0.011	0.140**	-0.031	0.003	-0.088***	0.223***	-0.019	0.136***	1								
CFO	0.182***	0.046	.018	-0.055**	-0.045	0.078***	0.015	0.009	-0.083***	0.087***	0.066***	0.040	-0.095***	0.009	0.027	0.026	-0.026	1							
Inc1_SERV	-0.004	0.026	-0.121***	-0.080***	0.209***	0.172***	0.098***	0.040	0.031	0.036	0.005	0.014	0.098***	0.018	0.024	-0.063**	0.045	0.071***	1						
Inc2_AGO	0.084***	-0.017	-0.012	0.587***	-0.069***	0.113***	-0.017	0.105***	-0.006	0.002	0.063**	0.018	-0.185***	0.092***	0.041	0.004	-0.036	0.021	-0.185***	1					
Inc3_INDUS	0.042	-0.097***	-0.099***	-0.090***	-0.205***	-0.110***	-0.017	0.030	-0.158***	-0.074***	0.109***	-0.014	0.031	-0.141***	0.083***	-0.151***	-0.084***	0.022	-0.258***	-0.170***	1				
Inc4_PROP	-0.057**	-0.009	0.092***	-0.144***	0.037	-0.080***	-0.025	-0.102***	0.068***	0.002	-0.120***	-0.008	0.061**	0.049**	-0.097***	0.158***	0.073***	-0.074***	-0.288***	-0.190***	-0.266***	1			
Inc5_CONS	-0.035	-0.061**	0.029	-0.071***	0.126***	-0.002	-0.041	-0.032	0.052**	-0.046	-0.018	0.007	0.055**	-0.134***	-0.054**	-0.127***	-0.095***	-0.041	-0.157***	-0.104***	-0.145***	-0.162***	1		
Inc6_RESO	-0.008	0.018	0.031	-0.021	-0.089***	0.105***	-0.008	0.006	0.078***	0.044	-0.035	-0.003	-0.043	0.018	0.039	0.146***	0.044	-0.035	-0.137***	-0.090***	-0.126***	-0.141***	-0.077***	1	
Inc7_TECH	-0.018	0.158***	0.125***	-0.095***	-0.040	-0.173***	-0.017	-0.034	-0.033	0.048**	-0.001	-0.012	-0.082***	0.099***	-0.030	0.056**	0.032	0.020	-0.184***	-0.122***	-0.170***	-0.190***	-0.103***	-0.090***	1

***. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed). **. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

ที่มา : จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.17 เป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละคู่พบว่าแต่ระดับของความสัมพันธ์ไม่สูงมากนัก โดยการสังเกตจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรทุกคู่มีค่าน้อยกว่า 0.7 แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรไม่มีปัญหา Multicollinearity (Black, 2006)

2. ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ

2.1 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท โดยผู้วิจัยตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานตามวัตถุประสงค์งานวิจัยที่ 1 เพื่อการศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชี ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทในประเทศไทย ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 แสดงผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ เกี่ยวกับผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท ตามตัวแบบที่ 1

Independent Variables	Expect Sign	Dependent Variables		
		Model 1		
		ROA	Tobin's Q	MK total
Board				
BS	+	-0.001 (0.001)	5504.796*** (874.263)	0.001 (0.001)
BI	+	0.005 (0.006)	11618.812*** (4250.406)	-0.006** (0.003)
CEO dual	-	-0.018** (0.007)	-13457.650** (5335.298)	-0.011*** (0.004)
BM	+	-0.003*** (0.001)	-167.643 (559.760)	-0.001* (0.000)
Ownership				
IO	+	-0.002*** (0.000)	766.796** (352.842)	0.002*** (0.000)
OC	-	0.000** (0.000)	154.907 (110.312)	-0.00044 (0.000)

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

Independent Variables	Expect Sign	Dependent Variables		
		Model 1		
		ROA	Tobin's Q	MK total
Audit quality				
AT	+	-0.001 (0.002)	752.917 (1341.280)	0.001 (0.001)
Big4	+	-0.017*** (0.007)	12927.139*** (4707.825)	0.007** (0.003)
AF	+	-0.028*** (0.011)	53126.455*** (7713.223)	0.029*** (0.005)
UO	+	0.025* (0.015)	20552.837* (10593.390)	-0.003 (0.007)
Control Variables				
Size		0.004 (0.006)	39403.826*** (3979.360)	0.045*** (0.003)
LEV		0.021*** (0.008)	-16201.308*** (5593.570)	0.002 (0.004)
CFO		0.075*** (0.012)	5825.571*** (8275.452)	0.000 (0.006)
Inc1_SERV		0.011 (0.011)	-41004.140*** (7,827.723)	-0.031*** (0.005)
Inc2_AGO		0.040*** (0.013)	-52388.806*** (8936.391)	-0.020*** (0.006)
Inc3_INDUS		0.018 (0.011)	-45391.539*** (7834.891)	-0.017*** (0.005)
Inc4_PROP		0.004 (0.011)	-49910.327*** (7521.742)	-0.016*** (0.005)
Inc5_CONS		0.006 (0.013)	-42346.376*** (9604.534)	0.008 (0.007)
Inc6_RESO		0.010 (0.014)	-55952.382*** (10352.708)	-0.029*** (0.007)
Inc7_TECH				

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

Independent Variables	Expect Sign	Dependent Variables		
		ROA	Tobin's Q	MK total
Constant		0.020	-185151.575	-0.136
F		8.119***	31.039***	48.863***
R ²		0.086	0.264	0.361
Adjust R2		0.075	0.255	0.353
Maximum VIF		2.494	2.494	2.494
n		1,665	1,665	1,665

*** p < 0.01, ** p < 0.05, * p < 0.10, Beta coefficients with standard errors in parenthesis

ที่มา : จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.18 ผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเกี่ยวกับผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท ตามตัวแบบที่ 1 โดยแสดงการทดสอบสมการถดถอย และการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วย Ordinary Least Squares (OLS) Method สำหรับจำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,665 ข้อมูล ให้ค่าสถิติการตัดสินใจ ดังนี้

ผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R-Square (R²) ประมาณ 0.086 และ Adjusted R² ประมาณ 0.075 หมายความว่าตัวแปรอิสระในสมการถดถอยอธิบายการเปลี่ยนแปลงของผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ได้ถึงประมาณร้อยละ 7.5 นอกจากนี้การทดสอบได้รายงานค่า F-statistic เท่ากับประมาณ 8.119 [Prob. = 0.000] ซึ่งจากค่า Prob. = 0.000 หมายความว่า ค่าสัมประสิทธิ์ที่ประมาณค่าได้มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัท มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R-Square (R²) ประมาณ 0.264 และ Adjusted R² ประมาณ 0.255 หมายความว่า ตัวแปรอิสระในสมการถดถอยอธิบายการเปลี่ยนแปลงของผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัทได้ถึงประมาณร้อยละ 25.50 นอกจากนี้การทดสอบได้รายงานค่า F-statistic เท่ากับประมาณ 31.039 [Prob. = 0.000] ซึ่งจากค่า Prob. = 0.000 หมายความว่า ค่าสัมประสิทธิ์ที่ประมาณค่าได้มีค่าแตกต่าง จากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากส่วนแบ่งทางการตลาดรวม มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R-Square (R^2) ประมาณ 0.361 และ Adjusted R^2 ประมาณ 0.353 หมายความว่า ตัวแปรอิสระในสมการถดถอยอธิบายการเปลี่ยนแปลงของผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากส่วนแบ่งทางการตลาดรวมได้ถึงประมาณร้อยละ 35.30 นอกจากนี้การทดสอบได้รายงานค่า F-statistic เท่ากับประมาณ 48.863 [Prob. = 0.000] ซึ่งจากค่า Prob. = 0.000 หมายความว่า ค่าสัมประสิทธิ์ที่มีค่าได้มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปตามข้อสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1.1 ขนาดคณะกรรมการของบริษัทมีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{21} = 5,504.796$, $p < 0.01$) ดังนั้น สมมติฐานที่ 1.1 ข ได้รับการยอมรับเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ ขณะที่ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม มีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้าม และทิศทางเดียวกันตามลำดับ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 1.1 ก และ 1.1 ค

สมมติฐานที่ 1.2 สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทมีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{22} = 11618.812$, $p < 0.01$) ดังนั้น สมมติฐานที่ 1.2 ข ได้รับการยอมรับเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ ขณะที่ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมมีผลกระทบในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและส่วนแบ่งทางการตลาดรวมมีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{42} = -0.006$, $p < 0.05$) จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 1.2 ก และ 1.2 ค

สมมติฐานที่ 1.3 การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุดมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_3 = -0.018$, $p < 0.05$) มูลค่าบริษัทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{23} = -13457.650$, $p < 0.05$) และ ส่วนแบ่งทางการตลาดรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{43} = -0.011$, $p < 0.01$) ดังนั้น สมมติฐานที่ 1.3 ก ข และ ค ได้รับการยอมรับเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.4 จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริษัทมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม และส่วนแบ่งทางการตลาดรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.10 ตามลำดับแต่ตามสมมติฐานงานวิจัยได้ตั้งไว้ว่าผลกระทบดังกล่าวควรเป็นผลกระทบทิศทางเดียวกัน ในขณะที่มูลค่าบริษัทมีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นสมมติฐานที่ 1.4 ก ข และ ค ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.5 สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัทที่มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{25} = 766.796$, $p < 0.05$) และ ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{45} = 0.002$, $p < 0.01$) ขณะที่ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม มีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_5 = -0.002$, $p < 0.01$) ดังนั้นสมมติฐานที่ 1.5 ข และ ค ได้รับการยอมรับเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.6 สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัทที่มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ($\beta_6 = 0.000.00$, $p < 0.05$) ขณะที่ผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับมูลค่าบริษัทและทิศทางตรงกันข้ามกับส่วนแบ่งทางการตลาดรวม แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ตามสมมติฐานงานวิจัยได้ตั้งไว้ว่าผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับมูลค่าบริษัทและส่วนแบ่งทางการตลาดรวม แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นสมมติฐานที่ 1.6 ก ข และ ค ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.7 ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้าส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์ในทิศทางตรงกันข้าม ในขณะที่ส่งผลในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าบริษัทและส่วนแบ่งทางการตลาดรวมแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นสมมติฐานที่ 1.7 ก ข และ ค ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.8 ขนาดของบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{28} = 12927.139$, $p < 0.01$) และส่วนแบ่งทางการตลาดรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{48} = 0.007$, $p < 0.05$) นอกจากนี้ ขนาดของบริษัทสอบบัญชีใหญ่มีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_8 = -0.017$, $p < 0.01$) ดังนั้นสมมติฐานที่ 1.8 ข และ ค ได้รับการยอมรับเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วน ก ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1.9 ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{29} = 53126.455$, $p < 0.01$) และส่วนแบ่งทางการตลาดรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{49} = 0.029$, $p < 0.01$) นอกจากนี้ยังพบว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_9 = -0.028$, $p < 0.01$) ดังนั้นสมมติฐานที่ 1.9 ข และ ค ได้รับการยอมรับเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ ส่วน ก ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1.10 การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไขมีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{10} = 0.025, p < 0.10$) และมูลค่าบริษัทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{30} = 20552.837, p < 0.10$) ในขณะที่มีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามกับส่วนแบ่งทางการตลาดรวม แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นสมมติฐานที่ 1.10 ก และ ข ได้รับการยอมรับเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

ตัวแปรควบคุมในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ขนาดบริษัท ความเสี่ยงทางการเงิน กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน 7 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี และเนื่องจากในการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม มูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวมต้องมีการกำหนดให้ 1 กลุ่มอุตสาหกรรมเป็นตัวเปรียบเทียบ ดังนั้นเมื่อพิจารณาจึงพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีในกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานโดยรวมสูงสุด ดังนั้นจึงกำหนดให้กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเป็นกลุ่มที่ 7 มีค่าเป็น 0 เพื่อใช้เป็นตัวเปรียบเทียบกับกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรควบคุมที่ส่งผลในทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความเสี่ยงทางการเงิน กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน และกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารเมื่อเทียบกับกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี และตัวแปรควบคุมทุกตัวยังได้ส่งผลในทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งได้แก่ ขนาดบริษัท ความเสี่ยงทางการเงิน กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร เมื่อเทียบกับกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

ตัวแปรควบคุมส่งผลในทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากส่วนแบ่งทางการตลาดรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ขนาดบริษัท กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้างและกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร เมื่อเทียบกับกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

2.2 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modified Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) Robust regression for hypothesis testing โดยผู้วิจัยตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานตามวัตถุประสงค์งานวิจัยที่ 2 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบ Modified Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตามตัวแบบที่ 2.1 ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 แสดงผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเกี่ยวกับผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modified Jones ตามตัวแบบที่ 2.1

Independent Variables	Expect Sign	Dependent Variables	
		Model 2.1	Modified Jones
BS	-	0.000 (0.002)	
BI	-	0.001 (0.009)	
CEO dual	+	- 0.029** (0.012)	
BM	-	0.000 (0.001)	
IO	-	0.001 (0.001)	
OC	+	0.000 (0.000)	
AT	-	0.004 (0.003)	
Big4	-	-0.002 (0.010)	

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

Independent Variables	Expect Sign	Dependent Variables	
		Model 2.1	
		Modifies Jones	
AF	-	-0.035**	(0.017)
UO	-	-0.002	(0.023)
Size		-0.032***	(0.009)
LEV		0.005	(0.012)
CFO		-0.063***	(0.018)
Inc1_SERV		0.021	(0.017)
Inc2_AGO		0.432***	(0.019)
Inc3_INDUS		0.006	(0.017)
Inc4_PROP		0.000	(0.016)
Inc5_CONS		-0.015	(0.021)
Inc6_RESO		0.047**	(0.022)
Inc7_TECH			
Constant		0.158	
F		51.413***	
R ²		0.373	
Adjust R ²		0.365	
Max VIF		2.494	
n		1665	

*** p < 0.01, ** p < 0.05, * p < 0.10, Beta coefficients with standard errors in parenthesis

ที่มา : จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.19 ผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเกี่ยวกับผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modified Jones ตามตัวแบบที่ 2.1 มีผลดังต่อไปนี้

จากตัวแบบที่ 2.1 เป็นแสดงการทดสอบสมการถดถอย และการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วย Ordinary Least Squares (OLS) Method ของผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรโดยการทดสอบจากตัวแบบ Modified Jones สำหรับข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,665 ข้อมูล ให้ค่าสถิติการตัดสินใจที่ดีขึ้น (ตารางที่ 4.19) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R-Square (R^2) ประมาณ 0.373 และ Adjusted R^2 ประมาณ 0.365 หมายความว่า ตัวแปรอิสระในสมการถดถอยอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการบริหารกำไรโดยตัวแบบ Modified Jones ได้ถึงประมาณร้อยละ 37 นอกจากนี้ การทดสอบได้รายงานค่า F-statistic เท่ากับประมาณ 51.413 [Prob. = 0.000] ซึ่งจากค่า Prob. = 0.000 หมายความว่า ค่าสัมประสิทธิ์ที่ประมาณค่าได้มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้นจึงสรุปตามข้อสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 2.1 ขนาดคณะกรรมการของบริษัท ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น สมมติฐานที่ 2.1 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2.2 สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น สมมติฐานที่ 2.2 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2.3 การควมตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุดส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{63} = -0.029, p < 0.05$) แต่ตามสมมติฐานงานวิจัยได้ตั้งไว้ว่าผลกระทบดังกล่าวควรเป็นผลกระทบต่อทิศทางเดียวกัน ดังนั้นสมมติฐานที่ 2.3 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2.4 จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริษัท ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นสมมติฐานที่ 2.4 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2.5 สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัทส่งผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น สมมติฐานที่ 2.5 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2.6 สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัทส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรอย่างไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นสมมติฐานที่ 2.6 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2.7 ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้าส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น สมมติฐานที่ 2.7 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2.8 ขนาดของบริษัทสอบบัญชี (Big 4) ส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นสมมติฐานที่ 2.8 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2.9 ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{69} = -0.035, p < 0.05$) แต่ตามสมมติฐานงานวิจัยตั้งไว้ว่าผลกระทบดังกล่าวควรจะเป็นผลกระทบต่อทิศทางเดียวกัน ดังนั้น สมมติฐานที่ 2.9 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2.10 การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น สมมติฐานที่ 2.10 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

ตัวแปรควบคุมในผลการวิเคราะห์ครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ขนาดบริษัท ความเสี่ยงทางการเงิน กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน 7 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี กำหนดให้กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเป็นกลุ่มที่ 7 มีค่าเป็น 0 เพื่อใช้เป็นตัวเปรียบเทียบกับกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรควบคุมที่ส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ขนาดบริษัท และกระแสเงินสดจากการดำเนินงาน ส่วนตัวแปรควบคุมที่ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

ตารางที่ 4.20 แสดงผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเพื่อยืนยันผล (Robust regression for hypothesis testing) เกี่ยวกับผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไร โดยใช้ตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตามตัวแบบที่ 2.2

Independent Variables	Ex pect Sign	Robust regression for hypothesis	
		Model 2.2	
Yoon, Miller & Jiraporn (2006)			
BS	-	0.008	(0.005)
BI	-	-0.049*	(0.027)
CEO dual	+	0.009	(0.033)
BM	-	-0.001	(0.004)
IO	-	-0.002	(0.002)
OC	+	0.000	(0.001)
AT	-	-0.004	(0.008)
Big4	-	0.022	(0.030)
AF	-	0.103**	(0.048)
UO	-	-0.042	(0.066)
Size		-0.039	(0.025)
LEV		-0.051	(0.035)
CFO		-0.100*	(0.052)

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

Independent Variables	Ex pect Sign	Robust regression for hypothesis
		Model 2.2
		Yoon, Miller & Jiraporn (2006)
Inc1_SERV		0.262*** (0.049)
Inc2_AGO		-0.067 (0.056)
Inc3_INDUS		-0.177*** (0.049)
Inc4_PROP		0.094** (0.047)
Inc5_CONS		0.267*** (0.060)
Inc6_RESO		-0.122* (0.065)
Inc7_TECH		
Constant		0.419
F		10.430***
R ²		0.108
Adjust R ²		0.097
Max VIF		2.494
n		1665

*** p < 0.01, ** p < 0.05, * p < 0.10, Beta coefficients with standard errors in parenthesis

ที่มา : จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.20 ผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเพื่อยืนยันผล (Robust regression for hypothesis testing) เกี่ยวกับผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไร โดยใช้ตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตามตัวแบบที่ 2.2 มีผลดังต่อไปนี้

ตัวแบบที่ 2.2 เป็นการทดสอบสมการถดถอย และการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วย Ordinary Least Squares (OLS) Method เพื่อยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) ของผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) สำหรับข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทั้ง

1,665 ข้อมูล ให้ค่าสถิติการตัดสินใจที่ดีขึ้น (ตารางที่ 4.20) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R-Square (R^2) ประมาณ 0.108 และ Adjusted R^2 ประมาณ 0.097 หมายความว่า ตัวแปรอิสระในสมการถดถอยอธิบายการเปลี่ยนแปลงของการบริหารกำไรโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ได้ถึงประมาณร้อยละ 9.7 นอกจากนี้ การทดสอบได้รายงานค่า F-statistic เท่ากับประมาณ 10.430 [Prob. = 0.000] ซึ่งจากค่า Prob. = 0.000 หมายความว่า ค่าสัมประสิทธิ์ที่ประมาณค่าได้มีค่าแตกต่าง จากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สรุปสมมติฐานทั้งหมด ดังนี้

สมมติฐานที่ 2.1 ขนาดคณะกรรมการของบริษัท ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น สมมติฐานที่ 2.1 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2.2 สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{82} = -0.049, p < 0.10$) ดังนั้น สมมติฐานที่ 2.2 ได้รับการยอมรับเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2.3 การควมตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นสมมติฐานที่ 2.3 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2.4 จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริษัท ส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น สมมติฐานที่ 2.4 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2.5 สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท ส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น สมมติฐานที่ 2.5 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2.6 สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัทส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นสมมติฐานที่ 2.6 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2.7 ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้าส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น สมมติฐานที่ 2.7 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2.8 ขนาดของบริษัทสอบบัญชี(Big 4) ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นสมมติฐานที่ 2.8 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2.9 ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{89} = 0.103, p < 0.05$) ดังนั้น สมมติฐานที่ 2.9 ได้รับการยอมรับและเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 2.10 การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไขส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น สมมติฐานที่ 2.10 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

ตัวแปรควบคุมในการวิเคราะห์ครั้งนี้ประกอบไปด้วย ขนาดบริษัท ความเสี่ยงทางการเงิน กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน 7 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี กำหนดให้กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเป็นกลุ่มที่ 7 มีค่าเป็น 0 เพื่อใช้เป็นตัวเปรียบเทียบกับกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

นอกจากนี้ตัวแปรควบคุมที่ส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรตามตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมและกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร ส่วนตัวแปรควบคุมที่ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรตามตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง และกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค

ตารางที่ 4.21 แสดงสรุปผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ เกี่ยวกับผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรโดยใช้ ของ Modified Jones และป็นยันผล (Robust regression for hypothesis) โดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตัวแบบที่ 2.1 และ 2.2

Independent Variables	Expect Sign	Dependent Variables	Robust regression for
		Model 2.1 Modifies Jones	Model 2.2 Yoon, Miller & Jiraporn
BS	-	0.000 (0.002)	0.008 (0.005)
BI	-	0.001 (0.009)	-0.049* (0.027)
CEO dual	+	- 0.029** (0.012)	0.009 (0.033)

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

Indepen dent Variables	Expect Sign	Dependent Variables	
		Model 2.1	Robust regression for
		Modifies Jones	Model 2.2 Yoon, Miller & Jiraporn (2006)
BM	-	0.000 (0.001)	-0.001 (0.004)
IO	-	0.001 (0.001)	-0.002 (0.002)
OC	+	0.000 (0.000)	0.000 (0.001)
AT	-	0.004 (0.003)	-0.004 (0.008)
Big4	-	-0.002 (0.010)	0.022 (0.030)
AF	-	-0.035** (0.017)	0.103** (0.048)
UO	-	-0.002 (0.023)	-0.042 (0.066)
Size		-0.032*** (0.009)	-0.039 (0.025)
LEV		0.005 (0.012)	-0.051 (0.035)
CFO		-0.063*** (0.018)	-0.100* (0.052)
Inc1_SERV		0.021 (0.017)	0.262*** (0.049)
Inc2_AGO		0.432*** (0.019)	-0.067 (0.056)
Inc3_INDUS		0.006 (0.017)	-0.177*** (0.049)
Inc4_PROP		0.000 (0.016)	0.094** (0.047)

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

Indepen dent Variables	Expect Sign	Dependent Variables	Robust regression for
		Model 2.1	Model 2.2
		Modifies Jones	Yoon, Miller & Jiraporn (2006)
Inc5_CONS		-0.015 (0.021)	0.267*** (0.060)
Inc6_RESO		0.047** (0.022)	-0.122* (0.065)
Inc7_TECH			
Constant		0.158	0.419
F		51.413***	10.430***
R ²		0.373	0.108
Adjust R ²		0.365	0.097
Max VIF		2.494	2.494
n		1665	1665

*** p < 0.01, ** p < 0.05, * p < 0.10, Beta coefficients with standard errors in parenthesis

ที่มา : จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.21 สรุปผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ เกี่ยวกับผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรโดยใช้ ของ Modified Jones และยืนยันผล (Robust regression for hypothesis) โดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตัวแบบที่ 2.1 และ 2.2 มีผลดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 2.1 ขนาดคณะกรรมการของบริษัท ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อใช้ตัวแบบ Modified Jones ดังนั้นสมมติฐานที่ 2.1 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐานเนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ และเมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตามตัวแบบวัดที่ 2.2 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เช่นเดียวกัน

สมมติฐานที่ 2.2 สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อใช้ตัวแบบ Modified Jones ดังนั้นสมมติฐานที่ 2.2 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน อย่างไรก็ตามเมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตามตัวแบบวัดที่ 2.2 พบว่า ผลลัพธ์

แสดงให้เห็นว่าด้านสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงได้รับการยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2.3 การควมตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด ส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อใช้ตัวแบบ Modified Jones ($\beta_3 = -0.029$, $p < 0.05$) แต่ตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ว่าผลกระทบดังกล่าวควรเป็นผลกระทบทิศทางเดียวกัน ดังนั้นสมมติฐานที่ 2.3 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตามเมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตามตัวแบบที่ 2.2 พบว่า ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เช่นเดียวกัน

สมมติฐานที่ 2.4 จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริษัท ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อใช้ตัวแบบ Modified Jones ดังนั้นสมมติฐานที่ 2.4 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐานเนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ และเมื่อทำการ ยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตามตัวแบบที่ 2.2 พบว่าได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เช่นเดียวกัน

สมมติฐานที่ 2.5 สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อใช้ตัวแบบ Modified Jones ดังนั้น สมมติฐานที่ 2.5 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ และเมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตามตัวแบบที่ 2.2 พบว่าผลลัพธ์ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เช่นเดียวกัน

สมมติฐานที่ 2.6 สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อใช้ตัวแบบ Modified Jones ดังนั้นสมมติฐานที่ 2.6 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ และเมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตามตัวแบบที่ 2.2 พบว่าได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เช่นเดียวกัน

สมมติฐานที่ 2.7 ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค่า ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อใช้ตัวแบบ Modified Jones ดังนั้นสมมติฐานที่ 2.7 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ และเมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตามตัวแบบที่ 2.2 พบว่า ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค่าได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เช่นเดียวกัน

สมมติฐานที่ 2.8 ขนาดของบริษัทสอบบัญชี (Big 4) ส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อใช้ตัวแบบ Modified Jones ดังนั้นสมมติฐานที่ 2.8 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ และเมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตามตัวแบบที่ 2.2 พบว่าได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เช่นเดียวกัน

สมมติฐานที่ 2.9 ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อใช้ตัวแบบ Modified Jones ($\beta_{69} = -0.035, p < 0.05$) ดังนั้น สมมติฐานที่ 2.9 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตามตัวแบบที่ 2.2 พบว่า ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงยอมรับสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2.10 การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อใช้ตัวแบบ Modified Jones ดังนั้น สมมติฐานที่ 2.10 ได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ และเมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตามตัวแบบที่ 2.2 พบว่าได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เช่นเดียวกัน

สรุปผลจากการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) เพื่อทดสอบประสิทธิภาพในการทดสอบของสถิติในกรณีที่ไม่สอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นหรือมีข้อมูลผิดปกติ ตามแนวคิดของ (Montgomery, Peck & Vining (2001) แสดงให้เห็นว่าสถิติมีความแกร่งและส่วนใหญ่ยังคงให้ผลการทดสอบทางสถิติมีประสิทธิภาพเหมือนเดิม ยกเว้นสมมติฐานที่ 2.2 สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามเมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตามตัวแบบที่ 2.2 พบว่าผลลัพธ์แสดงให้เห็นว่าด้านสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สมมติฐานที่ 2.9 ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามเมื่อทำการ ยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตามตัวแบบที่ 2.2 พบว่า ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร

2.3 ผลการวิเคราะห์ผลกระทบของการบริหารกำไรที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท โดยผู้วิจัยตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมุติฐานตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่ 3 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 แสดงผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเกี่ยวกับผลกระทบของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท ตามตัวแบบที่ 3.1

Indepen dent Variables	Expect Sign	Dependent Variables		
		Model 3.1		
		Modifies Jones		
		ROA	Tobin's Q	MK total
EM ^{Mj}	-	0.028* (0.016)	12969.793 (11731.883)	0.000 (0.008)
Size		0.005 (0.004)	59943.747*** (3105.167)	0.055*** (0.002)
LEV		0.023*** (0.008)	-8656.091 (5632.920)	0.008** (0.004)
CFO		0.088*** (0.012)	9757.412 (8444.431)	0.003 (0.006)
Inc1_SERV		0.004 (0.011)	-26925.525*** (7757.032)	-0.031*** (0.005)
Inc2_AGO		0.025* (0.014)	-47320.005*** (10187.000)	-0.022*** (0.007)
Inc3_INDUS		0.020* (0.011)	-42834.305*** (7912.985)	-0.021*** (.006)
Inc4_PROP		-0.003 (0.010)	-49310.309*** (7621.866)	-0.018*** (0.005)
Inc5_CONS		0.002 (0.013)	-38536.530*** (9692.774)	0.006 (0.007)
Inc6_RESO		0.003 (0.014)	-53024.715*** (10419.416)	-0.033*** (0.007)
Inc7_TECH				
Constant		0.006	-162496.045	-0.161
F		8.771***	45.240***	79.197***

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

Independent Variables	Expect Sign	Dependent Variables		
		Model 3.1		
		Modifies Jones		
		ROA	Tobin's Q	MK total
R ²		0.050	0.215	0.324
Adjust R ²		0.045	0.210	0.320
Max - VIF		2.414	2.414	2.414
n		1,665	1,665	1,665

*** p < 0.01, ** p < 0.05, * p < 0.10, Beta coefficients with standard errors in parenthesis

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.22 ผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเกี่ยวกับผลกระทบของการบริหารกำไร โดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทตามตัวแบบที่ 3.1 มีผลดังต่อไปนี้

ตัวแบบที่ 3.1 เป็นการแสดงการทดสอบสมการถดถอย และการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วย Ordinary Least Squares (OLS) Method ของผลกระทบของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท สำหรับข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,665 ข้อมูล ให้ค่าสถิติการตัดสินใจ ดังนี้

ผลกระทบของการบริหารกำไรที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R-Square (R²) ประมาณ 0.050 และ Adjusted R² ประมาณ 0.045 หมายความว่า ตัวแปรอิสระในสมการถดถอยอธิบายการเปลี่ยนแปลงของผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมได้ถึงประมาณร้อยละ 4.5 นอกจากนี้ และการทดสอบได้รายงานค่า F-statistic เท่ากับประมาณ 8.771 [Prob. = 0.000] ซึ่งจากค่า Prob. = 0.000 หมายความว่า ค่าสัมประสิทธิ์ที่ประมาณค่าได้มีค่าแตกต่าง จากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลกระทบของการบริหารกำไรที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัทมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R-Square (R²) ประมาณ 0.215 และ Adjusted R² ประมาณ 0.210 หมายความว่า ตัวแปรอิสระในสมการถดถอยอธิบายการเปลี่ยนแปลงของผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัท ได้ถึงประมาณร้อยละ 21.00 นอกจากนี้การทดสอบได้รายงานค่า F-statistic เท่ากับประมาณ 45.240 [Prob. = 0.000] ซึ่งจากค่า Prob. = 0.000 หมายความว่า ค่าสัมประสิทธิ์ที่ประมาณค่าได้มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลกระทบของการบริหารกำไรที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากส่วนแบ่งทางการตลาดรวม มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R-Square (R^2) ประมาณ 0.324 และ Adjusted R^2 ประมาณ 0.320 หมายความว่า ตัวแปรอิสระในสมการถดถอยอธิบายการเปลี่ยนแปลงของผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากส่วนแบ่งทางการตลาดรวม ได้ถึงประมาณร้อยละ 32.00 นอกจากนี้การทดสอบได้รายงานค่า F-statistic เท่ากับประมาณ 79.197 [Prob. = 0.000] ซึ่งจากค่า Prob. = 0.000 หมายความว่า ค่าสัมประสิทธิ์ที่มีค่าประมาณค่าได้มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้น จึงสรุปตามข้อสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 3 การบริหารกำไรมีผลกระทบทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{101} = 0.028, p < 0.10$) ขณะที่ส่งผลกระทบทิศทางเดียวกันกับมูลค่าบริษัทและส่วนแบ่งทางการตลาดรวมแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเนื่องจากสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ควรจะมีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้าม ดังนั้นสมมติฐานที่ 3 ก ข ค จึงได้รับการปฏิเสธสมมติฐานเนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตัวแปรควบคุมในการวิเคราะห์ครั้งนี้ประกอบไปด้วย ขนาดบริษัท ความเสี่ยงทางการเงิน กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน และ 7 กลุ่มอุตสาหกรรมได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี โดยกำหนดให้กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเป็นกลุ่มที่ 7 มีค่าเป็น 0 เพื่อใช้เป็นตัวเปรียบเทียบกับกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

ผลการศึกษา พบว่าตัวแปรควบคุมที่ส่งผลกระทบทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความเสี่ยงทางการเงิน เมื่อพิจารณาตัวแปรกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่าส่งผลกระทบทางทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

ตัวแปรควบคุมที่ส่งผลกระทบทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ขนาดบริษัท เมื่อพิจารณาตัวแปรกลุ่มอุตสาหกรรมพบว่าส่งผลกระทบทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเมื่อเทียบกับกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

นอกจากนั้นตัวแปรควบคุมส่งผลกระทบทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากส่วนแบ่งทางการตลาดรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ขนาดบริษัท ความเสี่ยงทาง

การเงิน ส่วนกลุ่มอุตสาหกรรมพบว่าส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งวัดจากส่วนแบ่งทางการตลาดรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้างและกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

ตารางที่ 4.23 แสดงผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเพื่อยืนยันผล (Robust regression for hypothesis testing) เกี่ยวกับผลกระทบของการบริหารกำไรโดยใช้แบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทตามตัวแบบที่ 3.2

Independent Variables	Expect Sign	Robust regression for hypothesis		
		Model 3.2		
		Yoon, Miller & Jiraporn (2006)		
		ROA	Tobin's Q	MK total
EM ^{Yoon}		-0.031*** (0.006)	10221.667*** (4028.076)	-0.003 (0.003)
Size		0.003 (0.004)	59633.531*** (3066.819)	0.055*** (0.002)
LEV		0.021*** (0.008)	-8180.731 (5626.591)	0.008** (0.004)
CFO		0.083 (0.012)	10047.943 (8413.060)	0.003 (0.006)
Inc1_SERV		0.013 (0.011)	-29457.523*** (7754.764)	-0.030*** (0.005)
Inc2_AGO		0.035*** (0.012)	-41275.952*** (8853.613)	-0.022*** (0.006)
Inc3_INDUS		0.015 (0.011)	-40962.801*** (7931.413)	-0.021*** (0.006)
Inc4_PROP		-0.000013 (0.010)	-50259.676*** (7619.668)	-0.018*** (0.005)
Inc5_CONS		0.010 (0.013)	-41457.399*** (9737.954)	0.006 (0.007)
Inc6_RESO		0.001 (0.014)	-51144.178*** (10397.821)	-0.033*** (0.007)
Inc7_TECH				
Constant		0.024	-164023.698	-0.160
F		11.752***	45.904***	79.315***
R ²		0.066	0.217	0.324

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

Indepen dent Variables	Expect Sign	Robust regression for hypothesis		
		Model 3.2		
		Yoon, Miller & Jiraporn (2006)		
		ROA	Tobin's Q	MK total
Adjust R ²		0.061	0.213	0.320
Max - VIF		2.427	2.427	2.427
n		1,665	1,665	1,665

*** p < 0.01, ** p < 0.05, * p < 0.10, Beta coefficients with standard errors in parenthesis

ที่มา : จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.23 ผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเพื่อยืนยันผล (Robust regression for hypothesis testing) เกี่ยวกับผลกระทบของการบริหารกำไรโดยใช้แบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท ตามตัวแบบที่ 3.2 มีผลดังนี้

ตัวแบบที่ 3.2 เป็นการทดสอบสมการถดถอย และการประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วย Ordinary Least Squares (OLS) Method เพื่อยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) ของผลกระทบของการบริหารกำไรโดยใช้แบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท สำหรับข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,665 ข้อมูล ให้ค่าสถิติการตัดสินใจ ดังนี้

ผลกระทบของการบริหารกำไรที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R-Square(R²) ประมาณ 0.066 และ Adjusted R² ประมาณ 0.061 หมายความว่า ตัวแปรอิสระในสมการถดถอยอธิบายการเปลี่ยนแปลงของผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมได้ถึงประมาณร้อยละ 6.1 นอกจากนี้และการทดสอบได้รายงานค่า F-statistic เท่ากับประมาณ 11.752 [Prob. = 0.000] ซึ่งจากค่า Prob. = 0.000 หมายความว่า ค่าสัมประสิทธิ์ที่ประมาณค่าได้มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลกระทบของการบริหารกำไรที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัทมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R-Square (R²) ประมาณ 0.217 และ Adjusted R² ประมาณ 0.213 หมายความว่า ตัวแปรอิสระในสมการถดถอยอธิบายการเปลี่ยนแปลงของผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัท ได้ถึงประมาณร้อยละ 21.30 นอกจากนี้การทดสอบได้รายงานค่า F-

statistic เท่ากับประมาณ 45.904 [Prob. = 0.000] ซึ่งจากค่า Prob. = 0.000 หมายความว่า ค่าสัมประสิทธิ์ที่ประมาณค่าได้มีค่าแตกต่าง จากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลกระทบของการบริหารกำไรที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากส่วนแบ่งทางการตลาดรวม มีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ R-Square (R^2) ประมาณ 0.324 และ Adjusted R^2 ประมาณ 0.320 หมายความว่า ตัวแปรอิสระในสมการถดถอยอธิบายการเปลี่ยนแปลงของผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากส่วนแบ่งทางการตลาดรวมได้ถึงประมาณร้อยละ 32.00 นอกจากนี้ การทดสอบได้รายงานค่า F-statistic เท่ากับประมาณ 79.315 [Prob. = 0.000] ซึ่งจากค่า Prob. = 0.000 หมายความว่า ค่าสัมประสิทธิ์ที่ประมาณค่าได้มีค่าแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ดังนั้น จึงสรุปตามข้อสมมติฐานดังนี้

สมมติฐานที่ 3 การบริหารกำไรมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{134} = -0.031, p < 0.01$) และส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับมูลค่าบริษัท ($\beta_{145} = 10221.667, p < 0.01$) ขณะที่ส่งผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามกับส่วนแบ่งทางการตลาดรวมแต่ไม่มีนัยสำคัญ แต่เนื่องจากสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ว่าผลกระทบดังกล่าวเป็นผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้าม ดังนั้น สมมติฐานที่ 4 ก ได้รับการยอมรับเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

ตัวแปรควบคุมในผลการวิเคราะห์ครั้งนี้ประกอบไปด้วย ขนาดบริษัท ความเสี่ยงทางการเงิน กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน และ 7 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี โดยกำหนดให้กลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีเป็นกลุ่มที่ 7 มีค่าเป็น 0 เพื่อใช้เป็นตัวเปรียบเทียบกับกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

ผลการศึกษา พบว่าตัวแปรควบคุมที่ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ความเสี่ยงทางการเงิน เมื่อพิจารณาตัวแปรกลุ่มอุตสาหกรรมพบว่าส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

ตัวแปรควบคุมที่ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันต่อผลการดำเนินงานบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ขนาดบริษัท เมื่อพิจารณาตัวแปรกลุ่มอุตสาหกรรมพบว่าส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่ม

อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเมื่อเทียบกับกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

นอกจากนี้ตัวแปรควบคุมส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานบริษัทซึ่งวัดจากส่วนแบ่งทางการตลาดรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ขนาดบริษัท ความเสี่ยงทางการเงิน ส่วนกลุ่มอุตสาหกรรมพบว่าส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานบริษัทซึ่งวัดจากส่วนแบ่งทางการตลาดรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้างและกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

ตารางที่ 4.24 แสดงสรุปผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเกี่ยวกับผลกระทบของการบริหารกำไร โดยใช้ตัวแบบ Modified Jones และยืนยันผล (Robust regression hypothesis) โดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลดำเนินงานของบริษัทตามตัวแบบที่ 3.1 และ 3.2

Independent Variable	Ex Post	Dependent Variables			Robust regression for hypothesis		
		Model 3.1			Model 3.2		
		Modifies Jones			Yoon, Miller & Jiraporn (2006)		
Si	ROA	Tobin's Q	MK total	ROA	Tobin's Q	MK total	
EM	-	0.028* (0.016)	12969.793 (11731.883)	0.000 (0.008)	-0.031*** (0.006)	10221.667*** (4028.076)	-0.003 (0.003)
Size		0.005 (0.004)	59943.747*** (3105.167)	0.055*** (0.002)	0.003 (0.004)	59633.531*** (3066.819)	0.055*** (0.002)
LEV		0.023** (0.008)	-8656.091 (5632.920)	0.008** (0.004)	0.021*** (0.008)	-8180.731 (5626.591)	0.008** (0.004)
CFO		0.088** (0.012)	9757.412 (8444.431)	0.003 (0.006)	0.083 (0.012)	10047.943 (8413.060)	0.003 (0.006)
Inc1_SER		0.004 (0.011)	-26925.525*** (7757.032)	-0.031*** (0.005)	0.013 (0.011)	-29457.523*** (7754.764)	-0.030*** (0.005)
Inc2_AG		0.025* (0.014)	-47320.005*** (10187.000)	-0.022*** (0.007)	0.035*** (0.012)	-41275.952*** (8853.613)	-0.022*** (0.006)
Inc3_IND		0.020* (0.011)	-42834.305*** (7912.985)	-0.021*** (.006)	0.015 (0.011)	-40962.801*** (7931.413)	-0.021*** (0.006)
Inc4_PR		-0.003 (0.010)	-49310.309*** (7621.866)	-0.018*** (0.005)	-0.000013 (0.010)	-50259.676*** (7619.668)	-0.018*** (0.005)
Inc5_CO		0.002	-38536.530***	0.006	0.010	-41457.399***	0.006

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

Independent Variable	Ex Pect Sign	Dependent Variables			Robust regression for hypothesis		
		Model 3.1			Model 3.2		
		Modifies Jones			Yoon, Miller & Jiraporn (2006)		
		ROA	Tobin's Q	MK total	ROA	Tobin's Q	MK total
Inc6_RES		(0.013)	(9692.774)	(0.007)	(0.013)	(9737.954)	(0.007)
		0.003	-53024.715***	-0.033***	0.001	-51144.178***	-0.033***
		(0.014)	(10419.416)	(0.007)	(0.014)	(10397.821)	(0.007)
Inc7_TEC							
Constant		0.006	-162496.045	-0.161	0.024	-164023.698	-0.160
F		8.771**	45.240***	79.197**	11.752***	45.904***	79.315***
R ²		0.050	0.215	0.324	0.066	0.217	0.324
Adjust R ²		0.045	0.210	0.320	0.061	0.213	0.320
Max - VIF		2.414	2.414	2.414	2.427	2.427	2.427
n		1,665	1,665	1,665	1,665	1,665	1,665

*** p < 0.01, ** p < 0.05, * p < 0.10, Beta coefficients with standard errors in parenthesis

ที่มา : จากการวิเคราะห์

จากตารางที่ 4.24 สรุปผลของการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุเกี่ยวกับผลกระทบของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modified Jones และยืนยันผล (Robust regression for hypothesis) โดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทตามตัวแบบที่ 3.1 และ 3.2 มีดังนี้

สมมติฐานที่ 3 การบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modified Jones ตามตัวแบบ 3.1 มีผลกระทบทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจาก ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{101} = 0.028, p < 0.10$) ขณะที่ส่งผลกระทบทิศทางเดียวกันกับมูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวมแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ควรจะมีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้าม ดังนั้นสมมติฐานที่ 3 ก ข ค จึงได้รับการปฏิเสธสมมติฐาน เนื่องจากไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่อย่างไรก็ตามเมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ตามตัวแบบที่ 2.2 มีผลกระทบทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\beta_{134} = -0.031, p < 0.01$) และส่งผลกระทบทิศทางเดียวกันกับมูลค่าบริษัท ($\beta_{145} = 10221.667, p < 0.01$) ขณะที่ส่งผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามกับส่วนแบ่งทาง

การตลาดรวม แต่ไม่มีนัยสำคัญ แต่เนื่องจากสมมติฐานงานวิจัยได้ตั้งไว้ว่าผลกระทบดังกล่าวเป็นผลกระทบทิศทางตรงกันข้าม ดังนั้นสมมติฐานที่ 3 ก ได้รับการยอมรับเป็นไปตามสมมติฐานงานวิจัยที่ตั้งไว้

สรุปผลจากการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis) เพื่อทดสอบประสิทธิภาพในการทดสอบของสถิติในกรณีที่ฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นหรือมีข้อมูลผิดปกติ ตามแนวคิดของ (Montgomery, Peck & Vining (2001) แสดงให้เห็นว่าสถิติมีความแกร่ง และส่วนใหญ่ยังคงให้ผลการทดสอบทางสถิติมีประสิทธิภาพเหมือนเดิม ยกเว้นตัวแบบ Modifies Jones ผลลัพธ์การบริหารกำไรมีผลกระทบทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ส่งผลกระทบทิศทางเดียวกันกับมูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวมแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามเมื่อยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis) จากตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ผลลัพธ์การบริหารกำไรส่งผลกระทบต่อมูลค่าบริษัทและส่วนแบ่งทางการตลาดรวมแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

1. ผลการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพ กรรมการตรวจสอบของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สรุปคุณสมบัติการสัมภาษณ์ และจำกัดข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 4.25 แสดงสรุปคุณสมบัติผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ลำดับ	ชื่อบริษัท สมมติ	ตำแหน่ง ผู้ให้ข้อมูล	วุฒิการศึกษา	ใบประกอบ วิชาชีพ	ประสบการณ์ ของผู้ให้ข้อมูล ในบริษัท (ปี)	ประสบการณ์ ในอดีต (ปี)
1	ก	กรรมการ ตรวจสอบ	- การจัดการบัญชีบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน ดุสิต	CPA	5	7

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ บริษัท สมมติ	ตำแหน่ง ผู้ให้ข้อมูล	วุฒิการศึกษา	ใบ ประกอบ วิชาชีพ	ประสบการณ์ ของผู้ให้ข้อมูล ในบริษัท (ปี)	ประสบ การณ์ ในอดีต (ปี)
1	ก	กรรมการ ตรวจสอบ	- บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย - ประกาศนียบัตรบัณฑิต ทางการสอบบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ -บริหารธุรกิจบัณฑิต (การ บัญชี) มหาวิทยาลัย รามคำแหง			
2	ข	กรรมการ ตรวจสอบ	- บัณฑิตศึกษาระดับบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย - บัณฑิตมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	CPA	5	10
3	ค	กรรมการ ตรวจสอบ	- Ph.D. (Auditing). The University of Southampton, UK	CPA	5	10
4	ง	กรรมการ ตรวจสอบ	- การจัดการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาการจัดการธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวน ดุสิต - บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บัญชีบริหาร) มหาวิทยาลัยบูรพา - บริหารธุรกิจบัณฑิต(การ บัญชี) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	N/A	10	11

ตารางที่ 4.25 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อ บริษัท สมมติ	ตำแหน่ง ผู้ให้ข้อมูล	วุฒิการศึกษา	ใบ ประกอบ วิชาชีพ	ประสบการณ์ ของผู้ให้ข้อมูล ในบริษัท (ปี)	ประสบการณ์ ในอดีต (ปี)
5	จ	กรรมการ ตรวจสอบ	- ปริญญาโททางด้านบัญชี จากจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	N/A	7	12
6	ฉ	กรรมการ ตรวจสอบ	- Ph.D. of Accountancy จากจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	CPA	3	6
7	ช	กรรมการ ตรวจสอบ	- Ph.D.(Accounting), The Manchester	N/A	22	20

ที่มา : จากการสัมภาษณ์

ประเด็นที่ 1 ท่านคิดว่า กลไกการกำกับดูแลกิจการ ที่ประกอบด้วย ขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การควบคุมตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค่า ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทหรือไม่ อย่างไร

ตารางที่ 4.26 แสดงผลการสัมภาษณ์ประเด็นที่ 1

ผู้ให้สัมภาษณ์	ทัศนะผู้ให้สัมภาษณ์
คนที่ 1 บริษัท ก	ปัจจุบันประสิทธิภาพในการติดตาม ควบคุมควบคุม ดูแลของกลไกการกำกับดูแลกิจการที่ดีประกอบด้วย ขนาดของกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท และการควมตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด ที่กำหนดโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พัฒนาดีขึ้นจากอดีตมาก ทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อนักลงทุนโดยเฉพาะนักลงทุนต่างประเทศ ส่งผลทั้งทางตรงทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานของบริษัทให้ดีขึ้น สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท เข้ามามีบทบาทในการบริหารโดยมีสัดส่วนการถือหุ้นมากขึ้น จะมีผลต่อการดำเนินงานที่ดีขึ้นเช่นกัน ด้านคุณภาพการสอบบัญชีตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดให้บริษัทสอบบัญชีหมุนเวียนในบริษัทลูกค่าเมื่อครบ 5 ปี และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี แสดงถึงต่อผลการดำเนินงานยังไม่ชัดเจน แต่ขนาดบริษัทสอบบัญชี โดยเฉพาะบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) เป็นการสร้างความเชื่อมั่นต่อนักลงทุน และการแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข อาจพิจารณาทางอ้อมว่าบริษัทไม่มีปัญหาข้อขัดแย้งในด้านดำเนินงานที่ต่อเนื่อง สามารถดำรงอยู่ได้ในอนาคต
คนที่ 2 บริษัท ข	กลไกการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่กำหนดโดยตลาดหลักทรัพย์ฯ บริษัทส่วนใหญ่จะปฏิบัติตามเพื่อให้ครบถ้วนตามข้อกำหนดเท่านั้นแต่ขนาดกรรมการของบริษัท จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การควมตำแหน่งของประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด มีผลกระทบที่มีต่อผลการดำเนินงานไม่ชัดเจน ในด้านสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัทถ้าเข้ามาถือหุ้นในปริมาณสูง จะทำให้บริษัทปฏิบัติตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ฯมากขึ้นและสัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวปริมาณสูง บริษัทส่วนใหญ่จะทำให้ผลการดำเนินงานดีขึ้นเนื่องจากเป็นการรักษาผลประโยชน์ให้กับตัวเอง ด้านประสิทธิภาพของการสอบบัญชีในปัจจุบันที่กำหนดให้หมุนเวียนพนักงานสอบบัญชี ไม่เกิดประโยชน์เนื่องจากว่าเป็นการหมุนเวียนเพียงตัวผู้สอบบัญชีในบริษัทเดิม ขนาดของบริษัทสอบบัญชีที่เป็น

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

ผู้ให้ สัมภาษณ์	ทักษะผู้ให้สัมภาษณ์
คนที่ 2 บริษัท ข	บริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) ไม่แตกต่างจากบริษัทที่เป็นบริษัทสอบบัญชีของ ไทยที่อยู่ภายใต้ข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ฯ ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่สูงขึ้น สะท้อนถึงผลการดำเนินงานทางอ้อม เนื่องจากเป็นบริษัทขนาดใหญ่และมีการขยาย การลงทุนเพิ่มขึ้น การแสดงความเห็นการสอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข แสดงให้เห็นว่า ไม่มีปัญหาในการดำเนินงานที่ต่อเนื่องหรือด้านอื่นที่มีนัยสำคัญทำให้สะท้อนถึงผล การดำเนินงานที่ดี
คนที่ 3 บริษัท ค	บริษัทส่วนใหญ่ในประเทศไทย มีโครงสร้างผู้ถือหุ้นแบบครอบครัว ดังนั้นกลไกภายใน เช่น กลไกการกำกับดูแลกิจการ บางบริษัทอาจเป็นการปฏิบัติ เพียงเพื่อให้สอดคล้อง กับข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ฯ ดังนั้นกลไกสัดส่วนกรรมการอิสระ จำนวนครั้ง ในการประชุม การควรวรมตำแหน่งของกรรมการบริษัทและประธานบริหาร เหล่านี้ จะมีผลต่อการดำเนินงานหรือไม่ จึงไม่ชัดเจน เนื่องจากขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคล แต่ ขนาดของกรรมการบริษัท มีผลในด้านแหล่งความรู้ ความเชี่ยวชาญในการบริหารที่ จะช่วยบริษัทมีผลการดำเนินงานที่ดีขึ้น และผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นของบริษัท เป็นสิ่งที่ดีในแง่การติดตาม ป้องกัน กลไกภายนอก ด้านคุณภาพการสอบบัญชีมี บทบาทมากขึ้น เช่น ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค่าที่กำหนด 5 ปี เนื่องจากสร้างความเชื่อมั่นให้นักลงทุน อาจส่งผลทางอ้อมต่อผลการดำเนินงานแต่ ด้านบริษัทสอบบัญชีถึงแม้ว่าบริษัทสอบบัญชีในไทยจะพัฒนาศักยภาพให้เท่าเทียม กับบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) แต่ความเชื่อของนักลงทุนยังเป็นบริษัทสอบ บัญชีขนาดใหญ่ (Big4) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงผลต่อการดำเนินงานที่ดีของบริษัท ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีสาระสำคัญต่อผลการดำเนินงานในแง่ความซับซ้อนของ ธุรกิจและด้านความเสี่ยงในการลงทุนของบริษัทสะท้อนถึงความสามารถในการทำ กำไร ส่วนการแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข บ่งบอกถึงรายงานทางการเงินไม่มี เนื้อหาที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอย่างมีสาระสำคัญอาจไม่เกี่ยวข้องกับผลการดำเนินงาน

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

ผู้ให้ สัมภาษณ์	ทักษะผู้ให้สัมภาษณ์
คนที่ 4 บริษัท ง	ขนาดคณะกรรมการของบริษัทมีความสำคัญอย่างมากต่อการพิจารณาโครงการต่างๆ ที่จะจัดทำในอนาคต และตัดสินใจเพื่อบรรลุเป้าหมายโดยมีกรรมการอิสระของบริษัท ทำหน้าที่ตรวจสอบ สอบทาน และให้ข้อเสนอแนะ ถ้าบริษัทใดมีผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท การตัดสินใจของคณะกรรมการบริษัทจะระมัดระวังมากขึ้น การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่จะทำให้ผลการดำเนินงานดีขึ้น อย่างไรก็ตามจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัทไม่มีนัยสำคัญต่อผลการดำเนินงาน เนื่องจากส่วนใหญ่จะอยู่ที่เรื่องที่ประชุมเป็นหลัก ส่วนการควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุดจะทำให้เป็นการไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของตลาดฯ นักลงทุนจะเกิดความไม่เชื่อถือ สักเกตได้บริษัทเหล่านี้จะมีมูลค่าหุ้นไม่ค่อยดี ด้านคุณภาพการสอบบัญชี ตลาดหลักทรัพย์พัฒนามาอย่างต่อเนื่อง เช่น การหมุนเวียนผู้สอบบัญชีอาจไม่มีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามควรหมุนเวียนบริษัทสอบบัญชีแทนตัวผู้สอบบัญชี ด้านการเลือกบริษัทสอบบัญชีบริษัทส่วนใหญ่จะเลือกบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) ส่วนหนึ่งมาจากความเชื่อมั่นในความอิสระ ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีไม่ได้บ่งบอกว่าบริษัทนั้นมีผลการดำเนินงานที่ดีหรือไม่ แต่จะบอกถึงความซับซ้อนของรายการธุรกิจ การแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข แสดงให้เห็นว่าบริษัทนั้นไม่มีปัญหาด้านใดๆ
คนที่ 5 บริษัท จ	ขนาดกรรมการของบริษัทจะขึ้นอยู่กับขนาดบริษัท ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่าข้อกำหนดของตลาดฯ ปัจจุบันได้กำหนดไว้อย่างเหมาะสม สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทถือว่ามีผลต่อการวางแผนกลยุทธ์โดยใช้ Know How เข้ามาเป็นประโยชน์ แต่ไม่ควรเข้ามาเป็นฝ่ายค้าน เนื่องจากการดำเนินธุรกิจต้องเดินไปข้างหน้าปราศจากข้อขัดแย้ง ในการประชุมจะไม่ได้กำหนดจำนวนครั้งต่อปี จะพิจารณาเรื่องสำคัญมากกว่า อย่างไรก็ตามจะต้องไม่ต่ำกว่า 4 ครั้ง การบริหารที่รวมอำนาจโดยการควบรวมตำแหน่งของกรรมการบริษัทและประธานบริหาร นักลงทุนจะมองว่าไม่ดีเนื่องจากไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของตลาดฯ ด้านสัดส่วนของผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัทจะไม่มีผลต่อการดำเนินงานถ้าไม่ถือหุ้นจำนวนมาก ส่วนสัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัทในบริบทประเทศไทยไม่ชัดเจน เนื่องจากบางบริษัทก็มีผลการดำเนินงานที่ดี บางบริษัทก็ไม่ดี อาจขึ้นกับปัจจัยอื่น ส่วนเรื่องคุณภาพการสอบบัญชี ระยะเวลาการทำงานในบริษัท

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

ผู้ให้ สัมภาษณ์	ทักษะผู้ให้สัมภาษณ์
คนที่ 5 บริษัท จ	ของผู้สอบบัญชีไม่น่าจะมีผลใดๆเนื่องจากถ้าหมุนเวียนในบริษัทเดียวกันเท่านั้น ขนาดบริษัทสอบบัญชีที่เป็นบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) และบริษัทสอบบัญชีอื่น (Non-Big 4) ที่ได้รับการยอมรับจากตลาดหลักทรัพย์ฯ ไม่น่าจะมีผลต่อความน่าเชื่อถือที่ต่างกัน เนื่องจากนักลงทุนไม่ได้พิจารณาในการตัดสินใจในด้านค่าธรรมเนียมที่สูงขึ้นสะท้อนถึงความซับซ้อน ความหลากหลายทางธุรกรรมของบริษัทส่งผลไปยังผลการดำเนินงานส่วนการแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข แสดงให้เห็นว่าข้อมูลในรายงานทางการเงินน่าเชื่อถือ และไม่มีประเด็นที่ต้องตระหนักของนักลงทุน
คนที่ 6 บริษัท ฉ	สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท จะทำให้บริษัทได้รับองค์ความรู้ใหม่ที่เพิ่มขึ้นและผลักดันให้เกิดกลยุทธ์ใหม่ในการแข่งขัน จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท ถือว่ามีความสำคัญเนื่องจากการประชุมแต่ละครั้งจะอภิปรายด้านต่างๆ เพื่อให้กรรมการบริหารในที่ประชุมรองรับมติเพื่อดำเนินการต่อไป ขนาดคณะกรรมการบริหารไม่สำคัญ แต่ที่สำคัญต้องมีความรู้ความสามารถในการควบตำแหน่งของประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด ไม่สามารถสรุปได้ในการส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน บทบาทของผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัทจะมีมากหรือน้อย ขึ้นกับบริษัทเมื่อเข้ามามีบทบาทในการบริหารงานบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท จะสามารถเสริมสร้างผลการดำเนินงานที่ดีได้ ส่วนคุณภาพการสอบบัญชีในด้านระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทถูกค่าต่อผลการดำเนินงานยังไม่ชัดเจน เนื่องจากว่าเป็นเพียงการหมุนเวียนพนักงานสอบบัญชีในบริษัทเท่านั้น สำนักงานสอบบัญชีที่เป็นบริษัทขนาดใหญ่ (Big4) มีผลต่อความเชื่อถือของนักลงทุนมาก อาจมาจากบุคลากร ชื่อเสียง ส่วนค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีไม่ส่งผลต่อการดำเนินงาน แต่แสดงให้เห็นถึงความยากลำบากและความเสี่ยงในการตรวจสอบ แต่การแสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไข สะท้อนถึงผลการดำเนินงานที่ดูอย่างแน่นนอนในที่ประชุมรองรับมติเพื่อดำเนินการต่อไป

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

ผู้ให้ สัมภาษณ์	ทักษะผู้ให้สัมภาษณ์
คนที่ 7 บริษัท ช	ในการประชุมคณะกรรมการบริษัทจะอภิปรายแนวทางในการดำเนินงานในอนาคต และสิ่งที่ผ่านมาที่ทำให้เกิดปัญหา และแนวทางแก้ไข และจะมีการประชุมกันเมื่อมีประเด็นสำคัญ แต่จำนวนครั้งในการประชุมจะไม่ได้นำมาพิจารณาเป็นสาระสำคัญในการประชุม จำนวนของคณะกรรมการบริหาร สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทที่อยู่ในองค์ประชุม ต้องประกอบไปด้วยบุคคลที่มีความรู้ และเชี่ยวชาญ กรรมการอิสระที่อยู่ในคณะกรรมการบริหารจะต้องมีความอิสระจริงๆ ไม่ได้แทนบุคคลใดบุคคลหนึ่ง (Nominee) จึงจะเป็นประโยชน์ให้กับบริษัท และทำให้ผลการดำเนินงานดีขึ้นแต่ปัจจุบันข้อกำหนดของกลไกการกำกับดูแลของตลาดหลักทรัพย์ฯ ก็เหมาะสมดี ถ้าบริษัทใดไม่ปฏิบัติตามผู้มีส่วนได้เสียและนักลงทุนก็จะไม่สนใจลงทุน เช่น การควมตำแหน่งประธานบริษัทและผู้บริหารระดับสูงจะส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัทเป็นการลงทุนของสถาบันต่างๆ เช่น ธนาคาร กองทุนต่างๆ ถ้าลงทุนจำนวนมากจะเข้ามานั่งเป็นส่วนหนึ่งในคณะกรรมการบริหารด้วยจะส่งผลดีต่อผลการดำเนินงานการติดตามควบคุม ส่วนสัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท จะเป็นลักษณะของผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่ในประเทศไทย แต่ทิศทางผลการดำเนินงานดี ในด้านคุณภาพการสอบบัญชีส่วนใหญ่จะเกี่ยวเนื่องกับความเชื่อถือต่อตัวเลขในรายงานการเงิน ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้าที่ต้องหมุนเวียนกันที่กำหนดโดยตลาดหลักทรัพย์ฯ ถือว่าเหมาะสมเนื่องจากป้องกันการคั่นเคยกันจนละเว้นบางอย่าง ถือว่าสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนในระดับหนึ่ง ขนาดบริษัทสอบบัญชี ปกติบริษัทส่วนใหญ่จะใช้บริการบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) เนื่องจากความเชื่อถือของนักลงทุนต่างประเทศ ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีไม่สะท้อนถึงผลการดำเนินงานที่ดี อาจมาจากปัญหาด้านอื่นๆ ส่วนการแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข แสดงให้เห็นว่าบริษัทไม่มีปัญหาด้านใดๆ ที่เป็นนัยสำคัญ ทำให้นักลงทุนสนใจในการลงทุน

ที่มา : จากการสัมภาษณ์

ประเด็นที่ 2 ท่านคิดว่า กลไกการกำกับดูแลกิจการที่ประกอบด้วย ขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ส่งผลต่อการบริหารกำไรของบริษัทหรือไม่ อย่างไร

ตารางที่ 4.27 แสดงผลการสัมภาษณ์ประเด็นที่ 2

ผู้ให้สัมภาษณ์	ทัศนะผู้ให้สัมภาษณ์
คนที่ 1 บริษัท ก	ขนาดกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท และการควบตำแหน่งของประธานบริหารและผู้บริหารระดับสูง ที่กำหนดโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยพัฒนาดีขึ้นจากอดีตมาก ทำให้เกิดความเชื่อมั่นต่อนักลงทุนโดยเฉพาะนักลงทุนต่างประเทศ ถ้ามองในมุมมองของผลกระทบต่อความโปร่งใสทางการเงิน จะให้ความสำคัญไปที่การทำหน้าที่ของกรรมการอิสระของบริษัท เนื่องจากจะประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชีและการเงิน เข้ามาซักถามเพื่อรับรองข้อมูลในงบการเงิน ส่วนสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกของบริษัทตัวไม่ชัดเจน ด้านคุณภาพการสอบบัญชี ตลาดหลักทรัพย์ได้กำหนดให้บริษัทสอบบัญชีหมุนเวียนในบริษัทลูกค้าเมื่อครบ 5 ปี และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ซึ่งไม่มีผลชัดเจนว่าจะมีผลส่งผลต่อตัวเลขทางบัญชีหรือไม่แต่ขนาดบริษัทสอบบัญชี โดยเฉพาะบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) และการแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขอาจมองได้ว่าความโปร่งใสทางการเงินจะมากขึ้น
คนที่ 2 บริษัท ข	กลไกการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่กำหนดโดยตลาดหลักทรัพย์ฯ บริษัทส่วนใหญ่จะปฏิบัติเพียงเพื่อให้ครบถ้วนตามข้อกำหนดเท่านั้น เช่น ขนาดกรรมการของบริษัท จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การแยกประธานบริหารและผู้บริหารระดับสูง ส่วนสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท ถ้าเข้ามาถือหุ้นในปริมาณสูง จะทำให้บริษัทปฏิบัติตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ฯ มากขึ้น และถ้าสัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกของบริษัทกระจุกตัวปริมาณสูง บริษัทอาจมีผลกระทบที่มีต่อความโปร่งใสทางการเงินแต่ไม่มีความชัดเจนกับผลกระทบต่อการบริหารกำไร ด้านประสิทธิภาพของการสอบบัญชีในปัจจุบัน

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ผู้ให้ สัมภาษณ์	ทักษะผู้ให้สัมภาษณ์
คนที่ 2 บริษัท ข	ตลาดหลักทรัพย์ฯ กำหนดให้มีช่วงระยะเวลาการสอบบัญชีไม่เกิน 5 ปีบริษัทส่วนใหญ่จะหมุนเวียนเพียงตัวผู้สอบบัญชีโดยผู้สอบบัญชีสังกัดอยู่ในบริษัทเดิม ส่วนขนาดของบริษัทสอบบัญชีที่เป็นบริษัทขนาดใหญ่(Big 4)และการแสดงความคิดเห็นการสอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไขไม่มีความชัดเจนกับผลกระทบเกี่ยวกับการบริหารกำไร แต่ด้านค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่สูงขึ้นหรือต่ำลง สะท้อนถึงบริษัทขนาดใหญ่ และมีการขยายการลงทุนเพิ่มขึ้น มีรายการทางการค้าอาจมีผลกระทบต่อการบริหารกำไร เนื่องจากมีรายการค้าที่ซับซ้อน
คนที่ 3 บริษัท ค	บริษัทส่วนใหญ่ในประเทศไทยมีโครงสร้างผู้ถือหุ้นแบบครอบครัว ดังนั้นกลไกภายใน เช่น กลไกการกำกับดูแลกิจการบางบริษัทอาจเป็นการปฏิบัติเพียงเพื่อให้สอดคล้องกับข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ฯ ดังนั้นกลไกภายในด้านขนาดของกรรมการบริษัท จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท การควบคุมประธานบริหารและผู้บริหารระดับสูง เหล่านี้จะมีผลต่อการบริหารหรือไม่จึงไม่ชัดเจน เนื่องจากขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนบุคคล แต่สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทมีบทบาทที่สำคัญในการกำกับ หรือยืนยัน สอบถาม เพื่อความโปร่งใสของข้อมูลและถือว่าเป็นตัวแทนของผู้ถือหุ้น สัดส่วนของผู้ถือหุ้นสถาบันแสดงถึงการเข้ามาถือหุ้นของบริษัทอื่นๆ เช่นบริษัทประกันภัย ธนาคาร อาจทำให้การบริหารกำไรลดลง และถ้าสัดส่วนผู้ถือหุ้นที่กระจุกตัวของบริษัทเพิ่มขึ้นเป็นสิ่งที่ตีในแง่มุมมองการติดตาม ป้องกัน แต่ไม่ชัดเจนต่อการเข้ามามีบทบาทในปรับเปลี่ยนตัวเลขในรายงานทางการเงิน ส่วนกลไกภายนอก ด้านคุณภาพการสอบบัญชี ถือได้ว่ามีบทบาทมากขึ้น เช่น ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้าที่กำหนด 5 ปีบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) การแสดงความคิดเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข แต่ไม่สามารถกล่าวได้ว่ามีความสัมพันธ์กับการบริหารกำไรแบบใด เนื่องจากอาจขึ้นอยู่กับแรงจูงใจด้านอื่นๆมากกว่า ส่วนค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี มีสาระสำคัญต่อการบริหารกำไรในแง่ความซับซ้อนของธุรกิจมีรายการคงค้างที่เกิดจากรายการค้า และด้านความเสี่ยงในการลงทุนของบริษัทมาก

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ผู้ให้ สัมภาษณ์	ทักษะผู้ให้สัมภาษณ์
คนที่ 4 บริษัท ก	ขนาดกรรมการของบริษัทมีความสำคัญอย่างมาก ต่อการพิจารณาโครงการต่างๆที่จะจัดทำในอนาคตและตัดสินใจเพื่อบรรลุเป้าหมาย ถ้าบริษัทใดมีส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท การตัดสินใจของคณะกรรมการบริษัทจะระมัดระวังมากขึ้น การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นของบริษัทส่วนใหญ่จะทำให้ผลการดำเนินงานดีขึ้น และจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัทแต่ละครั้ง การคว่ำตำแหน่งของประธานบริหารและผู้บริหารระดับสูง อาจมีนัยสำคัญ ต่อการบริหารกำไรจากรายการคงค้างที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงจากการสั่งการ ควบคุม ที่ทันเวลาและรวดเร็วโดยการทำงานร่วมกันกับคณะกรรมการอิสระ ที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านบัญชี และการเงิน ด้านคุณภาพการสอบบัญชี ตลาดหลักทรัพย์ฯพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น การหมุนเวียนผู้สอบบัญชี ด้านการเลือกบริษัทสอบบัญชีบริษัทส่วนใหญ่จะเลือกบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข ซึ่งไม่สามารถสรุปได้ว่าทั้งหมดเกี่ยวข้องกับการบริหารกำไรจากรายการคงค้าง
คนที่ 5 บริษัท จ	กลไกการกำกับดูแลกิจการด้าน ขนาดกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระ จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท การคว่ำตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารระดับสูง สัดส่วนของผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท และคุณภาพการสอบบัญชี ระยะเวลาการการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า บริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) และส่วนการแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข ไม่ชัดเจนในผลกระทบที่มีต่อการบริหารกำไร ส่วนค่าธรรมเนียมที่สูงขึ้นสะท้อนถึงความซับซ้อน ความหลากหลายทางธุรกรรมของบริษัทเปิดโอกาสให้มีการบริหารกำไรจากรายการคงค้างเพิ่มขึ้น เนื่องจากมีผู้มีส่วนได้เสียหลายกลุ่ม
คนที่ 6 บริษัท ฉ	กลไกการกำกับดูแลกิจการ ด้านขนาดกรรมการของบริษัท จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท การคว่ำตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารระดับสูง สัดส่วนของผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัทไม่สามารถกล่าวได้ชัดเจนว่ามีผลต่อการเข้าไปปรับเปลี่ยนเพื่อบริหารกำไรจากรายการคงค้าง

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

ผู้ให้ สัมภาษณ์	ทักษะผู้ให้สัมภาษณ์
คนที่ 6 บริษัท ฉ	แต่กรรมการอิสระภายนอก มีบทบาทที่สำคัญต่อข้อมูลทางการเงินโปร่งใสโดยการซักถาม ก่อนลงมติในตัวเลขที่ปรากฏในงบการเงิน ส่วนคุณภาพการสอบบัญชีในระยะเวลาการทำงานในบริษัทของลูกค้าของผู้สอบบัญชี บริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) การแสดงความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไข ไม่ชัดเจนในการสะท้อนถึงการบริหารกำไรที่ลดลงหรือเพิ่มขึ้น แต่ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีแสดงให้เห็นถึงความยากลำบาก ความเสี่ยง ในการตรวจสอบและขนาดของบริษัทและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหลายฝ่ายถือว่าเป็นแรงจูงใจในการบริหารกำไรที่เพิ่มขึ้น
คนที่ 7 บริษัท ช	ในการประชุมคณะกรรมการบริษัทจะอภิปรายแนวทางในการดำเนินงานในอนาคต และสิ่งที่ผ่านมาก็ทำให้เกิดปัญหา และแนวทางแก้ไข และจะมีการประชุมกันเมื่อมีประเด็นสำคัญ แต่จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัทจะไม่ได้นำมาพิจารณาเป็นสาระสำคัญในการประชุมขนาดกรรมการของบริษัทจะประกอบด้วย กรรมการอิสระของบริษัทที่อยู่ในองค์ประชุม ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้และเชี่ยวชาญจะส่งผลต่อความโปร่งใสของข้อมูลทางการเงินมากขึ้น ส่วนการควบประธานบริหารและผู้บริหารระดับสูง สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัทและสัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท มีผลกระทบไม่ชัดเจนเกี่ยวกับการเข้ามาแทรกแซงตัวเลขกำไรสุทธิ ในด้านคุณภาพการสอบบัญชี ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า ที่ต้องหมุนเวียนกันที่กำหนดโดยตลาดหลักทรัพย์ฯ ถือว่าเหมาะสม เนื่องจากป้องกันการคืบเคยกันจนละเว้นบางอย่าง ถือว่าสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนในระดับหนึ่งการบริหารกำไรจากรายการคงค้างจะลดลง บริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข สรุปไม่ได้ว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารกำไรที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงได้

ที่มา : จากการสัมภาษณ์

ประเด็นที่ 3 ท่านคิดว่าการบริหารกำไรของบริษัทส่งผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัท หรือไม่ อย่างไร

ตารางที่ 4.28 แสดงผลการสัมภาษณ์ประเด็นที่ 3

ผู้ให้สัมภาษณ์	ทัศนะผู้ให้สัมภาษณ์
คนที่ 1 บริษัท ก	การบริหารกำไรส่งผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัท เนื่องจากการบริหารกำไรเป็น การจัดการกับตัวเลขของรายการคงค้าง ผลการดำเนินงานอาจเพิ่มขึ้นในระยะสั้นๆ ระยะยาวอาจลดลง
คนที่ 2 บริษัท ข	ถ้าบริษัทเข้าไปแทรกแซงตัวเลขในการทำธุรกิจจริงๆก็จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้จะทำ ให้ผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้นหรือลดลงขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ แต่ระยะยาวอาจไม่มีผลต่อ ผลกำไรที่แท้จริง
คนที่ 3 บริษัท ค	การเข้าไปจัดการกับตัวเลขใดๆ จะมีผลกระทบกับตัวเลขที่จะสะท้อนถึงความสามารถ ในการทำกำไร มูลค่าบริษัทที่เพิ่มขึ้นแต่ส่วนแบ่งทางการตลาดรวมไม่แน่ใจ เนื่องจาก อาจมีปัจจัยอื่น สำหรับตัวแบบการบริหารกำไร ยังไม่ชัดเจนเรื่องนี้
คนที่ 4 บริษัท ง	การปรับเปลี่ยนตัวเลข จะส่งผลต่อตัวเลขที่สะท้อนถึงผลการดำเนินงานบวกเพิ่มขึ้น ในช่วงที่ระยะเวลาสั้นๆหลังจากนั้นจะลดลง
คนที่ 5 บริษัท จ	บางครั้งก็อาจไม่สะท้อน เนื่องจากว่าการบริหารกำไร อาจใช้ตัววัดที่ไม่มีประสิทธิภาพ ที่หยาบเกินไปแต่แบบอื่นก็ไม่ชัดเจนเช่นกัน
คนที่ 6 บริษัท ฉ	การบริหารกำไรจะสะท้อนไปที่ผลการดำเนินงานที่ดีในช่วงเวลาที่ต้องการผลตาม เป้าหมายแต่ต่อมาผลการดำเนินงานจะลดลงแต่ต้องวัดด้วยตัววัดที่เหมาะสมด้วย
คนที่ 7 บริษัท ช	ปัจจุบันมีการวัดการบริหารกำไรหลายแบบ บางแบบอาจไม่สะท้อนถึงผลการ ดำเนินงานที่แท้จริง ตัวแบบในการวัดแบบดั้งเดิมที่นิยมใช้ คือตัวแบบของ Modified Jones บางครั้งควรใช้ตัววัดที่ละเอียดมากขึ้น เช่น M Score หรือตัวแบบอื่นจะเห็น ชัดเจนมากขึ้น

ที่มา : จากการสัมภาษณ์

ตารางที่ 4.29 แสดงสรุปผลการสัมภาษณ์แต่ละประเด็น

ประเด็น ที่ 1	ท่านคิดว่ากลไกการกำกับดูแลกิจการที่ประกอบด้วย ขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูก ค่า ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทหรือไม่อย่างไร
	ผลการสัมภาษณ์ พบว่ากรรมการตรวจสอบของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับกลไกของการกำกับดูแลกิจการด้านขนาดกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การควบตำแหน่งประธานและผู้บริหารสูงสุด สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัทที่มีผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน เนื่องจากว่ากลไกที่ตลาดหลักทรัพย์ที่กำหนดนั้นมีความเหมาะสม โดยเฉพาะในการประชุมแต่ละครั้งจะนำประเด็นปัญหาในการดำเนินงาน การกำหนดกลยุทธ์ไปอภิปรายเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน ซึ่งกรรมการอิสระแสดงบทบาทของตนเองในการใช้ความรู้ของตนเองไปเป็นอย่างดี ส่วนการควบประธานบริหารและผู้บริหารระดับสูงนั้นจะเป็นการละเมิดแนวทางการกำกับดูแลกิจการที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด จะสะท้อนถึงราคาหุ้นที่ต่ำลงและสัดส่วนการถือหุ้นถือหุ้นสถาบันในบริบทประเทศไทยส่วนใหญ่บริษัทที่ถือหุ้นจะเข้ามามีบทบาทในการบริหาร ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินงานดีขึ้น นอกจากนั้นแล้วสัดส่วนการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นของบริษัท ส่วนใหญ่จะสะท้อนถึงผลการดำเนินงานที่ดีเช่นกัน
	ส่วนคุณภาพการสอบบัญชี ขนาดของบริษัทสอบบัญชีมีบทบาทสำคัญ โดยเฉพาะบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) จะสร้างความเชื่อถือกับนักลงทุนต่างประเทศในด้านความรู้ เทคโนโลยี และความรู้ และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่สูงจะขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของธุรกิจ กล่าวคือมีธุรกิจที่หลากหลายในการลงทุน ส่วนการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไขจะสะท้อนถึงผลการดำเนินงานที่ดี เนื่องจากสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุน

ตารางที่ 4.29 (ต่อ)

ประเด็น ที่ 2	ท่านคิดว่ากลไกการกำกับดูแลกิจการที่ประกอบด้วย ขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไขมีผลกระทบต่อการบริหารกำไรของบริษัทหรือไม่อย่างไร จากผลการสัมภาษณ์ พบว่ากรรมการตรวจสอบบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าการควบประธานบริหารและผู้บริหารระดับสูง มีบทบาทสำคัญในการลดการบริหารกำไรลงได้เนื่องจากว่าโครงสร้างของผู้บริหารรวมกันจะทำให้มีการบริหารงานที่ดี ในด้านการสั่งงาน การประสานงาน และการแก้ปัญหาทันเวลา ทำให้การควบตำแหน่งจะทำให้เป็นผลดีกับผลการดำเนินงานของบริษัท เป็นบริบทของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาโดยทั่วไป ส่วนค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่สูงขึ้นกว่าปกติอาจบ่งชี้ถึงการบริหารกำไร ในรายการคงค้างได้เนื่องจากอาจมาจากแรงจูงใจด้านอื่น
ประเด็น ที่ 3	ท่านคิดว่าการบริหารกำไรจากรายการคงค้างโดยการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารส่งผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัทหรือไม่อย่างไร จากผลการสัมภาษณ์ พบว่ากรรมการตรวจสอบบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าการบริหารกำไรมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทในระยะสั้น โดยอาจทำให้ผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้นแต่อย่างไรก็ตามปัจจุบันการบริหารธุรกิจมีความซับซ้อนมากขึ้น การวัดการบริหารกำไรอาจมีบทบาทที่สำคัญในการวัด ซึ่งปัจจุบันมีแบบวัดหลายตัวควรเลือกใช้ที่เหมาะสม ปัจจุบันตัวแบบในการวัดที่นิยมใช้ ได้แก่ Modified Jones แต่ยังไม่แน่ใจว่าคุณสมบัติแท้จริงเป็นอย่างไร แต่ถ้านำมาเป็นแบบในการวัดรายการคงค้างจะต้องพิจารณาแรงจูงใจอื่นๆ ด้วยจึงไม่สามารถสรุปได้ว่าตัวแบบใดดีที่สุด

ที่มา : จากการสัมภาษณ์

ตารางที่ 4.30 แสดงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อการศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวแปร	การวิจัยเชิงปริมาณ	การวิจัยเชิงคุณภาพ	สรุปผล
ตัวแปรกลไกการกำกับดูแลกิจการ ประกอบด้วย	ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ พบว่าตัวแปร	ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ขนาด	ผลการวิเคราะห์เชิง
1. ขนาดคณะกรรมการของบริษัท	ด้านกลไกการกำกับดูแลกิจการส่ง	คณะกรรมการของบริษัทที่กำหนด โดย	ปริมาณและเชิงคุณภาพ
2. สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท	ผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท	ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีความ	พบว่าข้อมูลที่ได้จากการ
3. การควบบตำแหน่งประธานบริหาร และผู้บริหารสูงสุด	ตามสมมติฐาน ประกอบด้วย	เหมาะสม สัดส่วนกรรมการอิสระที่มี	สัมภาษณ์มีความ
4. จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริษัท	1.ขนาดคณะกรรมการของบริษัท พบว่ามี	ความเชี่ยวชาญ สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน	สอดคล้องกัน
5. สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท	นัยสำคัญ $\beta_{21} = 5,504.796, p < 0.01$)	ของบริษัท ที่เข้ามามีบทบาทในการ	
6. สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท	2. สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท พบว่า	บริหาร มีผลการดำเนินงานเพิ่มขึ้น	
	มีนัยสำคัญ $\beta_{22} = 11618.812, p < 0.01$	นอกจากนี้แล้ว การควบบตำแหน่งประธาน	
	3. การควบบตำแหน่งประธานบริหารและ	บริหารและผู้บริหารสูงสุด มีผลต่อความ	
	ผู้บริหารสูงสุด มีนัยสำคัญ	น่าเชื่อถือของนักลงทุน ทำให้มูลค่าหุ้นจะ	
	$\beta_{23} = -13457.650, p < 0.05$)	น้อย ซึ่งจะเป็นการกดดันทางอ้อม ให้	
	4. สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท	แยกตำแหน่ง และสัดส่วนผู้ถือหุ้นที่	
	มีนัยสำคัญ $\beta_{25} = 766.796, p < 0.05$	กระจุกตัวของผู้ถือหุ้นบริษัทในบริบท	
	5. สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัว	ประเทศไทยจะสร้างตอบแทนที่ดีต่อ	
	มีนัยสำคัญ $\beta_6 = 0.000, p < 0.05$	สินทรัพย์	

ตารางที่ 4.30 (ต่อ)

ตัวแปร	การวิจัยเชิงปริมาณ	การวิจัยเชิงคุณภาพ	สรุปผล
ตัวแปรคุณภาพการสอบบัญชี	ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ พบว่าตัวแปร	ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า	ผลการวิเคราะห์เชิง
1. ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า	ด้านคุณภาพการสอบบัญชีส่งผลกระทบต่อ	ขนาดของบริษัทสอบบัญชีที่เป็นบริษัท	ปริมาณและเชิงคุณภาพ
2. ขนาดของบริษัทสอบบัญชี	ผลการดำเนินงานของบริษัท ตามสมมติฐาน	ขนาดใหญ่ มีผลต่อความน่าเชื่อถือต่อนัก	พบว่าข้อมูลที่ได้จากการ
3. ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	ประกอบด้วย	ลงทุน	สัมภาษณ์มีความ
4. การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มี เงื่อนไข	1. ขนาดของบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่มี นัยสำคัญ $\beta_{28} = 12927.139, p < 0.01$) 2. ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี มีนัยสำคัญ $\beta_{29} = 53126.455,$ $p < 0.01$) 3. การแสดงความเห็นของผู้สอบ บัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข มีนัยสำคัญ $\beta_{30} = 20552.837, p < 0.10$)	ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ขึ้นอยู่กับ ความซับซ้อนของธุรกรรมและ ความ หลากหลายในการดำเนินธุรกิจ ส่วนการ แสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มี เงื่อนไข จะสะท้อนถึงความสามารถใน การดำเนินธุรกิจที่ต่อเนื่อง แสดงถึงความ เติบโตอย่างยั่งยืนของบริษัทในอนาคต	สอดคล้องกัน

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.31 การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)

ตัวแปร	การวิจัยเชิงปริมาณ	การวิจัยเชิงคุณภาพ	สรุปผล
ตัวแปรกลไกการกำกับดูแลกิจการ	ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ พบว่าตัวแปรด้านกลไกการกำกับดูแลกิจการ	ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่าการควบตำแหน่งประธานบริหารและ	ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ
1. ขนาดคณะกรรมการของบริษัท	ส่งผลกระทบต่อการบริหารกำไร	ผู้บริหารสูงสุด แม้ว่าตลาด	และเชิงคุณภาพพบว่าข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มีความ
2. สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท	ตามสมมติฐาน ได้แก่	หลักทรัพย์ฯ กำหนดให้แยก	สอดคล้องกัน
3. การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด	3. การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด	ตำแหน่งฯ แต่ในบริบทประเทศไทย	
4. จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท	มีนัยสำคัญ	ยังต้องอาศัยการสั่งการ ควบคุมดูแล อย่างรวดเร็ว	
5. สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท	($\beta_{63} = -0.029, p < 0.05$)		
6. สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท			
ตัวแปรคุณภาพการสอบบัญชี	ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ พบว่าตัวแปรด้านคุณภาพการสอบบัญชีส่ง	ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี เป็น	ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ
1. ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า	ผลกระทบต่อการบริหารกำไร	บ่งชี้ถึงความซับซ้อนของธุรกิจและ	และเชิงคุณภาพ พบว่าข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มีความ
2. ขนาดของบริษัทสอบบัญชี	ตามสมมติฐาน ได้แก่	รายการค้าและการบริหารกำไร	สอดคล้องกัน
3. ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	เพิ่มขึ้นหรือลดลง และแทรกแซง	
4. การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข	แบบ Modifies Jones อย่างมีนัยสำคัญ ($\beta_{69} = -0.035, p < 0.05$)	รายการคงค้างในรายการค้า	
		เหล่านั้น	

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.32 การเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของการบริหารกำไร โดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวแปร	การวิจัยเชิงปริมาณ	การวิจัยเชิงคุณภาพ	สรุปผล
1. การบริหารกำไร	ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณพบว่า ตัวแปรส่งผลกระทบต่อผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมอย่างมีนัยสำคัญ $\beta_{101} = 0.028, p < 0.10$	ผลการวิจัยเชิงคุณภาพพบว่า การบริหารกำไรที่อาจส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานในระยะสั้น	พบว่าข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มีความสอดคล้องกัน

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตอนที่ 5 สรุป

บทนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลของบริษัทที่เป็นข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,665 ข้อมูล พบว่าตัวอย่างที่คัดเลือกจากบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์-วัสดุก่อสร้าง มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.88 รองลงมาได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ คิดเป็นร้อยละ 21.86 และกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม คิดเป็นร้อยละ 19.22 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.25 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

จากการวิเคราะห์วิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ สรุปได้ ตารางที่ 4.33

ตารางที่ 4.33 แสดงสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม		
	ผลตอบแทนด้านสินทรัพย์ (ก)	มูลค่าบริษัท (ข)	ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม (ค)
กลไกการกำกับดูแลกิจการ			
ขนาดคณะกรรมการของบริษัท	ปฏิเสธ	ยอมรับ	ปฏิเสธ
สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท	ปฏิเสธ	ยอมรับ	ปฏิเสธ
การควบบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด	ยอมรับ	ยอมรับ	ยอมรับ
จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริษัท	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท	ปฏิเสธ	ยอมรับ	ยอมรับ
สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
คุณภาพการสอบบัญชี			
ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
ขนาดของบริษัทสอบบัญชี	ปฏิเสธ	ยอมรับ	ยอมรับ
ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	ปฏิเสธ	ยอมรับ	ยอมรับ
การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข	ยอมรับ	ยอมรับ	ปฏิเสธ

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.34 แสดงสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของ กลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม การบริหารกำไร	
	ตัวแบบ Modifies Jones	ยืนยันผลด้วย ตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)
กลไกการกำกับดูแลกิจการ		
ขนาดคณะกรรมการของบริษัท	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
การควมตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริษัท	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
คุณภาพการสอบบัญชี		
ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
ขนาดของบริษัทสอบบัญชี	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี	ปฏิเสธ	ยอมรับ
การแสดงความคิดเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ

ที่มา : จากการวิเคราะห์

ตารางที่ 4.35 แสดงสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม		
	ผลตอบแทนด้าน	มูลค่าบริษัท	ส่วนแบ่งทาง
	สินทรัพย์ (ก)	(ข)	การตลาดรวม (ค)
การบริหารกำไรของบริษัทที่วัดโดยใช้ตัวแบบ วัด Modifies Jones	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ
การบริหารกำไรของบริษัทโดยยืนยันผลการ ทดสอบจากตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)	ยอมรับ	ปฏิเสธ	ปฏิเสธ

ที่มา : จากการวิเคราะห์

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในเรื่อง ผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ คุณภาพการสอบบัญชี ที่มีต่อผลการดำเนินงานผ่านการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) 3) เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การวิจัยเริ่มต้นเก็บข้อมูลจากงบการเงิน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน ตามแบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) จากบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทุกกลุ่ม ยกเว้นกลุ่มอุตสาหกรรมการเงิน ตั้งแต่ปี 2554 – 2558 รวมระยะเวลา 5 ปี และนำมาวิเคราะห์เชิงปริมาณ ด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา การวิเคราะห์ผลกระทบของแต่ละตัวแปรที่ส่งผลต่อการบริหารกำไร และผลการดำเนินงาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ หลังจากนั้นจึงได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในสนามการวิจัยจริง ด้วยเทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึก ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) การสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์งานของการวิจัยและคำถามงานวิจัยไว้ 3 ข้อ ดังนี้

วัตถุประสงค์และคำถามงานวิจัย ข้อที่ 1 เพื่อการศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตอบคำถามว่าในประเทศไทย กลไกการกำกับดูแลกิจการ และ

คุณภาพการสอบบัญชีส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทหรือไม่ ผลการศึกษาเป็นดังนี้

ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ เพื่อการศึกษาผลกระทบต่อผลกำไรสุทธิของกลไกการกำกับดูแลกิจการ อันประกอบด้วย ขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การควมตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท และคุณภาพการสอบบัญชีอันประกอบด้วย ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ที่มีต่อผลการดำเนินงาน อันประกอบด้วย ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม มูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ด้านกลไกการกำกับดูแลกิจการ พบว่า 1) ด้านขนาดคณะกรรมการของบริษัทมีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม มีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้าม และทิศทางเดียวกันตามลำดับ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 2) ด้านสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทมีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมมีผลกระทบในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม มีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้าม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ด้านการควมตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด มีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม มูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 4) ด้านจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริษัทมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม และ ส่วนแบ่งทางการตลาดรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่มูลค่าบริษัทมีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 5) ด้านสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัทมีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมมีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 6) ด้านสัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์มีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ผลกระทบทิศทางเดียวกันกับมูลค่าบริษัท และทิศทางตรงกันข้ามกับส่วนแบ่งทางการตลาดรวมแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ด้านคุณภาพการสอบบัญชี พบว่า 7) ด้านระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้าส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์ในทิศทางตรงกันข้าม

ในขณะที่ส่งผลในทิศทางเดียวกันกับมูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวมแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 8) ด้านขนาดของบริษัทที่สอบบัญชีขนาดใหญ่ มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัท ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ขนาดของบริษัทที่สอบบัญชีใหญ่มีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 9) ด้านค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 10) ด้านการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไขมีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม และมูลค่าบริษัทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่มีผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามกับส่วนแบ่งทางการตลาดรวมแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วัตถุประสงค์และคำถามงานวิจัย ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) และตอบคำถามงานวิจัยว่าในประเทศไทย กลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีส่งผลกระทบต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือไม่

ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ เพื่อการศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการ อันประกอบด้วย ขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การควบคุมตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท และคุณภาพการสอบบัญชี อันประกอบด้วย ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค่า ขนาดของบริษัทที่สอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ที่มีต่อการบริหารกำไรโดยการใช่ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) เพื่อทดสอบบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษา เป็นดังนี้

กลไกการกำกับดูแลกิจการ พบว่า 1) ด้านขนาดคณะกรรมการของบริษัท ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อใช้ตัวแบบ Modified Jones และเมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน 2) ด้านสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อใช้ตัวแบบ Modified Jones แต่เมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน

(Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) พบว่าผลลัพธ์ แสดงเห็นว่าด้านสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ด้านการควมตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด ส่งผลกระทบต่อ ทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) พบว่าส่ง ผลกระทบทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 4) ด้านจำนวนครั้งในการ ประชุมของคณะกรรมการบริษัท ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติเมื่อใช้ตัวแบบ Modified Jones และเมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) พบว่าส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกัน ข้ามการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน 5) ด้านสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อใช้ตัวแบบ Modified Jones และเมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) พบว่าส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรแต่ไม่ มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน 6) ด้านสัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท ส่งผลกระทบต่อทิศทาง เดียวกันกับการบริหารกำไรอย่างแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อใช้ตัวแบบ Modified Jones และเมื่อ ทำการ ยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) พบว่าส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรอย่างแต่ไม่มีนัยสำคัญทาง สถิติเช่นเดียวกัน

ด้านคุณภาพการสอบบัญชี พบว่า 7) ด้านระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อใช้ตัวแบบ Modified เมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) พบว่า ส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทาง สถิติเช่นเดียวกัน 8) ด้านขนาดของบริษัทสอบบัญชี (Big 4) ส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการ บริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อใช้ตัวแบบ Modified Jones และเมื่อทำการยืนยันผล สมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) พบว่าส่งผลกระทบต่อทิศทางบวกกับการบริหารกำไร แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน 9) ด้าน ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติเมื่อใช้ตัวแบบ Modified Jones แต่เมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) พบว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมี ทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 10) ด้านการแสดงความเห็นของผู้สอบ บัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อใช้ตัวแบบ Modified Jones และเมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) พบว่าส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน

วัตถุประสงค์และคำถามงานวิจัย ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modified Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตอบคำถามว่าในประเทศไทย การบริหารกำไรของบริษัทส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทหรือไม่

ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modified Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อันประกอบด้วย ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม มูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการศึกษาเป็นดังนี้

การบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modified Jones มีผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับมูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวมแต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อทำการยืนยันผลสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดย Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัย เรื่องผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทผ่านการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยจะอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อตอบคำถามงานวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 เพื่อการศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดแห่งประเทศไทย โดยกลไกการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ด้านที่ 1 กลไกการกำกับดูแลกิจการ และ ด้านที่ 2 คุณภาพการสอบบัญชี ดังนี้ ด้านที่ 1 กลไกการกำกับดูแลกิจการประกอบด้วย 2 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 คือ ลักษณะของกรรมการของบริษัท ได้แก่ ขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท การควบบำเหน็จประธานบริหารและ

ผู้บริหารสูงสุด และจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท กลุ่มที่ 2 คือ โครงสร้างผู้ถือหุ้น ได้แก่ สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท และสัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท ด้านที่ 2 คุณภาพการสอบบัญชี ประกอบด้วย ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า ขนาดของบริษัท สอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี และการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ดังจะอภิปรายผลดังนี้

กลไกการกำกับดูแลกิจการ กลุ่มที่ 1 ลักษณะของกรรมการของบริษัท

2.1.1 ขนาดคณะกรรมการของบริษัท

จากผลการศึกษาพบว่า ขนาดคณะกรรมการของบริษัท ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกนั้นไม่ส่งผลกระทบต่อผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ผลลัพธ์ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าขนาดคณะกรรมการของบริษัทมีบทบาทต่อมูลค่าบริษัท อาจมาจากในบริบทของประเทศไทยต้องใช้ความสามารถ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ และการสร้างเครือข่ายที่ได้จากคณะกรรมการของบริษัทเหล่านี้ เพื่อที่จะเกื้อหนุน และเข้ามามีส่วนผลักดันกลยุทธ์ในการสร้างมูลค่าบริษัท ทั้งนี้จำนวนคณะกรรมการของบริษัท จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง มีจำนวนเฉลี่ย 10.43 คน จำนวนต่ำสุดจำนวน 5 คน และสูงสุด จำนวน 21 คน เป็นไปตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด กำหนดจำนวนขั้นต่ำไว้จำนวน 5 คน ขนาดคณะกรรมการของบริษัทที่มีค่าแตกต่างกันเป็นเพราะว่าขนาดบริษัทมีความแตกต่างกัน และผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Weterings & Swagerman (2012, pp. 22 - 43) ที่แสดงให้เห็นว่าขนาดคณะกรรมการของบริษัทในบริบทของกลุ่มประเทศเอเชียใต้แก่ ประเทศฮ่องกง สิงคโปร์ และมาเลเซีย ไม่เหมาะสมที่จะลดขนาดคณะกรรมการของบริษัทลง นอกจากนี้ Mohapatra (2016, pp. 317-332) และ Bermig & Frick (2010) ได้ยืนยันในกรณีของประเทศอินเดีย และประเทศเยอรมัน

2.1.2 สัดส่วนกรรมการอิสระ

จากผลการศึกษาพบว่าสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษาสอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ผลลัพธ์ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทมีบทบาทต่อมูลค่าบริษัทโดยการทำหน้าที่ติดตาม ควบคุม และตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหาร และใช้ดุลยพินิจของตนอย่างเป็นอิสระพร้อมที่จะคัดค้านการกระทำของฝ่ายบริหาร หรือกรรมการอื่น ๆ เพื่อรักษาผลประโยชน์ให้ผู้ถือหุ้นซึ่งทำให้ปัญหาตัวแทนลดลง (Agency Problem) ทั้งนี้หากพิจารณาสัดส่วนความเป็นอิสระของกรรมการอิสระต่อคณะกรรมการของบริษัททั้งหมดเป็นไปตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่กำหนดไว้ว่าคณะกรรมการของบริษัทควรประกอบด้วยกรรมการอิสระอย่างน้อย 1 ใน 3 ของกรรมการทั้งหมด แต่ต้องไม่น้อยกว่า 3 คน

โดยคณะกรรมการอิสระต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีซึ่งนำไปสู่การเกิดความอิสระในการถ่วงดุลอำนาจ และสอบทานการปฏิบัติงานของผู้บริหาร ไม่ให้ตกอยู่ภายใต้อำนาจของกลุ่มคณะผู้บริหารและผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ซึ่งจะส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนหรือผู้มีส่วนได้เสีย ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Choi, Dong & Kyung (2007), Koerniadi & Tourani-Rad. (2012, pp.227-245), Rehman & Shah. (2013, pp. 832-845), Vintilă.G. & Moscu.R. (2013, pp. 235-248) โดยศึกษาในประเทศเกาหลี นิวซีแลนด์ ปากีสถาน และ โรมานีเย ตามลำดับ

2.1.3 การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด

ผลจากการศึกษาพบว่าด้านการควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด ส่งผลกระทบทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม มูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการศึกษาสอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ผลลัพธ์ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า การแยกตำแหน่งทั้งสองให้ชัดเจนสามารถติดตาม ควบคุม กำกับ ดูแลดีขึ้น เนื่องจากบริษัทส่วนใหญ่ปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีในหมวดที่ 5 ความรับผิดชอบของคณะกรรมการของบริษัท ที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุดไม่เป็นบุคคลเดียวกัน เพื่อให้เกิดการถ่วงดุลอำนาจ ทั้งนี้ การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด (CEO Duality) จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง 1,665 ข้อมูล พบว่าบริษัทที่ไม่มีการควบตำแหน่งระหว่างประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด (แยกตำแหน่ง) ร้อยละ 81.74 บริษัทที่มีการควบตำแหน่งระหว่างประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด (ควบตำแหน่ง) ร้อยละ 18.26 สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kim (2013, pp. 11-23), Yang & Zhao (2014), Shrivastav & Kalsie (2016, pp. 37-58), Mca (2016, pp. 56-60), Rutledge, Karim & Lu (2016, pp. 49-71) โดยศึกษาในประเทศ สหรัฐอเมริกา แคนาดา อินเดีย และ ศรีลังกา ตามลำดับ

2.1.4 จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท

จากผลการศึกษา พบว่าจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัทส่งผลกระทบทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจาก ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม และส่วนแบ่งทางการตลาดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัทจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งวัดจาก จำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการของบริษัท ในรอบ 1 ปี พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 7.49 จำนวนครั้งต่ำสุด 4 ครั้งและสูงสุด 33 ครั้งต่อปี ส่วนใหญ่มีจำนวนครั้งของการประชุม ประมาณ 4-16 ครั้งต่อปี ประมาณร้อยละ 96.60 ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ บริษัท มหาชน จำกัด

กำหนดให้คณะกรรมการของบริษัทควรมีการประชุมอย่างน้อย ปีละ 4 ครั้ง ทั้งนี้ในทางปฏิบัติของคณะกรรมการของบริษัทอาจมีการประชุมมากกว่า 4 ครั้งก็ได้ ผลลัพธ์ในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าวาระการประชุมไม่ได้เป็นประเด็นสำคัญที่จะช่วยเพิ่มผลการดำเนินงานของบริษัทในบริบทของประเทศไทย การประชุมแต่ละครั้งอาจจบลงถึงผลการปฏิบัติงานของบริษัทที่ไม่บรรลุเป้าหมาย จึงพยายามที่จะอภิปรายเพื่อแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ผลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับ Kamardin (2014, pp. 4251 - 4262), Danoshana & Ravivathani (2014, pp. 73-78) และ Pamburai, Chamisa, Abdulla & Smith (2015, pp. 115-131) ที่ศึกษาในประเทศมาเลเซีย ศรีลังกา และแอฟริกาใต้ตามลำดับ ส่วนในด้านจำนวนครั้งในการประชุมไม่ทำให้ส่วนแบ่งทางการตลาดเพิ่มขึ้น อาจเนื่องมาจากกลไกการกำกับดูแลกิจการไม่ได้มีความสัมพันธ์ความมีประสิทธิภาพของการติดตามของคณะกรรมการของบริษัท (Karuna, 2008) สอดคล้องกับ Chou, Lilian, Sibilkov & Wang (2011, pp. 114-130), Selarka (2014, pp. 55-77)

กลไกการกำกับดูแลกิจการ กลุ่มที่ 2 โครงสร้างผู้ถือหุ้น

2.1.5 สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท

ผลจากการศึกษาพบว่าด้านสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัทส่งผลกระทบต่อ

ในทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัทและ ส่วนแบ่งทางการตลาดรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษานี้สอดคล้องตามทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) ผลลัพธ์ที่เป็นเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าผู้ถือหุ้นสถาบันมีบทบาทต่อการเพิ่มมูลค่าให้กับบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม อาจกล่าวได้ว่าผู้ถือหุ้นสถาบันเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการออกเสียง (Ebrahim, 2004) และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยเฉพาะนโยบายของบริษัทที่ส่งผลกระทบต่อราคาหุ้นของบริษัท หรือการพยายามเข้าไปมีอิทธิพลในการจัดการผลประโยชน์ระยะยาวของบริษัท ถือได้ว่ามีบทบาทหน้าที่ในการติดตามที่มีประสิทธิภาพในด้านกลไกการกำกับดูแลกิจการ และเป็นที่คาดหวังว่าจะส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับมูลค่าของบริษัท นอกจากนี้แล้วผู้ถือหุ้นสถาบันส่วนใหญ่จะมีส่วนส่งเสริมนวัตกรรมใหม่ๆ เช่น การวิจัยและพัฒนา จึงทำให้มีความสามารถในการแข่งขัน ทำให้ส่วนแบ่งทางการตลาดเพิ่มขึ้น (Aghion, Reenen & Zingales (2013, pp. 277-304) ทั้งนี้สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน (Institutional Ownership) จากกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 3.60 ค่าต่ำสุดร้อยละ 0 ค่าสูงสุดร้อยละ 43.98 แสดงให้เห็นว่าร้อยละของการถือหุ้นสามัญของนักลงทุนสถาบันของจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมดส่วนใหญ่เป็นนักลงทุนทั่วไปไม่นักลงทุนสถาบัน เช่น ธนาคาร, สถาบันการเงิน บริษัทประกันภัย กองทุน และหน่วยลงทุน เป็นต้น สอดคล้องกับ Huang, Wang, Lin & Jhao (2010, pp.35-40), Mokhtari & Makerani (2013, pp. 495-502), Ahmad & Jusoh (2014, pp. 89-95), Thanatawee (2014, pp. 1-22), Nashier & Gupta

(2016, pp. 36-56) และ Aghion, Reenen & Zingales (2013, pp. 277-304) ซึ่งศึกษาในประเทศ อิหร่าน มาเลเซีย ไทย อินเดีย และ สหรัฐอเมริกา ตามลำดับ

2.1.6 สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท

ผลจากการศึกษา พบว่าด้านสัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัทส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) สัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวของบริษัท จากกลุ่มตัวอย่างวัดจากร้อยละของจำนวนหุ้นที่ถือโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สุด (Block-Holding) ที่มีต่อหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงได้และได้รับเงินปันผลทั้งหมดโดยเฉลี่ย (Total Shares Outstanding) สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ร้อยละ 35.13 สัดส่วนต่ำสุดร้อยละ 0 สูงสุด ร้อยละ 98.03 แสดงให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยส่วนใหญ่มีลักษณะโครงสร้างการถือหุ้นแบบกระจุกตัว ผลลัพธ์ที่เป็นเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าสัดส่วนผู้ถือหุ้นกระจุกตัวมีบทบาทสำคัญต่อการเพิ่มผลการดำเนินงานของบริษัท การถือหุ้นแบบกระจุกตัวของบริษัทซึ่งจะกลายเป็นกลุ่มผู้ถือหุ้นขนาดใหญ่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของบริษัทและจะพยายามรักษาผลประโยชน์ของตนเองในการเข้าไปควบคุมการออกเสียงเพื่อสร้างแรงกดดันในการบริหารไปในทิศทางที่กลุ่มต้องการ ซึ่งนั่นหมายถึงกำไรสูงสุดและผลการดำเนินงานของบริษัทที่ดีสอดคล้องกับมุมมองตามทฤษฎีผู้พิทักษ์ผลประโยชน์ (Stewardship Theory) ที่กล่าวว่าสัดส่วนการกระจุกตัวที่สูงจะเพิ่มอำนาจของผู้ถือหุ้นและทำให้ผู้ถือหุ้นสนใจที่จะลงทุนมากขึ้นและจะสะท้อนถึงผลการดำเนินงานของบริษัท ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับ Manawaduge & Zoysa (2013, pp. 723-734), Zakaria, Purhanudin & Palanimally (2014, pp. 32-43), Mandaci & Gumus (2010, pp. 57-66), Akbar (2014 pp. 200-207), Pathirawasam & Wickremasinghe (2012, pp. 170-177), Al-Najjar (2016, pp. 135-161), Kalezić (2015, pp. 5-64) ที่ศึกษาในประเทศ ศรีลังกา มาเลเซีย ตุรกี ปากีสถาน ศรีลังกา ปาเลสไตน์ และ มอนเตเนโก ตามลำดับ ผลการศึกษานี้ถือว่าเป็นการค้นพบใหม่ที่เกิดขึ้นในบริบทประเทศไทยที่แตกต่างจากประเทศที่พัฒนาแล้ว

คุณภาพของผู้สอบบัญชี

2.1.7 ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้า

ผลจากการศึกษา พบว่าด้านระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้าไม่ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม มูลค่าบริษัท และ ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม จากกลุ่มตัวอย่างวัดจากจำนวนปีที่บริษัทสอบบัญชี ตรวจสอบบริษัท ลูกค้าติดต่อกัน พบว่าโดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 2.82 ปี ค่าต่ำสุดจำนวน 1 ปี และสูงสุด 5 ปี ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด กำหนดให้มีการพิจารณาหมุนเวียนผู้สอบบัญชีและผู้สอบทานการควบคุมคุณภาพงานทุก 5 ปี แสดงให้เห็นว่าบริษัทมหาชนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่าง

เครื่องคิด เพื่อลดอุปสรรคที่เกิดจากความคุ้นเคยให้อยู่ในระดับที่ยอมรับแต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Jabbarpour & SalehNejad (2015, pp. 626-631) และ Borja (2015, pp. 1-20) ที่ศึกษาในประเทศอิหร่าน และฟิลิปปินส์ที่พบว่าระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทที่ยาวหรือสั้น เป็นปฏิริยาการรับรู้ของนักลงทุน และเจ้าหน้าที่ ซึ่งจะสะท้อนถึงผลการดำเนินงานของบริษัท โดยทำให้ระดับต้นทุนเงินทุนของบริษัทต่ำลง สาเหตุอาจเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของผู้สอบบัญชีที่ทำงานมานานและคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อม ทำให้สามารถที่จะแนะนำแก้ไขความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ทันเวลา ผลลัพธ์ในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้าไม่ได้มีบทบาทสำคัญต่อผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งมุมมองนักลงทุนอาจแตกต่างไปจากหน่วยงานกำกับดูแลที่มองว่าเกี่ยวข้องกับความคาดหวังในด้านความอิสระของนักลงทุน โดยเฉพาะความเชื่อมั่นในรายงานทางการเงิน ซึ่งอาจส่งผลต่อการดำเนินงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Carey & Simnett (2006, pp. 653-676) Sayyar, Rasidc & Elhabibd (2015, pp. 1-19) และ Siregar, Amarullah, Wibowo & Anggraita (2012, pp. 55-74) ที่ศึกษาในประเทศออสเตรเลีย มาเลเซีย อินโดนีเซีย ตามลำดับ

2.1.8 ขนาดของบริษัทสอบบัญชี

ผลจากการศึกษา พบว่าขนาดของบริษัทสอบบัญชี ที่บริษัทให้บริการในการตรวจสอบส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ขนาดของบริษัทสอบบัญชีส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลลัพธ์ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าขนาดของบริษัทสอบบัญชีที่บริษัทให้บริการตรวจสอบมีบทบาทต่อผลการดำเนินงานการสร้างมูลค่าให้กับบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม แต่มีส่วนทำให้ผลตอบแทนด้านสินทรัพย์ลดลง โดยเฉพาะกรณีที่เป็นบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) เป็นการสะท้อนถึงคุณภาพของการสอบบัญชีมากกว่าบริษัทที่ถูกจัดลำดับว่าเป็นบริษัทสอบบัญชีอื่น (Non-Big 4) เนื่องจากนั้นมีทีมตรวจสอบที่มีคุณภาพได้รับการอบรมมาอย่างดีพร้อมทั้งบริษัทเหล่านี้จะมีทรัพยากรพร้อม และระมัดระวังเรื่องชื่อเสียงของตนเองเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ ในอดีตที่ผ่านมาบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) กับคุณภาพการสอบบัญชีได้รับการยืนยันจากนักวิจัยจำนวนมาก ทั้งนี้ขนาดของบริษัทสอบบัญชีที่บริษัทให้บริการตรวจสอบพบว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ส่วนใหญ่ใช้บริการเป็นบริษัทสอบบัญชีอื่นๆ (Non Big4) ที่ไม่ใช่บริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่จำนวน 953 ตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 57.24 ส่วนบริษัทที่ให้บริการบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big4) จำนวน 712 ตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 42.76 ซึ่งทั้งสองมีความใกล้เคียงกัน ผลลัพธ์จากงานวิจัยนี้สอดคล้องกับ Azizkhani, Monroe & Shailer (2010 pp. 743-766), Fooladi & Shukor

(2012), Wang & Huang (2014, pp.76-82) ที่ศึกษาในประเทศออสเตรเลีย มาเลเซีย ได้หวั่นตามลำดับ แต่ Pham (2016, pp. 172-183) ศึกษาในประเทศเวียดนาม ผลลัพธ์ขนาดของบริษัทสอบบัญชีส่งผลทำให้ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมลดลงซึ่งกล่าวว่าผลลัพธ์ที่เป็นเช่นนี้อาจมาจากการบริหารสินทรัพย์ที่ไม่มีประสิทธิภาพ

2.1.9 ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

ผลจากการศึกษาพบว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีส่งผลกระทบต่อในทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และส่วนแบ่งทางการตลาดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบอีกว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีส่งผลกระทบต่อในทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลลัพธ์ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มมูลค่าบริษัทและส่วนแบ่งทางการตลาดรวม ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่สูงเนื่องมาจากการที่ผู้สอบบัญชีต้องเพิ่มความสามารถของตนเองเพื่อตรวจสอบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอย่างมีนัยสำคัญ และในมุมมองของนักลงทุนบริษัทสอบบัญชีถือว่าเป็นตัวแทนความน่าเชื่อถือของบริษัท ดังนั้นบริษัทสอบบัญชีอาจนำเสนอความเป็นความอิสระ ความน่าเชื่อถือเหล่านี้ออกมาในรูปของค่าธรรมเนียมของผู้สอบบัญชีที่สูงขึ้น ทั้งนี้ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (Log Audit Fee) ของกลุ่มตัวอย่าง วัดได้จากค่าลอการิทึมธรรมชาติ (Logarithm) จำนวนเงินค่าตอบแทนที่ผู้สอบบัญชีที่ถูกปรับค่าตัวเลขอยู่ในฐานที่ใกล้เคียงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 0.28 มีค่าต่ำสุด -0.60 ค่าสูงสุด 1.71 ผลลัพธ์ของงานวิจัยนี้สอดคล้องกับ Moutinho, Cerqueira & Brandão (2012), Martinez & Moraes (2014, pp. 442-450), Okolie & Izedonmi (2014, pp. 150-166), Sayyar, Rasidc & Elhabibd (2015, pp. 1-19) ที่ศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา บราซิล และ ไนจีเรีย มาเลเซีย ตามลำดับ และ Wang & Chui (2015, pp. 139-156) ที่ศึกษาในประเทศฮ่องกงพบว่าการแข่งขันทางการตลาดที่สูงจะสะท้อนถึงค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่สูงขึ้น

2.1.10) การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข

ผลจากการศึกษาพบว่าการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไขส่งผลกระทบต่อในทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมและมูลค่าบริษัทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลลัพธ์ที่เป็นเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไขมีบทบาททำให้มูลค่าบริษัท และผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้น ซึ่งถือว่าการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีเป็นสิ่งที่คาดหวังต่อข้อมูลทางการบัญชีที่อยู่ในรายงานการเงินของผู้มีส่วนได้เสียในด้านความมั่นใจว่ารายงานการเงินและมีการข้อพบข้อเท็จจริงที่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปสามารถนำไปตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้ ซึ่งจะสะท้อนไปยังตลาดหุ้น โดยเฉพาะการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไขจะตอบสนองราคาหุ้นใน

ตลาดในทิศทางบวกมากกว่าการแสดงความเห็นแบบอื่น ซึ่งจะกลายเป็นผลการดำเนินงานของบริษัท ดังนั้นการศึกษานี้จึงเกี่ยวข้องกับคุณภาพของการสอบบัญชีที่จะสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้ใช้รายงานการเงิน เช่น นักลงทุน เจ้าหนี้ ทั้งนี้การการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี (Audit Opinion) จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,665 ตัวอย่าง พบว่าได้รับการแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข (Unqualified Opinion) ร้อยละ 96.10 และการแสดงความเห็นแบบอื่นๆ (Modified Audit Opinion) ร้อยละ 3.90 ผลลัพธ์ของวิจัยนี้สอดคล้องกับ Farzinfar. (2013, pp. 81-90), Ardiana (2014), Ahmadi, Sedghiani & Jamali (2014, pp. 89-95) ที่ศึกษาในประเทศอิหร่าน อินโดนีเซีย และสเปน ตามลำดับ

2.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)

กลไกการกำกับดูแลกิจการ กลุ่มที่ 1 ลักษณะของกรรมการบริษัท

2.2.1 ขนาดคณะกรรมการของบริษัท

จากผลการศึกษา พบว่าขนาดคณะกรรมการของบริษัทไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารกำไร ทั้งนี้ขนาดคณะกรรมการของบริษัท ตามกลุ่มตัวอย่างวัดจากจำนวนของคณะกรรมการของบริษัทจากกลุ่มตัวอย่างโดยมีจำนวนกรรมการของบริษัทเฉลี่ย 10.43 คน จำนวนต่ำสุดจำนวน 5 คน และสูงสุดจำนวน 21 คน ซึ่งถือว่าบริษัทส่วนใหญ่มีจำนวนคณะกรรมการของบริษัทสูง เมื่อเทียบกับจำนวนคณะกรรมการของบริษัทที่กำหนดตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด ขั้นต่ำไว้จำนวน 5 คน สอดคล้องกับ Jensen (1993) และ Kumar & Singh (2013, pp. 88 - 98) อธิบายว่าคณะกรรมการของบริษัท ควรจะมีประมาณ 4 - 6 คน ดังนั้นผลลัพธ์ด้านขนาดคณะกรรมการของบริษัทไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารกำไรสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nugroho & Eko (2011, pp. 1-10), Omoye & Eriki (2014, pp. 553-564), Gulgar & Wang (2011, pp. 133-151), Yasser & Mamun (2015, pp. 706 - 718) ที่ศึกษาในประเทศอินโดนีเซีย ไนจีเรีย จีน ออสเตรเลีย มาเลเซีย และ ปากีสถาน ซึ่งอภิปรายว่าคณะกรรมการของบริษัทมีขนาดใหญ่เกินไปอาจทำให้เกิดผลเสียในการตัดสินใจต่างๆที่สำคัญ หรืออาจมีปัญหาในการสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่ม ความไม่พอใจบางคน ทำให้ขาดการมีส่วนร่วม ผลการศึกษานี้สามารถยืนยันผลได้โดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)

2.2.2 สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท

จากผลการศึกษา พบว่าสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารกำไรทั้งนี้สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท จากกลุ่มตัวอย่างวัดได้จากจำนวนกรรมการอิสระหารด้วยจำนวนคณะกรรมการของบริษัททั้งหมดโดยมีสัดส่วนของคณะกรรมการของบริษัทที่เป็นอิสระเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 43 มีค่าต่ำสุด 0.03 ค่าสูงสุด 9 หากพิจารณาจำนวนของคณะกรรมการอิสระของบริษัทเป็นไปตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดไว้ว่าคณะกรรมการของบริษัทควรประกอบด้วยกรรมการอิสระอย่างน้อย 1 ใน 3 ของกรรมการทั้งคณะ แต่ต้องไม่น้อยกว่า 3 คน โดยคณะกรรมการอิสระต้องไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี ซึ่งนำไปสู่การเกิดความอิสระในการถ่วงดุลอำนาจ และตรวจทานการบริหารงานไม่ให้ตกอยู่ภายใต้อำนาจของกลุ่มคณะผู้บริหารและผู้ถือหุ้นรายใหญ่เพื่อทำให้เกิดความเชื่อต่อนักลงทุนหรือผู้มีส่วนได้เสียมากขึ้น ผลลัพธ์ด้านสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารกำไร แสดงเห็นว่าสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทไม่มีบทบาทต่อการบริหารกำไร ซึ่งบริษัทอาจแต่งตั้งคณะกรรมการอิสระโดยพิจารณาปัจจัยที่เป็นผลประโยชน์ของบริษัทมากกว่าการให้ความสำคัญกับความสามารถส่วนบุคคลที่เป็นอิสระและมีความเชี่ยวชาญสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nugroho & Eko (2011, pp.1-10), Gulzar & Wang (2011, pp. 133 - 151), Kumari & Pattanayak (2014, pp. 58-69) ที่ศึกษาในประเทศอินโดนีเซีย จีน และ อินเดีย และการสัมภาษณ์เชิงลึกจากคณะกรรมการตรวจสอบ

2.2.3 การควบบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด

จากผลการศึกษา พบว่าการควบบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุดส่งผลกระทบต่อในทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลลัพธ์ที่เป็นเช่นนี้ไม่สามารถอธิบายได้ด้วยมุมมองตามทฤษฎีตัวแทน (The Agency Theory) และผลการศึกษาของ Gulzar & Wang (2011, pp. 133-151), Soliman & Ragab (2013) ที่ยอมรับให้แยกตำแหน่งทั้งสองให้ชัดเจนเพื่อประสิทธิภาพในการควบคุมและทำให้การบริหารกำไรลดลง แต่สามารถอธิบายด้วยมุมมองของตามทฤษฎีพิทักษ์ผลประโยชน์ (The Stewardship Theory) ซึ่งมีมุมมองว่าถ้าโครงสร้างของผู้บริหารรวมกันจะทำให้มีการบริหารงานที่ดี ในด้านการสั่งงาน การประสานงาน และการแก้ปัญหาทันเวลา ทำให้การควบบตำแหน่งจะทำให้เป็นผลดีกับผลการดำเนินงานของบริษัท ทั้งนี้จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง 1,665 ข้อมูล พบว่าบริษัทที่ไม่มีการควบบตำแหน่งระหว่างประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด (แยกตำแหน่ง) ร้อยละ 81.74 บริษัทที่มีการควบบตำแหน่งระหว่างประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุด (ควบบตำแหน่ง) เพียง ร้อยละ 18.26 ผลลัพธ์งานวิจัยนี้สอดคล้องกับ Latif & Abdullah (2015, pp.135-155), Hashim & Devi (2008, pp. 97 - 123) ที่ศึกษาในประเทศ

ไนจีเรีย มาเลเซีย และ Ngamchom (2015, pp. 342-354.) ที่ศึกษาในประเทศไทยที่ศึกษาก่อนนี้ ผลการศึกษาสามารถยืนยันผลได้โดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)

2.2.4 จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัท

จากผลการศึกษา พบว่าจำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการของบริษัทไม่ส่งผลกระทบต่อระดับการบริหารกำไรจากกลุ่มตัวอย่างวัดจากจำนวนครั้งในการประชุมคณะกรรมการของบริษัทในรอบ 1 ปี พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 7.49 จำนวนครั้งต่ำสุด 4 ครั้ง และสูงสุด 33 ครั้งต่อปี ส่วนใหญ่มีจำนวนครั้งของการประชุมประมาณ 4-16 ครั้งต่อปี ประมาณร้อยละ 96.60 ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด กำหนดให้คณะกรรมการของบริษัทควรมีการประชุมอย่างน้อย ปีละ 4 ครั้ง ทั้งนี้ในทางปฏิบัติของคณะกรรมการของบริษัทอาจมีการประชุมมากกว่า 4 ครั้งก็ได้ แต่อย่างไรก็ตามในประเด็นที่เกี่ยวกับทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งในการประชุม และการบริหารกำไร จากการศึกษาของนักวิจัยในอดีต แบ่งออกเป็น 2 มุมมอง คือ มุมมองที่ 1 ความสัมพันธ์ของระหว่างจำนวนครั้งในการประชุม และการบริหารกำไรเป็นลบ นั้นหมายถึงถ้ามีจำนวนครั้งในการประชุมจะมีการติดตามตรวจสอบงานเพื่อปรับปรุงแก้ไขงานให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการให้ความสำคัญในตัวเลขทางการบัญชี ซึ่งจะสะท้อนถึงจำนวนครั้งในการประชุม ที่จะจำกัดการบริหารกำไรจะเห็นได้จากผลงานวิจัยของ Bala & Kumai (2015, pp. 25-41), Siam, Laili, Khairi & Jebreel (2014), Gutzar & Wang (2011, pp. 133-151) มุมมองที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งในการประชุม และการบริหารกำไร เป็นบวก นั้นหมายถึง ยิ่งมีจำนวนครั้งในการประชุมมากขึ้น การบริหารกำไรมีทิศทางที่เพิ่มขึ้น กล่าวคือวาระการประชุมไม่ได้ติดตาม ในเรื่องตัวเลขในรายงานการเงิน ซึ่งอาจเกิดจากระยะเวลาจำกัดเห็นได้จากงานวิจัยของ Abbadi, Hijazi & Al-Rahahleh (2016, pp. 54-75.) แต่ผลลัพธ์จากการวิจัยนี้ไม่ได้สะท้อนถึงทั้ง 2 บทบาทข้างต้น อาจเนื่องจากว่าในวาระการประชุมแต่ละครั้ง คณะกรรมการบริหารบริษัท ไม่ได้ให้ความสำคัญกับตัวเลขในรายงานทางการเงิน หรือตั้งใจไม่ให้ความสำคัญในประเด็นนี้ การประชุมแต่ละครั้งกระทำเพียงเพื่อให้ได้ตามเกณฑ์ที่ตลาดหลักทรัพย์ ฯ กำหนดและเพื่อตอบสนองความต้องการของบริษัท สอดคล้องกับงานวิจัยของ Qinghua, Pingxin & Junming (2007, pp. 385-400) , Zhao & Chen (2008, pp. 347-375), Ahmed (2013, pp. 94-99) ที่ศึกษาในประเทศจีน สหรัฐอเมริกา และมาเลเซีย ตามลำดับผลการศึกษานี้สามารถยืนยันผลได้โดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)

กลไกการกำกับดูแลกิจการ กลุ่มที่ 2 โครงสร้างผู้ถือหุ้น

2.2.5 สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท

จากผลการศึกษา พบว่าสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัทไม่ส่งผลกระทบต่อ

บริหารกำไรจากกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 3.60 ค่าต่ำสุดร้อยละ 0 ค่าสูงสุดร้อยละ 43.98 แสดงให้เห็นว่าร้อยละของการถือหุ้นสามัญของนักลงทุนสถาบันของจำนวนผู้ถือหุ้นทั้งหมดส่วนใหญ่เป็นนักลงทุนทั่วไปไม่ใช่ นักลงทุนสถาบัน เช่น ธนาคาร, สถาบันการเงิน บริษัทประกันภัย กองทุน และหน่วยลงทุน Jensen & Meckling (1976, pp. 305-360) ได้อธิบายว่าผู้ถือหุ้นสถาบันเป็นผู้ถือหุ้นที่มีอำนาจมากกว่าผู้ถือหุ้นรายย่อยเนื่องจากมีทรัพยากร มีความรอบรู้ และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้บริหารซึ่งถือว่าเป็นกลไกการกำกับดูแลกิจการ แต่มี 2 มุมมองในความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันกับการบริหารกำไร คือ มุมมองที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันกับการบริหารกำไรมีทิศทางเป็นลบ กล่าวคือผู้ถือหุ้นสถาบันมีบทบาทที่สำคัญในการติดตามและลดพฤติกรรมของผู้บริหารในการบริหารกำไร ส่วนมุมมองที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันกับการบริหารกำไรมีทิศทางเป็นบวก กล่าวคือ ผู้ถือหุ้นสถาบัน ไม่ได้ใช้บทบาทของตนเองในการติดตาม หรือ กำกัดการบริหารกำไร อันเนื่องมาจาก สมรู้ร่วมคิดกับบริษัทเพื่อหวังผลตอบแทนระยะสั้น หรือคาดหวังว่าจะขายหุ้นเร็ว ๆ นี้ แต่ผลลัพธ์จากการวิจัยนี้ไม่ได้สะท้อนถึงทั้ง 2 บทบาทข้างต้น อาจมาจากผู้ถือหุ้นสถาบันเป็นตัวแทนของนักลงทุนสถาบันที่มาจากบริษัท กองทุน ต่างๆ ที่มีผลการดำเนินงานที่ต่ำเพื่อมาลงทุนในบริษัทที่มีผลการดำเนินงานที่ปกติ รวมทั้งอาจถูกครอบงำโดยการบริหารงานแบบครอบครัว จึงไม่พบนัยสำคัญในด้านนี้ ผลลัพธ์ของงานวิจัยนี้สอดคล้องกับ Guo & Ma (2015, pp. 372-395), Alves (2012, pp. 23-44), Meiryani (2015, pp. 573-584), Yang, Chun & Ramdili (2009, pp. 332-353) ที่ศึกษาในประเทศจีน โปตุเกส อินโดนีเซีย และ มาเลเซีย ตามลำดับ ผลการศึกษานี้สามารถยืนยันผลได้โดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)

2.2.6 สัดส่วนผู้ถือกระจุกตัวของบริษัท

จากผลการศึกษาผลกระทบด้านสัดส่วนผู้ถือกระจุกตัวของบริษัทไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารกำไร ตามแบบ Modified Jones ตามตัวแบบที่ 2.1 จากกลุ่มตัวอย่างวัดจากร้อยละของจำนวนหุ้นที่ถือโดยผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่สุด (Block-Holding) ที่มีต่อ หุ้นที่มีสิทธิออกเสียงได้ และได้รับเงินปันผล (Total Shares Outstanding) ทั้งหมดโดยเฉลี่ยสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ ร้อยละ 35.13 สัดส่วนต่ำสุดร้อยละ 0 สูงสุดร้อยละ 98.03 แสดงให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยส่วนใหญ่มีลักษณะโครงสร้างการถือหุ้นแบบกระจุกตัว ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะของกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนา ความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนผู้ถือหุ้นแบบกระจุกตัวและการบริหารกำไร มี 2 มุมมอง คือ มุมมองที่ 1 ผู้ถือหุ้นแบบกระจุกตัวเป็นผู้ถือหุ้นกลุ่มใหญ่ที่มีอำนาจในการติดตาม และบริหารจัดการในบริษัทโดยใช้สิทธิในการออกเสียงที่จะปกป้องผู้ถือหุ้น ซึ่งคาดว่าจะมีการติดตามที่ดี และจะลดพฤติกรรมการบริหารกำไรของผู้บริหารลงได้ โดยเฉพาะการมุ่งเน้นผลตอบแทนระยะสั้น ซึ่งผลลัพธ์ในการวิจัยจะมีทิศทางเป็นลบ ส่วนมุมมองที่ 2 ผู้ถือหุ้นแบบกระจุก

ตัวเป็นกลุ่มผู้ถือหุ้นขนาดใหญ่ อาจใช้สิทธิในการควบคุม เช่น การเลือกผู้บริหารระดับสูง หรือเวนคืนสิทธิส่วนน้อยเพื่อประโยชน์ของตัวเองและเข้าไปแทรกแซงในการบริหารบริษัทเพื่อเข้าไปกระตุ้นให้ผู้บริหารทำการบริหารกำไร ซึ่งจะทำให้ผลลัพธ์ในการวิจัยมีทิศทางที่เป็นบวก แต่ผลลัพธ์จากการวิจัยนี้ไม่ได้สะท้อนถึงทั้ง 2 บทบาทข้างต้น อาจเนื่องมาจากบทบาทการเข้ามาถือหุ้นของนักลงทุนสถาบัน และประสิทธิภาพของผู้สอบบัญชี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kamran & Shah (2014, pp. 27-70), Farooq & Jai (2012, pp. 95-105) ที่ศึกษาในประเทศปากีสถาน โมร็อกโก ตามลำดับ ผลการศึกษานี้สามารถยืนยันผลได้โดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)

คุณภาพการสอบบัญชี

2.2.7 ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูก

จากผลการศึกษาผลกระทบของคุณภาพการสอบบัญชี ด้านระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชี ในบริษัทลูกไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารกำไร ตามตัวแบบ Modified Jones ตามตัวแบบที่ 2.1 จากจำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างวัดจากจำนวนปีที่บริษัทสอบบัญชีตรวจสอบบริษัทลูกติดต่อกันพบว่า โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 2.82 ปี ค่าต่ำสุดจำนวน 1 ปี และสูงสุด 5 ปี ทั้งนี้ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด กำหนดให้มีการพิจารณาหมุนเวียนผู้สอบบัญชีและผู้สอบทานการควบคุมคุณภาพงานทุก 5 ปี แสดงให้เห็นว่าบริษัทมหาชนส่วนใหญ่ปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างเคร่งครัด เพื่อลดอุปสรรคที่เกิดจากความคุ้นเคยให้อยู่ในระดับที่ยอมรับ สำหรับระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกต่อการบริหารกำไรมีการอภิปรายกันเป็น 2 กระแส กระแสแรกเห็นด้วยที่จะเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชี เนื่องจากว่าผู้สอบบัญชีที่มีระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกยาวนาน อาจทำให้เกิดความสนิทสนมคุ้นเคยจนละเลยข้อเท็จจริงที่มีนัยสำคัญบางประการ กระแสที่ 2 มองถึงความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ความเข้าใจสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นของผู้สอบบัญชีรายใหม่ จึงทำให้ไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจน ทำให้บางประเทศในกลุ่มเอเชียยังไม่ได้ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติแต่ไม่ได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์เดียวกัน เช่น ประเทศญี่ปุ่น มาเลเซีย ฟิลิปปิน ศรีลังกา และไต้หวัน (Siregar, Amarullah, Wibowo, & Anggraita., 2012 pp. 55-74) แต่สำหรับประเทศไทยได้ให้ความสำคัญในด้านความน่าเชื่อถือของนักลงทุน จึงบังคับให้หมุนเวียนผู้สอบบัญชีและสำนักงานบัญชีหลักทุก ๆ 5 ปี จึงคาดหวังว่าการตรวจสอบรายงานทางการเงินของผู้สอบบัญชี จะมีประสิทธิภาพ โดยการลดการบริหารกำไรลง แต่อย่างไรก็ตามผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับ 2 มุมมองข้างต้น แสดงให้เห็นว่าระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกไม่มีบทบาทต่อการบริหารกำไรที่จะเพิ่มหรือลด ซึ่งให้เห็นว่า การป้องกันตามกฎหมายเกี่ยวกับข้อตกลงในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำคุณภาพการสอบบัญชีลดลง แต่อาจทำให้บริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ระมัดระวังมากขึ้นเท่านั้น ผลลัพธ์ของงานวิจัยนี้สอดคล้องกับ Piot & Janin (2007, pp. 429-454), Inaam (2012, pp. 17-33), Jayeola, Taofeek & Toluwalase (2017, pp. 1-8) ที่ศึกษาใน

ประเทศฝรั่งเศส ตุรกี และไนจีเรีย ตามลำดับ ผลการศึกษานี้สามารถยืนยันผลได้โดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)

2.2.8 ขนาดของบริษัทสอบบัญชี

จากผลการศึกษาผลกระทบ ด้านขนาดของบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ที่บริษัทใช้ บริการตรวจสอบไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารกำไร ตามตัวแบบ Modified Jones ตามตัวแบบวัด ที่ 2.1 จากจำนวนข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่าทั้ง 1,665 ข้อมูล ส่วนใหญ่ใช้บริการเป็นบริษัทสอบ บัญชีอื่นๆ (Non Big4) จำนวน 953 ตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 57.24 ส่วนบริษัทที่ใช้บริการบริษัทสอบ บัญชีขนาดใหญ่ (Big4) จำนวน 712 ตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 42.76 ซึ่งทั้งสองมีความใกล้เคียงกัน ขนาดของบริษัทสอบบัญชีนี้ สะท้อนถึงคุณภาพการสอบบัญชีเป็นการพิจารณาในด้านบริษัท ตรวจสอบ และทีมตรวจสอบ ที่แตกต่างกันในกรณีที่เป็นบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) และเป็น บริษัทสอบบัญชีอื่นๆ (Non -Big 4) เช่น พิจารณาด้านความเสี่ยงในการถูกดำเนินคดี ลักษณะความ เชี่ยวชาญของทีมตรวจสอบ ซึ่ง Reyad (2013, pp. 83-93) ได้ยืนยันเพิ่มเติมว่าคุณภาพการสอบ บัญชีที่ระหว่างบริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) และบริษัทสอบบัญชีอื่นๆ (Non-Big 4) แตกต่าง กัน ซึ่งสาเหตุที่บริษัทสอบบัญชีขนาดใหญ่ (Big 4) มีความแตกต่าง ดังนี้ 1) มีลูกค้าจำนวนมาก 2) มีโอกาสในการใช้ทรัพยากรที่สำคัญในการตรวจสอบ เช่น การฝึกอบรม และการใช้เทคโนโลยี สมัยใหม่ และ3) เมื่อบกพร่องในการตรวจสอบจะได้รับความสูญเสียอย่างมีนัยสำคัญ เช่น ชื่อเสีย หรือลูกค้า จึงคาดว่าขนาดของบริษัทสอบบัญชี (Big 4) ส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการ บริหารกำไร แต่ผลงานวิจัยไม่สอดคล้องกับข้อสมมติฐานข้างต้น อาจเป็นเพราะว่าสภาพแวดล้อม ทางด้านกฎหมาย การเมืองที่แตกต่างกัน หรือการเลือกใช้มาตรฐานรายงานทางการเงินที่แตกต่างกันซึ่ง มีบทบาทสำคัญมากกว่าคุณภาพการสอบบัญชี (Mehmet & Cetenak, 2012, pp. 460-469) แต่ อย่างไรก็ตามผลลัพธ์งานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา เช่น Jeong & Rho (2004, pp. 175-196), Yaşar (2013, pp. 153-163), Pouraghajan, Yadollahzadeh, Emamgholipour & Mansourinia (2013, pp. 399-404) และ Tyokoso & Tsegba (2015, pp. 34-42) ที่ศึกษาในประเทศเกาหลี ตุรกีและอิหร่าน ตามลำดับ ผลการศึกษานี้สามารถยืนยันผลได้โดย ตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)

2.2.9 ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี

จากผลการศึกษา พบว่าผลกระทบด้านค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีทิศทางตรงกัน ข้ามกับการบริหารกำไรที่ใช้ตัววัดตามแบบ Modified Jones ตามตัวแบบที่ 2.1 อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ผลลัพธ์เช่นนี้แสดงให้เห็นว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีบทบาทต่อการบริหารกำไร โดยถ้าวัด ด้วยรายการคงค้างตามตัวแบบ Modified Jones จะเห็นว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่สูงขึ้นจะ สะท้อนถึงการบริหารกำไรลดลง ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่ต่ำขึ้นจะสะท้อนถึงการบริหารกำไร

สูงขึ้น ซึ่งถือได้ว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีที่สูงไม่เพียงแต่ส่งผลต่อความอิสระของผู้สอบบัญชี ยังส่งผลต่อพฤติกรรมการบริหารกำไรของผู้บริหารด้วย ทั้งนี้ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี (Log Audit Fee) ของกลุ่มตัวอย่าง วัดได้จากค่าล็อกการริทึมธรรมชาติ (Logarithm) จำนวนเงินค่าตอบแทนที่ผู้สอบบัญชีที่ถูกปรับค่าตัวเลขอยู่ในฐานที่ใกล้เคียงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 0.28 มีค่าต่ำสุด -0.60 ค่าสูงสุด 1.71 ผลลัพธ์จากงานวิจัยนี้สอดคล้องกับ Chi, Lisic & Pevzner (2011, pp. 315-335), Kamolsakulchai (2015, pp. 328-341) ที่ศึกษาจากฐานข้อมูล Audit Analytics data และ ไทย

2.2.10 การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข

จากผลการศึกษา พบว่าผลกระทบของคุณภาพการสอบบัญชี ด้านการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไขไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหารกำไรที่ใช้ตัวแบบวัดตาม Modified Jones ตามตัวแบบวัดที่ 2.1 จากข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 1,665 ข้อมูล พบว่าได้รับการแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข (Unqualified Opinion) ร้อยละ 96.10 และการแสดงความเห็นแบบอื่นๆ (Modified Audit Opinion) ร้อยละ 3.90 แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่บริษัทมหาชนที่ถูกตรวจสอบจัดทำงบการเงินถูกต้องตามมาตรฐานรายงานทางการเงินทุกอย่างและผู้สอบบัญชีสามารถปฏิบัติงานการตรวจสอบได้ตามมาตรฐานการสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป ซึ่งการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ซึ่งเกิดจาก 2 ส่วน คือ 1) ความสามารถของผู้สอบบัญชี และ 2) การปฏิบัติงานเชิงผู้ประกอบวิชาชีพ ความสามารถของผู้สอบบัญชี เช่น ความรู้ ประสบการณ์ การเปรียบเทียบ และการจับคู่ และ ประสิทธิภาพในการใช้เทคนิคในการตรวจสอบ ส่วนการปฏิบัติงานเชิงผู้ประกอบวิชาชีพ ได้แก่ ความอิสระ การตัดสินใจ การสนใจในข้อขัดแย้ง (Moazedi & khansalar. 2016) สิ่งเหล่านี้เป็นที่คาดหวังของผู้ถือหุ้นและผู้บริหารที่จะได้รับข้อมูลในการตัดสินใจอย่างมีคุณภาพจากการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี แต่อย่างไรก็ตามอาจมีปัจจัยอื่น เช่น ค่าตอบแทนที่จ่ายให้ผู้สอบบัญชี หรือการเจรจาต่อรองของลูกค้า เพื่อให้ละเว้นการแสดงความเห็นตามข้อเท็จจริง เหล่านี้จะเป็นคำถามด้านคุณภาพการสอบบัญชีโดยเฉพาะการแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข ทั้งแบบไม่อธิบายเพิ่มเติมและแบบอธิบายเพิ่มเติม สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไร ส่วนใหญ่จะตั้งคำถามว่าการแสดงความเห็นกับบริษัทที่มีปัญหาในการดำเนินงานที่ต่อเนื่องเกี่ยวข้องกับการบริหารกำไรหรือไม่ ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Kamolsakulchai (2015, pp. 328-341) และ สมพงษ์ พรอุบลัมภ์ (2555, หน้า 114-126) ที่พบว่าการแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขมีผลกระทบเชิงลบกับการบริหารกำไร แต่ผลลัพธ์ในการศึกษาครั้งนี้ไม่พบนัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rusmanto, Djamil & Salim (2014, pp. 1-28), Alhadab (2016, pp.334-344), และ Abolverdi & Kheradmand. (2017, pp. 723-729) ที่ศึกษาในประเทศ ออสเตรเลีย อินโดนีเซีย, อังกฤษ อิหร่าน ตามลำดับ ผลการศึกษานี้สามารถยืนยันผลได้โดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)

2.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของการบริหารกำไร โดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จากผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบของการบริหารกำไรตามตัวแบบของ Modified Jones ตามตัวแบบที่ 3.1 ส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับต่อผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม แต่ไม่ส่งผลกระทบต่อ มูลค่าบริษัทและ ส่วนแบ่งทางการตลาดรวม

รายการคงค้างโดยการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหาร (Discretionary Accrual: DA) เป็นรายการคงค้างที่อาจเกิดจากการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารเข้ามาแทรกแซงกระบวนการทางธุรกิจ เพื่อให้ตัวเลขทางบัญชีถูกบิดเบือน ไป เช่น การเลือกนโยบายทางการบัญชีในการตัดค่าเสื่อมราคา เพื่อให้มูลค่าบริษัทสูงขึ้น (ประวัฒน์ เบญญาศรีสวัสดิ์, 2012, หน้า 39-42) การวัดรายการคงค้างโดยการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารตามแบบของ Modified Jones เป็นการพิจารณาจากรายการการเปลี่ยนแปลงบัญชี รายได้จากการขาย ลูกหนี้การค้า และ ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ก่อนหักค่าเสื่อมราคา Dechow, Sloan & Sweeney (1995, pp. 193-225) อภิปรายว่าตัวแบบ The Modified Jones Model (1995) มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการตรวจสอบการบริหารกำไร จากผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีต เช่น Gaio & Raposo (2012, pp. 467-499), Choi. (2008, pp. 813-839) และ Akram, Hunjra, Butt & Ijaz (2015, pp. 211-220) จากทฤษฎี Positive Theory ผลลัพธ์จากการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการบริหารกำไรซึ่งวัดจากรายการคงค้างโดยการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารตามตัวแบบของ Modified Jones ส่งผลทำให้ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมเพิ่มขึ้นในปีถัดไป เนื่องจากผู้บริหารพยายามที่จะโอนรายได้จากอนาคตมาเป็นรายได้ปัจจุบัน เพื่อเป็นการจูงใจนักลงทุน หรือเป็นไปตามพันธะสัญญาที่ให้ไว้แก่เจ้าหนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Gong, Louis and Sun (2008, pp. 947-986), Ardekani, Younesi & Hashemijoo (2012, pp. 91-110), Gill, Biger, Mand & Mathur (2013, pp.(120-132) และ Sayari, Omri, Finet & Harrathi (2013, pp. 7-21.) ที่ศึกษาในประเทศอิหร่าน มาเลเซีย อินเดีย ตุรกี ตามลำดับ

แต่อย่างไรก็ตาม ผลจากการยืนยันสมมติฐาน (Robust regression for hypothesis testing) โดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ผลลัพธ์ แสดงให้เห็นว่าการบริหารกำไรส่งผลกระทบต่อมูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกัน

2.4 ผลกระทบของตัวแปรควบคุมที่มีต่อการบริหารกำไร

2.4.1 ขนาดบริษัท

ผลลัพธ์จากการศึกษาผลกระทบของขนาดบริษัทที่มีต่อการบริหารกำไร พบว่าส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับขนาดบริษัท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ถือว่าเป็นไปตาม Positive Accounting Theory ที่สมมติฐานเกี่ยวกับต้นทุนทางการเงิน ว่าส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นกับบริษัทขนาด

ใหญ่ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับสาธารณูปโภค หรือสังคมโดยรวม พยายามที่จะลดตัวเลขทางกำไรลง หรือขาดทุนเพียงเล็กน้อย เพื่อป้องกันการเข้ามาแทรกแซงทางการเมือง หรือหน่วยงานกำกับดูแล นอกจากนี้ Bassiouny, Soliman & Ragab (2016, pp. 91-101) ระบุว่าขนาดบริษัทอาจส่งผลกระทบต่อการบริหารกำไรลดลง เนื่องจากสาเหตุ 3 ประการ คือ 1) ระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพ 2) ถูกตรวจสอบด้วยบริษัทสอบบัญชีที่มีชื่อเสียง และ 3) มีความระมัดระวังเนื่องจากมีต้นทุนด้านชื่อเสียง และความเสี่ยง ส่งผลให้ข้อมูลในรายงานการเงินน่าเชื่อถือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Swastika (2013), Ngamchom (2015, pp. 342-354) ที่ศึกษาในประเทศอินโดนีเซีย และประเทศไทย ก่อนหน้านี้อย่างไรก็ตาม ตัวแบบการวัด Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ส่งผลทิศทางตรงกันข้ามกับขนาดบริษัทเช่นกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญ

2.4.2 ความเสี่ยงทางการเงิน

ตาม Positive Accounting Theory ที่กล่าวถึงปัจจัยหนึ่งในการบริหารกำไร คือ สมมติฐานข้อตกลงในสัญญาหนี้ (The Debt-Equity Hypothesis) ของบริษัทโดยการเลือกการปฏิบัติทางการบัญชีเพื่อเลื่อนกำไรในรอบบัญชีอนาคตมาเป็นกำไรในปัจจุบัน เพื่อให้ระดับอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้นหรือปรับอัตราส่วนทางการเงินให้อยู่ในระดับที่สูงเพื่อให้ใกล้เคียงเงื่อนไขที่ระบุไว้ในสัญญาเงินกู้ เช่น เงื่อนไขการจ่ายเงินปันผล การซื้อหุ้นคืน การดำรงเงินทุนหมุนเวียน แต่ผลลัพธ์จากการศึกษาผลกระทบของความเสี่ยงทางการเงินที่มีต่อการบริหารกำไร ไม่มีนัยสำคัญสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ardison, Martinez & Galdi (2015, pp. 305-324), Sadeghi & Zareie (2015, pp. 1411-1420), Wiyadi, Trisnawati, Sasongko & Fauzi (2015, pp.21-30)

2.4.3 กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน

จากการศึกษาผลกระทบของกระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่มีต่อการบริหารกำไรส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับกระแสเงินสดจากการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตาม Positive Accounting Theory สมมติฐานเกี่ยวกับการวางแผนด้านโบนัสโดยมองว่า ผู้บริหารมักจะใช้นโยบายที่เพิ่มผลกำไรในรอบบัญชีมากกว่าความจริง ซึ่งเป็นสาเหตุในการบริหารกำไรได้แก่ ผลตอบแทนที่ผูกติดกับกำไร ผลการดำเนินงานของบริษัทขาดทุน หรือผู้บริหารใกล้ครบวาระหรือเกษียณอายุ เพื่อเป็นตัวชี้วัดค่าตอบแทนให้กับตัวเอง นอกจากนี้ Nekhili, Amar, Chtioui & Irg (2016, pp. 255-268) ได้อธิบายเพิ่มเติมในประเด็นเกี่ยวกับปัญหาตัวแทน ซึ่งตามทฤษฎีตัวแทน (Agency Theory) อาจเกิดขึ้นระหว่างผู้บริหารกับผู้ถือหุ้น คือ การใช้เงินสดของผู้บริหารไปลงทุนด้านอื่นที่ไม่ได้ส่งผลต่อเงินปันผลต่อผู้ถือหุ้น และการลงทุนมากเกินไปในโครงการที่อาจไม่เติบโต ซึ่งอาจเป็นสาเหตุของการบริหารกำไร ผลการศึกษานี้กล่าวได้ว่ากระแสเงินสดจากการดำเนินงานมากส่งผลทำให้การบริหารกำไรลดลง หรือกระแสเงินสดจากการดำเนินงานน้อยส่งผลทำให้การบริหาร

กำไรมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ Cardoso, Martinez & Teixeira (2014, pp. 84-95), Nekhili, Amar, Chtioui & Irg (201, pp. 255-268) ที่ศึกษาในประเทศ บราซิล ฝรั่งเศส

2.5 ผลกระทบของตัวแปรควบคุมที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท

2.5.1 ขนาดบริษัท

จากการศึกษาผลกระทบของขนาดบริษัทที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท

โดยการวัด 3 ตัวแปร ได้แก่ ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม มูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม พบว่าขนาดบริษัทส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากมูลค่าบริษัท (Tobin's Q) และ ส่วนแบ่งทางการตลาดรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือขนาดบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะส่งผลให้มูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดเพิ่มมากขึ้น อันเนื่องมาจากบริษัทขนาดใหญ่สามารถที่จะระดมเงินทุน มีการผลิตสินค้า การกระจายสินค้า และการลงทุนในโครงการเพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ได้มากกว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ Maja Pervan & Josipa Višić (2012, pp. 213 -223) และ Abbasi & Malik (2015, pp. 334-339) ส่วนผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมไม่มีความสัมพันธ์

2.5.2 ความเสี่ยงทางการเงิน

จากการศึกษาความเสี่ยงทางการเงินที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท

โดยการวัด 3 ตัวแปร ได้แก่ ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม มูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวม พบว่า ความเสี่ยงทางการเงินส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของบริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม และส่วนแบ่งทางการตลาดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ปัญหาความเสี่ยงทางการเงินเกิดจากบริษัทตัดสินใจในการจัดหาแหล่งเงินทุน โดยการกู้ยืม ซึ่งจะกลายเป็นส่วนหนึ่งของโครงสร้างเงินทุนที่ผู้บริหารต้องตัดสินใจอย่างเหมาะสม เนื่องจากว่าจะเป็นต้นทุนเงินทุนที่จะส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงาน นโยบายการการกู้ยืมถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในการลดปัญหาด้านกระแสเงินสดไม่เพียงพอ โดยจ่ายคืนในรูปดอกเบี้ย แต่ถ้าระดับต้นทุนหนี้สูงในโครงสร้างเงินลงทุนก็อาจมีความเสี่ยงต่อการล้มละลายสูง ซึ่งอาจเกิดปัญหาด้านทุนตัวแทนในอนาคต แต่อย่างไรก็ตามผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าภาระหนี้สินจากการกู้ยืมอยู่ในระดับที่เหมาะสม และสามารถที่จะสร้างผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม และส่วนแบ่งทางการตลาดได้มากขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Javeda, Rao, Akram & Nazir (2015, pp. 87-95), Farooq & Masood (2016, pp.73-77) ที่ศึกษาในประเทศปากีสถาน

2.5.3 กระแสเงินสดจากการดำเนินงาน

จากการศึกษากระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัท

โดยการวัด 3 ตัวแปร ได้แก่ ผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม มูลค่าบริษัท และส่วนแบ่งทางการตลาดรวมพบว่ากระแสเงินสดจากการดำเนินงานส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงานของ

บริษัทซึ่งวัดจากผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตามแนวคิดทฤษฎีตัวแทน จะพิจารณาได้ว่าผู้บริหารอาจนำกระแสเงินสดมาสร้างผลประโยชน์ให้กับตัวเองโดยไม่สนใจผลตอบแทนนักลงทุน โดยการลงทุนในโครงการที่ไม่สร้างกำไร มีมูลค่าปัจจุบันเป็นลบซึ่งจะสะท้อนถึงผลการดำเนินงานของบริษัทที่ต่ำลง อาจเกิดปัญหาตัวแทนเพิ่มขึ้น Wang (2010, pp. 408-418) อย่างไรก็ตามผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่าการบริหารกระแสเงินสดจากการดำเนินงานอยู่ในระดับที่เหมาะสม จึงนำไปสร้างผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมเพิ่มมากขึ้นสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ikechukwu, Nwakaego & Celestine (2015, pp.350-356), Lachheb & Slim(2017, pp. 7-13) และ Wijewaradana & Munasinghe (2015, pp. 41-48) ที่ศึกษาในประเทศไนจีเรีย ฝรั่งเศส และศรีลังกา ตามลำดับ

ตารางที่ 5.1 แสดงสรุปผลการศึกษาและความสอดคล้องตามวิจัยตามวัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 1

วัตถุประสงค์การศึกษา	ข้อสมมติฐานงานวิจัย	ผลการวิจัยตามสมมติฐาน			สอดคล้องกับผลลัพธ์ในงานวิจัยที่ผ่านมา	ไม่สอดคล้องกับผลลัพธ์ในงานวิจัยที่ผ่านมา
		ผลตอบแทนด้านสินทรัพย์	มูลค่าบริษัท (ข)	ส่วนแบ่งทางการตลาด (ค)		
ข้อที่ 1 เพื่อการศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการและคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อผลการดำเนินงานในบริษัทในประเทศไทย	สมมติฐานที่ 1.1 ขนาดคณะกรรมการของบริษัทส่งผลกระทบต่อผลการทำงานเดียวกันกับผลการดำเนินงาน	X	√	X	Weterings & Swagerman (2012,pp.22 - 43) Mohapatra (2016, pp. 317-332)	Xie & Fukumoto (2013, pp. 1-12) Akpan (2015, pp.75-82)
	สมมติฐานที่ 1.2 สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทผลกระทบต่อผลการทำงานเดียวกันกับผลการดำเนินงาน	X	√	X	Koerniadi & Tourani-Rad (2012,pp. 227-245) Rehman & Shah (2013, pp. 832-845)	Wang . (2014, pp. 145-171)
	สมมติฐานที่ 1.3 การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุดผลกระทบต่อผลการทำงาน	√	√	√	Kim (2013, pp. 11-23), Yang & Zhao (2014), Shrivastav & Kalsie (2016, pp. 37-58), Mca (2016, pp. 56-60), Rutledge, Karim & Lu (2016, pp. 49-71)	Arora & Sharma (2016, pp. 420 - 436)

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์การศึกษา	ข้อสมมติฐานงานวิจัย	ผลการวิจัยตามสมมติฐาน			ความสอดคล้องกับผลลัพธ์ในงานวิจัยที่ผ่านมา	ไม่ความสอดคล้องกับผลลัพธ์ในงานวิจัยที่ผ่านมา
		ผลตอบแทนด้านสินทรัพย์ (ก)	มูลค่าของบริษัท (ข)	ส่วนแบ่งทางการตลาด (ค)		
	สมมติฐานที่ 1.4 จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการบริษัทผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงาน	X	X	X	Kamardin. (2009,pp.51 - 62) Danoshana & Ravivathani (2014, pp.73-78)	Ilaboya & Obaretin (2015, pp.283-290)
	สมมติฐานที่ 1.5 สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัทส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงาน	X	√	√	Mokhtari & Makerani (2013, pp. 495-502)	Charfeddine & Elmarzougui (2010 , pp. 35-46)
	สมมติฐานที่ 1.6 สัดส่วนผู้ถือกระจุกตัวของบริษัทผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงาน	X	X	X	ได้ข้อค้นพบใหม่ในงานวิจัยในครั้งนี้	Wang & Shailer. (2015, pp. 199-229)

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์การศึกษา	ข้อสมมติฐานงานวิจัย	ผลการวิจัยตามสมมติฐาน			ความสอดคล้องกับผลลัพธ์ในงานวิจัยที่ผ่านมา	ไม่ความสอดคล้องกับผลลัพธ์ในงานวิจัยที่ผ่านมา
		ผลตอบแทนด้านสินทรัพย์ (ก)	มูลค่าของบริษัท (ข)	ส่วนแบ่งทางการตลาด (ค)		
	สมมติฐานที่ 1.7 ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้าส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงาน	X	X	X	Carey & Simnett. (2006, pp. 653–676)	Okolie & Izedonmi. (2014, pp. 150-166)
	สมมติฐานที่ 1.8 ขนาดของบริษัทสอบบัญชีส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงาน	X	√	√	Fooladi & Shukor (2012, pp. 326–340) Wang & Huang (2014, pp.76-82)	Pham (2016, pp.172-183)
	สมมติฐานที่ 1.9 ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงาน	X	√	√	Martinez & Moraes (2014, pp. 148-157)	Sayyar, Rasidc & Elhabibd (2015)

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์การศึกษา	ข้อสมมติฐานงานวิจัย	ผลการวิจัยตามสมมติฐาน			ความสอดคล้องกับผลลัพธ์ ในงานวิจัยที่ผ่านมา	ไม่ความสอดคล้อง กับผลลัพธ์ใน งานวิจัย ที่ผ่านมา
		ผลตอบแทน ด้าน สินทรัพย์ (ก)	มูลค่าของ บริษัท (ข)	ส่วนแบ่ง ทางการ ตลาด (ค)		
	สมมติฐานที่ 1.10 การแสดง ความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มี เงื่อนไขส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกัน กับผลการดำเนินงาน	√	√	X	Farzinfar (2013,pp. 81-90) Ardiana (2014, pp. 1-15)	Tahinakis, Mylonakis& Daskalopoulou (2010, pp. 86-99)

ที่มา : จากการวิเคราะห์

หมายเหตุ : เครื่องหมาย X หมายถึง ทิศทางของผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน √ หมายถึง ทิศทางของผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐาน

ตารางที่ 5.2 แสดงสรุปผลการศึกษาและความสอดคล้องตามวิจัยตามวัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 2

วัตถุประสงค์การศึกษา	สมมติฐานงานวิจัย	การบริหารกำไรของบริษัท		ความสอดคล้องกับผลลัพธ์ในงานวิจัยที่ผ่านมา	ไม่สอดคล้องกับผลลัพธ์ในงานวิจัยที่ผ่านมา
		แบบ Modified Jones	แบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)		
ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของกลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชีที่มีต่อการบริหารกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้ตัวแบบ Modified Jones และยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)	สมมติฐานที่ 2.1 ขนาดคณะกรรมการของบริษัทส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร	X	X	Nugroho & Eko (2011, pp.1-10) Omoye & Eriki (2014, pp.553-564)	Bala & Kumai (2015, pp. 25-41)
	สมมติฐานที่ 2.2 สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัทผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร	X	√	ได้ข้อค้นพบใหม่ในงานวิจัยในครั้งนี้	Bala & Kumai (2015, pp. 25-41) Omoye & Eriki (2014, pp. 553-564)
	สมมติฐานที่ 2.3 การควบตำแหน่งประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุดผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร	X	X	Latif & Abdullah (2015, pp.135-155) Hashim & Devi (2008, pp.97 - 123)	Gulzar & Wang (2011, pp. 133-151)

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์การศึกษา	สมมติฐานงานวิจัย	การบริหารกำไรของบริษัท			
		แบบ Modified Jones	ยืนยันผล ด้วย แบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)	ความสอดคล้องกับผลลัพธ์ในงานวิจัยที่ผ่านมา	ไม่สอดคล้องกับผลลัพธ์ในงานวิจัยที่ผ่านมา
	สมมติฐานที่ 2.4 จำนวนครั้งในการประชุมของคณะกรรมการ บริษัท ผลกระทบทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร	X	X	Zhao & Chen (2008, pp.36-43) Ahmed (2013, pp. 94-99)	Bala & Kumai (2015, pp. 25-41)
	สมมติฐานที่ 2.5 สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัทส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร		X	Guo & Ma(2015,pp. 372-395) Meiryani (2015, pp. 573-584)	Zouari & Rebai. (2009, pp 42-55), Ayadi & Boujelbene.(2014, pp. 80-87)
	สมมติฐานที่ 2.6 สัดส่วนผู้ถือกระจุกตัวของบริษัทผลกระทบต่อทิศทางเดียวกันกับการบริหารกำไร	X	X	Kamran & Shah. (2014, pp. 27-70) Farooq & Jai. (2012, pp. 95-105)	Gulzar & Wang. (2011, pp. 133-151)

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์การศึกษา	สมมติฐานงานวิจัย	การบริหารกำไรของ บริษัท		ความสอดคล้องกับผลลัพธ์ใน งานวิจัยที่ผ่านมา	ไม่สอดคล้องกับผลลัพธ์ใน งานวิจัยที่ผ่านมา
		แบบ Modified Jones	ยืนยันผล ด้วย แบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)		
	สมมติฐานที่ 2.7 ระยะเวลาการเป็น ผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค้าส่งผลกระทบต่อ ทิศทางตรงกันข้ามกับการบริหารกำไร	X	X	Piot & Janin.(2007, pp. 429-454) Inaam. (2012, pp.17-33)	Okolie & Izedonmi (2014, pp.150-166)
	สมมติฐานที่ 2.8 ขนาดของบริษัท สอบบัญชีส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกัน ข้ามกับการบริหารกำไร	X	X	Pouraghajan, Tabari, Emamgholipour & Mansourinia (2013), Tyokoso & Tsegba (2015,pp. 399-404)	Inaam (2012,pp. 17-33.) Krishnan (2003 ,pp. 667-691)

ตารางที่ 5.2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์การศึกษา	สมมติฐานงานวิจัย	การบริหารกำไรของ บริษัท			
		แบบ Modifie d Jones	ยืนยันผล ด้วย แบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)	ความสอดคล้องกับผลลัพธ์ใน งานวิจัยที่ผ่านมา	ไม่สอดคล้องกับผลลัพธ์ใน งานวิจัยที่ผ่านมา
	สมมติฐานที่ 2.9 ค่าธรรมเนียมการ สอบบัญชีส่งผลกระทบต่อทิศทางเดียวกัน กับการบริหารกำไร	X	√	ได้ข้อค้นพบใหม่ในงานวิจัยใน ครั้งนี้	Mitra, Deis & Hossain (2009, pp. 232-252)
	สมมติฐานที่ 2.10 การแสดงความเห็น ของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไขส่ง ผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับการ บริหารกำไร	X	X	Alhadab (2016, pp. 334-344)	สมพงษ์ พรอุบลรัตน์. (2555, หน้า 114-126) Kamolsakulchai (2015. pp. 328-341)

ที่มา : จากการวิเคราะห์

หมายเหตุ : เครื่องหมาย X หมายถึง ทิศทางของผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน √ หมายถึง ทิศทางของผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐาน

ตารางที่ 5.3 แสดงสรุปผลการศึกษาและความสอดคล้องตามวิจัยตามวัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 3

วัตถุประสงค์การศึกษา	สมมติฐานงานวิจัย	ตัวแบบการบริหารกำไรโดยใช้ Modifies Jones			ยืนยันผลโดยใช้ Yoon, Miller & Jiraporn (2006)			ความสอดคล้อง กับผลลัพธ์ใน อดีต	ไม่สอดคล้อง กับผลลัพธ์ใน อดีต
		ผลตอบแทน สินทรัพย์	มูลค่าของ บริษัท (ข)	ส่วนแบ่ง ทาง การตลาด (ค)	ผลตอบแทน สินทรัพย์	มูลค่าของ บริษัท (ข)	ส่วนแบ่ง ทาง การตลาด (ค)		
		(ก)			(ก)		(ค)		
3. เพื่อศึกษาผลกระทบทางตรงของการบริหารกำไรโดยใช้ตัวแบบ Modifies Jones และ ยืนยันผลโดยตัวแบบ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) ที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	สมมติฐานที่ 3 การบริหารกำไรของบริษัทส่งผลกระทบต่อทิศทางตรงกันข้ามกับผลการดำเนินงานของบริษัท	X	X	X	√	X	X	ได้ข้อค้นพบใหม่ในงานวิจัยในครั้งนี้	Alareeni & Aljuaidi (2014, pp. 1472-1484)

ที่มา : จากการวิเคราะห์

หมายเหตุ : เครื่องหมาย X หมายถึง ทิศทางของผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน √ หมายถึง ทิศทางของผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐาน

3. ประโยชน์ที่ได้รับ

3.1 ประโยชน์ในทางวิชาการ

การศึกษาวิจัยที่ผ่านมาในบริบทของประเทศไทย ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาเฉพาะส่วน กล่าวคือเป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับกลไกการกำกับดูแลกิจการแต่ละกลไกและผลการดำเนินงาน หรือกลไกการกำกับดูแลกิจการแต่ละกลไกและการบริหารกำไร สำหรับการศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของกลไกการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อผลการดำเนินงานผ่านการบริหารกำไร ซึ่งถูกขยายขอบเขตวิจัยนี้โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นลักษณะการวิจัยแบบผสม (Mixed Method) โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews) เพื่อค้นหาความจริง ข้อเสนอแนะ จากกรรมการตรวจสอบ ทำให้การศึกษาในครั้งนี้พบว่ามีความสัมพันธ์ใหม่ทางตัวแปร ดังนี้ กลไกการกำกับดูแลกิจการที่เกี่ยวข้อง ด้านขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท สัดส่วนผู้ถือระจุกตัวของบริษัท รวมทั้งคุณภาพการสอบบัญชีที่พิจารณาจากขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ส่งผลต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงาน นอกจากนี้ยังพบว่าสัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีมีบทบาทต่อการบริหารกำไรของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

อย่างไรก็ตามจากการสัมภาษณ์เชิงลึก คณะกรรมการตรวจสอบของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้กล่าวถึงมุมมองเพิ่มเติมว่า ถึงแม้ว่าขนาดคณะกรรมการของบริษัทจะถูกออกแบบอย่างเหมาะสม สิ่งที่สำคัญคือการปฏิบัติงานอย่างมีคุณภาพ เช่น สัดส่วนกรรมการอิสระที่อยู่ในคณะกรรมการของบริษัทต้องมีความเชี่ยวชาญเพียงพอในเรื่องด้านต่างๆ อย่างเพียงพอที่ผลักดัน และถ่วงดุล การบริหารงานบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบัน จะมีบทบาทในด้านการติดตามดูแล ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นเฉพาะบริษัทที่มีผู้ถือหุ้นสถาบันเข้าไปมีส่วนในการบริหารในบริษัท ในบริบทประเทศไทยการระจุกตัวของผู้ถือหุ้น จะนำไปสู่ผลการดำเนินงานที่ดี นอกจากนี้แล้วค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี แสดงถึงความซับซ้อนของรายการค้าของบริษัทที่ส่งผลทางอ้อมต่อการแทรกแซงรายการทางการบัญชี และในปัจจุบันการวัดการบริหารกำไรแบบเดิมที่วัดโดย Modified Jones ยังไม่เพียงพอ แต่อย่างไรก็ตามต้องพิจารณาแรงจูงใจด้านอื่นๆ ประกอบด้วย

3.2 ประโยชน์ในทางปฏิบัติ

ผลลัพธ์จากการวิจัยพบว่ากลไกการกำกับดูแลกิจการ และคุณภาพการสอบบัญชี บางตัวแปรส่งผลต่อผลการดำเนินงาน และการบริหารกำไรจึงเป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติ ดังนี้

3.2.1 หน่วยงานกำกับดูแลกิจการในตลาดทุน

เป็นข้อเสนอแนะ สำหรับแนวทางการพัฒนากลไกการกำกับดูแลกิจการที่เหมาะสมและเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างผลการดำเนินงานที่ดีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และนำเสนอเพื่อเป็นข้อมูลให้นักลงทุนใช้ประกอบในกลไกการกำกับดูแลกิจการ ประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการลงทุน จากการศึกษาผลกระทบของกลไกการกำกับดูแลกิจการที่มีต่อผลการดำเนินงาน บริษัทของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย พบว่ากลไกการกำกับดูแลกิจการด้าน ขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัทรวมทั้งคุณภาพการสอบบัญชีที่พิจารณาจาก ขนาดของบริษัทสอบบัญชี ค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ส่งผลต่อทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงาน และการศึกษาครั้งนี้เป็นการค้นพบประสิทธิภาพของตัววัดในการตรวจสอบการบริหาร กำไรใหม่และนำเสนอตัววัดที่มีความละเอียดมากขึ้น ตลาดทุนสามารถนำตัวแบบนี้ไปใช้ได้ แต่ต้องพิจารณาปัจจัยอื่นๆ เพิ่มเติมด้วย เช่น แรงจูงใจด้านต่างๆ

3.2.2 หน่วยงานกำกับดูแลด้านวิชาชีพบัญชี

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ นำไปปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีบัญชี ซึ่งปัจจุบันมีการอภิปรายกันโดยเฉพาะด้านการปรับปรุงคุณภาพการสอบบัญชีเพื่อให้เกิดความอิสระ จากผลการวิจัยในครั้งนี้โดยการวัดการบริหารกำไร แสดงให้เห็นว่าค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีบ่งบอกถึงความซับซ้อนของธุรกรรม และความหลากหลายทางธุรกิจ ซึ่งนำไปสู่ช่องว่างในการบริหารกำไร จากรายการค้าเหล่านั้น จึงควรส่งเสริมให้นักลงทุนและนักวิเคราะห์เข้าใจบทบาทของข้อมูลทางการเงินที่จะนำไปสู่การตัดสินใจลงทุนและเข้าใจในตัววัดการบริหารกำไรที่เหมาะสมกับบริบทประเทศไทย

3.2.3 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบริษัทนำผลการวิจัยมาประยุกต์และพัฒนา กลไกการกำกับดูแลกิจการ และการสร้างการกำกับดูแลกิจการที่ดีเพื่อนำไปสู่การบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งผลการวิจัยพบว่ากลไกการกำกับดูแลที่ดี และคุณภาพการสอบบัญชี บางส่วนที่มีผลกระทบทิศทางเดียวกันกับผลการดำเนินงาน แสดงให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ควรตระหนักและให้ความสำคัญในด้านนี้ เพื่อที่จะจูงใจนักลงทุนมากขึ้นและสะท้อนไปยังการเพิ่มมูลค่าให้บริษัทและแข่งขันได้ในอนาคต ดังนั้นในบทบาทของบริษัทส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการ และคณะกรรมการตรวจสอบ จะต้องเข้าใจความสำคัญของกลไกการกำกับดูแล และผลประโยชน์ของข้อมูลทางการบัญชีโดยควรนำข้อมูลจากการวิจัยนี้ไปปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานโดยการนำไปกำหนดเป็นนโยบายต่อไป

4. ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ 2 ประเด็น ดังนี้ 1) ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ 2) ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต ดังต่อไปนี้

4.1 ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

4.1.1 ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และบริษัทจดทะเบียนฯ

1) ควรส่งเสริมบทบาทกลไกการกำกับดูแลกิจการ ด้านขนาดคณะกรรมการของบริษัท สัดส่วนกรรมการอิสระของบริษัท สัดส่วนผู้ถือหุ้นสถาบันของบริษัท ให้เหมาะสมกับขนาดบริษัท เนื่องจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรเหล่านี้ส่งผลให้ผลการดำเนินงานของบริษัทเพิ่มขึ้น และบทบาทการบริหารของประธานบริหารและผู้บริหารสูงสุดไม่ควรรวมอำนาจในการบริหาร อาจผลด้านความน่าเชื่อถือต่อนักลงทุน

2) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ควรพิจารณาหรือหาหลักเกณฑ์ในการกำหนดอิสระที่มีความรู้ในแต่ละด้านที่เหมาะสม

4.1.2 สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ และบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1) ควรส่งเสริมบทบาทคุณภาพการสอบบัญชีของด้านขนาดของบริษัทสอบบัญชี โดยการพัฒนาเพื่อยกระดับสำนักงานสอบบัญชีที่มีขนาดใหญ่ ให้มีมาตรฐานในการตรวจสอบ เช่นเดียวกับสำนักงานสอบบัญชีที่มีขนาดใหญ่ โดยพัฒนาตัวชี้วัดที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ วิจัยพบว่าด้านค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี บ่งบอกถึงความซับซ้อน และความเสียหายของบริษัทที่ตรวจสอบส่งผลกระทบต่อการบริหารกำไร และผลการดำเนินงาน และการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไข ส่งผลให้ผลการดำเนินงานของบริษัท สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ควรให้ความสำคัญในประเด็นนี้

2) ระยะเวลาการเป็นผู้สอบบัญชีในบริษัทลูกค่าที่เป็นส่วนหนึ่งของคุณภาพการสอบบัญชานั้น จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจะพบว่าเป็นการเปลี่ยนตัวผู้สอบบัญชีในสำนักงานเดียวกันมากกว่า การเปลี่ยนต่างสำนักงาน ดังนั้นสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ควรพิจารณาส่งเสริมให้มีการหมุนเวียนสำนักงานบัญชีมากกว่าการหมุนเวียนตัวบุคคล

4.2 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในอนาคต

4.2.1 ควรจะมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้ตัวแปรในงานวิจัยนี้เพื่อเปรียบเทียบตัวแบบการวัดการบริหารกำไรระหว่าง Modified Jones Model และ Yoon, Miller & Jiraporn (2006) โดยการศึกษาเฉพาะกลุ่มบริษัทที่มีธุรกรรมซับซ้อน เช่น กลุ่มเทคโนโลยี กลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต กลุ่มสถาบันการเงิน เพื่อยืนยันผลการวิจัย

4.2.2 ตัวแบบการวัดการบริหารกำไรใหม่ที่ค้นพบในครั้งนี้นี้ควรนำไปทดสอบเปรียบเทียบกับตัวแบบการวัดการบริหารกำไรอื่นที่พัฒนามาก่อนหน้านี้ เพื่อนำไปพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยต่อไป

4.2.3 ควรใช้ตัวแบบการวัดการบริหารกำไรแบบอื่น เพื่อทดสอบเพิ่มเติม เช่น Jones Model, Margin Model, Beneish Model, DD Model, McNichols Model

4.2.4 ควรทดสอบโดยการขยายขอบเขตการศึกษาไปยังประเทศอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกับประเทศไทยหรือทำการศึกษาเปรียบเทียบ เช่น ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย ฯลฯ เพื่อให้หลักฐานมากขึ้นนำไปสู่การตัดสินใจการลงทุนของนักลงทุนในภูมิภาคอาเซียน

บรรณานุกรม

- กุลยา จันทะเดช. (2561). หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี พ.ศ. 2560 **วารสารวิชาชีพบัญชี**, 14 (41), หน้า 73-93.
- กรัณท์รัตน์ บุญญวัฒน์ และ ศักดา มาณวพัฒน์. (2554). An Ownership Structure and the Quality of a Financial Report. **วารสารนักบริหาร**, 31(2), หน้า 152-158.
- ชาย โปธิสิตา. (2559). **ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน).
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2559). **ข้อมูลการดำเนินคดี**. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560, จากเว็บไซต์: http://www.sec.or.th/TH/Enforcement/Pages/enforce_search.aspx
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2560). **หลักการและแนวทางปฏิบัติด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดี**. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2561, จากเว็บไซต์: http://www.set.or.th/sustainable_dev/th/cg/principle_p1.html?printable=true
- ประวัฒน์ เบญญาศรีสวัสดิ์. (2555). ความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลบัญชี . **Executive Journal**, 32 (1), หน้า 39-42.
- ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2556). ASEN Corporate Governance Scorecard : หนึ่งในความพร้อมของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. **วารสารบริหารธุรกิจ**, 36 (140), หน้า 1-4 .
- ศิริลักษณ์ ศุทธชัย. (2551). แรงจูงใจของผู้บริหารในการเลือกนโยบายการบัญชี. **วารสารวิชาชีพบัญชี** , 4(9), หน้า 68-80.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์.(2560). **มาตรฐานการสอบบัญชีรหัส 701**. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2561 จากเว็บไซต์: <http://www.fap.or.th/upload/9414/4x9uV7CGE1.pdf>
- สมชาย ศุภธาดา. (2555). รูปแบบของคณะกรรมการ กับการกำกับดูแลเพื่อสร้างคุณค่าองค์กร. **วารสารวิชาชีพบัญชี**, 8 (22), หน้า 5-8.
- สมพงษ์ พรอุปถัมภ์. (2550). Do Auditors Report Earnings Management?. **วารสารวิชาชีพบัญชี**, 3 (6), หน้า 114-126.

- สุรพงษ์ สิริพงษ์ดี. (2557). การพัฒนาแบบจำลองสมการโครงสร้างที่มีผลต่อประสิทธิภาพ
การบริหารจัดการแกวคอยของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎีบัณฑิต
วิทิต วิทยาลัยการบริหารและจัดการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร
ลาดกระบัง.
- สุรีย์ โปษกรณ์. (2554). การบัญชีและการภาษีอากรของธุรกิจการให้เช่าแบบลีสซิ่ง. วิทยานิพนธ์
ปริญญาคุชฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

BIBLIOGRAPHY

- Abad , D., Sánchez-Ballesta , J. P., & Yagüe , J. (2015). Audit Opinions and Information
Asymmetry in the Stock Market. **Forthcoming, Accounting and Finance**,
Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2621383>.
- Abbadi, S. S., Hijazi, Q. F., & Al-Rahahleh, A. S. (2016). Quality and Earnings
Management :Evidence from Jordan this Paper Provides Evidence that
Earnings. **Australasian Accounting Business & Finance Journal Corporate
Governance**, 10(2), 54-75.
- Abbasi, A., & Malik, Q. A. (2015). Firms' Size Moderating Financial Performance in
Growing Firms: An Empirical Evidence from Pakistan. **International Journal
of and Financial Issues**, 5(2), 334-339.
- Abolverdi, Z., & Kheradmand, A. (2017). A Survey of the Relationship between
Management and Qualified Auditor Opinion in Tehran Stock Exchange.
International Journal of Economics and Financia Issues,7(2) ,723-729.
- Adiguzel, H. (2013). CorporateGovernance, Family Ownership and Earning
Management : Emerging Market Evidence.**Accounting and Finance
Research**, 2(4),17-33.
- Agha, M. (2013). Leverage, Executive Incentives and Corporate Governance.
Accounting and Finance, 53(2013), 1–30.
- Aghion,P. Reenen, J.V. & Zingales, L.(2013). Innovation and Institutional Ownership.
American Economic Review, 103(1), 277–304.

- Ahmad, A. C., & Jusoh, M. A. (2014). Institutional Ownership and Market-Based Performance Indicators : Utilizinggeneralized Least Square Estimation Technique. **International Conference on Accounting Studies**, 164(2014), 477–485.
- Ahmed, S. (2013). Board of Director Characteristics and Earnings Management. **Journal on Business Review (GBR)**, 2(4), 94-99.
- Ahmadi, M. R., Sedghiani, B. A., & Jamali, K. (2014).Economic Consequences Qualified Audit Opinions: Evidence from listed Companies in Tehran Stock Exchange. **Research Journal of Recent Sciences**, 3(10), 89-95.
- Ahmed, E., & Hamdan, A. (2015). The Impact of Corporate Governance on Firm Performance : Evidence from Bahrain Stock Exchange. **European Journal of Business and Innovation Research**, 3(5), 25-48.
- Ajay, R., & Madhumathi, R. (2015). Institutional Ownership and Earnings Management in India. **Indain Journal of Corporate Governance**, 8(2), 119-136.
- Akbar,A. (2014). Corporate Governance and Firm Performance: Evidence from Textile Sector of Pakistan. **Journal of Asian Business Strategy**, 4(12), 200-207.
- Akpan, E. O. (2015).Corporate Board Meetings and Company Performance : Empirical Evidence from Nigerian Quoted Companys. **Global Journal of Commerce & Management Perspective**, 4(1), 75-82.
- Akram, M. A., Hunjra, A. I., Butt, S., & Ijaz, I. (2015). Earnings Management and Organizational Performance: Pakistan VS India. **Basic Research Journal of Business Management and Accounts**, 4(9), 211-220.
- Alan, B & Robert, G. (1995). **Analyzing qualitative data**. New York : USA.
- Alali, F. (2011). Audit Fees and Discretionary Accruals: Compensation Structure Effect. **Managerial Auditing Journal**, 26(2), 90-113.
- Alareeni, B., & Aljuaidi, O. (2014). The Modified Jones and Yoon Models in Detecting Earnings Management in Palestine Exchange (PEX). **International Journal of Innovation and Applied Studies**, 9(4), 1472-1484.
- Al-Najjar,B. & Kilincarslan,E. (2016). The Effect of Ownership Structure on Dividend Policy: Evidence from Turkey, **Corporate Governance: The International**

- Journal of Business in Society**, 16(1), 135-16.
- Al-Dhamari, R. A., & Ismail, K. K. (2014). An Investigation Into the Effect of Surplus Free Cash flow, Corporate Governance and Firm Size on Earnings predictability. **International Journal of Accounting and Information Management**, 22(2), 118-133.
- Alhadab, M. (2016). Auditor Report and Earnings Management : Evidence from FTSE 350 Compane in the UK. **Risk Governance & Control: Financial Markets & Institutions**, 6(4), 334-344.
- Ali, U., Noor, M. A., Khurshid, M. K., & Mahmood, A. (2015). Impact of Firm Size on Earnings Management; A Study of Textile Sector of Pakistan. **European Journal of Business and Management**, 7(28), 47-56.
- Al-Matari , E. M., Al-Swidi , A. K., & Fadzil , F. H. (2014). The Measurements of Firm Performance's Dimensions. **Asian Journal of Financial & Accounting**, 6(1), 24-49.
- Al-Thuneibat, A., Al Issa , R. I., & Ata Baker, R. A. (2011). Do Audit Tenure and Firm Size Contribute to Audit Quality?: Empirical Evidence from Jordan. **Empirical Evidence from Jordan**, 26(4), 317 - 334.
- Alves, S. (2014). The Effect of Board Independence on the Earnings Quality: Evidence from Portuguese Listed Companies. **Australasian Accounting, Business and Finance Journal**, 8(3), 23-44.
- Ameer, R., Ramli, F., & Zakaria, H. (2011). A New Perspective on Board Compositionand Firm Performance in an Emerging Market. **Corporate Governance**, 10(5), 647-661.
- Ardekani, A. M., Younesi, N., & Hashemijoo, M. (2012). Acquisition, Earnings Management and Firm's Performance: Evidence from Malaysia. **Journal of Business Studies Quarterly**, 4(1), 91-110.
- Ardiana, P. A. (2014). **The Role of External Audit in Improving Firm's Value: case of Indonesia**. The 5th International Conference of The Japanese Accounting Review. Japan: Rokkodai Campus of Kobe University .

- Ardison, K. M., Martinez, A. L., & Galdi, F. C. (2012). The Effect of Leverage on Earnings Management in Brazil. **Advances in Scientific and Applied Accounting. São Paulo**, 5(3), 305-324.
- Arif , A., Abrar, A., Khan, M. A., Kayani, F., & Shah, S. Z. (2011). Dividend Policy and Earnings Management: An Empirical Study of Pakistani Listed Companies. **Information Management and Business Review**, 3(2), 68-77.
- Arnedo, L., Lizarraga, F., & Sanchez, S. (2008). Discretionary Accruals and Auditor Behavior in Code-law Contexts: An Application to Failing Spanish Firms. **European Accounting Review**, 17(4), 641–666.
- Arora , A., & Sharma, C. (2016). Corporate Governance and Firm Performance in Developing Countries: Evidence from India. **Corporate Governance: The international journal of business in society**, 16(2). 420 - 436.
- Asthana , S. C., & Boone , J. P. (2012). Abnormal Audit Fee and Audit Quality. **AUDITING: A Journal of Practice & Theory**, 31(3), 1-22.
- Ayadi, W. M., & Boujelbène, Y. (2014). The Relationship Between Ownership Structure and Earnings Quality in the French context. **International Journal of Accounting and Economics Studies**, 2(2), 80-8.
- Azizkhani , M., Monroe , G. S., & Shailer , G. (2010). The Value of Big 4 Audits in Australia. **Accounting & Finance**, 50(4), 743-766.
- Bala, H., & Kumai, G. B. (2015). Board Characteristics and Earnings Management of Food and Beverage Firms in Nigeria. **European Journal of Accounting, Auditing and Finance Research**, 3(8), 25-41.
- Ball, R. J. (1972). Changes in Accounting Techniques and Stock Prices. **Journal of Accounting Research**, 10, 1-38.
- Ball, R., & Brown, P. (1968). An Empirical Evaluation of Accounting Income Numbers. **Journal of Accounting Research**, 6, 159-178.
- Banderlape II, M. R. (2009). The Impact of Selected Corporate Governance Variables in Mitigating Earnings Management in the Philippines. **DLSU Business & Economics Review**, 19 (1), 17-27.

- Bank of Thailand. (2017). **Foreign Direct Investment : FDI**. Retrieved February 28, 2017, from <http://www2.bot.or.th/statistics/botwebstat.aspx?reportID=656&language=TH>
- Banimahda, B., & Aliabadi, M. J. (2013). A Study on Relationship between Earnings Management and Operating Cash Flows Management : Evidence from Tehran Stock Exchange. **Management Science Letters**, 3, 1677–1682.
- Bassiouny, W. S., Soliman, M. M., & Ragab, A. (2016). The Impact of Firm Characteristics on Earnings Management: an Empirical Study on the Listed Firms in Egypt. **The Business and Management Review**, 7(2), 91-101.
- Beaver, W. (1972). The Behavior of Security Prices and Its Implications for Accounting Research (methods) in the “Report of the Committee on Research Methodology in Accountin. **Accounting Review**, 47,407–437.
- _____ (1997). **Financial accounting: An accounting revolution**. Engle-wood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Beaver, W., & McNichols, M. (2001). Do Stock Prices of Property Casualty Insurers Fully Reflect Information about Earnings, Accruals, Cash Flows, and Development? **Review of Accounting Studies** , 6(2–3), 197–220.
- Beaver, W., & Lambert, R. (1980). The Information Content of Security Prices. **Journal of Accounting and Economics**, 2(1), 3-28.
- Behn, R. D. (2003). Why Measure Performance? . **Public Administration Review** , 63, 586-606.
- Bender , J., & Nielsen, F. (2013). Earnings Quality Revisited. **The Journal of Portfolio Management**, Summer, 69-79.
- Berle, A., & Means, G. (1932). **The Modern Corporation and Private Property** . New York: Macmillan.
- Bermig, A., & Frick, B.(2010). **Board Size, Board Composition and Firm Performance :Empirical Evidence from Germany**. Resulted from a research Project financed by the Hans Boeckler Foundation, Duesseldorf.<http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.1623103>.

- Bernard, V. L., & Thomas, J. K. (1990). Evidence that Stock Prices Do not Fully Reflect the Implications of Current earnings for Future Earnings. **Journal of Accounting and Economics**, 13, 305-340.
- Bešlić, I., Bešlić, D., Jakšić, D., & Andrić, M. (2015). Testing the Models for Detection of Earnings Management. **Industrija**, 43(3), 55-79.
- Black, K. (2010). **Business Statistics: Contemporary Decision Making**, 6th edition, John Wiley & Sons: United States of America.
- Boonlert-U-Thai, K., Meek, G. K., & Nabarb, S. (2006). Earnings Attributes and Investor Protection : International Evidence. **The International Journal of Accounting**, 41(4), 327-357.
- Borja, D. V. (2015). Effect of Auditor Choice and Tenure on the Cost of Equity Capital of Selected Listed Firms in the Philippines. **Philippine Management Review**, 22, 1-20.
- Brown, N.C., & Christensen, T. E. (2014). The Quality of Street Cash Flow from Operations. **Review of Accounting Studies**, 19(2), 913-954.
- Callen, J. L., Khan, M., & Lu, H. (2013). Accounting Quality, Stock Price Delay and Future Stock Returns. **Contemporary Accounting Research**, 30(1), 269 - 295.
- Campa, D., & Donnelly, R. (2014). An Assessment of Corporate Governance Reforms in Italy Based on a Comparative Analysis of Earnings Management. **Corporate Governance: The international journal of business in society**, 14(3), 407 - 423.
- Cardoso, F. T., Martinez, A. L., & Teixeira, A. J. (2014). Free Cash Flow and Earning Management in Brazil: The Negative Side of Financial Slack. **Global Journal of Management and Business Research: D Accounting and Auditing**, 14(1), 84-96.
- Carey, P., and Simnett, R. (2006). Audit Partner Tenure and Audit Quality. **Accounting Review**. 81(3), 653-676.
- Carty, R., & Weiss, G. (2012). Does CEO Duality Affect Corporate Performance? Evidence from the US Banking Crisis. **Journal of Financial Regulation and Compliance**, 20(1), 26 - 40.

- Çelik, S., & Isaksson, M. (2014). Institutional Investors and Ownership Engagement. **OECD Journal: Financial Market Trends**, 2013 (2), 93-114.
- Chadegani, A. (2011). **Review of Studies on Audit Quality**. International Conference on Humanities, Society and Culture (ICHSC 2011) .Kuala Lumpur, Malaysia: The International Economics Development and Research Center (IEDRC).
- Charfeddine, L., & Elmarzougui, A. (2010). Institutional Ownership and Firm Performance : Evidence from France. **The IUP Journal of Behavioral Finance**, 7(4), 35-46.
- Chekili , S. (2012). Impact of Some Governance Mechanisms on Earnings Management : An Empirical Validation Within the Tunisian Market. **Journal of Business Studies Quarterly**, 3(3), 95-104.
- Chen, S., Wang, Y., & Zhao, Z. (2009). Regulatory Incentives for Earnings Management through Asset Impairment Reversals in China. **Journal of Accounting, Auditing & Finance**, 24(4), 589-620.
- Chen, X., Cheng, Q., & Wang, X. (2015). Does Increased Board Independence Reduce Earnings Management? Evidence from Recent Regulatory Reforms. **Review of Accounting Studies**, 20(2), 899–933.
- Chi, W., Lisic L.L. & Pevzner, M. (2011). Is Enhanced Audit Quality Associated with Greater Real Earnings Management? **Accounting Horizons**, 25(2), 315-335.
- Chiang, S., Huang, L. & Hsiao, H. (2011), Study of Earnings Management and Audit Quality. **African Journal of Business Management**, 5(7), 2686-2699.
- Chien, Y.-C., & Ting, K.-S. (2014). The Influence of the Balanced Scorecard Implementation and Earnings Management on Financial Performance: Intellectual Capital and Customer Satisfaction Used as the Moderators. **Asian Journal of Empirical Research**, 4(7), 369-380.
- Ching, C., The, B., San , O. T., & Hoe., H. Y. (2015). The Relationship among Audit quality, Eaning Management, and Financial performance of Malaysian Public Listed Companies. **International Journal of Economics and Management**, 9(1), 211-219.
- Chiraz, D., & Anis, J. (2013). Earnings Management and Performance of French IPO Companies. **Journal of Accounting and Taxation**, 5(1), 1-14.

- Chitnomrath, T., Evans, R., & Christopher, T. (2011). Corporate Governance and Post-Bankruptcy Reorganisation Performance: Evidence from Thailand. **Asian Review of Accounting**, 19(May), 50-67.
- Choi, J. Y., Dong, W. L., & Kyung, S. P. (2007). **Corporate Governance and Firm Value: Endogeneity-Free Evidence from Korea**. First International Conference on Corporate Governance in Emerging Markets. Istanbul Turkey.
- Choi, J., Kim, J., Liu, X., & Simunic, D. (2009). Cross-Listing Audit Fee Premiums: Theory and Evidence. **The Accounting Review Theory and Evidence**, 84(5), 1429-1463.
- Choi, J.-H. (2008). An Empirical Study on the Relationship Between Earnings Quality and Firm Value. **Asia-Pacific journal of financial studies**, 37(5), 813-839.
- Chou, J., Lilian., Sibilkov, L.N.V. & Wang, O. (2011). Product Market Competition and Corporate Governance. **Review of Development Finance**, 1, 114-130.
- Cooper, L. G., & Nakanishi, M. (1988). **Market-Share Analysis**. Boston: Kluwer Academic Publishers.
- Creswell, J. W. (2014). **Research Design: Qualitative, Quantitative and Mixed Methods Approaches (4th ed.)**. London: Sage Publications Ltd.
- Damodaran, A. (1999). **Corporate Finance : Theory and Practice**. John Wiley & Sons, Inc.: New York.
- Danoshana, S., & Ravivathani, T. (2014). Impact of Corporate Governance Framework on the Organizational Performance. **A Study on Financial Institutions in Sri Lanka. International Journal of Technological Exploration and Learning**, 16(1), 73-78.
- DeAngelo, L. (1988). Managerial Competition, Information Costs, and Corporate Governance: The Use of Accounting Performance Measures in Proxy Contests. **Journal of Accounting and Economics**, 10(1), 3-36.
- DeAngelo, L. E. (1981). Auditor Size and Audit Quality. **Journal of Accounting and Economics**, 3(3), 183-199.
- Dechow, P.M, (1994). Accounting Earnings and Cash Flows as Measures of Firm Performance: the Role of Accounting Accruals. **Journal of Accounting and Economics**, 18(1), 3-42.

- Dechow, P., Ge, W., & Schrand, C. (2010). Understanding Earnings Quality: A Review of the Proxies, Their Determinants and Their Consequences. **Journal of Accounting and Economics**, 50(2-3), 344-401.
- Dechow, P., Sloan, R., & Sweeney, A. (1995). Detecting earnings management. **The Accounting Review**, 70(2), 193-225.
- Dechow, P.M., & Skinner, D.J., (2000). Earnings Management: Reconciling the Views of Accounting Academics, Practitioners, and Regulators. **Accounting Horizons**, 14, 235 – 250.
- Dee, C. C., Lulseged, A. A., & Zhang, T. (2010). Client Stock Market Reaction to PCAOB Sanctions Against a Big 4 Auditor. **Contemporary Accounting Research** ,28(1), 263-291.
- Defond, M. L., & J. Jiambalvo. (1994). Debt Covenant Effects and the Manipulation of Accruals. **Journal of Accounting and Economics**. January: 145-176.
- Defond, M. & Zhang, J. (2014). A Review of Archival Auditing Research. **Journal of Accounting and Economics**. 58 (2-3), 275-326.
- Dhaliwal, D. S., Gleason, C., Heitzman , S., & Melendrez , K. (2008). Auditor Fees and Cost of Debt. **Journal of Accounting, Auditing and Finance**, 23(1), 1-22.
- Dimitropoulos, P., & Asteriou, D. (2009). The Relationship Between Earnings and Stock Returns : Evidence From the Greek Capital Market. **International Journal of Economics and Finance**, 1(1), 40-50.
- Douma, S & Schreuder, H. (2013). **Economic Approaches to Organizations**, 5th edition, chapter 15, London: Pearson.
- Dorestani, A., & Rezaee, Z. (2011). Key Performance Indicators and Analysts' Earnings Forecast Accuracy: an Application of Content Analysis. **AsianAcademy of Management Journal of Accounting and Finance**, 7(2),79-102.
- Ebrahim, A. M. (2004). **The Effectiveness of Corporate Governance, Institutional Ownership, and Audit Quality as Monitoring Devices of Earnings management**. A Dissertation Submitted to the Graduate School - Newark Rutgers,The State University of New Jersey.
- Efron.(1979). Bootstrap Methods: Another Look at the Jackknife. **The Annals of Statistics**,7(1), 1-26.

- Eisenhardt , K. M. (1989). Agency Theory: An Assessment and Review. **The Academy of Management Review**, 14(1), 57-74.
- Elena, N. I. (2012). Company Performance Measurement and Reporting Methods. **Annals of Faculty of Economics**, 1(2), 700-707.
- Eriabie, S., & Dabor, E. L. (2017). Audit quality and Earnings Management in Quoted Nigerian Banks. **Journal of Accounting, Finance and Auditing Studies**, 3(1). 1-16.
- Fama, E.F., (1970). Efficient capital markets: a review of theory and empirical work, **The Journal of Finance**, 25, 383-417.
- Fama , E. F., & Jensen, M. C. (1983). Separation of Ownership and Control. **Journal of Law and Economics**, 26(2), 301-325.
- Farooq, M. A., & Masood, A. (2016). Impact of Financial Leverage on Value of Firms: Evidence from Cement Sector of Pakistan. **Research Journal of Finance and Accounting** , 7(9), 73-77.
- Farooq, O., & Jai, H. E. (2012). Ownership Structure and Earnings Management: Evidence from the Casablanca Stock Exchange. **International Research Journal of Finance and Economics**, 84, 95-105.
- Farzinfar, A. (2013). Investigating the Relationship Between Auditor's Opinion and Stock Return in the Companies Listed at Tehran Stock Exchange Market. **Management Science Letters**, 3(1), 81-90.
- Fodio, M. I., Ibikunle, J., & Oba, V. C. (2013). Corporate Governance Mechanisms and Reported Earnings Quality in Listed Nigerian Insurance Firms. **International Journal of Finance and Accounting**, 2(5), 279-286.
- Fong, A. (2006). Earings Management in Corporate Accounting : An Overview. **Cross-sections Journal**, 2, 81-96.
- Fooladi,, M., & Shukor, Z. A. (2012). **Board of Directors, Audit Quality and Firm Performance: Evidence from Malaysia**. National Research & Innovation Conference for Graduate Students in Social Sciences., Istanbul, Turkey .
- Francis , J. R., & Yu, M. D. (2009). Big 4 Office Size and Audit Quality. **The Accounting Review**, 84(5), 1521-1552.

- Francis, J., (1984). The Effect of Audit Firm Size on Audit Prices: a Study of the Australian Market. **Journal of Accounting and Economics**,6, 133–151.
- Frank, B. P., & James, O. K. (2014). Cash flow and Corporate Performance : A Study of Selected Food and Beverages Companies in Nigeria. **European Journal of Accounting Auditing and Finance Research**, 2(7), 77-87.
- Gaio , C., & Raposo , C. C. (2010). Earnings Quality and Firm Valuation: International evidence. **Accounting and Finance**, 51(2), 467-499.
- Garven, S. (2015). The Effects of Board and Audit Committee Characteristics on Real Earnings Management: Do Boards and Audit Committees Play a Role in Its Promotion or Constraint?. **Academy of Accounting and Financial Studies Journal**, 19(1), 67-84.
- Gill, A., Biger, N., Mand, H., & Mathur, N. (2013). Earnings Management, Firm Performance, and the Value of Indian Manufacturing Firms. **International Research Journal of Finance and Economics**, 116(November), 120-132.
- Gong, G., H. Louis, and A. Sun. 2008. Earnings Management, Lawsuits, and Stock-for-Stock Acquirer's Market Performance. **Journal of Accounting and Economics**. 46(1), 62-77.
- González, S. J., & García-Meca, E. (2014). Does Corporate Governance Influence Earnings Management in Latin American Markets? **Journal of Business Ethics**, 121(3), 419–440.
- Gulzar, M. A., & Wang, Z. (2011). Corporate Governance Characteristics and Earnings Management: Empirical Evidence from Chinese Listed Firms. **International Journal of Accounting and Financial Reporting**, 1(1), 133-151.
- Guo, F.,& Ma,S. (2015). Ownership Characteristics and Earnings management in China. **The Chinese Economy: Translation and Studies**,48(5), 372-395.
- Gupta, P. P., Krishnan, G. V., & Yu, W. (2012). **Do Auditors Allow Earnings Management When Audit Fees Are Low?** Retrieved from <http://ssrn.com/abstract=1836829>
- Graham, B. & Dodds, D.L. (1940). **Security Analysis: Principles and Technique** Second Editions, New York, McGraw-Hill Book Company, Inc.

- Hashim, A. H., & Devi, S. (2008). Board characteristics, ownership structure and earnings quality: Malaysian evidence. **Corporate Governance in Less Developed and Emerging Economies**, 8, 97 - 123.
- Hassan, S. U., & Ahmed, A. (2012). Corporate Governance, Earnings Management Financial Performance: A Case of Nigerian Manufacturing Firms. **American International Journal of Contemporary Research**, 2(7),214-226.
- Hassen, R. B. (2014). Executive Compensation and Earning management. **International Journal of Accounting and Financial Reporting**, 4(1),84-105.
- Healy, P.M., (1985). The Effect of Bonus Schemes on Accounting Decisions, **Journal of Accounting and Economics**, 7, 85-107.
- Healy, P. M., & Wahlen, J. M. (1999). A Review of the Earnings Management Literature and Its Implications for Standard Setting. **Accounting Horizons**,13(4),365-383.
- Hines, R.D., (1982). The Usefulness of Annual Reports: The Anomaly between the Efficient Markets Hypothesis and Shareholder Survey. **Accounting and Business Research**, 297-309.
- Hodgson, A., Lhaopadchan, S., & Buakes, S. (2011). How informative is the Thai Corporate Governance Index? A financial Approach. **International Journal of Accounting and Information Management**, 19(1) , 53-79.
- Houthoofd, N., & Hendrickx, J. (2012). Industry Segment Effects and Firm Effects on Firm Performance in Single Industry Firms, in Ron Sanchez, Aimé Heene(ed.) **A Focused Issue on Competence Perspectives on New Industry Dynamics Research in Competence-Based Management**. 6, 237-264.
- Huang, H., Wang, Ch., Lin, K., & Jhao, W. (2010). Does Corporate Governance Affect Institutional Ownership and Share Repurchase Decisions?, **Global Journal Of Business Research**, 4,(4), 35-40.
- Ibrahim, H., & Salihu, A. M. (2015). Corporate Attribute of Board Size and Market Value of Firms in the Nigerian Chemical and Paints Industry. **International Journal of Humanities and Social Science**, 5(6),101-108.
- Ikechukwu, O., Nwakaego, D. A., & Celestine, A. (2015). The Effect of Cash Flow Statement on Companies Profitability (A Study of Some Selected Banks in Nigeria). **African Journal of Basic & Applied Sciences**, 7(6), 350-356.

- Ilaboya, O. J. & Obaretin O. (2015). Board Characteristics and Firm Performance: Evidence from Nigerian Quoted Companies. **Academic Journal of Interdisciplinary Studies**, 4(1). 283-290.
- Ilyukhin, E. (2015). **The Impact of Financial Leverage on Firm Performance: Evidence from Russia**. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2589013>
- Imen, K. (2007). Corporate Governance: Measurement and Determinant Analysis. **Managerial Auditing Journal**, 22(8), 740-760
- Inaam , Z., Khmoussi, H., & Fatma, Z. (2012). Audit Quality and Earnings Management in the Tunisian Context. **International Journal of Accounting and Financial Reporting**, 2(2), 17-33.
- Innocent, E. C., Ikechukwu, A. C., & Nnagbogu, E. K. (2014). The Effect of Financial Leverage on Financial Performance: Evidence of Quoted Pharmaceutical Companies in Nigeria. **IOSR Journal of Economics and Finance**, 5(3), 17-25.
- Ishak, I., Haron, M. N., Salleh, N. N., & Rashid, A. A. (2011). Family Control and Earnings Management: Malaysia Evidence. **International Proceedings of Economics Development and Research**, 22, 82-86.
- Islam, M., Ali, R., & Ahmed, Z. (2011). Is Modified Jones Model Effective in Detecting Earnings Management? Evidence from A Developing Economy. **International Journal of Economics and Finance** , 3(2), 116-125.
- Issa, S. (2008). The Impact of External Audit on the Operation of Earnings Applied Study. **Journal Faculty of Commerce Scientific research**, 45(2),1- 47.
- Issarawornrawanich, P. (2011). **The Association between Corporate Governance Mechanisms and Stock Investment Risk through Accruals Quality: Empirical Evidence from Thailand**. Degree of Doctor of Philosophy Program in Accountancy. Bangkok. Chulalongkorn University.
- Ivanova, V., Josephb, K., & Baba, M. (2013). Disentangling the Market Value of Customer Satisfaction: Evidence from Market Reaction to the Unanticipated Component of ACSI Announcements. **International Journal of Research in Marketing**, 30(2), 168-178.

- Jabbarpour, H. R., & SalehNejad, S. H. (2015). The Impact of Auditor firm Tenure on Cost of Capital in Tehran Stock Exchange. **International Research Journal of Applied and Basic Sciences**, 9(4), 626-631.
- Javeda, Z. H., Rao, H., Akram, B., & Nazir, M. F. (2015). Effect of Financial Leverage on Performance of the Firms: Empirical Evidence from Pakistan. **SPOUDAI Journal of Economics and Business**, 65(1-2), 87-95.
- Jaggi, B., & Tsui, J. (2007). Insider Trading, Earnings Management & Corporate Governance: Empirical Evidence Based on Hong Kong Firms. **Journal of International Financial Management & Accounting**. 18(3) ,92-222.
- Jayeola, O., Taofeek O, A., & Toluwalase O, A. (2017). Audit Quality and Earnings Management among Nigerian Listed Deposit Money Banks, **Pyrex Journal of Taxation and Accounting Management**, 1(1), 1-8.
- Jensen, M. C. (1993). The Modern Industrial Revolution, Exit, and the Failure of Internal Control Systems, **Journal of Finance**, 48, 831-880.
- Jensen, M., & Meckling, W. (1976). Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure. **Journal of Financial Economics**, 3, 305–360.
- Jeong, S., & Rho, J. (2004). Big Six Auditors and Audit Quality: The Korean Evidence. **The International Journal of Accounting**, 39, 175-196.
- Johari, N. H., Saleh, N. M., Jaffar, R., & Hassan, M. S. (2008). The Influence of Board Independence, Competency and Ownership on Earnings Management in Malaysia. **International Journal of Economics and Management**, 2(2), 281-306.
- Johl, S. K., Kaur, S., & J, B. (2015). Board Characteristics and Firm Performance: Evidence from Malaysian Public Listed Firms. **Journal of Economics, Business and Management**, 3(2), 239-243.
- Jones, R. A., & Wu, W. Y. (2010). Executive Compensation, Earnings Management And Shareholder Litigation. **Review of Quantitative Finance and Accounting**, 35 (1), 1–20.

- Kalezić, Z. (2015). Ownership Concentration and Firm Performance in Transition Economies: Evidence from Montenegro. **Journal of Central Banking Theory and Practice**, 4(3), 5-64.
- Kamardin, H.,Latif,R.A., Mohd,K.N.T., & Adam,N.C. (2014). Multiple Directorships and the Monitoring Role of the Board of Directors:Evidence from Malaysia. **Journal Pengurusan**, 42, 51 - 62.
- Kamarudin, K. A., & Ismail, W. W. (2014). The Risk of Earnings Quality Impairment. **Social and Behavioral Sciences**,145, 226 – 236.
- Kamolsakulchai, M. (2015). The Impact of the Audit Committee Effectiveness and Audit Quality on Financial Reporting Quality of Listed Company in the Stock Exchanges of Thailand. **Review of Integrative Business & Economic**, 4(2), 328-341.
- Kamran , K., & Shah ,A.(2014).The Impact of Corporate Governance and Ownership Structure on Earnings Management Practices: Evidence from Listed Companies in Pakistan. **The Lahore Journal of Economics**, 19(2), 27-70.
- Kapil, R. T., & Sundar, G. B. (2009). Customer Satisfaction and Stock. **Journal of Marketing**, 73 (November), 184–197.
- Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1996). **The Balanced Scorecard: Translating strategy into action**. Boston: Ma, Harvard Business School Press.
- Kaplan, R. S. & R. Roll (1972). Investor Evaluation of Accounting Information: Some Empirical Evidence. **Journal of Business**, 45, 225-257.
- Karaca, S. S., & Eksi, I. H. (2012). The Relationship between Ownership Structure and Firm Performance: An Empirical Analysis over Istanbul Stock Exchange Listed Companies. **International Business Research**, 5(1), 172-181.
- Karuna, C. (2008). **Industry Product Market Competition and Corporat Governance**. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=1215201>
- Kim,k. (2013). Deep Structures in CEO Duality-Firm Performance Linkage. **International Management Review**, 9(2),11-23.
- Kinney Jr. , W. R., & Libby, R. (2002). The Relation between Auditors' Fees for Nonaudit Services and Earnings Management: Discussion. **The Accounting Review**, 77, 107-114.

- Kitiwong, W., Verma, S., & Anderson, K. (2014). **Earnings Management and Audit Quality: Evidence from Southeast Asia**. Degree of Doctor of Philosophy Program in Accountancy. University of York.
- Koerniadi, H., Krishnamurti, C., & Tourai-Rad, A (2014). Corporate governance and risk-taking in New Zealand. **The Australian Journal of Management**, 39(2), 227-245.
- Koufopoulos, D., Zoumbos, V., Argyropoulou, M., & Motwani, J. (2008). Top Management Team And Corporate Performance: A Study of Greek Firms. **Team Performance Management**, 14(8), 340–363.
- Kouwenberg , R., Salomons, R., & Thontiraw, P. (2014). Corporate Governance and Stock Returns in Asia. **Quantitative Finance**, 14(6), 965-976.
- Krishnan, J., Li , C., & Wang, Q. (2013). Auditor Industry Expertise and Cost of Equity. **Accounting Horizons**, 27(4), 667-691 .
- Kumar , N., & Singh, J. P. (2013). Effect Of Board Size and Promoter Ownership on Firm Value: Some Empirical Findings from India. Corporate Governance: **The International Journal of Business In Society**, 13 (1). 88 - 98.
- Kumari , P., & Pattanayak , J. K. (2014). The Role of Board Characteristics as a Control Mechanism of Earnings Management: A Study of Select Indian Service Sector Companies. **The IUP Journal of Corporate Governance**, XIII(1), 58-69.
- Lachheb, A., & Slim, C. (2017). **The Impact of Free Cash Flow and Agency Costs**. Proceedings of ISER 56th International Conference, Rome, Italy, 20th -21st May 2017, (7-13). Rome, Italy.
- Lam, T. Y., & Lee, S. K. (2008). CEO Duality and Firm Performance: Evidence from Hong Kong. Corporate Governance: **The International Journal of Business in Society**, 8(3), 299 - 316.
- Latif, A., & Abdullah, F. (2015). The Effectiveness of Corporate Governance in Constraining Earnings Management in Pakistan. **Lahore Journal of Economics**, 20 (1), 135-155.
- Lee, Y.-C. (2013). Can Independent Directors Improve the Quality of Earnings? Evidence from Taiwan. **Advances in Management & Applied Economics**, 3(3), 45-66.

- Lebas, M. (1995). Performance Measurement and Performance Management. **International Journal of Production Economics**, 41(1–3),23–35.
- Ledoux , M. J., Cormier, D., & Houle, S. (2014). Customer Value Disclosure and Analyst Forecasts: the Influence of Environmental Dynamism. **Management Decision**, 52 (3), 460 - 481.
- Li, S.-F., Zhu, H.-M., & Yub, K. (2012). Oil Prices and Stock Market in China: A sector Analysis Using Panel Cointegration with Multiple Breaks. **Energy Economics**, 34(6), 1951–1958.
- Li, Y.-Y., Hsu, A.-C., & Liu, Y.-C. A. (2013). Earnings Shortfalls, Earnings Management, and Corporate. **Banking and Finance Review**, 41-60.
- Lin , L., & Manowan, P. (2012). Institutional Ownership Composition and Earnings Management. **Review of Pacific Basin Financial Markets and Policies**, 15(4), 1-22.
- Lin, Y.-M., & Lee, T.-W. (2016). The Effects of Earnings Quality and Leverage Deficit on Financing Policy. **Accounting and Finance Research**, 5,(3). pp, 144-160.
- Lin, Y. -f., Yeh, , C. Y., & Yang, F. -m. (2014). Supervisory Quality of Board and Firm Performance: A Perspective of Board Meeting Attendance. **Total Quality Management & Business Excellence** , [http://dx.doi.org/ 10.1080/14783363.2012.756751](http://dx.doi.org/10.1080/14783363.2012.756751).
- Lipton, M., & Lorsch, J. W. (1992). A Modest Proposal for Improved Corporate Governance. **Business Lawyer**, 48 (1), 59-77.
- Liu , N., & Espahbodi, R. (2014). Does Dividend Policy Drive Earnings Smoothing? **Accounting Horizons**, 28(3), 501-528.
- Liu , Y., Miletkov , M. K., Wei , Z., & Yang , T. (2015). Board Independence and Firm Performance in China. **Journal of Corporate Finance**, 30, 223–244.
- Liu, Y.-P., & Cheng, Y.-S. (2011). Earnings Management and the Auditing Value in China. **African Journal of Business Management** , 5(17), 7306-7315.
- Lskavyan, V., & Spatareanu, M. (2006). Ownership Concentration, Market monitoring and Performance : Evidence from the UK, the Czech Republic and Poland. **Journal of Applied Economics** , IX (1), 91-104.
- Maja Pervan and Josipa Višić (2012). Influence of Firm Size on its Business Success,

Croatian Operational Research Review (CRORR), 3: 213 -223.

- Mandaci, P. E., & Gumus, K. G. (2010). Ownership Concentration, Managerial Ownership and Firm Performance: Evidence from Turkey. **South East European Journal of Economics and Business**, 5 (1). 57-66.
- Mahmud, R., Ibrahim, M. K., & Pok, W. C. (2009). **Earnings Quality Attributes and Performance of Malaysian Public Listed Firms**. Social Science Research Network, available at: <http://ssrn.com/abstract=1460309>.
- Malik, M., Wan, D., Ahmad, M. I., Naseem, M. A., & Rehman, R. U. (2014). Role Of Board Size in Corporate Governance and Firm Performance Applying Pareto Approach, Is It Cultural Phenomena? **The Journal of Applied Business Research**, 30(5), 1395-1406.
- Manawaduge, A., & Zoysa, A. D. (2013). The Structure of Corporate Ownership and Firm performance : Sri Lankan Evidence. **Corporate Ownership & Control**, 11(1), 723-734.
- Marai, A., & Pavlović, V. (2014). An Overview of Earnings Management Measurement Approaches: Development and Evaluation, *Facta Universitatis – Series. Economics and Organization*, 11(1),21-36.
- Marshall,C., & Rossman,G.B. (1989). **Designing qualitative research**. London : The Publishers of Professional Social Science.
- Martinez, A. L., & Moraes, A. J. (2017). Relationship between Auditors' Fees and Earnings Management. **São Paulo** , 57 (2).148-157.
- Martinez, A. L., & Moraes, A. J. (2014). Association between Independent Auditor Fees and Firm Value:A Study of Brazilian Public Companies. **Journal of Modern Accounting and Auditing**, 10(4), 442-450.
- Mashruwala, C., Rajgopal, S., & Shevlin , T. (2006). Why is the Accrual Anomaly not Arbitraged Away? The Role Of Idiosyncratic Risk And Transaction Costs. **Journal of Accounting and Economics**, 42 (1–2), 3–33.
- Mayer-Sommer, A.P., (1979). Understanding and Acceptance of the Efficient Market Hypothesis and The Accounting Implications. **The Accounting Review**, 54, 88-106.

- Mca, N.(2016). Does CEO Duality affect the Firm Performance? Evidence from Sri Lanka. **International Journal of Advances in Management and Economics**, 5(2), 56-60.
- McColgan, P. (2001). **Agency Theory and Corporate Governance: A Review of the Literature from a UK Perspective**. Department of Accounting & Finance,University of Strathclyde, Glasgow.
- Mckee, T. E. (2005). **What is earnings management.?, Earnings Management: An Executive Perspective (Edition1st)**. Ohio: Sage Publications.
- Mehmet , U. M., & Cetenak, E. H. (2012). Earnings Management, Audit Quality and Legal Environment: An International Comparison. **International Journal of Economics and Financial Issues**, 2(4), 460-469.
- Meiryani. (2015). Mechanism of Good Corporate Governance Earnings Management on Financial Performance in Banks Listed in Indonesia Stock Exchange Using Path. **Australian Journal of Basic and Applied Sciences**, 9(23), 573-584.
- Memiş, M. Ü., & Çetenak, E. H. (2012). Earnings Management, Audit Quality and Legal Environment:An International Comparison. **IOSR Journal of Economics and Finance**, 2(4), 460-469.
- Miles, M. B. & Huberman,A.M.(1994). **Qualitative Data Analysis 2nd ed**. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Mitra, S., Deis, D. R., & Hossain, M. (2009). The association between audit fees and reported earnings quality in pre- and post-Sarbanes-Oxley regimes. **Review of Accounting and Finance**, (3), 232 - 252.
- Moazedi, E., & khansalar, E. (2016). Earnings Management and Audit Opinion. **International Journal of Economics and Finance**, 8(4), 2016.
- Mohapatra, P (2016). Board Independence and Firm Performance in India. **International Journal of Management Practice**, 9(3), 317-332.
- Mokhtari, Z., & Makerani, K. F. (2013). Relationship of Institutional Ownership with Firm Value and Earnings Quality: Evidence from Tehran Stock Exchange. **International Journal of Economy, Management and Social Sciences**, 2(7), 495-502.

- Moradi, M., Salehi, M., Rigi, M., & Moeinizade, M. (2011). The Effect of Qualified Audit Report on Share Prices and Returns: Evidence of Iran. **African Journal of Business Management**, 5(8), 3354-3360.
- Moss, S. S. (2016). The Impact of Corporate Governance and Earnings Management Practices on Cost of Equity Capital. **ACRN Oxford Journal of Finance and Risk Perspectives**, 5(1). 160-182.
- Mouselli , S., & Hussainey, K. (2014). Corporate Governance, Analyst Following and Firm Value. **Corporate Governance: The international journal of business in society**, 14 (4), 453 - 466.
- Moutinho, V., Cerqueira, A., & Brandão, E. (2012). **Audit Fees and Firm Performance**. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2180020>.
- Mule, R. K., Mukras, M. S., & Nzioka, O. M. (2015). Coporate Size, Profitability and Market Value : An Econometric Panel Analysis of Listed Firms in Kenya. **European Scientific Journal**, 11(13), 376-396.
- Mulford, C., & Comiskly, E. (1996). **Financial Warnings 1 st ed**. New York: John Wiley & Sons.
- Mulyadi, S. M., & Anwar, Y. (2015). Corporate Governance, Earnings Management and Tax Management. **Procedia - Social and Behavioral Sciences**, 177(22), 363-366.
- Muzatko, S., & Teclezion, M. (2016). The Relationship Between Audit Fees and Earnings Quality of Financial Institutions. **Journal of Accounting and Finance**, 16(5), 21-31.
- Nakhonkwang.(2016). **Class Action on Securities Litigation**. Degree of Master of (Business Law). Bangkok. Thammasat University :
- Nashier, T., & Gupta, A. (2016). The Effect of Institutional Ownership on Firm. **IUP Journal of Corporate Governance**, 15(3), 36-56.
- Nath, S. D., Islam , S., & Saha, A. K. (2015). Corporate Board Structure and Firm Performance: The Context ofPharmaceutical Industry in Bangladesh. **International Journal of Economics and Finance**, 7(7). 106-115.

- Neely, A. (2005). The Eution of Performance Measurement Research – Developments in the Last Decade and a Research Agenda for the Next. **International Journal of Operations & Production Management**, 25(12),1264-1277.
- Nekhili, M., Amar, I. B., Chtioui, T., & IRG, F. L. (2016). Free Cash Flow And Earnings Management: The Moderating Role Of Governance And Ownership. **The Journal of Applied Business Research**, 32(1), 255-268.
- Ngamchom, W. (2015). Impact of Board Effectiveness and Shareholders Structureon Earnings Management in Thailand. **Integrative Business & Economics Research**, 4(2), 342-354.
- Ng, S. H., Teh, B. H., Ong, T. S., & Soh, W. N. (2016). The Relationship between Board Characteristic and Firm Financial Performance in Malasia. **Corporate Ownership & Control**, 259-268.
- Nichols, D. C., & Wahlen, J. M. (2004). How Do Earnings Numbers Relate to Stock Returns? A Review of Classic Accounting Research with Updated Evidence. **Accounting Horizons**, 18(4), 263-286.
- Niresh, J. A., & Velnampy, T. (2014). Firm Size and Profitability: A Study of Listed Manufacturing Firms in Sri Lanka. **International Journal of Business and Management**, 9(4),57-64.
- Ntim, C. G., Opong, K. K., & Danbolt, J. (2012). The Relative Value Relevance of Shareholder versus Stakeholder Corporate Governance Disclosure Policy Reforms in South Africa. **An International Review**, 20(1), 84-105.
- Nugroho, B. Y., & Eko, U. (2011). Board Characteristics and Earning Management. **Journal of Administrative Science & Organization**, 18(1), 1-10.
- Nunez, K. (2013). Free Cash Flow and Performance Predictability in Electric Utilities. **Journal of Business and Policy Research**, 8 (1) . 19 – 38.
- Nuryaman. (2013). The Influence of Earnings Management on Stock Return and Role of Audit Quality as a Moderating Variable. **International Journal of Trade. Economics and Finance**, 4(2), 73-78.
- Nyberg, A. J., Fulmer, I., Gerhart, B., & Carpenter, M. A. (2010). Agency Theory Revisited: CEO Return and Shareholder Interest Alignment. **Academy of Management Journal**, 53(5),1029-1049.

- OECD. (2015). **Principles of Corporate Governance**. Paris: OECD
- Okolie, A. O., & Izedonmi, F. O. (2013). Audit Quality and Accrual - Based Earnings Management of Quoted Companies in Nigeria. **IOSR Journal of Economics and Finance**, 2(2), 7-16.
- Okolie, A. O., & Izedonmi, F. O. (2014). The Impact of Audit Quality on the Share Prices of Quoted Companies in Nigeria. **Research Journal of Finance and Accounting**, 5,(8), 150-166.
- Omid, A. M. (2015). Qualified Audit Opinion, Accounting Earnings Management and Real Earning Management : Evidence from Iran. **Asian Economic and Financial Review**, 5(1), 46-57.
- Omoye, A. S., & Eriki, P. O. (2014). Corporate Governance Determinants of Earnings Management: Evidence from Nigerian Quoted Companies. **Mediterranean Journal of Social Sciences**, 5(23), 553-564.
- Orazalin, N., Mahmood, M., & Lee, K. J. (2016). Corporate Governance, Financial Crises and Bank Performance: lessons from Top Russian Banks. **Corporate Governance: The International Journal of Business in Society**, 16 (5), 798 - 814.
- O'Reilly , D. M. (2009). Do Investors Perceive the Going-Concern Opinion as Useful for Pricing Stocks? **Managerial Auditing Journal**, 25 (1), 4 - 16.
- Ou , J. A., & Penman , S. H. (1989). Financial Statement Analysis and the Prediction of Stock Returns. **Journal of Accounting and Economics**, 11, 295-330.
- Palmrose, Z.-V. (1988). An Analysis of Auditor Litigation and Audit Service Quality. **The Accounting Review**, 63(1), 55-73.
- Pamburai, H. H., Chamisa, E., Abdulla, C., & Smith, C. (2015). An Analysis of Corporate Governance and Company Performance : a South African perspective. **South African Journal of Accounting Research**, 29(2), 115–131.
- Parmenter, D. (2008). **Key performance indicators: Developing, Implementing, and Using Winning Kpis**. New York: NY: John Willey & Sons.
- Patro, A., & Kanagaraj , A. (2016). Is Earnings Management a Technique to Reduce Cost of Capital? Exploratory Study on Indian Companies. **Journal of Modern Accounting and Auditing**, 12(5), 243-249.

- Pathirawasam, C., & Wickremasinghe, G. (2012). Ownership Concentration and Financial Performance: The Case of Sri Lankan listed Companies. **Corporate Ownership & Control**, 9(4), 170-177.
- Patton, A., & Baker, J. (1987). Why do Directors Not Rock the Boat? **Harvard Business Review**, 65, 10-12.
- Perry, S., & Williams, T. (1994). Earnings Management Preceding Management Buyout Offers. **Journal of Accounting and Economics**, 18(2), 157-179.
- Pervan, M., & Višić, J. (2012). Influence of Firm Size on Its Business Success. **Croatian Operational Research Review**, 3, 213-223.
- Pham, T. T. K. (2016). Research on the Relationship between Corporate Governance and Firm Performance: Empirical Evidence from Companies Listed on the Stock Exchange in Vietnam. **International Journal of Management and Applied Research**, 3(4), 172-183.
- Piot, C., & Janin, R. (2007). External Auditors, Audit Committees and Earnings Management in France. **European Accounting Review**, 16 (2), 429-454.
- Pound, J. (1988). Proxy Contests and the Efficiency of Shareholder Oversight. **Journal of Financial Economics**, 20, 237-265.
- Pouraghajan, A., Yadollahzadeh, N. A., Emamgholipour, M., & Mansourinia, E. (2013). The Effect of Audit Quality on Earnings Management: Evidence from Iran. **International Journal of Basic Sciences & Applied Research**, 2 (4). 399-404.
- Qinghua, W. U., Pingxin, W., & Junming, Y. I. N. (2007). Audit Committee, Board Characteristics and Quality of Financial Reporting: An Empirical Research on Chinese Securities Market. **Front. Bus. Res**, 1(3), 385-400.
- Rahman, M. M., Moniruzzaman, M., & Sharif, M. J. (2013). Techniques, Motives and Control of Earnings Management. **International Journal of Information Technology and Business Management**, 11(1), 22-34.
- Rahmawati, & Dianita, P. S. (2011). Analysis of the Effect of Corporate Social Responsibility on Financial Performance With Earnings Management as a Moderating Variable. **Journal of Modern Accounting and Auditing**, 7(10), 1034-1045.

- Rath, S., & Sun, L. (2008). The Development of Earnings Management Research. **International Review of Business Research**, 4(2), 265-277.
- Reddy, Y. K. (2009). The Ethics of Corporate Governance: An Asian Perspective. **International Journal of Law and Management**, 51(1), 17 - 26.
- Rego, L. L., Morgan, N. A., & Fornell, C. (2013). Reexamining the Market Share–Customer Satisfaction Relationship. **Journal of Marketing**, 77, No. 5, 1-20.
- Rehman, A., & Shah, S. A. (2013). Board Independence, Ownership Structure and Firm Performance: Evidence from Pakistan. **Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business**. 5(3), 832-845.
- Reyad, S. M. (2013). The Role of Auditing Quality as a tool of Corporate Earnings Quality: Evidence from Egypt. **International Management Review**, 9(2), 83-93.
- Watts, R., & Zimmerman, J. (1990). Positive accounting theory: a ten year perspective. **The Accounting Review**, 65(1), 131–156.
- Rutledge, R. W., Karim, K.E & Lu, S. (2016). The Effects of Board Independence and CEO Duality on Firm Performance: Evidence from the NASDAQ-100 Index with Controls for Endogeneity. **Journal of Applied Business and Economics**, 18(2).49-71.
- Rusmanto, T., Djamil, A. B., & Salim, Y. (2014,). The effect of Earnings Management to Issuance of Audit Qualification : Evidence from Indonesia. **Journal of Business Studies Quarterly**, 6(1), 1-28.
- Rylková, Ž. (2015). Measurement of Business Performance in Relation to Competitors. **Economics and Management**, 7(2), 13-19.
- Sadeghi, & Zareie. (2015). Relationship Between Earnings Management and Financial Ratios at The Family Firms Listed in The Tehran Stock Exchange. **Indian Journal of Fundamental and Applied Life Sciences**. 5(S3), 1411-1420.
- Salihi, A. A., & Jibril, R. S. (2015). The Effect of Board the Size and Audit Committee the Size on Earnings Management in Nigerian Consumer Industries Companies. **International Journal of Innovative Research & Development**, 4(3), 84-91.

- Samaduzzaman , M., Zaman, F., & Quazi, Z. (2015). Literature Review on Corporate Governance Structure and Performance in Non-Financial Firms in Bangladesh. **Asian Journal of Finance & Accounting**, 7(1), 96-104.
- Santos , J. B., & Brito, L. A. (2012). **Toward a Subjective Measurement Model for Firm Performance**. *Brazilian Administration Review*, 6,95-117.
- Sayari, S., Omri, A., Finet, A., & Harrathi, H. (2013). The Impact of Earnings Management on Stock Returns: The Case of Tunisian Firms. **International Research Journal of Accounting and Auditing**, 1(1), 7-21.
- Sayyar, H., R. , B., Rasidc, S. A., & Elhabibd, M. A. (2015). The Impact of Audit Quality on Firm Performance: Evidence from Malaysia. **Journal of Advanced Review on Scientific Research**, 10(1). 1-19.
- Schipper , K. (1989). **Earnings management**. *Accounting Horizons*, 3 (4), 91-102.
- Scott, W. R. (1997). **Financial Accounting Theory. 6th ed.** Scarborough :Prentice Hall.
- Selahud, N. F., Zak, N. B., & Sanus, Z. M. (2014). Remodelling the Earnings Management with the Appearance of Leverage, Financial Distress and Free Cash Flow: Malaysia and Thailand Evidences. **Journal of Applied Sciences**, 14 (21), 2644-2661.
- Selarka,E (2014). Corporate Governance, Product Market Competition and Firm Performance: Evidence from India. **Corporate Governance in Emerging Markets**, 55-77.
- Shahwan, T. M. (2015). The Effects of Corporate Governance on Financial Performance and Financial Distress: Evidence from Egypt. **Corporate Governance**, 15(5), 641 - 662.
- Shailer, G. (2004). **An Introduction to Corporate Governance in Australia**. Sydney: Pearson Education Australia.
- Sharma, S., Durand, R.M. & Gur-Arie, O. (1981). Identification and Analysis of Moderator Variables. **Journal of Marketing Research**, 18(3), 291-300.
- Shen, C.-H., & Chih, H.-L. (2007). Earnings Management and Corporate Governance in Asia's Emerging Markets. **Corporate Governance An International Review**, 15(5), 999-1021.

- Shen, L. (2016). Research on Industry Competition, Ownership Structure and Earnings Management: Empirical Analysis based on Listed Bank. **International Journal of Smart Home**, 10(3), 221-230.
- Shrivastav,S.M.& Kalsie,A. (2016). **The Relationship Between CEO Duality and Firm Performance: An Analysis Using Panel Data Approach**. The IUP Journal of Corporate Governance, 38(2), 37-58
- Siam, Y. A., Laili, N. B., Khairi, K. B., & Jebreel, M. F. (2014). **Audit Committee Characteristics, External Audit and Earnings Management among Jordanian Listed Companies: Proposing Conceptual Framework**. Proceedings of the Australian Academy of Business and Social Sciences Conference. Kuala Lumpur, Malaysia.
- _____ (2014). Board of Directors and Earnings Management Among Jordanian Listed. **International Journal of Technical Research and Applications Companies : Proposing Conceptual Framework**, 2(3), 1-7.
- Singh, D. A., & Gaur, A. S. (2009). Business group affiliation, firm governance , and firm performance: Evidence from China and India. **Corporate Governance: An International Review**, 17 (4), 411-425.
- Siregar, S. V., Amarullah, F., Wibowo, A., & Anggraita, V. (2012). Audit Tenure, Auditor Rotation and Audit Quality. **The case of Indonesia. Asian Journal of Business and Accounting**, 5(1),55-74.
- Sloan,, R. G. (1996). Do Stock Prices Fully Reflect Information in Accruals and Cash Flows about Future Earnings? **The Accounting Review**, 71,289-315.
- Soliman, M. M., & Ragab, A. A. (2013). **Board of Director's Attributes and Earning Management:Evidence from Egypt**. Proceedings of 6th International Business and Social Sciences Research Conference. Dubai, UAE.
- Srikanth, P., & Prasad, M. D. (2015). Impact of Earnings Management on Dividend Policy: Empirical Evidence from India. **Nitte Management Review**, 9(1), 14-30.
- Stanley, J. D. (2011). Is the Audit Fee Disclosure a Leading Indicator of Clients Business Risk ? **Auditing: A Journal of Practice & Theory**, 30 (3), 157-179.

- Stede, W. V., Chee , W. C., & Thomas, W. L. (2006). Strategy, Choice of Performance Measures, and Performance. **Behavioral Research in Accounting**, 18, 185-205.
- Subramanyam, K. R. (1996). The Pricing of Discretionary Accruals. **Journal of Accounting Economics**, 22, 249-281.
- Sulong, Z., Gardner, J. C., Hussin, A. H., & Sanusi, Z. M. (2013). Managerial Ownership, Leverage and Audit Quality Impact on Firm Performance : Evidence from the Malasian Ace Market. **Accounting & Taxation**, 5(1), 59-70.
- Sun, L. (2012). Executive Compensation and Contract- Driven Earnings Management. **Asian Academy of Management Journal of Accounting and Finance**, 8(2), 111-127.
- Sun, J & Liu, G. (2011). Client-specific Litigation Risk and Audit Quality Differentiation. **Managerial Auditing Journal**, 26(4), 300–316.
- Supana Sukanantasak (2014). The Effect of Corporate Governance Mechanisms on Earnings Informativeness through Earnings Persistence: Empirical Evidence from Thailand. **Journal of Accounting Profession**, 10 (27),14-31.
- Swastika, D. L. T. (2013). Corporate governance, firm size, and earning management: Evidence in Indonesia stock exchange. **IOSR Journal of Economics and Finance (IOSR-JEF)**, 10(4), 77-82.
- Sweeney, A.P., (1994), Debt Covenant Violation and Managers' Accounting Response. **Journal of Accounting and Economics**, 17(3), 281-308.
- Syriopoulos, T., & Tsatsaronis, M. (2012). Corporate Governance Mechanisms and Financial Performance: CEO Duality in Shipping Firms. **Eurasian Business Review**, 2(1), 1–30.
- Tahinakis , P., Mylonakis , J., & Daskalopoulou , E. (2010). An Appraisal of the Impact of Audit Qualifications on Firms' Stock Exchange Price Fluctuations . **Journal Name Enterprise Risk Management**, 1(1), 86-99.
- Tang , J. (2016). CEO duality and Firm Performance: The Moderating Roles of Other Executives and Blockholding Outside Directors. **European Management Journal**, DOI: 10.1016/ j.emj.2016.05.003.

- Tang, H.-W., & Chang, C.-C. (2015). Does Corporate Governance Affect The Relationship between Earnings Management and Firm Performance? An Endogenous Switching Regression Model. **Review of Quantitative Finance and Accounting**, 45 (1),33-58.
- Tangjitprom, N. (2012). The Review of Macroeconomic factors and Stock Returns. **International Business Research**, 5, 107-115.
- Tantivanichanon, S., Wongsurawat, W., & Rajchamaha, K. (2015). Who Makes the Grade and Why? Corporate Governance Scores in Thailand. **Journal of Advances in Management Research**, 12 (3), 249 - 267.
- Tepalagul, N., & Lin, L. (2014). Auditor Independence and Audit Quality : A Literature Review. **Journal of Accounting, Auditing & Finance**, 30 (1), 101-121.
- Thanatawee, Y. (2014). Institutional Ownership and Firm Value in Thailand. **Asian Journal of Business and Accounting**, 7(2), 1-22.
- Thoopsamut, W., & Jaikengkit, A. (2009). **Audit Committee Characteristics, Audit Firm Size and Quarterly**. *Oxford Journal*, 8(1), 3-12.
- Ting, H.-I. (2013). The Influence of Insiders and Institutional Investors on Firm Performance. **Review of Pacific Basin Financial Markets and Policies**,16(4), <http://dx.doi.org/10.1142/S0219091513500276>.
- Tsipouridou, G., & Spathis, C. (2014). Audit Opinion and Earnings Management: Evidence from Greece. **Accounting Forum**, 38, 38– 54.
- Tuli , K. R., & Bharadwaj, S. G. (2009). Customer Satisfaction and Stock Returns Risk. **Journal of Marketing**, 73 (November) ,184–197.
- Tukey, J.W. (1958). Bias and Confidence in Not-Quite Large Sample. **Annals of Mathematical Statistics**, 29, 614.
- Tyokoso , G., & Tsegba, I. (2015). Audit Quality and Earnings Management of Listed Oil Marketing Companies in Nigeria. **European Journal of Business and Management**, 7(29), 34-42 .
- Ugbede, O., Lizam, M., & Kaseri, A. (2013). Corporate Governance and Earnings Management : Empirical Evidence from Malasin and Nigerian Banks. **Asian Journal of Management Sciences & Education**, 2(4), 1-21.

- Ujah, N. U., & Brusa, J. (2014). Earnings Management, Financial Leverage, and Cash Flow Volatility: An Analysis by Industry. **Journal of Business and Economics**, 5(3), 338-348.
- Usman, S. H., & Yero, J. I. (2012). Ownership Concentration and Earnings Management Practice of Nigerian Listed Conglomerates. **American International Journal of Contemporary Research**, 2(7), 157-171.
- Vichitsarawong, T., Eng, L. L., & Meek, G. (2010). The Impact of the Asian Financial Crisis on Conservatism and Timeliness of Earnings: Evidence from Hong Kong, Malaysia, Singapore, and Thailand. **Journal of International Financial Management and Accounting**, 21(1). 32-61.
- Vintilă, G. & Moscu.R. (2013). Compliance with the Romanian Corporate Governance code. Evidence from the Companies listed on Bucharest Stock Exchange. **Journal of Public Administration, Finance and Law**,6, 235-248.
- Wahla, , K.-U. -R., Shah, S. A., & Hussain, Z. (2012). Impact of Ownership Structure on Firm Performance Evidence from Non-Financial Listed Companies At Karachi Stock Exchange. **International Research Journal of Finance and Economics** ,84, 6–13.
- Wang , G. Y. (2010). The Impacts of Free Cash Flows and Agency Costs on FirmPerformance. **J. Service Science & Management**, 3, 408-418.
- Wang , W. (2014). Independent Directors and Corporate Performance in China: A Meta-empirical Study. **International Journal of Business and Management**, II (3), 145-171.
- Wang ,Y. & Chui, A.C.W. (2015). Product Market Competition and Audit Fees. **AUDITING: A Journal of Practice & Theory**, 34(4), 139-156.
- Wang, K., & Shailer, G. (2015). Ownership Concentration and Firm Performance in Emerging Market:A meta-analysis. **Journal of Economic Surveys**, 29(2), 199–229.
- Wang, Y.-F., & Huang, Y.-T. (2014). How Do Auditors Increase Substantially Firm Value? **International Journal of Economics and Finance**, 6 (10), 76-82.

- Watts, R. L., & Zimmerman, J. L. (1978). Towards a Positive Theory of the Determination of Accounting Standards. **The Accounting Review**, (January), 112-134.
- Watts, R. & Zimmerman, J.L. (1986). **Positive Accounting Theory**. New Jersey: Prentice - Hall, Inc.
- Watts, R. L., & Zimmerman, J. L. (1990). Positive Accounting Theory: a Ten Year Perspective. **The Accounting Review**, 65(1), 131–156.
- Weterings, J. P., & Swagerman, D. M. (2012). The Impact of Board Size on Firm Value: Evidence from The Asian Real Estate Industry. **Asian Journal of Business and Management Sciences**, 1(8), 22 - 43.
- Wijewaradana, P. W., & Munasinghe. P.G. (2015). Cash Flows and Firm Performance: Some Evidence from the Sri Lankan Firms Cash Flow. **Journal of Management Matters**, 2 (Number 1 - September), 41-48.
- Wiralestar. (2015). Board of Commissioners'Characteristics Toward Financial Reporting' Quality : Non-Financial issuers List in Indonesia Stock Exchange. **International Journal of Applied Business and Economic Research**, 13 (8), 6619-6627.
- Wiyadi, Trisnawati, R., Sasongko, N., & Fauzi, I. (2015). The Effect of Information Asymmetry, Firm Size, Leverage, Profitability and Employee Stock Ownership on Earnings Management with Accrual Model. **International Journal of Business, Economics and Law**, 8(2), 21-30.
- Wong, J. (1988). Agency Theory and Accounting Choices: A Theoretical Framework. **Pacific Accounting Review**, 1(1), 22-41.
- Xie, J., & Fukumoto, Y. (2013). A New Finding for Coporate Board Size Effects : Evidence from Japan. **The Singapore Economic Review**, 58(4) 1-12.
- Yammeesri, J., & Herath,, S. K. (2010). Board Characteristics and Corporate Value: Evidence from Thailand. **The international journal of business in society**, 10(3), 279 - 292.
- Yang, T., & Zhao, S. (2014). CEO duality and firm performance: Evidence from an exogenous shock to the competitive environment. **Journal of Banking & Finance**, 49, 534-552.

- Yang, W. S., Chun, L. S., & Ramdili, S. M. (2009). The Effect of Board Structure and Institutional Ownership Structure on Earnings Management. **Journal of Economics and Management**, 3(2), 332 – 353.
- Yang, Y. S., Chun, L. S., & Ramadili,, S. M. (2009). The Effect of Board Structure and Institutional Ownership Structure on Earnings Management . **International Journal of Economics and Management**, 3, 332-353.
- Yaşar, A. (2013). Big Four Auditors' Audit Quality and Earnings Management: Evidence from Turkish Stock Market. **International Journal of Business and Social Science**, 4(17), 153-163.
- Yasser, Q. R., & Mamun, A. A. (2015). The impact of CEO duality attributes on earnings management in the East. **Corporate Governance: The International Journal of Business in Society**, 15(5), 706 - 718.
- Yoon, S., Miller, G., & Jiraporn, P. (2006). Earnings Management Vehicles for Korean. **Journal of International Financial Management and Accounting**, 17(2), 85-109.
- Yorke, S. M., Amidu, M., & Agyemin-Boateng, C. (2016). The Effects of Earnings Management and Corporate Tax Avoidance on Firm Value. **International Journal of Management Practice**, 9 (2), 112-131.
- Zakaria, Z., Purhanudin, N., & Palanimally, Y. R. (2014). Ownership Structure and Firm Performance : Evidence from Malasian Trading and Services Sector. **European Journal of Business and Social Sciences**, 3(2), 32-43.
- Zhao, Y., & Chen, K. (2008). The Influence of Takeover Protection on Earnings Management. **Journal of Business Finance & Accounting**, 35(3), 347–375.
- Zikmund, W.G. (2003). **Business research methods**, 7th edn. Thomson, Cincinnati : OH
- Zouari, A., & Rebaï, I. (2009). Institutional Ownership Differences and Earnings Management: A Neural Networks Approach. **International Research Journal of Finance and Economics**, 34, 42-55.

ภาคผนวก

ภาคผนวก

รายชื่อย่อบริษัทที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

รายชื่อย่อบริษัทที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ลำดับ	ชื่อย่อ	ลำดับ	ชื่อย่อ	ลำดับ	ชื่อย่อ	ลำดับ	ชื่อย่อ	ลำดับ	ชื่อย่อ
1	GRAMMY	33	MIDA	65	ERW	97	SNP	129	KKC
2	AMARIN	34	ROBINS	66	GRAND	98	OISHI	130	CTW
3	AQUA	35	SINGER	67	LRH	99	GFPT	131	FMT
4	AS	36	SPC	68	MANRIN	100	CHOTI	132	SNC
5	BEC	37	SPI	69	OHTL	101	LEE	133	TCJ
6	EPCO	38	BWG	70	ROH	102	STA	134	VARO
7	FE	39	AOT	71	SHANG	103	TLUXE	135	GYT
8	MACO	40	ASIMAR	72	CPF	104	TRUBB	136	AH
9	MAJOR	41	BTC	73	CPI	105	UPOIC	137	BAT-3K
10	MATCH	42	BTS	74	CFRESH	106	UVAN	138	CWT
11	MATI	43	JUTHA	75	TC	107	TYCN	139	EASON
12	MPIC	44	PSL	76	SST	108	AMC	140	HFT
13	NMG	45	RCL	77	TIPCO	109	BSBM	141	IHL
14	POST	46	THAI	78	SAUCE	110	CEN	142	IRC
15	PRAKIT	47	TSTE	79	TF	111	CITY	143	SAT
16	RS	48	BDMS	80	TU	112	CSP	144	SPG
17	SE-ED	49	AHC	81	KSL	113	GJS	145	STANLY
18	SMM	50	BCH	82	TVO	114	GSTEL	146	TKT
19	SPORT	51	BH	83	PRG	115	INOX	147	TRU
20	TBSP	52	CMR	84	PM	116	LHK	148	GC
21	TH	53	KDH	85	PB	117	MAX	149	PATO
22	TKS	54	M-CHAI	86	PR	118	MCS	150	TCCC
23	TRITN	55	NEW	87	F&D	119	MILL	151	TPA
24	WAVE	56	NTV	88	MALEE	120	PAP	152	TPC
25	WORK	57	RAM	89	MINT	121	PERM	153	UP
26	BIGC	58	SKR	90	LST	122	RICH	154	VNT
27	BJC	59	SVH	91	SORKON	123	SAM	155	WG
28	CPALL	60	VIBHA	92	SSF	124	SMIT	156	AJ
29	GLOBAL	61	GREEN	93	SSC	125	SSSC	157	ALUCON
30	HMPRO	62	ASIA	94	ASIAN	126	THE	158	CSC
31	IT	63	CENTEL	95	HTC	127	TMT	159	NEP
32	KAMART	64	CSR	96	APURE	128	TSTH	160	NPP

รายชื่อย่อบริษัท (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อย่อ	ลำดับ	ชื่อย่อ	ลำดับ	ชื่อย่อ	ลำดับ	ชื่อย่อ	ลำดับ	ชื่อย่อ
161	MAKRO	191	DTC	221	SFP	251	CRANE	281	PTL
162	SITHAI	192	ICC	222	BROCK	252	UV	282	IEC
163	SMPC	193	NC	223	CGD	253	WIN	283	IFEC
164	SPACK	194	PAF	224	CI	254	CNT	284	IRPC
165	TFI	195	PG	225	CPN	255	CK	285	LANNA
166	TMD	196	PRANDA	226	ESTAR	256	EMC	286	MDX
167	TOPP	197	SABINA	227	EVER	257	ITD	287	RATCH
168	TPP	198	SAWANG	228	GOLD	258	NWR	288	RPC
169	UTP	199	SUC	229	LALIN	259	PAE	289	SCG
170	Q-CON	200	TNL	230	LH	260	PLE	290	SGP
171	CCP	201	TPCORP	231	LPN	261	PREB	291	SOLAR
172	DCC	202	TR	232	MJD	262	PYLON	292	SPCG
173	DCON	203	TTI	233	MK	263	SEAFCO	293	SUSCO
174	DRT	204	UPF	234	NNCL	264	STEC	294	TCC
175	GEL	205	WACOAL	235	POLAR	265	STPI	295	TOP
176	RCI	206	DTCI	236	PRECHA	266	SYNTEC	296	TTW
177	SCC	207	FANCY	237	PRIN	267	TPOLY	297	PDI
178	SCCC	208	L&E	238	PS	268	TRC	298	JTS
179	SCP	209	MODERN	239	QH	269	TTCL	299	ADVANC
180	TASCO	210	OGC	240	RML	270	UNIQ	300	AIT
181	TCMC	211	ROCK	241	ROJNA	271	AI	301	BLISS
182	TGCI	212	DSGT	242	S	272	AKR	302	CSL
183	TPIPL	213	OCC	243	SAMCO	273	BAFS	303	DTAC
184	UMI	214	TOG	244	SC	274	BANPU	304	FER
185	VNG	215	GLAND	245	SENA	275	BCP	305	FORTH
186	WIJK	216	A	246	SF	276	EARTH	306	ILINK
187	CPH	217	AMATA	247	SPALI	277	EASTW	307	INET
188	ABC	218	AP	248	TFD	278	EGCO	308	INTUCH
189	BTNC	219	AQ	249	TICON	279	ESSO	309	JAS
190	CPL	220	BLAND	250	U	280	GLOW	310	JMART

รายชื่อย่อบริษัท (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อย่อ	ลำดับ	ชื่อย่อ
311	MFEC	323	KCE
312	MSC	324	CCET
313	PT	325	DELTA
314	SAMART	326	DRACO
315	SAMTEL	327	EIC
316	SIM	328	HANA
317	SVOA	329	METCO
318	SYMC	330	SMT
319	SYNEX	331	SPPT
320	THCOM	332	SVI
321	TWZ	333	TEAM
322	TRUE		

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายปิยะณัฐ ฤนพุทธม
วัน เดือน ปีเกิด	23 เมษายน 2511
สถานที่เกิด	จังหวัดอุดรธานี
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2537 บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ.2542 บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผลงานวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์	- การพัฒนารูปแบบบัญชีการเงินวิสาหกิจชุมชน ทอผ้าสี่ธรรมชาติ : กรณีศึกษากลุ่ม บ้านหนองหัววัวตำบลโคกสี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น - ผลกระทบของคุณภาพการสอบบัญชีกับโครงสร้างเงินลงทุนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
รางวัลหรือทุนที่ได้รับ	ทุนแผนวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2559 ทุนแผนวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2560 มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ผู้ตรวจสอบภายใน ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) อาจารย์ประจำ คณะบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จ.ขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	152 หมู่ 15 ตำบลบ้านเป็ด อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000